

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Francis_Dick-Reflex.PDB

PDB Name: Francis_Dick-Reflex
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 20.10.2003
Modification Date: 20.10.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Reflex

Dick Francis

1

Ležel jsem na zemi opřený o loket, lapal marně po dechu, kašlal, plival trávu a hlínu, které jsem měl plná ústa. Můj kůň odstranil svou váhu z mé nohy, neohrabaně se postavil a zcela cynicky, bez ohlednutí odcválal. Čekal jsem, až se trochu usadí zběsilé dýchání, kosti chrastící po nárazu, až se mi vrátí pocit orientace po přemetu v rychlosti padesáti kilometrů za hodinu a po několika kotrmelcích po zemi. V pořádku. Zlomeného nemám nic. Prostě jsem zase spadl. Místo a čas: závodistiště Sandown, pátek, listopad. Padal drobný, studený, vytrvalý déšť. Když jsem konečně nabral dostatek dechu a energie, znaveně jsem se zvedl. Napadlo mě, že pro dospělého chlapa je tohle vlastně hodně nesmyslný a pitomý způsob obživy.

Ta myšlenka mě zarazila. Nikdy předtím jsem podobně neuvažoval. Jezdit koně, jezdit rychle, skákat přes různé překážky, to byl jediný způsob života, jaký jsem znal, a byla to práce, kterou člověk nemůže dělat, nemá-li ji rád. Mrazivý záblesk deziluze ve mně zahlodal jako první náznak bolesti zubů, nečekaně, nevídaně, nepříjemná předzvěst hrozcích nesnází.

Rychle jsem tu myšlenku zahnal. Vždyť přece takovýhle život mám rád, měl jsem rád a vždycky budu mít rád. Vlastně je všechno úplně v pořádku, až na to počasí a na to, že jsem spadl a prošvihl dostih... Samé drobné, všední potíže. To patří k věci.

Brodil jsem se do kopce k tribunám v jezdeckých botách tenkých jako papír, krajně nevhodných pro pochodová cvičení. Soustředil jsem se na úvahy o koni, na kterém jsem vyrazil od startu, a na to, co řeknu či neřeknu trenérovi. "Přece jste nečekal, že bude skákat, když jste ho řádně nepřipravil!" Tohle jsem zavrhl a zvolil jinou variantu: "Tahle zkušenost mu neuškodí." Pak jsem ještě zavrhl, že ten kůň je "bezpečná, hysterická, tvrdohubá, podvyživená kráva". Zvolil jsem naopak: "Snad by se to mohlo zkusit s blinkersy." Trenér stejně prohlásí, že za ten pád můžu já a shodí mě u majitele, řekne, že jsem špatně odhadl odskok. Můj trenér prostě byl takový. Za každou havárii může pilot.

Tiše jsem poděkoval nebesům, že za tuhle stáj nemusím jezdit častěji, že si mě na ten den zjednali jenom proto, že Steve Millace, jejich jezdec, musel tatínkovi na pohřeb. Takové zaskoky člověk nemůže jen tak zahodit, i když ze všeho, co o koni ví, tuší zradu. Člověk si to nemůže dovolit, když potřebuje peníze, jako třeba já. Taky když člověk, jako třeba já, potřebuje, aby se jeho jméno objevovalo lidem na očích, na tabuli výsledků, aby se vědělo, že člověk je k něčemu, že je žádaný a že je k mání.

Na celé téhle pohromě, jak jsem skončil před překážkou, mě utěšovala jediná věc, že u toho nebyl Stevův otec, aby to fiasko zvětšil George Millace, nelitostný kronikář okamžiků, na které si žokejové přejí co nejrychleji zapomenout, byl neškodný. Ležel v rakvi a v chvíli ho nejspíš spouštěli do země k věčnému spánku. Nebylo to ode mne hezké, ale naplňovalo mě to uspokojením. Aspoň se všichni zbavíme škodolibého potěšení, s jakým George dodával majitelům nezvratné fotografické důkazy o chybách jejich jezdců. Zbavili jsme se motorizované kamery, která člověka přistihla na třech a půl okénkách za vteřinu, jak je špatně vyvážený, máchá rukou bezmocně ve vzduchu, padá po hlavě do bláta. Ostatní sportovní reportéři byli fěr, čas od času člověka taky vyfotografovali, když vítězí, ale George se výhradně specializoval na fiasko a potupu. George člověka shazoval automaticky, měl to v povaze. Tisk sice nad ztrátou jeho satirických fotografií nařikal, ale když nám v šatnách Steve řekl, že se mu otec zabil při autohavárii, když narazil do stromu, nezdálo se, že by někdo truchlil.

Protože jsme měli Steva rádi, více méně jsme to nekomentovali... Musel to ticho slyšet, vnímat i chápat. Hájl otce proti nám celá léta. Bylo mu to všechno jasné.

Jak jsem tak šlapal v dešti zpátky, přišlo mi najednou zvláštní, že už vlastně George Millacea nikdy neuvidíme. Jako bych najednou docela zřetelně viděl jeho tvář, nám všem tak dlouho tak dobře známou. Jasné, chytré oči, dlouhý nos, knír, jedovatý úsměv. Vynikající fotograf, to člověk musel uznat, se vzácným talentem předvídat a přesně odhadnout pravý okamžik. Jeho objektiv vždycky mířil správným směrem ve správný okamžik. Měl svérázný smysl pro humor. Ani ne před týdnem mi ukázal černobílý snímek, na kterém jsem se skvěl v plné kráse v přemetu, hlavou dolů, zadkem nahoru. Dozadu připsal: To je Filip Nore s prdelí u nebe. Byl bych se tomu rád zasmál, nebýt té neskrývané zlomyslnosti, která žert provázela. To, jak nás zesměšňoval, bychom všichni snášeli líp, kdyby mu z očí tak nesvítala

škodolibost. Jako by všem v duchu házel slupky od banánů pod nohy a čekal za rohem, až sebou někdo švihne.

Všichni se bez něho rádi obejdeme.

Když jsem konečně došel pod stříšku verandy před vážnicí, čekal tam na mne trenér s majitelem, a jak se dalo očekávat, tvářil se vyčítavě.

"To jste moc dobře neodhadnul, co?" řekl útočně. "Odskočil moc brzo."

Zbytečně bych mu vykládal, že není na světě jezdec, který by pokaždé přiměl koně k dokonalému skoku, natož když jde o špatně trénovaného koně s mizernou povahou. Přikývl jsem a usmál se omluvně na majitele:

"Mohlo by se to s ním zkusit s blinkersy," řekl jsem.

"To je moje věc, o tom rozhoduju já," ozval se trenér ostře.

"Nestalo se vám doufám nic?" ptal se majitel starostlivě.

Zavrtěl jsem hlavou. Trenér rychle zaslápl tenhle projev lidskosti a soucítění s jezdcem a odtáhl svého chleboďárce pryč pro případ, že bych třeba mohl pronést nějakou nepříjemnou pravdu o tom, proč kůň odmítá skákat, když se to od něho vyžaduje. Díval jsem se bez hořkosti, jak odcházejí. Pak jsem vykročil ke dvěřím vážnice.

"Promiňte," oslovil mě jakýsi mladý muž a zastoupil mi cestu. "Nejste prosím Filip Nore?"

"Ano, to jsem."

"V tom případě... byl byste tak laskav, mohl bych s vámi chvíli hovořit?"

Asi pětadvacetiletý mladík, vysoký jako čáp, vážný a důstojný, s bledým obličejem kancelářských duší. Tmavošedý flanelový oblek, pružovaná kravata, bez dalekohledu. Nevypadal na to, že patří tam, kde jsme právě stáli, na pracovní část závodiště.

"Jistě, jestli chcete čekat, až zaběhnu za doktorem a převlíknu se."

"Za doktorem?" Zatvářil se poplašeně.

"To nic, to se musí, když se spadne. Já to rychle vyřídím."

Když jsem později vyšel ven, zahřátý, v civilu, ještě tam čekal. Byl na verandě skoro sám, všichni se šli dívat na poslední dostih, už se běžel.

"Já... tedy... jmenuji se Jeremy Folk."

Vytáhl z vnitřní kapsy tmavošedého saka navštívenku a podal mi ji. Vzal jsem si ji od něho a četl. Folk, Langley, syn a Folk. Advokátní kancelář. Saint Albans, Hertfordshire.

"Ten poslední Folk jsem já." Ukázal ostýchavě na své jméno.

"Blahopřeju."

Zdrženlivě se na mě usmál a odkašlal si.

"Vyslali mě, abych... tedy... Přišel jsem za vámi, abych vás požádal... tedy," zarazil se. Tvářil se bezmocně a vůbec nevypadal jako právník.

"Abyste mě požádal o co?" povzbuzoval jsem ho.

"Říkali, že asi nebudete ochoten... ale já... prostě vyslali mě, abych vás požádal... tedy..."

"Tak jen do toho!"

"... abyste jel navštívit svou babičku." Vychrlil ta slova rozčileně a pak jako by byl rád, že to ze sebe vypravil.

"Ne."

Zadíval se na mne, a když viděl, že jsem zůstal klidný, dodal si odvahy.

"Ona umírá," řekl, "a chtěla by vás vidět."

Kam se člověk podívá, smrt. George Millacea a má babička. V obou případech žádný zármutek.

"Rozuměl jste mi prosím?" zeptal se.

"Rozuměl."

"Pojedeme hned? Myslím dnes?"

"Ne, nikam nejedu."

"Přece musíte," tvářil se nešťastně. "Chci říct... je stará... umírá... Chce vás vidět..."

"Je mi líto."

"Když se mi nezdaří vás přemluvit, tak můj strýc... to je syn," ukázal rozčileně na vizitku, "... Folk je můj dědeček a Langley můj prastrýc, a oni mě... tedy vyslali..." Polkl na sucho. "Oni si myslí, že jsem k ničemu, abych se přiznal."

"Teď mě vydíráte."

Nepatrný záblesk v jeho očích prozradil, že není tak hloupý, jak se dělá.

"Nechci ji vidět," opakoval jsem.

"Přece umírá."

"Viděl jste ji umírat? Vy osobně?"

"Já... tedy..."

"Vsázím se s vámi, že neumírá. Jestli si vzala do hlavy, že mě chce vidět, tak tvrdí, že umírá, jen aby mě tam dostala, protože jinak by to určitě nešlo, to ona dobře ví."

Zatvářil se pohoršeně.

"Je jí už pětasedmdesát, uvědomte si to."

Díval jsem se zasmušile do vytrvalého deště. Nikdy jsem svou babičku neviděl a taky jsem ji vidět nechtěl. Ani umírající, ani mrtvou. Nejsem zastáncem pokání na smrtelném loži, takového toho pojišťování před pekelnými branami na poslední chvíli. Na to už bylo zatraceně pozdě.

"Trvám na tom, že nikam nejdu," řekl jsem.

Zklamaně pokrčil rameny a zdálo se, že to vzdává. Vykročil do deště, prostovlasý, bez deštníku, vypadal bezbranně. Po deseti krocích se otočil a váhavě se vrátil.

"Poslyšte... strýc tvrdí, že ona vás opravdu potřebuje." Mluvil s vážností a přesvědčivostí misionáře. "Přece ji nemůžete nechat jen tak zemřít."

"Kde je?" zeptal jsem se.

Rázem se trochu rozveselil.

"Je v sanatoriu." Zalovil v jiné kapse. "Tady mám adresu. Já bych tam s vámi jel, teď hned, kdybyste chtěl, tak vás tam dovedu, je to v Saint Albans. Vy bydlíte v Lambournu, že? Tak to vlastně nemáte tak úplně z ruky, chci říct, není to taková zajiždka jako třeba dvě stě kilometrů nebo tak."

"Dobrych padesát."

"Tedy... chci říct, vy jste přece zvyklý hodně jezdit."

Vzdychl jsem. Neměl jsem moc na vybranou. Mohl jsem volit buď nesmiřitelný, neúprosný postoj, nebo krotkou kapitulaci. Ani jedno, ani druhé se mi nelíbilo. Ona vůči mně zaujala nesmiřitelný postoj už při mém narození, ale to nebyl argument, na to jsem se nemohl vymlouvat, nemohl jsem jí to odplatit na smrtelné posteli. Těžko bych jí mohl nadále hluboce pohrdat, kdybych se sám zachoval tak, jako se zachovala ona. Nepříjemná situace.

Zimní odpoledne se chýlilo ke konci. Světla lamp, zářící rozmazaně v drobném dešti, byla minutu od minuty jasnější. Vzpomněl jsem si na svůj prázdný dům, na to, že stejně nevím co s večerem, že mě k večeři čeká jen kus sýra, dvě vajíčka a černá káva, že bych se strašně rád pořádně najedl, ale nesmím. Kdybych někam jel, aspoň bych tolik nemyslel na jídlo. Ostatně cokoli, co člověku přispěje v nekonečném boji o udržení nízké váhy, nemůže být úplně zavrženíhodné. Dokonce ani návštěva u babičky.

"Tak tedy dobře," vzdychl jsem odevzdaně. "Ved'te mě."

Stará paní seděla zpřímá na posteli a upřeně se na mne dívala. Pokud na ni čekala smrt, tak určitě ne ten večer, to bylo jasné. V očích jí jiskřila nezdolná životní síla a hlas také neměla ani trochu zmírající.

"Filip," prohlásila, a prohlédla si mě od hlavy k patě.

"Ano."

"Ha!"

Tu slabiku vyštěkla napůl s pohrdáním, napůl s vítězoslávou. Nic jiného jsem nečekal. Její nezdolná vůle mi zničila dětství. Ještě větší škody nadělala v životě své vlastní dcery. S úlevou jsem pochopil, že se nechystá škemrat o odpuštění. Stále se ke mně chovala odmítavě, i když se krotila.

"Však já věděla, že přiběhneš," řekla, "jakmile uslyšíš o těch penězích." Jako slovní výraz pohrdavého výsměchu to bylo prvotřídní.

"O jakých penězích?"

"Sto tisíc liber."

"Nikdo se přede mnou o penězích nezmínil."

"Nelži, proč bys sem jinak chodil?"

"Řekli mi, že umíráte."

Zaraženě a zle se na mne podívala. Mezi rty jí zablyskly zuby. Neusmívala se ani trochu.

"Umřu, ano. Všichni umřeme."

"To jistě, ale neumřeme všichni najednou. Spíš postupně."

Kdepak, ta paní docela určitě nebyla ztělesněním vlídné, růžolící babičky. Tvrdá, tvrdošíjná tvář s odmítavými rysy kolem úst. Jako ocel šedivé vlasy měla ještě bohaté, čisté a dobře upravené. Na bledé kůži prozrazovaly stáří zahnědlé pigmentové skvrny a na hřbetech rukou temné, vystouplé žíly. Byla hubená, skoro vychrtlá, a patrně vyšší postavy, aspoň podle mého odhadu.

Veliký pokoj, ve kterém ležela, byl zařízený jako obývací, nebyl to typický nemocniční pokoj, stejně jako celá budova, jak jsem předtím zahlédl. Byl to prostě starý panský dům přebudovaný na hotel s ošetrovatelkami. Všude koberce, všude květované záclony, křesla pro hosty, květiny ve vázách. Nóbl odchod ze života.

"Pan Folk ode mne dostal pokyn, aby ti udělal nabídku."

Zamyslel jsem se.

"Mladý Folk? Asi pětadvacetiletý? Jeremy?"

"Jistěže ne." Ztrácela se mnou trpělivost. "Můj právník pan Folk. Řekla jsem mu, aby tě přivedl. A taky tě sem dostal. Jsi tu."

"Poslal pro mne svého vnuka."

Odvrátil jsem se od ní a sedl si bez ptaní do křesla. Proč se Jeremy nezmínil o těch penězích? Byl by to přece jen detail, který člověk hned tak nezapomene.

Babička se na mne vytrvale dívala bez sebemňší známky náklonnosti. Já se zase díval na ni. Dopálilo mne, že si byla tak jistá, že si mne koupí. Její výraz pohrdání mě odpuzoval a nevěřil jsem, že by se mnou měla dobré úmysly.

"Odkážu ti sto tisíc liber. Pod jedinou podmínkou," řekla.

"Neodkázete."

"Cože?" Ledový hlas, ledový pohled.

"Říkám že ne. Nechci žádné peníze ani podmínky."

"Ještě jsi nevyslechl můj návrh."

Neodpověděl jsem. Začínala se ve mně ozývat zvědavost, ale nepřál jsem si, aby to na mne viděla. Protože se neměla k další řeči, bylo ticho. Jen ať si mě v klidu přeměří. Já jsem trpělivý. Při svém neobvyklém dětství a podivné výchově jsem se naučil aspoň jednomu: čekat, donekonečna čekat. Čekat na lidi, kteří nepřicházejí, čekat na splnění přání, která se nenaplní.

Konečně se ozvala. "Jsi větší, než jsem si představovala."

Mlčky jsem čekal dál.

"Kde je tvá matka?" zeptala se.

Má matka, její dcera!

"Ulítla na obláčku," řekl jsem.

"Cože?"

"Domnívám se, že zemřela."

"Domníváš se!" Tvářila se spíš rozhněvaně než zarmouceně. "Copak to nevíš jistě?"

"Ne, bohužel mě o tom písemně nevyrozuměla. Ne."

"Tvá drzost je neuvěřitelná!"

"Vzhledem k tomu, jak jste se ke mně od mého narození chovala, nemáte právo mě okřikovat."

Zamžikala, zalapala po dechu a zůstala asi minutu sedět s otevřenými ústy. Pak tvrdě sevřela rty a zle, vztekla se na mne zadívala. Uvědomil jsem si v tu chvíli, čemu musela čelit má ubohá mladičká maminka, a znovu jsem pocítil soucit a něhu k té přelétavé mušce, která mě přivedla na svět.

Pamatoval jsem si, jak mne jednoho dne, ještě když jsem byl hodně malý, krásně ustrojila, protože jsme se chystali na návštěvu k babičce. Maminka se pro mne zastavila u lidí, u kterých jsem tehdy bydlel, a pak jsme spolu jeli autem, daleko, až k takovému velikému domu. Tam mne nechala stát v hale, abych prý na ni počkal. Zpoza bíle natřených dveří se tehdy ozýval veliký křik. Pak maminka vyšla. Plakala. Chytla mě za ruku a odtáhla k autu.

"Jdeme, Filipe, a nikdy, nikdy už od ní nic nebudeme chtít! Nechtěla tě ani vidět. Dobře si to pamatuj, Filipe, pamatuj si, že tvá babička je zlá bestie."

Dobře jsem si to pamatoval. Sice se mi to ve vzpomínkách vybavilo jen zřídka, ale pamatoval jsem si úplně zřetelně, jak sedím na židli v hale, nedosáhl jsem ani nohama na zem, celý nespívám v parádních šatech, jak poslouchám ten křik.

Já s maminkou vlastně nikdy nežil, s výjimkou několika roztroušených, rozčilujících týdnů. Neměli jsme svůj byt, žádnou trvalou adresu, žádné zázemí. Maminka věčně poletovala z místa na místo a problém, co se mnou, řešila jednoduše tak, že mě vždycky odložila na různě dlouhou dobu u celého procesí poněkud užaslých provdaných přítelkyň. Když teď o tom uvažuji, uznávám, že ty přítelkyně byly dost tolerantní.

"Miláčku prosím tě, ujmí se na pár dní Filipa," říkala a strčila mě další cizí paní. "Já teď žiju v tak strašném zmatku, já prostě opravdu nevím, co si s ním počít, umíš si to představit... Deboro (nebo Mirando, Chloe či Samantha či jiné jméno)... buď andělíček, ujmí se ho, slibuju, že si ho v sobotu vyzvednu." Pak většinou příslušnou Deboru, Mirandu, Samanthu nebo Chloe upřímně políbila a zmizela v oblaku vůně.

Soboty přicházely a mýjely a ona se neobjevovala. Nakonec se ale vždycky vynořila, roztěkaná, rozesmátá, překypovala díky a mne si vyzvedla jako balík z úschovny zavazadel. Někdy pro mne nepřišla celé dny, týdny i měsíce. Nikdy jsem nevěděl, co mě čeká, myslím, že to nevěděli ani moji hostitelé. Myslím, že jim občas něco připlácela na mou útratu, ale určitě s úsměvem a jako žertem.

Byla nesmírně půvabná a hezká, dokonce i v mých očích. Byla tak okouzující, že ji lidé objímali, hýčkali, a každý se rozzářil, když se někde objevila. Teprve když jsem lidem zůstal doslova viset na krku, začali být nesví. Tak se ze mne stalo tiché, zakřiknuté, nejisté dítě, věčně jsem chodil po špičkách, abych nerušil, věčně jsem trnul, že mne jednoho dne někdo bude mít do vyhodí mě na ulici.

Když teď na tu dobu vzpomínám, uvědomuju si, že těm Samanthám, Deborám a spol. musím být vděčný. Nikdy jsem netrpěl hladu, nikdy se ke mně nechovaly nelaskavě a nikdy se mne nesnažily zbavit. Některé rodiny se mě ujaly dvakrát i víckrát, někdy s ochotou, jindy s rezignací. Když mi byly tři nebo čtyři roky, jakási osoba s dlouhými vlasy a cinkajícími náramky, oděná v orientální háv, mě naučila číst a psát. Nikdy jsem nikde nebyl natolik dlouho, abych mohl chodit soustavně do školy. Byl to podivný, zmatený život, život bez kořenů. Vynořil jsem se z tohoto života ve dvanácti letech, kdy jsem poprvé na delší dobu zakotvil. Uměl jsem tehdy skoro všechny práce v domácnosti, ale neuměl jsem mít rád.

Nechala mě tehdy u dvou fotografů, Duncana a Charlieho. Zůstal jsem stát uprostřed jejich velkého ateliéru s holou podlahou, malou kuchyňkou, v rohu plynový vařič, s postelí za záclonou a s přilehlou temnou komorou a koupelnou.

"Miláckové prosím vás, postarejte se mi o něj do soboty... buďte andělíčkové..." Pak docházely gratulace k narozeninám a dárky k vánocům, ale ji jsem neviděl celé tři roky. Když Duncan odešel, objevila se u nás z ničeho nic a od Charlieho mě odvedla. Odvezla mě do Hampshire k rodině jednoho trenéra jezdeckých koní. Trochu žasli. Řekla jim, že mě tam nechává jen do soboty, že je mi už patnáct, jsem silný a zdatný, "... miláckové, může u vás třeba kydat hnůj nebo tak..."

Zase přicházely listky a dárečky, asi tak dva roky. Když mi bylo osmnáct, gratulace se neobjevila a následující vánoce nebyly žádné dárečky. Jako by se do země propadla.

Později jsem pochopil, že nejspíš zemřela na následky užívání drog. Jak jsem dospíval, domyslel jsem si a pochopil ledaco.

Stará paní se na mne dívala z druhého konce místnosti rozzuřeně a nesmiřitelně. To, co jsem předtím řekl, ji rozlítlo.

"Když se mnou budeš takhle mluvit, tak nepochodíš."

"Nestojím o to, abych s vámi pochodil." Vstal jsem. "Tohle setkání bylo zbytečné. Pokud snad jde o to, abych vám našel dceru, tak to jste si vzpomněla pozdě, tu jste měla hledat před dvaceti lety. Co mne se týče, já bych ji kvůli vám nehledal, i kdyby to bylo možné."

"Nechci, abys hledal Carolinu. Nejspíš budeš mít pravdu, je asi po smrti." To pomyšlení ji očividně nezarmucovalo.

"Chci, abys našel svou sestru."

"Mou... koho?"

Nepřátelské oči si mě pátravě, vypočítavě prohlédly.

"Tak tys nevěděl, že máš sestru? Tak ji tedy máš. Odkáži ti sto tisíc liber, když ji najdeš a dovedeš ji ke mně. A nemysli si," vyhrkla ostře, než jsem měl čas se ozvat, "že mi sem zavlečeš a podstrčíš nějakou podvodnici, na to ti nenaletím. Jsem sice stará, ale hloupá nejsem. Budeš muset panu Folkovi prokázat nade vši pochybnost, že to děvče je opravdu má vnučka. A pan Folk se jen tak lehce přesvědčit nedá."

Ani jsem ty jedovatosti nevnímala! Přemohl mě šok a zvědavost. Přece jsem byl jediný! Jediný plod té poletavé mušky! Najednou mě zaplavil nesmyslný pocit žárlivosti. V minulosti patřila maminka jen mně, mně, a teď najednou jsem se o ni musel dělit. Musel jsem se dělit i o vzpomínky na ni, musel jsem si ty vzpomínky v duchu přepracovat. Najednou mě zmateně napadlo, že je směšné, že ve třiceti prožívám to, co jiní ve dvou letech.

"Tak co?" vyštěkla babička.

"Ne."

"Je to hodně peněz."

"Pokud je máte."

To ji rozzuřilo. "Jsi drzý!"

"Jistě. No jestli už nic jiného nechcete, tak bych šel."

Otočil jsem se a vykročil ke dveřím.

"Počkej," zavolala na mne naléhavě. "Nechceš se aspoň podívat na její obrázek? Tamhle na prádelníku leží fotografie tvé sestry."

Otočil jsem se přes rameno a zahlédl, jak ukazuje na prádelník vzadu v pokoji. Jistě viděla, že váhám a že se i ruka na klíče dveří zarazila.

Pokračovala se vzrůstající sebedůvěrou: "Tak se na ni aspoň podívej. Proč se na ni nechceš podívat?"

Nechtěl jsem podlehl neovladatelné zvědavosti a šel jsem se podívat na ten prádelník. Ležel tam amatérský snímek, pohlednicový formát. Zdvihl jsem fotografii a natočil ji ke světlu.

Malá holčička, asi tři až čtyřletá, na poníku.

Dítě mělo hnědé vlásky k ramenům a bylo oblečené do džín a červenobílé proužkovaného trička. Poník byl nevýrazný velšský šedák s dobře vyčištěným postrojem. Fotografie zřejmě pořídili v nějaké jízdárně. Dítě i pony vypadali spokojeně a dobře živení. Fotograf ale bohužel vzal snímek z příliš velké dálky a obličej holčičky vyšel dost nezřetelně. Zvětšení by asi pomohlo, aspoň trochu.

Otočil jsem obrázek, ale na zadní straně nebylo nic, nic, z čeho by člověk uhádl, kdo a kde snímek pořídil.

Trochu zklamaně jsem fotografii zase vrátil na místo. Tu jsem s malým bodnutím u srdce zahlédl obálku, nadepsanou maminičným písmem. Obálka byla adresovaná mé babičce; Lavinii Norové, do jejího domu v Northamptonshiru, do domu, ve kterém jsem tehdy čekal v hale.

V obálce byl dopis.

"Co to děláš?" křikla babička poplašeně.

"Čtu si dopis od maminky."

"Ale... ten dopis tam nemá co dělat. Okamžitě to polož! Myslela jsem, že je v zásuvce."

Ignoroval jsem ji. To velkorysě, rozevláté písmo mne vítalo, zářilo na mne z obálky, jako by maminka byla se mnou, úspěšná, rozesmátá, škemrající někoho o pomoc.

Dopis datovaný druhého října nebyl vůbec žertovný.

Drahá maminčko,

já vím, že jsem se zařekla, že už od tebe nikdy nic nebudu chtít, ale teď se o to přece jen ještě jednou, naposledy pokouším, protože já hloupá pořád doufám, že se snad jednou začneš na věci dívat jinak. Posílám ti fotografii své dcery Amandy, tvé vnučky. Je hrozně milá a hodná, teď jsou jí právě tři roky, a potřebuje řádný domov a školu a vůbec. Víím, že od tebe nemůžu chtít, abys kolem sebe snášela malé dítě, ale kdybys jí aspoň mohla dávat nějakou pravidelnou podporu nebo výživné, mohla by žít u hodných lidí, kteří ji mají rádi a rádi by si ji u sebe nechali, ale nemají na to, protože už mají tři vlastní děti. Kdybys těm lidem mohla pravidelně přispívat prostřednictvím banky, ani bys nezpозorovala, že utrácíš a tvá vnučka by vyrůstala v šťastném domově, a to mně teď nejvíce leží na srdci a dělá starost, proto ti píši, protože už si nevím rady.

Má jiného otce než Filip, takže k ní nemůžeš mít takový odpor, odpadá ten důvod. Kdybys ji viděla, určitě bys ji začala mít ráda, ale i kdybys ji nechtěla vidět, tak se o ni, prosím tě, maminčko, postarej. Doufám, že mi brzy napíšeš. Moc tě prosím, maminčko, napiš mi.

Tvoje dcera Carolina t. č. adresa: Pine Woods Lodge, Mindle Bridge, Sussex.

Vzhlédl jsem a zadíval se na tu neústupnou starou ženu.

"Kdy tohle psala?"

"To už je před lety."

"Vy jste jí neodpověděla," konstatoval jsem suše.

"Ne."

Asi nemělo význam, aby se člověk rozčiloval nad tragédií, která se odehrála tak dávno. Znovu jsem se podíval na obálku, snažil jsem se rozluštit z poštovního razítka datum, rok, ale razítko bylo rozmazané a nečitelné. Uvažoval jsem o tom, jak dlouho asi tehdy zůstala v Pine Woods Lodge, ustaraná, s troškou naděje a tíhou zoufalství.

U mé maminky byl ovšem pojem "zoufalství" relativní. Zoufalství končilo napřaženou rukou, úsměvem, a s pomocí boží (nebo Debory, Samanthy či Chloe) se nakonec všechno vyřešilo. Zoufalá situace v maminčině případě nikdy nebyla

poznávaná hořkostí a ubohostí. Tehdy to ale muselo být hodně zlé, když se odhodlala požádat o pomoc vlastní matku.

Vzal jsem dopis, obálku i fotografii a vstrčil je do kapsy u saka. Rozhořčovalo mne, že si ta stará ženská ty věci celá léta schovávala a přitom nevyslyšela tak úpěnlivou prosbu. Nějak mi připadalo, že ty věci právem patří mně a ne jí.

"Takže se do toho pustíš," řekla.

"Ne."

"Ale tu fotografii sis vzal."

"Ano."

"Tak tedy..."

"Jestli vám jde o to, aby se Amanda našla, měla byste si najmout soukromého detektiva."

"To už jsem udělala," odsekla netrpělivě. "Dokonce tři detektivy. Byli k ničemu."

"Když všichni tři neuspěli, nechápu, jak bych mohl uspět já," namítl jsem.

"Protože ti o něco jde," prohlásila vítězoslavně. "Přetrhneš se, pro takové peníze se přetrhneš."

"Omyl." Trpce jsem se na ni z dálky díval, a ona se dívala na mne z postele, podepřená mnoha polštáři. Neusmála se.

"Kdybych od vás přijal peníze, zvrátil bych nad sebou."

Znovu jsem vykročil ke dveřím. Tentokrát jsem je otevřel bez zaváhání.

Jak jsem mizel, ještě za mou volala: "Tak tedy ty peníze dám Amandě... pokud ji najdeš."

2

Když jsem se následující den vrátil do Sandownu, dopis i fotografii jsem měl ještě u sebe, ale rozjitření, které mi způsobily, pominulo. Dokázal jsem přemýšlet o své nevlastní sestře bez dětské zlosti. Do mozaiky minulosti zapadl další kamínek.

Obecnou pozornost v Sandownu upoutávala přítomnost ztělesněná Stevem Millacem. Vrazil do šaten půl hodiny před prvním dostihem, vlasy mokré od deště a v očích nepřičetný vztek.

Řekl nám, že zatímco byli na otcově pohřbu, někdo vykradl dům jeho matky.

Seděli jsme vedle sebe na lavicích jako na bidýlku, napůl svlečení, napůl v jezdeckém, a zděšeně poslouchali. Rozhlédl jsem se po tom výjevu - žokejové v nejrůznějších stádiích převlékání - ve spodcích, bez košile, v hedvábné košili, žokejové natahující si nylonové punčochové kalhoty, jezdecké boty, všichni náhle strnuli jak v mrtvém obraze ve filmu a poslouchali s otevřenými ústy, všichni, oči upřené na Steva.

Zpola automaticky jsem sáhl po svém nikonu, rychle ho nastavil a dvakrát jsem to zmáčkl. Nikdo si mě nevšímal, byli na to u mne zvyklí.

"Bylo to děsné," vyprávěl Steve. "Hnusný! Máma nadělala koláče, jako až se s tetama a všema těma lidma vrátíme z kremace, no, a to bylo všechno rozházený po podlaze, všude, rozmačkaný, zašlapaný do koberce, marmeláda rozmazaná po zdi. Tahle spoušť byla úplně všude, v kuchyni, v koupelně... Jako kdyby v celém baráku řádily pomatený děti a zasvinily ho, jak to jen šlo. Jenže to neudělaly děti, děti by nekradly takový věci, co odtamtud zmizely, to aspoň říká policie."

"Tvoje máma asi měla celej balík šperků, co?" zažertoval kdosi.

Jeden nebo dva z přítomných se zasmáli. Napětí trochu povolilo, ale všichni jsme se Stevem upřímně cítili. Vyprávěl dál, každému, kdo byl ochotný poslouchat. Já poslouchal nejen proto, že mám v Sandownu věšák hned vedle Steva, takže mi stejně nic jiného nezbyvalo, ale také proto, že jsme spolu vždycky celkem dobře vycházeli, i když jsme nebyli opravdoví kamarádi.

"Úplně vybrakovali tátovu temnou komoru," pokračoval, "prostě všechno urvali. Je to nesmyslný, říkal jsem to policii, nevzali jen takový věci, co se dají střílet, jako třeba zvětšovák nebo vývojku, vzali všechny tátovy materiály, všechny obrázky, který za ty léta nastřádal, je to všechno pryč. Je to děsná škoda. Teď tam v tý spoušti máma sedí, táta umřel a mámě nezbylo nic z toho, na čem celej život dělal. Prostě nic. Jí vzali kožich a dokonce i voňavku, co dostala od táty k narozeninám, ještě jí ani neotevřela. Teď tam sedí a brečí..."

Zarazil se, polkl naprázdno, jako by to všechno i na něj bylo příliš. Bylo mu dvacet tři let, u rodičů už nebydlel, ale ještě stále k nim patřil. Lpěl na rodičích s úpornou loyaltou, kterou kdekdo obdivoval. George Millace byl všeobecně neoblíbený, ale jeho syn ho vždycky ctěl.

Steve byl drobný, štíhlý, měl jasné oči a odstálé uši; díky kterým vypadal trochu legračně. Povahou byl ale spíš vážný, nebyl veselý, měl sklon vracet se stále k něčemu, co se ho dotklo, a to i v záležitostech, kde to bylo mnohem méně na místě, než v tomto případě.

"Policajti říkali, že to zloději dělají jen tak, ze zlomyslnosti," řekl. "... Prostě lidem úplně zasviněj barák a seberou jim dokonce i fotografie. Řekli mámě, že to mají na denním pořádku. Prej máme bejt rádi, že nám tam nenačurali a nenadělali, to prej dělají, a taky prej má bejt máma ráda, že jí nerozřezali čalounění na židlích a na kanapi a že nepoškrábali všechem nábytek."

Musel se vymluvit. Vyprávěl všem, kdo se ještě objevili. Já odešel hned, jakmile jsem se převlékl, jel jsem v prvním dostihu. Po zbytek odpoledne jsem si na vykradený dům Millaceových ani nevzpomněl.

Byl to den, na který jsem se dlouho těšil, i když jsem se snažil netěšit. Ten den měl Daylight běžet Handicap Pattern steeple. Byl to velký dostih, dobrý kůň, nepřilíší silná konkurence - měl jsem tedy slušnou naději na vítězství. Taková

šance se mi hned tak nenaskytne, musel jsem si ji vážit. Nicméně pro jistotu s úspěchem nepočítám až do okamžiku, kdy mým cílový sloup. Slyšel jsem, že Daylighta přivezli na závodiště v dobrém stavu a formě. Stačilo tedy, abych bez maléru zvládl první dostih, proutěnky pro nováčky, měl bych větší šanci v důležitém steepu. Kdybych vyhrál, tlačilo by se ke mně nejmíří půl tuctu lidí a nabízeli by mi favority na Zlatý pohár.

Dva dostihy za den byly má obvyklá norma. Pokud se mi podařilo zařadit se na konci sezóny mezi prvních dvacet v tabulce žokejů, byl jsem celý šťastný. Celá léta jsem si namlouval, že tak skromné úspěchy můžu přičítat své výšce a váze, které pro mě povolání nebyly zrovna ideální. Přestože jsem vytrvale držel částečnou hladovku, nedokázal jsem srazit váhu pod 66 kg (i ve stavu svlečeném). To mě automaticky vyřazovalo z jízdy na koních nesoucích maximálně 64 kg. Většinou jsem za sezonu zajel tak dvě stě dostihů a vyhrál v průměru čtyřicetkrát. Věděl jsem, že se o mně říká, že jsem spolehlivý, zdatný, dobře skáču, ale schází mi dobrý finiš.

Většina lidí v mládí věří, že se ve svém povolání dostanou zaručeně na špičku a že cesta vzhůru k nejvyšším metám je pouhá formalita. Uznávám, že bez takové sebedůvěry by se člověk do mnoha věcí vůbec nepouštěl. Jenže cestou se pak člověk jednoho dne zadívá na ten vzdálený vrchol a pozná, že je nedosažitelný. Pak mohou lidé najít pocit štěstí jen v tom, že se dívají dolů a těší se z pěkné vyhlídky, místo aby záviděli těm, kdo se dívají ještě z větší výšky. Já se smířil se svou vyhlídkou ve dvaceti šesti, tehdy mi už bylo jasné, že to dál nedotáhnu. Kupodivu mě to pomýšlení tehdy nijak nedeprimovalo, naopak, rozhostil se ve mně klid, skoro úleva. Nikdy jsem nebyl nezřízeně ctižádostivý, vždycky jsem se snažil dělat to, co dělám, co nejlip. Když už to nešlo, nedalo se nic dělat. Nicméně bych se samozřejmě nehněval, kdyby mi někdo vnucoval budoucí vítěze Zlatého poháru.

Tehdy to odpoledne v Sandownu jsem ty proutěnky pro nováčky zajel bez zvláštních příhod (spolehlivě a bez jiskry). Skončil jsem pátý z osmnácti startujících. To šlo. Jako obvykle, líp jsme jet nemohli, ani já, ani kůň.

Převlékl jsem se do barev Daylighta a když nadešel čas, vykročil jsem k padoku. Upřímně jsem se těšil na nadcházející dostih. Trenér Daylighta, pro kterého jsem nejčastěji jezdil, a majitel koně už na mne čekali.

Začal jsem něco vesele plácát o tom, jak je prima, že přestalo pršet, ale majitel koně mě rychle zarazil a bez dlouhých řečí prohlásil:

"Tentokrát nevyhrajete, Filipe."

Usmál jsem se.

"Budu se snažit, abych vyhrál."

"To se tedy nebudete snažit," řekl ostře. "Prohrajete. Vsadil jsem si na to."

Myslím, že jsem se ani nesnažil zamaskovat zklamání a vztek, museli to na mně vidět. Už kdysi ode mne něco podobného chtěli, ale od té doby uběhly tři roky. Oba dobře věděli, že to dělám velmi nerad.

Victor Briggs, majitel Daylighta, byl statný čtyřcátník. O jeho zaměstnání a soukromém životě jsem nevěděl prakticky nic. Byl nespolečenský, uzavřený, přicházel na dostihy bez úsměvu, s bezvýraznou tváří, a nikdy toho moc nenamluvil. Vždycky měl na sobě těžký modrý kabát, černý klobouk se širokou krepou a na rukou silné černé kožené rukavice. Kdysi býval odvážný sázkař, hazardér, a když jsem jezdil jeho koně, měl jsem na vybranou: buď skončit tak, jak si přál, nebo přijít o místo ve stájích jeho trenéra. Trenér Harold Osborn mi oznámil ihned poté, co jsem pro něho začal dělat, že buď se budu řídit pokyny Victora Briggse, nebo pro něho jezdit nebudu.

Zahodil jsem pro Victora Briggse dostihy, které jsem mohl vyhrát. Takový byl život. Jíst se musí, a já ještě k tomu musel splácet hypotéku na domek, takže jsem se musel snažit jezdit za dobrou stáj, a kdybych odmítl tu, která se mi nabízela, také jsem nemusel jinde najít šanci, slušných stájí bylo málo, a až na toho Victora Briggse to u Osborna bylo dobré. Tak se stalo, že jsem prostě mlčel a dělal to, co mi přikázali, jako mnoho jiných v podobné situaci.

Když se to stalo poprvé, nabídl mi Victor Briggs docela slušnou částku za to, že jsem prohrál. Tehdy jsem řekl, že nic nechci. Že jsem sice připravený prohrát, když budu muset, ale nechci za to peníze. Řekl mi, že jsem mladý nafoukaný hlupák, ať nedělám cavyky, ale když jsem jeho nabídku odmítl i podruhé, přestal mě podplácet a své mínění o mé osobě si už nechával pro sebe.

"Proč sis to nevezal?" ptal se mě Harold Osborn. "Nezapomeň, že přicházíš o těch deset procent, co bys dostal, kdybys vyhrál. Pan Briggs ti to dává jako odškodné."

Zavrtěl jsem odmítavě hlavou. Už mě nepřemlouval. Asi jsem byl opravdu hloupý, ale nejspíš mi některá ta Samantha nebo Chloe dala do vínu víru, že za hříchy člověk musí platit. Protože jsem od tohoto problému měl celé tři roky pokoj, dostal jsem o to větší vztek, když se znovu vynořil.

"Nemůžu prohrát," bránil jsem se. "Daylight je tu dneska nejlepší, o třídu! Přece to víte."

"A já vám říkám, že prohrajete," prohlásil Briggs. "A nekřičte tolik, leda že byste si přál, aby vás zaslechli rozhodčí." Ohlédl jsem se na Harolda Osborna. Díval se vytrvale na koně procházející se po padoku a dělal, že neslyší.

"Harolde!"

Nezúčastněně se obrátil.

"Victor má pravdu. Vsadili jsme naopak. Kdybys vyhrál, přišlo by nás to zatraceně draho."

"Nás?"

Přikývl.

"Ano, nás. Tak spadni, když to jinak nepůjde, nebo můžeš přijít druhý, ale vyhrát nesmíš. Jasný?"

Přikývl jsem. Jasně. Zase mne zahnali do kouta, jako před třemi lety. Odklusal jsem s Daylightem ke startu a střizlivě, rozumové úvahy zvolna vítězily nad vzpourou. Jako vždycky. Když jsem si nemohl dovolit přijít o tohle místo ve třídvaceti, tím spíš si to nemůžu dovolit ve třiceti. Všichni věděli, že jsem Osbornův jezdec už sedm let. Kdyby mě vyrazil, zbyly by na mne u jiných stájí jen paběrky, zaskoky, a za chvíli by už o mně nikdo nevěděl. Osborn by jistě nesdělil tisku, že mě vyhodil, protože jsem nebyl ochotný zabalit dostih na jeho příkaz. Určitě by řekl (s patřičnou dávkou lítosti), že musí získat někoho mladšího... že je tím povinován majitelům koní... musí se snažit o co nejlepší

výsledky... je to samozřejmě smutné, ale co se dá dělat... každá jezdecká kariéra stejně jednou musí skončit, takový je život, život jde dál, však víte, jak to bývá a tak dále.

Sakra, přece tenhle dostih prohrát nechci! Nesnáším levotu... a těch deset procent, o které přijdu, by se mi hodilo. O to větší jsem měl vztek. Proč s tím švindlem Briggs zase začal? Po tak dlouhé době? Už jsem věřil, že s tím přestal, protože jsem se vypracoval jako žokej na dostatečně silnou pozici, abych si mohl dovolit takové nabídky odmítat. Když se žokej dostane v tabulce vysoko, dají mu s takovými nesmysly pokoj, protože kdyby trenér byl tak bláhový, že by ho za neochotu ke spolupráci vyrazil, jiné stáje by ho vzaly s otevřenou náručí. Jenže Briggs si možná myslí, že už jsem starý, že už nemám tu pozici, že jsem zranitelný. Má pravdu.

Chodili jsme kolem dokola, zatímco startér četl seznam přihlášených. Zasmušile jsem se díval na Daylightovy čtyři soupeře. Ani jeden z nich za moc nestál. Podle formy nemohl ani jeden z nich mého statného valacha ohrozit. Proto stáli diváci ve frontě a sázeli čtyři libry, aby vyhráli jednu, jestliže zvítězí Daylight...

Čtyři ku jedné...

Za téhle situace Victora Briggse jistě ve snu nenapadlo riskovat vlastní peníze. Určitě nějakým záhadným způsobem přijal sázky od jiných, a kdyby jeho kůň vyhrál, musel by vyplácet. V obdobné situaci je nepochybně i Harold. Měl jsem sice velice smíšené pocity, ale bylo mi jasné, že k Haroldovi mám povinnost určité loyality.

Po sedmileté spolupráci spočíval náš vztah určitě na pevnější základně, než jakou jinak mívají vztahy mezi trenérem a žokejem. Dospěl jsem k tomu, že jsem k Haroldovi měl blízký vztah, možná ne vřelý, ale určitě kamarádský. Byl to člověk, který dovedl být milý, někdy se vztekal, mívával skvělou náladu i černé deprese, uměl se chovat jako tyran a jindy zase byl nesmírně velkorysý a štědrý. Na zvláštních plánech berkshirské pahorkatiny dokázal překřičet každého jak co do jadrnosti, tak co do decibelů, a stájníci se slabšími, citlivějšími nervy od něho prchali v celých hejnech. Když jsem u něho poprvé jel práci, oceňoval mé jezdecké umění nelichotivým fortissimem, které muselo být slyšet od Wantage až do Swindonu. Týž den hned po práci, v deset hodin dopoledne, otevřel na mou počest láhev šampaňského a sorně jsme si připili na budoucí spolupráci.

Vždy mi bez výhrady důvěřoval a bránil mě proti různým kritikám, což hned tak každý trenér nedělá. Halasně tvrdil, že všichni jezdci občas mají slabé chvíle, a nechal mě jezdit, i když jsem takové chvíle měl právě já. Samozřejmě že předpokládal, že budu věrně sloužit jemu a jeho stáji. V posledních letech to byl lehký úkol.

Startér volal koně ke startu. Stočil jsem Daylighta tak, aby mířil nosem na správnou stranu.

Startovací boxy tam nebyly, ty se u steeplů nepoužívají. Místo toho byly přes startovní čáru natažené jen pružné pásky.

Otrávený a zhnusený jsem se rozhodl, že pro Daylighta bude nejlepší, když skončím dostih co nejdřív po startu. Dívaly se na mne tisíce dalekohledů, televizní kamery, přístroje rozhodčích na dráze a pozorné a vnímavé oči pánů od tisku.

Nebude snadné prohrát, a kdybych to nechal až na konec, kdy už by Daylight jasně vyhrával, byla by to profesionální sebevražda. Kdybych spadl na posledních pěti stech metrech celkem pro nic za nic, nastalo by velké vyšetřování a já bych mohl přijít o jezdeckou licenci. To, že bych si to zasloužil, by byla dost slabá útěcha.

Startér položil ruku na páku, pásky vylétly do výšky a já pobídl Daylighta do díla. Žádný z ostatních žokejů nechtěl dopředu, a tak se stalo, že jsme všichni vyrazili pomalým tempem. Tím hůř pro mne. To ještě znásobilo moje starosti.

Daylight měl spoustu času, nemusel chvátat, a proto jistě u žádné překážky neudělá chybu. Vždycky skákal výborně a téměř nikdy nepadal. Některé koně nedokážete dobře navést na překážku, ať děláte co děláte. Daylighta člověk nedokázal navést špatně. Dovedl přijmout od jezdce jen náznak pokynu, stačil na všechno sám. Jel jsem ho už mnohokrát a šestkrát jsme spolu zvítězili. Znal jsem ho dobře.

Podvést koně. Podvést diváky. Podvést.

Zatraceně, opakoval jsem si, zatraceně! Zatraceně!

Podánilo se mi to na třetí překážce, ze svahu dolů, z kopečka, za prudším ohybem, daleko od tribun. Z hlediska věrohodnosti to bylo nejméně pravděpodobné, protože na nás dav publiky nejhůř viděly, a trať se tam dost prudce svažovala k odskoku. Na té překážce už v minulosti skončil kdekdo.

Daylight byl zmatený, protože ode mne dostával zcela nesprávné pokyny. Možná že se na něho také trochu přenesl můj vnitřní neklid a vztek. Koně mají šestý smysl. Před odskokem vypadl z rytmu, pak udělal jeden zbytečný trhavý krok.

Výborně, kamaráde, říkal jsem si, je mi líto, ale koukej upadnout, udělám pro to, co můžu. Pobídl jsem ho přesně v nevhodný okamžik, a když letěl vzduchem, trhl jsem prudce otěží a přenesl rychle váhu dopředu, nad jeho plece. Doskočil nešikovně, klopýtl a sklonil hlavu až k zemi, aby znovu získal rovnováhu. Nebylo to tak docela ono... ale stačit to muselo. Vykopl jsem pravou nohu ze třmenu, přehodil ji koni přes hřbet, takže jsem se ocitl po jeho levém boku, ze sedla, přidržoval jsem se ho za šíji.

V takovéhle pozici se nikdo dlouho neudrží. Já se udržel asi tak tři skoky, pak jsem sklouzl pod koně a pustil otěže z ruky. Válek jsem se v kotrmelcích po zemi pod jeho kopyty. Zadusál, já se ještě odkutálel, a pak hluk cválajících koní zmizel v dálce.

Seděl jsem v tom tichu na zemi a odepínal si helmu. Bylo mi z toho nanic.

"Smůla," komentovali věc stručně ve váznici. "Je to k vzteku."

Dostihové odpoledne klidně pokračovalo dál. Napadlo mne, jestli někdo z jezdců třeba netuší, jak to doopravdy bylo, ale nezdálo se. Nikdo do mne významně nedloubal, nemrkal na mne ani se netvářil. Z rozpaků a hlubokého studu jsem se díval do země.

"Nic si z toho nedělej," utěšoval mě Steve Millace, který si právě zapínal oranžovo-modrou košili. "Přece to není konec světa." Sáhl po helmě a biči. "Příště bude třeba líp."

"To jo."

Odešel jet dostih a já se zatím zasmušile převlékal do civilu. Tak tohle zbylo z nadšení, s jakým jsem přijel. Tohle zbylo z naděje na vítězství, z představy nabídek od půl tuctu trenérů na Zlatý pohár, tohle zbylo z naděje na finanční nadlepšení, které jsem potřeboval, protože jsem si koupil nový vůz. Na všech frontách všechno špatně. Šel jsem se dívat, jak běží.

Steve Millace prokázal víc odvahy než rozumu. Hnal koně na předposlední překážku krkolomným krokem a při dopadu ztroskotal. Byl to takový ten tvrdý, rychlý pád, při kterém praskají kosti. Také bylo hned jasné, že Stevovi něco je. Vyhrabal se na kolena, a pak se celý stočil do klubička, choulil se do sebe, ruce přitisknuté křížem k tělu. Pažní kost, rameno, žebra... něco zaručeně povolilo.

Jeho kůň vstal bez úrazu a odcválal. Ještě chvíli jsem tam stál, díval se, jak pro Steva přicházejí dva zřízenci a jak mu opatrně, zkušeně rukama pomáhají do sanitky. Ke všem svým rodinným starostem má chudák Steve opravdu špatný den. Proč to sakra všichni děláme? Co z toho máme? Kdo nás vlastně nutí, abychom u téhle profese setrvali navzdory všemu riziku, zraněním a zklamáním? Co nás tak svádí k touze po rychlosti, když si můžeme klidně vydělávat za kancelářským stolem?

Pomalu jsem se vracel do váznice. Pohmožděnin v místech, kde se o mne Daylight opřel kopyty, začínaly pomalu tuhnout. Zítra budu celý modrofialový, říkal jsem si. Ale co, to patřilo k věci, tahle stránka mého povolání mi starosti nedělala. Všechny zlomeniny, které jsem až do té doby měl, mě nijak nezastrašily ani neodradily. Většinou jsem měl skutečný pocit plného zdraví a dobré kondice, věděl jsem, že mám dobře fungující; atletickou, odolnou tělesnou schránku. To bylo jasné. Byl jsem zdravý jako dub.

Ne, ztráta nadšení, to je to, co člověka dokáže zničit. Jakmile se dostane do situace, kdy mu začne připadat, že to všechno za tu dřinu nestojí, když vám přerůstají přes hlavu lidé jako Victor Briggs. Pak by to člověk asi všechno vzdal. Ten okamžik ale ještě nepřišel. Můj způsob života mě nepřestával těšit, nechtěl jsem ho ještě opustit.

Steve se vrátil do váznice v rajtkách, jezdeckých botách, spodním tričku, ramena stažená dozadu kroužky, jaké se dávají na zlomeniny klíční kosti. Jednu ruku měl na pásce a hlavu držel strnule na stranu.

"Klíček v háji," řekl vztekle. "Kopnul bych do toho." Obličej měl stažený bolestí, kruhy pod očima, a najednou jako by měl propadlé tváře. Hlavně byl ale dopálený.

Sluha mu pomáhal při převlékání. Dotýkal se ho jemně a zkušeně, uměl to. Boty mu stahoval pomalu a plynule, aby s ním neškubl. Dav jezdců kolem nás halasil, hoši do sebe vráželi, prozpěvovali, vyprávěli vtipy, pili čaj, pojídali koláče, svlékali se z dresů a natahovali si civilní kalhoty, smáli se, kleli a spěchali domů. Konec šichty, padla, pracovní týden skončil, na shledanou v pondělí!

"Poslyš," oslovil mě váhavě Steve. "Nemohl bys mě, prosím tě, zavést domů?"

Nebyl si jistý, jestli jsme natolik kamarády, aby mne o to mohl žádat.

"Ale jo, samozřejmě."

"Odvezt bys mě k mámě? Je to kousek od Ascotu."

"Jasně."

"Já si sem zejtra někoho pošlu pro auto. Kopnout do toho!"

Výfotografoval jsem ho i se sluhou, jak mu zouvá druhou botu.

"Co se všema těma fotkama děláte?" zeptal se sluha.

"Strkám je do šuplíku."

Zavrtěl nechápavě hlavou.

"Škoda času."

Steve se zadíval na můj nikon.

"Táta jednou říkal, že ty tvoje věci viděl. Prej mu jednou budeš dělat konkurenci."

"Dělal si legraci."

"To nevím. Možná."

Opatrně prostrčil jednu ruku do rukávu košile. Sluha mu košili přehodil přes druhé rameno a kam až to šlo, zapnul.

"Au!" Steve se syknutím přivřel oči.

George Millace viděl několik mých snímků. Náhodou zahlédl, jak sedím ve voze na parkovišti a prohlížím si je. Bylo to na jaře, za hezkého, slunného dne, čekal jsem tam tehdy na kamaráda, který se mnou přijel a ještě se nevrátil od tribun.

"Přímě Cartier Bresson," ušklíbl se tehdy George. "Ukažte, ať se na to podívám."

Sáhl okénkem do vozu a celý stoh obrázků mi vzal z ruky. Nemohl jsem mu v tom zabránit, leda že bych se s ním popral.

"To se na to podívejme," rychle probíral jednu fotografii za druhou. "Koně na planinách, koně vynořující se z mlhy.

Romantické sračky." Pak mi to všechno vrátil. "Jen se toho držte, kamaráde. Jednou z vás možná bude fotograf."

Pak odešel přes parkoviště, těžkou brašnu s aparáty přes rameno. Občas si ji trochu nadhodil. Byl to jediný fotograf, se kterým jsem si nerozuměl.

Po ona tři léta, kdy jsem bydlel u Charlieho a Duncana, mě ti dva naučili, co se dalo, měli se mnou velkou trpělivost.

Bylo mi sice teprve dvanáct, když jsem u nich zakotvil, ale Charlie prohlásil, že když už jsem u nich, můžu aspoň zametat ateliér a uklízet v temné komoře. Ochotně jsem se toho ujal. To ostatní se jaksi samo sebou vyvinulo, a to důkladně.

Nakonec jsem kopíroval většinu Duncanových negativů a dělal dobrou polovičku Charlieho rutiny. Charlie říkal, že jsem jejich laborant. "Připravuje nám chemikálie," hlásil lidem, "krásně odměřuje injekční stříkačkou. Dávej pozor, Filipe, chce to jen jedna celá čtyři mililitry benzol-alkoholu." Já vždy natáhl to nepatrné kvantum do stříkačky a přidal do vývojky. Měl jsem konečně pocit, že jsem někomu užitečný.

Sluha pomohl Stevovi do saka a podal mu hodinky a náprsní tašku. Pomalým krokem, s ohledem na Steva, jsme se vydali k vozu.

"Slíbil jsem mámě, že jí pomůžu uklidit tu spoušť, až se vrátím. To se mi asi moc nepovede."

"Nejspíš jí pomohou sousedi, ne?"

Asistoval jsem mu, když se soukal do mého nového forda. Sedl jsem si za volant, rozsvítil světla a vyjel do houstnouce tmy směrem na Ascot.

"Pořád mně ještě pořádně nedošlo, že už tam táta není," řekl Steve.

"Jak se mu to vlastně stalo?" zeptal jsem se. "Totiž ty jsi říkal, že snad najel na strom..."

"Ano," povzdychl si. "Usnul. Totiž, to si aspoň všichni myslíme. Nebyly tam žádný jiný auta. Byla tam zatačka, a on ji nevybral, jel prostě rovně. Musel držet nohu na plynu... Celej předeck byl vraženej dovnitř." otřásl se. "Vracel se z Doncasteru, jel domů. Máma mu vždycky říkala, ať jezdí opatrně po dálnici, když je unavený a jede v noci, ale tohle na dálnici nebylo... měl to domů už jen kousek."

Mluvil unaveně a sklesle, a taky jistě unavený a skleslý byl. Když jsem se na něho tu a tam koutkem oka podíval, bylo mi jasné, že i při mé opatrné jízdě mu to natřásání vadí, rameno ho muselo bolet.

"Táta se cestou zastavil asi na půl hodiny u známých," pokračoval Steve. "Dali mu whisky. Pěkná blbost. Pak prostě usnul."

Dlouho jsme jeli mlčky. On myslel na své problémy, já na své.

"Stalo se to teprve před týdnem, minulou sobotu," ozval se Steve.

Pak jsme několikrát odbočili doprava a doleva, až jsme se ocitli na silnici, lemované z jedné strany živým plotem, z druhé úhlednými řadovými domky s předzahrádkami, ponořenými v šeru. Před námi se cosi dělo. Míhala se tam světla a byla tam spousta lidí. Sanitka s otáčejícím se modrým majákem. Policejní vůz. Policisté. Z jednoho domu vybíhali lidé a jiní tam zase vbíhali. Všechna okna za roztaženými záclonami byla rozsvícená.

"Proboha, to je našich barák," vydechl Steve. "Tam bydlí naši!"

Zastavil jsem před domem. Zůstal nehybně sedět a vytřeštěně, zdrceně se díval ven.

"Máma. Něco se stalo mámě!"

Poznal jsem mu na hlase, že nemá daleko ke zhroucení. Tvář měl stísněnou úzkostí, ve velikých, skoro dětských očích se mu odrážel strach.

"Zůstaň sedět," řekl jsem věčně. "Jdu se tam podívat."

3

Stevova maminka ležela na pohovce v obývacím pokoji, kašlala, třásla se a krvácela. Někdo ji surově zmlátil. Měla tržné rány na rtech, na nose a na očním víčku, na tvářích a na bradě šeredné podlitiny. Potrhané šaty, bez bot, zčuchané vlasy.

Občas jsem Stevovu maminku vidával na dostizích. Byla to hezká, příjemná, vždy dobře oblečená padesátnice, klidná a spokojená se životem, pyšná na muže i na syna. Teď, zdrcená zármutkem, okradená a zbitá, byla k nepoznání. U pohovky seděl na stoličce policista a nad paní Millaceovou stála policistka s kusem zkrvaveného šátku v ruce. Dva zřízenci od sanitky stáli vzadu v místnosti, nosítka měli opřená o zeď. Pak tam byla jakási starostlivě se tvářící, vážná paní, nejspíš sousedka. V pokoji byla hrozná spoušť, všude se válely poházené papíry a kusy rozmláceného nábytku. Na stěnách byly stopy po zavařenině a rozmačkaných koláčích, přesně jak říkal Steve.

Když jsem vstoupil, zvedl policista hlavu a zeptal se, jestli jsem lékař.

"To ne..."

Vysvětlil jsem, proč jsem přišel.

"Steve!" Ozvala se maminka. Rty se jí třáslly, ruce se jí třáslly. "Stevovi se něco stalo!"

Mluvila ztěžka, ale starost o syna přehlušila všechno, co až dosud musela snášet.

"Nic to není, přísahám," rychle jsem ji uklidňoval. "Je tady, venku. Je to jen klíčnická kost. Hned vám ho přivedu."

Ihned jsem se vrátil ven, vysvětlil Stevovi, co se stalo, a pomohl mu vystoupit z vozu.

"Proč?" ptal se marně, jak jsme šli k domu. "Řekni proč? Proč to udělali? Proč?" Krčil se bolestí.

Policisté v bytě se ptali na totéž, stejně jako další lidé.

"Než se vrátil náš syn, tak jste právě vyprávěla, že byli dva a že měli přes obličej punčochy. Je to tak?"

Přikývla.

"Byli mladí."

Z oteklých, rozbitých rtů jen ztěžka vypravovala slova. Zahlédla Steva a vztáhla k němu ruku. Pevně se jeden druhého drželi. Steve sám, když si ji prohlédl, ještě víc zbledl a v obličejí jako by se propadl.

"Byli bílí nebo černí, ti mladíci?" zeptal se policista.

"Bílí."

"Co měli na sobě?"

"Džíny."

"Měli rukavice?"

Přivřela oči. Roztržené víčko vypadalo nepěkně. Řekla:

"Ano."

"Paní Millaceová, prosím, pokuste se nám odpovědět," řekl policista. "Co od vás chtěli?"

"Sejf," zamumlala.

"Co prosím?"

"Sejf. My žádný nemáme. Řekla jsem jim to." Po tvářích jí pomalu stékaly dvě veliké slzy. "Kde prý je ten sejf, pořád ze mne vymáhali. Pak mě zbili."

"Tady prostě žádný sejf není," řekl Steve rozzuřeně. "Já bych ty chlapy zabil!"

"Chápu, pane," ozval se policista. "Ale prosím klid."

"Jeden z nich... třiskal do věci..." řekla paní Millaceová, "druhý mě mlátil."

"Pacholci!" sípěl Steve.

"Řekli, co hledají?"

"Sejf."

"Ano, to víme. Jinak nic? Nechtěli peníze? Šperky? Stříbro? Zlaté mince? Co přesně řekli, že hledají, paní Millaceová?"

Zamračila se. Uvažovala. Pak ze sebe s obtížemi vypravila:

"Řekli jenom: 'Kde tu máte sejf?'"

"Předpokládám, že víte o včerejší loupeži v tomhle domě?" zeptal jsem se policisty.

"Jistě, sám jsem to vyšetřoval."

Chvilí se na mě pátravě díval a pak se zas otočil ke Stevově matce.

"Nezmínili se ti dva mladíci s punčochami na obličejích o tom, že by tu byli včera? Snažte si prosím vzpomenout, paní Millaceová."

"Já - myslím, že ne."

"Jen žádný spěch, klidně uvažujte."

Dlouho mlčela. Po tvářích jí stekly další dvě slzy. Ubohá paní, říkal jsem si, tolik bolesti, zármutku a násilí, tolik nároků na statečnost. Konečně promluvila:

"Byli... jako berani. Křičeli. Byli suroví. Mluvili hrubě. Strkali do mě. Otevřela jsem jim hlavní vchod... odtáhli mě sem. Pak začali všechno rozbíjet. Úplná spoušť. Křičeli... kde že je sejf... povězte nám, kde je sejf... pak mě uhodil..."

Odmlčela se. "O včerejšku neřekli nic."

"Já bych je zabil," opakoval Steve.

"Do třetice," zamumlala paní Millaceová.

"Jak prosím?" Ptal se policista.

"Vykradli nás potřetí. Prvně... je to dva roky."

"Přece ji tu nemůžete nechat jen tak ležet a jen se jí ptát," vyštěkl Steve rozčileně, "jen se vyptáváte... Copak nemáte doktora?"

Ta ustaraná paní, asi sousedka, šla Steva uklidnit.

"Ano Steve, už jsem volala doktora Williamse. Řekl, že ihned přijede."

Bylo na ní vidět, že s postiženými cítí, že se snaží pomoci, ale že tajně tu dramatickou situaci vychutnává a nejspíš si už v duchu představuje, jak to bude vyprávět ostatním sousedům, a už se na to těší.

"Byla jsem tu předtím, Steve, pomáhala jsem mamince, ale pak jsem samozřejmě už musela domů, jsme hned vedle, vždyť víte, musela jsem našim připravit čaj, a pak jsem najednou zaslechla ten křik a hned se mi to nezdálo, tak jsem se chystala, že se sem vrátím, zavolala jsem na vaši maminku, jestli je v pořádku, a vtom vyběhli z domu ti dva hrozní mladíci, vyrazili, jako když je vystřelí, tak jsem samozřejmě okamžitě běžela sem... No a tady... chudák vaše maminka... tak jsem zavolala na policii a na záchranku pro sanitku, a doktorovi Williamsovi, všem."

Zatvářila se, jako by očekávala zaslouženou pochvalu, že se zachovala tak duchapřítomně. Steve to ve svém rozčilení nevnímal.

Policista také neprokázal dostatek uznání. Zeptal se sousedek:

"Jak vypadal jejich vůz, jste si ještě nevzpomněla?"

"Byla tma," řekla omluvně.

"Takže víte jenom, že to byl spíš světlejší vůz, asi tak středně veliký, nic víc, ano?"

"Já si auta většinou neprohližím."

Nikdo jí nenaznačil, že v tomto případě se jednalo o auto, které si přece jen měla prohlédnout. Všichni si to říkali v duchu, nikdo to neřekl nahlas.

Odkášlal jsem si a zeptal se nesměle policisty:

"Prosím vás, nevím, jestli by vám to vůbec bylo k čemu, třeba budete chtít někoho od vás, ale mám ve voze fotoaparát, kdybyste to tady všechno chtěl mít vyfotografované."

Nadzedl obočí a prohlásil, že ano. Zaběhl jsem do vozu pro oba aparáty a vzal dva filmy, jeden barevný, jeden černobílý. Potlučený obličej jsem vzal zblízka, pokoj jsem vzal širokouhlým objektivem. Stevova matka trpělivě snášela světlo blesku. Ostatně, šlo to rychle.

"Vy jste profesionál, že?" zeptal se policista.

Zavrtěl jsem hlavou.

"To ne, ale praxi v tom mám."

Řekl mi, kam fotografie poslat, až budu mít pozitivy. Pak přišel lékař.

"Ještě nechod'," prosil Steve.

Vídel jsem, jak se zoufale a napjatě tváří. Zůstal jsem u něho, pokud trval zmatek a shon; seděl jsem na schodech v hale.

Posadil se vedle mne.

"Nevím, co si počnu. Takhle řídit nemůžu, ale budu se muset podívat, jestli je v pořádku. Vezou ji na noc do nemocnice. Snad bych si mohl vzít taxíka..."

V tom proslovu byla nevyčtená prosba. Ovládl jsem se a bez povzdachu jsem mu nabídl své služby. Děkoval mi, jako

bych mu zachránil život.

Nakonec jsem tam přespal. Když jsme se vrátili z nemocnice, byl Steve tak vyčerpaný, že jsem ho nemohl opustit a jednoduše odjet. Udělal jsem nám oběma omelety, bylo už deset hodin a my od rána nejedli, umírali jsme hladem. Pak jsem tam ten hrozný zmatek začal trochu uklízet.

Seděl na kraji pohovky rozrušený a bílý jako stěna. Jistě ho také bolela ta zlomenina; i když bolest nevnímá, odrážela se mu na tváři. Kdykoli promluvil, týkalo se to vždy jeho maminky.

"Já bych ty bestie zabil!"

Víc odvahy než rozumu. Jako obvykle. Odhadoval jsem, že kdyby se Steve, vážící šedesát kilo, střetl s těmi dvěma mladými gorilami, podařila by se vražda spíš těm bestiím.

Začal jsem od konce místnosti. Posbíral jsem spoustu rozházených časopisů, novin, starých dopisů a víko krabice od fotografických papírů.

"Co s tím?" zeptal jsem se Steva.

"Hoď to někam na hromadu," mávl rukou. "Některý z těch věcí jsou z té poličky nad televizí."

Prázdna polička na časopisy se povalovala na koberci.

"Tamhleta oranžová věc, to je tátova krabice na odpad. Ta stávala taky na té poličce. Táta nikdy nic nevyhodil. Prostě to tam rok po roce schraňoval. Vlastně to je divný." Zívl. "Moc se s tím nedělej, mámina sousedka to dá do pořádku."

Sáhl jsem po hromádce drobností. Byl tam průhledný kousek filmu, asi tak osm centimetrů široký a dvacet centimetrů dlouhý, několik proužků pětaticetimilimetrových barevných negativů, byly vyvolané, ale nic na nich, pak jsem našel celkem hezký obrázek paní Millaceové zničený skvrnami od nějaké chemikálie, na fotografii ukápala na krk a vlasy.

"To byla tátova krabice na zkažený materiál, aspoň myslím." Steve znovu zívl. "To můžeš klidně zahodit."

Vysypal jsem věci do koše a ještě jsem tam přidal skoro úplně tmavý, napůl roztržený černobílý pozitiv a několik dalších barevných negativů postříkaných temně červenou.

"Schovával si to všechno, aby si připomínal nejhorší omyly," vysvětloval Steve. "Případá mi neskutečný, že už sem nikdy nepřijde." V papírových deskách jsem našel další tmavý pozitiv, rozeznal jsem na něm jen stínovité obrysy muže sedícího za stolem.

"Chceš si tohle nechat?" zeptal jsem se.

Zavrtěl hlavou.

"Ne, to je na vyhození."

Několik ženských časopisů a seriál sešitků o dřevořezbách jsem vrátil do poličky a dopisy jsem naskládal na stůl. Na podlaže se povalovaly hlavně střepy porcelánových sošek, zbytky důsledně roztřískané krabice na šití; musela být hezká, na útlých nožkách. Pak tam ležel převržený malý psací stůl s příhrádkami a se zásuvkami, ze kterých se vyhnuly kupy papírů. Všechny ty škody nemohly mít jiný účel než nadělat co nejvíce hluku, zastrašit, zapadalo to přesně do obrazu, jak nám o tom křiku a surovostech vyprávěla paní Millaceová. Vandalismus, jehož cílem je lidi zmást a vyděsit. Když násilí na věcech nepomohlo, sáhli k násilí na paní Millaceové.

Stál jsem u psacího stolku a dával obsah nazpět do zásuvek. Posbíral jsem také několik vzorníků a klubíček vlny.

Konečně zpod té spouště začal vykukovat koberec.

"Bestie, já bych je zabil. Já je nenávidím."

"Proč myslíš, že předpokládali, že tvá maminka má sejf?"

"Co já vím? Třeba prostě choděj od vdovy k vdově a řvou na každou ‚sejf‘, co kdyby se náhodou trefili. Přece kdyby ten sejf měla, tak by jim ho přece byla ukázala, no řekni? Teď, když už táta není, tak teprv, a po tom včerejším vloupání, když jsme byli na pohřbu. To pro ni byly strašný šlupky, byla by jim řekla, kde co má, určitě."

Přikývl jsem.

"Ale už je toho na ni moc, víc už nesnese," třásl se mu hlas a oči mu ztemněly, jak se snažil nebrečet.

Kdepak, jestli je někdo na pokraji svých sil, tak je to Steve. Jeho maminka je teď v pohodlí, obklopená péčí a pravděpodobně dopovaná uklidňujícími prostředky.

"Čas jít spát," řekl jsem rázně. "Pojď, pomohu ti se svlíkáním. Tvé mamince bude zítra určitě líp."

Po neklidné noci jsem se vzbudil velmi časně. Díval jsem se, jak se k nám oknem pomalu plíží pošmourný listopadový den. Život mi nachystal spoustu věcí, do kterých se mi nechtělo. To se ale asi stává čas od času většině lidí. Rozespale jsem si říkal, jak by bylo krásné, kdyby člověk byl sám se sebou spokojený, kdyby se mohl těšit na nadcházející den a nemusel se v duchu zabývat nešlechetnými umírajícími babičkami a vlastní deprimující nepoctivostí. Většinou jsem býval s životem spokojený a bral jsem ho tak, jak mi ho osud nabízel. Neměl jsem rád, když mě okolnosti zahnal do kouta a kdy jediná možnost úniku znamenala, že se musím nějak rozhodnout a jednat.

Od malička mi život skutečně vše přímo nabízel, dobré i zlé, nemusel jsem o nic usilovat. Dosáhl jsem jen takového vzdělání, jaké mi stříhli pod nos. Kupříkladu fotografovat jsem se naučil jen díky Duncanovi a Charliemu. Na koni jezdím jen proto, že mě maminka kdysi odložila v dostihových stájích. Kdyby mě nechala u nějakého farmáře, asi bych sušil seno a slavil dožínky.

Po dlouhá léta pro mne otázka přežití byla otázkou umět přijmout, co ti dávají, umět být užitečný, chovat se tiše, nepřekážet, nebýt na obtíž. Tak se stalo, že jsem se ponořoval do sebe, uměl se ovládat, držet zpátky, a následkem toho jako dospělý mužský, ve třiceti letech, jsem měl zásadní nechuť k tomu se o něco brát nebo rvát.

Už dávno jsem se naučil nechtít to, co mi nikdo nenabízí, takže teď jsem vlastně nikdy nic nechtěl. Nemusel jsem dělat zásadní rozhodnutí. Čeho jsem dosáhl, přišlo samo.

Harold Osborn mi nabídl domek současně s místem stálého jezdce. Nabídku jsem přijal. Banka mi nabídla půjčku, já ji přijal. V místní prodejně ojetých vozů mi nabídli auto, já si je koupil.

Chápal jsem velmi dobře, proč jsem takový, jaký jsem, proč se vždy nechávám unášet proudem, ať si mě nese, kam

chce. Věděl jsem dobře, proč jsem tak pasivní, ale netoužil jsem po změně, nechtěl jsem se kolem sebe silácky rozmachovat a hřimat, že chci být pánem svého osudu.

Nechtělo se mi hledat nevlastní sestru a nechtělo se mi přijít o místo u Harolda. No co, můžu koneckonců klidně proplouvat dál jako dosud, nemusím jednat... Najednou jsem ale ke svému překvapení cítil, že mi to pasivní proplouvání životem připadá zbabělé.

V mizerné náladě jsem se oblékl a sešel dolů. Cestou jsem nakoukl ke Stevovi, ještě spal.

Po loupeži v den pohřbu nejspíš někdo aspoň trochu zametl kuchyni a nasypal střepy a rozházené zásoby na hromadu, včetně kávy a cukru, jak jsem zjistil už včera večer. V lednici byla vajíčka a mléko. Trochu jsem se napil. Abych nějak utloukl čas, šel jsem do pokojů v přízemí.

Temná komora George Millace pro mne mohla být nejzajímavější, nebýt toho, že byla úplně vybrakovaná, a to už od té první loupeže. Zůstala tam jen dlouhá lavice u zdi, u další zdi dvě objemné výlevky a na konci místnosti prázdné police. Zaprášené rozmazané obrysy na stěnách naznačovaly, kde stály různé přístroje, a podle skvrn na podlaze člověk uhadl, kde George přechovával láhve s chemikáliemi.

Věděl jsem, že si barevný materiál vyvolává a kopíruje sám, což většina profesionálů nedělá. Vyvolávání barevných diapozitivů a negativů je velmi obtížné, musí se postupovat tuze pečlivě, chce-li člověk mít standardní výsledky. Je skoro bezpečnější přenechat tuhle práci komerčním laboratořím. Duncan a Charlie jim posílali všechny negativní barevný materiál, ale pozitivy, což je podstatně snazší, si dělali sami.

George Millace byl prvotřídní řemeslník. Škoda, že byl tak protivný. Škoda, že měl tak škodolibou povahu.

Musel mít nejméně dva zvětšovací přístroje, expoziční hodiny, misky na vyvolávání, leštičku. Určitě měl tucty archů fotografického papíru různých formátů a jistě je měl ve světlotěsných obalech. Určitě měl nespočetné množství šanonů, dokumentaci své práce, tematicky seřazenou. Musel mít oranžová a červená světla, odměrky, řezačku a filtry. Všechno, úplně všechno bylo to tam.

Jako většina profesionálů přechovával neexponované filmy v ledničce. Jak jsem věděl od Steva, odtamtud také zmizely a pravděpodobně daly popud k vandalismu, který v kuchyni ti chlapi napáchali.

Bezcílně jsem se loudal do obývacího pokoje a rozsvítil. Uvažoval jsem o tom, kdy asi smím vzbudit Steva a říct mu, že odcházím. Zpola uklizený pokoj vypadal studeně a nevlídně. Bude to pro paní Millaceovou neutěšený pohled, až se vrátí. Ze zvyku, a protože jsem stejně neměl nic jiného na práci, jsem začal uklízet tam, kde jsem předchozí večer přestal. Shýbal jsem se pro střepy, rozbité vázy a sošky, pod nábytkem jsem posbíral klubička bavlny a různé šicí náčiní.

Pod pohovkou ležela velká černá světlotěsná obálka, což v domácnosti fotografa není nic zvláštního. Podíval jsem se dovnitř. Byl tam jen kousek čiré, silnější plastické hmoty veliké asi tak dvacet na dvacet, po třech stranách rovně zaříznuté, po čtvrté straně nerovně, zvlněné. Jen odpadky. Vrátil jsem ten kousek do obálky a hodil ji do koše.

Georgeova krabice na zkažený materiál ležela prázdná a otevřená na stole. Najednou mě napadlo vysypat celý koš na papíry. Nevím vlastně proč, ale nejspíš ze zvědavosti fotografa. Vrátil jsem Georgeovy zkažené filmy do krabice, ve které je celá léta střádal, a střepy a ostatní smetí jsem zase nasypal do koše.

Jak jsem se tak díval na ty pokažené pozitivy a kousky filmů, uvažoval jsem o tom, proč si je vlastně George schovával. Většina fotografů, stejně jako lékařů, na své chyby raději rychle zapomíná, pohrbí je, nenechává je na políčkách na věčnou památku vlastních omylů. Vždycky jsem měl rád hádanky a záhady. Napadlo mě, že by mohlo být zajímavé, proč takový odborník, jako byl George, považoval své omyly za zajímavé.

Steve šel dolů v pyžamu. Vypadal drobně a křehce. Přidržel si poraněné rameno a nevesele hleděl vstříc novému dni.

"No ne! Tys to uklidil?"

"Neubyl mě."

"To ti moc děkuju." Podíval se na krabici se zkaženým materiálem. "Táta míval tuhle škatuli v ledničce," řekl. "Máma mi vyprávěla, že se kvůli tomu jednou krásně chytli, když lednice vyplivla a všechny ty hrášky rozmrzly. Že se zkazily kuřata a sekaná, co máma napekla, to tátovi bylo fuk, na to kašlal, ale zato pořád mlel o tom, že se roztekla zmrzlina a nakapala mu na tyhle krámy." Na Stevově unaveném obličeji se najednou objevil úsměv. "Musela to být scéna jak dělo. Mámě to připadalo náramně legrační, takže se smála, a táta zuřil tím víc... Odmlčel se. Úsměv zmizel. "Připadá mi k neuvěření, že už se nevrátí."

"Měl tvůj otec často věci v mrazáku?"

"Jasně, samozřejmě. Spoustu věcí tam měl. Však víš, jaký jsou fotografové, věčně šilejí, že se barvy časem měňej a že jejich dílo nepřežije ani dvacet let. Tvrdil, že jediná cesta k nesmrtelnosti vede hlubokým zmrazením, ale že prej ani to není úplně jistý."

"Vida... Vykradli vůbec ti zloději taky ten mrazák?"

"Páni!" Zatvářil se užasle. "Já vlastně nevím, ve snu mě to nenapadlo. Nač by ale chtěli jeho filmy?"

"Ukradli všechny, který měl v komoře."

"Ale ten policajt říkal, že to bylo ze zlomyslnosti, z vandalismu, že jim šlo o zařízení, co se dá prodat."

"Hm. Tvůj táta nafotil spoustu věcí, které se některým lidem nelíbily."

"To bylo ale vždy jen pro legraci," vytrvale otce hájil, jako vždy.

"Tak se pojďme na ten mrazák podívat," navrhl jsem.

"Je vzadu, za barákem, v takový jako kůlně."

Vytál z kapsy zástěry v kuchyni klíč a vedl mne zadním vchodem na malý dvorek, kde stály popelnice, na hromadě leželo dříví do krbu a v truhlíku rostla bujně petržel.

"Tady,"

Steve mi podal klíč a ukázal na menší, zeleně natřená dvířka v sousední zdi. Otevřel jsem a vešel. Stál tam veliký mrazicí pult, z jedné strany motorová sekačka na trávu, z druhé nejméně šest párů holínek.

Nadzdvihl jsem příklop. V jednom koutě, přitulené ke skopovým kýtám a krabicím s karbanátky ležely jedna na druhé velké kovové pokladničky, každá zvlášť zabalená do tenké polyuretanové fólie. Na nejhořejší krabici byla stručně výstraha:

Neskladujte v blízkosti krabic zmrzlinu!

Zasmál jsem se.

Steve se podíval na pokladničky, pak na nápis a řekl: "Tak tady to vidíš. Máma říká, že jak to tehdy rozmrzlo, úplně šlel, přitom se mu ale nic nepokazilo, jak se pak ukázalo. Jídlo, to jo, to bylo zkažené, ale tátovy nejlepší negativy to přežily. Od té doby je strkal do těch pokladniček."

Zavřel jsem poklop, zamkl kůlnu a oba jsme se vrátili do domu.

"Přece si nemyslíš, že by lupiči šli opravdu po tátových obrázcích?" zeptal se pochybovačně Steve. "Totiž, chci říct, ukradli toho přece spoustu, máminy prstýnky, tátovy manžetový knoflíčky, mámin kožich, prostě všechno možný."

"Ano, to je pravda."

"Myslíš, že bych měl na policii oznámit, že ten tátův materiál v tom mrazáku zůstal? Máma si určitě neuvědomila, že to tam je, prostě jsme na to nevzpomněli."

"Tak si s ní o tom promluv, nech to na ní."

"To máš pravdu, to bude asi nejlepší." Už se netvářil tak nešťastně.

"Vidíš, aspoň něco, máma sice přišla o seznamy, kde bylo napsáno, kdy a kde táta ty snímky pořídil, ale přece jen jí zůstala valná část jeho nejlepších věcí, úplně všechno se neztratilo. Všechno ne."

Pomohl jsem mu s oblékáním a pak jsem brzy odjel. Steve tvrdil, že už se cítí líp a také líp vypadal. Vzal jsem si s sebou krabici s omyly George Millace, Steve se chystal je vyhodit do smetí.

"Opravdu ti nevádí, že si to беру?" zeptal jsem se.

"Jasně že ne. Přece vím, že si rád hraješ, jako táta... Na těchhle krámech mu záleželo. Vlastně nevím proč. Jen si to vem, jestli ti chceš, samozřejmě."

Vyprovodil mě před vchod a díval se, jak krabici ukládám vedle dvou brašen s fotoaparáty.

"Ty bez těch aparátů neuděláš ani krok, vid? Taky jako táta."

"To máš pravdu."

"Táta říkal, že si bez fotáku připadá jako nahatej."

"Jo, začne to k člověku patřit jako kus těla. Takový aparát je jako ochranný štít. Udržíš si s ním odstup od ostatního světa, stane se z tebe pozorovatel a máš omluvu, že jsi nezaujatý pozorovatel, že se citově neangažuješ."

Zatvářil se překvapeně. Nežasl ani tak nad tím, že takhle uvažuju, ale že mu to povídám. Usmál jsem se, abych trochu setřel ostří té pravdy a místo vážnosti jí dodal nádech humoru. Stevovi, synovi fotografa, se ulevilo.

Sunul jsem se z Ascotu do Lambournu tempem nedělního provozu. Před mým domkem stálo velké tmavé auto.

Domek byl jedním z řadových terasovitých domečků zbudovaných v eduardiánské době pro méně zámožné občany.

Toho času tam kromě mne sídlil jeden učitel, jeden řidič nákladního boxu pro koně, jeden duchovní, jeden veterinární technik a příslušný počet manželek a dívek. Ve dvou domcích byl internát pro stájníky. Připadalo mi skoro nemravné, že bydlím sám, když se okolo tisíní tolik lidí.

Můj domek stál uprostřed řady. Průčelí z bíle natřených cihel nevypadalo nijak vznešeně a okna hleděla přímo do ulice, místo na zahrádku nezbylo. Černě lakované hlavní dveře potřebovaly nový nátěr. Okna, původně dřevěná a shnilá, měla teď nové, hliníkové rámy. Starý objekt, jakžtakž opravený, žádná sláva, ale byl to domov.

Pomaloučku jsem přešel kolem vozu návštěvníka, zahrnul na konci ulice na blátivou cestu a zajel na parkoviště, kryté vlnitým sklolaminátem, vzadu u kuchyně. Jak jsem vcházel zadním vchodem, zahlédl jsem, že z vozu zaparkovaného na ulici spěšně vystupuje nějaký člověk, který mě jistě viděl přijet. Říkal jsem si, že ať je to kdokoli, neměl by mě úředními věcmi obtěžovat zrovna v neděli.

Prošel jsem bytem a otevřel přední vchod. Stál tam Jeremy Folk, vysoký, hubený, samá noha samá ruka, vyzbrojený klamnou nešikovností a rozpaky. To jsem už znal.

"Copak právníci v neděli dopoledne nespí?"

"Chci říct, prostě, opravdu se hrozně omlouvám..."

"Tak dobře, pojdte dál. Jak dlouho už tu čekáte?"

"Ne moc, nestojí to za řeč."

Vstoupil do domu s očividnou zvědavostí a jen krátce zamžikal zklamáním. Přebudoval jsem interiér. Z toho, co původně byl obývací pokoj, jsem udělal halu a příčkou jsem oddělil temnou komoru. V hale nebylo nic k vidění, nic, co by o mně cokoli prozrazovalo, jen jedna registratura a okno vedoucí do ulice, jinak bíle natřené zdi a bílé kachličky na podlaze.

"Tudy," pobídl jsem ho pobaveně.

Šel jsem před ním kolem temné komory do zadní části haly, kterou jsem zase zbudoval z původní zadní kuchyně a oddělil příčkou koupelnu. Za halou už byla jen nová moderní kuchyně a vlevo úzké schodiště.

"Tak co byste rád, kávu nebo konverzaci?"

"Já... konverzaci, prosím."

"Tak pojdte tudy."

Zavedl jsem ho nahoru. Obývací pokoj jsem si udělal z bývalé ložnice, největší místnosti v domku, odkud byla také nejhezčí vyhlídka na zvlněné pláň pahorkatiny. Spal jsem v menším pokoji hned vedle.

V obývacím pokoji jsem měl bíle natřené zdi, hnědý koberec, modré záclony a skryté osvětlení, poličky na knihy, pohovku, nízký stůl a nízké čalouněné sedačky. Můj host se rozhlédl těkavým, rychlým pohledem. Hodnotil.

"Tak copak?" zeptal jsem se klidně.

"Já... Tamhle to je hezký obrázek."

Šel se podívat zblízka na jediný obraz na zdi. Krajina, bledé zimní slunce probleskující mezi holými větvemi bříz na bílý snih.

"To je reprodukce?" zeptal se.

"Ne. Fotografie."

"Prosím vás! Opravdu? Vypadá to jako obraz." Otočil se ke mně. "Kde byste chtěl žít, kdybyste měl sto tisíc liber?" zeptal se.

"Řekl jsem jí, že ty peníze nechci."

Zadíval jsem se na něho. Stál tam rozpačitý, neobratný, tentokrát nikoli v tmavošedém obleku, ale v tvídovém saku s ozdobnými koženými záplatami na loktech. Že se za tím nátěrem povrchního fešáka skrývá pronikavě chytrý člověk, utajit nemohl. Napadlo mě, že si tohle přestrojení a masku vybral právě proto, že ho vlastní chytrost uváděla do rozpaků.

Ukázal jsem na pohovku.

"Sedněte si prosím."

Složil se z té své výšky vděčně na pohovku, jako bych mu věnoval vzácný dar. Já si sedl na jednu ze zelenavých sedaček. Zeptal jsem se ho:

"Proč jste se mi tehdy, když jsme se sešli v Sandownu, nezmínil o těch penězích?"

Zavrtěl se rozpaky.

"Domníval jsem se, že bude lépe, vyzkouším-li nejdřív takový ten přístup... že krev není voda, rozumíte."

"A kdyby se to nezdařilo, byl byste vsadil na mou hrabivost?"

"Tak nějak."

"Takže vám šlo o to, abyste věděl, s kým máte tu čest, že?"

Zamžikal.

Povzdechl jsem si.

"Poslyšte, já opravdu nejsem úplný idiot, poznám, co si kdo myslí, tak co kdybyste ze sebe přestal dělat naivku?"

Poprvé se trochu uvolnil a začal se tvářit přirozeně. Usmál se na mne, i když jen pohledem.

"Je to zvyk," omlouval se.

"To jsem si povšiml."

Když se znovu rozhlédl po místnosti, zeptal jsem se ho přímo:

"Tak spusťte, co vidíte?"

Spustil bez vytáček a bez omluv.

"Jste rád sám. Jste chladný, nejste emocionální. Pokud tamhle ta fotografie není vaše práce, tak také postrádáte ješitnost."

"Je to moje práce."

"Ale!"

"Ano. Tak proč jste přijel?"

"Samozřejmě proto, abych vás přemluvil, abyste se pustil do něčeho, do čeho se vám nechce."

"Abych se pokusil najít svou nevlastní sestru, o které jsem vůbec nevěděl?"

Přikývl.

"Proč?"

Po krátké odmlce, během níž nepochybně zvážil všechna možná pro a proti, řekl:

"Paní Norová trvá na tom, že zanechá své jmění osobě, kterou nemůžeme najít. Je to... neuspokojivé."

"Proč na tom trvá?"

"To nevím. Dává v tomto smyslu pokyny mému dědečkovi. Nedá si od něho poradit. Je to už starý pán a začíná jí mít dost, můj strýc také, tak mi celou tu záležitost strčili."

"Amandu hledali a nenašli tři detektivové."

"Ti nevěděli, kde ji hledat."

"To já ale taky nevím."

Zadíval se na mne.

"Ale ano, vy byste na to přišel."

"Ne."

"Víte vůbec, kdo byl váš otec?"

4

Seděl jsem čelem k oknu. Díval jsem na klidnou, mírně zvlněnou krajinu. Plynulo slyšitelné ticho. Ty kopce a kopečky tu budou věčně.

"Nechci mít nic společného s rodinou, ke které nemám pocit sounáležitosti," řekl jsem. "Nechci se zamotat do jejich sítí. Ta stará paní si mě po tolika letech nemůže z ničeho nic mocí přivlastnit jen proto, že ji to najednou napadlo."

Jeremy Folk neodpověděl. Vstal, ze zvyku nemotorně, ale promluvil přirozeně.

"Přinesl jsem vám zprávy těch detektivních agentur. Nechám vám je tady."

"To nenecháte."

"Asi je to marné," znovu se rozhlédl po místnosti. "Vidím, že se prostě nechcete žádným způsobem angažovat. Bohužel vám ale nedám pokoj, dokud vás nepřemluví."

"Tak se tedy do té špinavé práce pusťte."

"Špinavost udělali asi tak před třiceti lety, ne? Než jsme se my dva narodili. My se teď už jen špiníme o staré odpadní vody."

"Pěkně děkuju."

Vytáhl z kapsy sportovního tvídového saka tlustou obálku a opatrně ji položil na stůl.

"Ty referáty nejsou moc obsáhlé, tak snad byste se na to mohl aspoň podívat, ne?"

Odpověď neočekával a také se žádné nedočkal. Pomalu zamířil ke dveřím a tím jemně naznačil, že se chystá k odchodu. Šel jsem s ním dolů a doprovodil ho k vozu.

"Abych nezapomněl..." neobratně se zarazil, když si sedal za volant. "...paní Norová opravdu umírá. Má zhoubný nádor páteře, prý to jsou metastázy. Nedá se to už léčit. Může žít ještě šest týdnů, nebo také šest měsíců, prý se to nedá odhadnout. Opravdu není času nazbyt... Je vám to jasné?"

Valnou část dne jsem spokojeně strávil v temné komoře. Vyvolával jsem černobílé negativy a vyráběl pozitivy snímků té spouště u paní Millaceové. Obrázky byly do té míry jasné a ostré, že člověk dokonce přečetl i to, co bylo napsáno na papírech povalujících se po podlaze. Napadlo mě, že vlastně nevím, kde v mém případě končí radost z dobře vykonané práce a kde začíná ješitnost. Možná že jsem skutečně ty břízy zarámoval a pověsil na zeď z ješitnosti, jenže když pomínu kompozici snímku, zvětšit ten záběr na takový formát nebylo jednoduché, a když to nakonec vyšlo tak dobře... Sochař taky nezabálí své nejlepší dílo do pytle.

Obálka Jeremyho Folka zůstala tam, kde ji nechal, nahoře na stole. Neotevřená. Obsah neprostudovaný. Když jsem dostal hlad, snědl jsem pár rajčat a sardinky. Pak jsem vyšel z domu a zamkl a vydal se za Haroldem Osbornem. Bylo to k němu jen kousek.

V neděli vždy počítal s tím, že se u něho zastavím na skleničku, a že spolu probereme události uplynulého týdne a naplánujeme si týden nadcházející. Harold byl sice nesmírně náladový, ale přitom měl rád ustálený řád a absolutně nesnášel, když nás při našich sezeních někdo rušil. Během té společné hodinky, které říkal válečná porada, musela jeho žena brát telefony a zapisovat vzkazy, kam má zavolat. Jednou se s ní Harold strašně pohádal, protože k nám vrazila, aby mu řekla, že jim někdo přejel psa.

"Tos mi mohla klidně říct až za dvacet minut," hřimal. "Jak se teď sakra můžu soustředit na to, jaký mám dát Filipovi pokyny na Schweppes?"

"Ale přece náš pes!" kvílela.

"Čert vem psa!"

Několik minut jí ještě lál, pak šel ven na ulici, a upřímně plakal nad mrtvým tělem svého čtyřmohého přítele. Harold měl všechny povahové rysy, které mi chyběly: byl náladový, emocionální, na všechno reagoval s nadsázkou a bouřlivě, rozzuřeně, s láskou, se lští a s vervou. Spojovalo nás jen základní přání vymyslet všechno co nejlip a díky této nepsané a nevyřčené dohodě jsme spolu dobře a v míru vycházeli. Dokázal na mě řvát jako zběsilý, ale počítal s tím, že to přijíjí, a protože jsem ho znal, tak jsem to taky vždy přežil. Jiní žokejové a reportéři se mě často tu pohoršeně, tu nechápavě ptali, jak s ním můžu vyjít. Odpověď byla nasnadě a byla pravdivá... Snadno.

Onu posvátnou nedělní hodinu někdo narušil, ještě než jsme sezení zahájili, protože Harold měl návštěvu. Vstoupil jsem do domu ze dvora, od stájí, a prošel do útulného, zabydleného pokoje plného věcí.

Pokoj sloužil jako obývací i jako kancelář. V jednom z křesel seděl Victor Briggs.

"Filipe!" Harold mě s úsměvem vítal. "Pojd si něco nalejt. Právě jsme si chtěli pustit obrázkový záznam ze včerejška. Sedni si, prosím tě. Můžeme jet? Já to zapnu."

Victor Briggs na mě pochvalně kývl a podal mi ruku. Pro jednu nemá rukavice, napadlo mě. Chladný, suchý stisk, klidný, neagresivní. Chyběl obligátní klobouk s širokou krempou. Briggs měl husté, lesklé, uhlazené černé vlasy, nad obočím mírně ustupující, uprostřed bohatší. Chyběl těžký tmavomodrý plášť. Měl na sobě tmavší oblek bez vzorku. Tvářil se uzavřeně, jako vždy, jako by střežil tajné myšlenky a bál se, aby neunikly na povrch. Měl ale tentokrát výraz celkové spokojenosti. Ne že by se usmíval, ale bylo to na něm vidět.

Otevřel jsem plechovku s coca-colou a nalil si skleničku. Briggs se na mě podíval.

"Vy nepijete nic pořádného?"

"Jedině šampaňský," odpověděl za mne Harold. "Pije jen šampaňský, co, Filipe?"

Byl ve výtečné náladě. Jeho halasivý, zvukný, veselý hlas rozechřál teplé barvy pokoje.

Haroldovy nazrzlé hnědavé kučeravé vlasy byly stejně nezkratné jako on sám. Bylo mu padesát dva, ale vypadal dobře o deset roků mladší. Vysoký, statný, svalnatý, s tváří, která mohla působit klamně. Měl spíš kulatý, mírný obličej, nebyla to tvář orla.

Zapnul videorekordér a usadil se pohodlně v křesle, aby si mohl pozorně prohlédnout debakl Daylighta v sandownském Pattern steeplu z předešlého dne. Zářil, jako kdyby vyhrál Velkou národní. Ještě že ho teď nevidí nikdo z rozhodčích, říkal jsem si. Nebylo sebemenší pochyby, trenér se upřímně radoval z neúspěchu svého koně.

Na záznamu bylo vidět, jak jedu s Daylightem ke startu, jak se tam koně řadí, jak vyrážíme. Komentátorův hlas oznamoval, že Daylight je favorit, čtyři ku jedné, a že stačí, když doběhne a přeskáče dráhu, vyhrát musí. Dokonalé skoky na dvou prvních překážkách. Plný síly a jistoty, jak probíhal kolem tribun. Daylight v čele, udával krok, za ním v houfu ostatní čtyři koně. Probíháme obloukem na konci dráhy, těsně u hrazení, pak z kopce dolů, rychleji. Blížíme se ke

třetí překážce, všechno vypadá dobře, pak se kůň náhle ve vzduchu stáčí, klopýtá při doskoku, jezdec v červeno-modrém připadá koni přes hřbet... přímo pod kopyta. Ozývá se sborové zaupění od tribun, pak nezúčastněný hlas komentátora: "U této překážky Daylight padá, v čele se ocitá Little Moth..." Pak běžel záznam zbývající části dostihu, bez většího vzrušení a valných výkonů až k cíli. Pak zpomalený záznam Daylightovy nehody doprovázený poznámkami komentátora: "Vidíte na záznamu, jak kůň vkládá nadbytečný krok, Filip Nore letí kupředu, kůň při dopadu sklání hlavu, takže jezdec už nemá šanci, Filip Nore se statečně snaží udržet, je to beznadějné. Jezdec i kůň naštěstí vyvázli bez zranění."

Harold vstal a vypnul přístroj.

"To bylo umělecké dílo," zářivě se na mě usmíval. "Pouštím si to už podvacátý. Nikdo nic nepozná, nemůže. Vypadá to absolutně věrohodně a přirozeně."

"Kdepak, nikdo vůbec ani nezapochoyboval," ozval se Briggs. "Jeden z rozhodčích mi dokonce řekl: 'To byla ale hrozná směla'."

Člověk cítil, že se Briggs uvnitř směje; smích nepronikl na povrch, jen v něm tajně bublal. Sáhl po veliké obálce ležící na stole vedle jeho skleničky s ginem a podal mi ji.

"Tady je moje poděkování, Filipe," řekl.

Odpověděl jsem zcela klidně.

"Jste moc hodný, pane Briggsi, děkuju, ale věci jsou při starém, tak jak byly, nechci peníze za prohru, je mi líto, nemůžu si pomoci."

Victor Briggs mlčky obálku zase položil. Nerozrušil se, zato Harold ano.

Stál přímo nade mnou. Zaburácel:

"Filipe, nebuď sakra taková citlivka. V té obálce je spousta peněz, Victor je velkorysej. Tak si to sakra vezmi, slušně poděkuj a pak drž hubu."

"Já... raději ne."

"Je mi houby jedno co radši ne. Když jde o to udělat podtrh, tak to neděláš fóry, tváříš se jako svatej, teprv když za to máš dostat zapláceno, to se vytahuješ. Je mi z tebe nanic. A tyhle prachy si sakra vezmeš, i kdybych ti je měl nacpat do chřtánu!"

"To tedy asi budeš muset," řekl jsem.

"Co budu muset?"

"Nacpat mi je do chřtánu."

Victor Briggs se dokonce zasmál nahlas. Jakmile jsem se na něho ale podíval, měl už tvář zcela bezúsměvnou, jako kdyby mu ten smích byl unikl bez předchozí cenzury.

"Také vám chci říct, že už to víckrát neudělám," řekl jsem pomalu.

"Sakra, budeš dělat, co se ti řekne!" křikl na mě Harold.

Victor Briggs energicky vstal a oba se na mne mlčky, soustředěně dívali.

Tehdy se mi zdálo, že uplynula celá věčnost, než Harold zase promluvil. To, co řekl tichým klidným hlasem, znělo ale mohem hrozivěji, než kdyby byl křičel.

"Budeš dělat to, co se ti nařídí, Filipe."

Pak jsem vstal já. Měl jsem sucho v ústech, ale snažil jsem se mluvit co neklidněji, objektivně, bez sebemenší stopy urážlivého tónu.

"Prosím vás, už ode mne nikdy nechtějte to, co včera."

Victor Briggs přivřel oči:

"Poranil vás ten kůň? Viděl jsem, že na vás šlápl... Je to na záznamu."

Zavrtěl jsem hlavou.

"Ne, o to nejde. Jde o tu prohru. Víte, jak nerad to dělám. A já už prostě... Už to ode mne prosím nechtějte. Nikdy." Ticho.

"Pochopte, jsou přece různé situace. Je samozřejmé, že koně šetřím, když vím, že není stoprocentně fit a tvrdý dostih by ho odrovnal pro příště. To je něco jiného. Ale to, jak to bylo včera s Daylightem, to už nikdy. Já vím, dřív jsem se tak nebránil ...ale včera to bylo naposledy."

"Teď jdi radši domů, Filipe," řekl Harold ledovým hlasem. "Promluvíme si ráno."

Přikývl jsem a šel. Kdepak, nenastalo žádné vřelé loučení a potřásání rukou, jako když jsem přišel.

Na čem se asi dohodnou? Šel jsem temnou, větrnou ulicí od Haroldova domu ke svému, jako už tolikrát v neděli večer, a napadlo mne, jestli takhle nejdu naposledy. Kdyby chtěl, mohl počínaje příštím dnem vyhazovat do sedla jiného jezdce. Neměl vůči mně žádné povinnosti. Byl jsem oficiálně na volné noze, dostával jsem deset procent z výhry od majitelů koní, které jsem jezdil, nedostával jsem stálý plat od trenéra. Jezdci na volné noze si nemůžou nikomu stěžovat, že jim někdo dal "neoprávněnou výpověď", nemůžou žádat o přešetření věci na základě stížnosti.

Naděje, že mi to projde, byla mizivá. Ale já už přece jezdil Briggsovy koně poctivě celé tři roky, tak proč by to nešlo zase? Pokud budou trvat na tom, aby jejich jezdec byl krivák, budou si muset najít někoho jiného, nejspíš nějakého mladého zajíce, začátečníka, toho by snadno zmáčkli, kdyby chtěli, aby jim prošvihl dostih podle přání. Položil jsem jim své povolání k nohám jako fotbalový míč a oni ho v tu chvíli nejspíš vykopávají ze hřiště.

Bylo to zvláštní. Vždyť já předem vůbec nevěděl, co jim řeknu. Prostě to ze mne vylitlo samo, jako když přeteče hráz.

Přece jsem v minulosti pustil tolik dostihů... Jistě, dělal jsem to nerad, ale dělal jsem to... Proč to najednou už nešlo?

Proč jsem k tomu měl náhle tak strašlivý odpor, až jsem měl pocit, že bych už takovou věc jako s Daylightem jednoduše nedokázal, i kdyby mi hrozilo, že tím skončí má jezdecká kariéra?

Kdy ve mně vlastně došlo k takové změně... a jak to, že jsem si neuvědomil, že se měním? Nechápal jsem to. Měl jsem

ale pocit, že jsem zašel už příliš daleko a že není návratu. Zašel jsem příliš daleko na cestě, na kterou jsem vůbec nechtěl vykročit.

Vyšel jsem po schodech a dal se do čtení těch zpráv o Amandě od tří detektivních agentur. Takové čtení bylo lepší než neplodné úvahy o Briggsovi a Haroldovi.

Dvě ze zpráv poslaly poměrně veliké a známé agentury, třetí byla od samostatného detektiva. Ve všech třech případech příslušní pánové vyplývali mnoho důmyslu a mnoho kroků, aby došli k mizivým výsledkům. Něco dělat museli, když chtěli dostat zaplacené. Pečlivě vysvětlovali, proč jim pátrání trvalo tak dlouho. Všichni tři došli více méně ke stejným závěrům, což nebylo překvapující.

Ani jeden z detektivů nenašel sebemenší stopu po registraci Amandina narození. Všichni tři vyslovovali podiv a pochybnosti nad touto skutečností. Mne to nepřekvapovalo. Zjistil jsem, že nejsem zapsaný v matrice, teprve když jsem poprvé žádal o cestovní pas. Měl jsem s tím potíže a mnoho úřadování, táhlo se to měsíce.

Věděl jsem, jak se jmenuji a jak se plným jménem jmenovala má matka, věděl jsem i datum svého narození a že jsem přišel na svět v Londýně. Pro úřady jsme ale neexistovali. "Přece před vámi stojím, jsem tu," hájil jsem se, ale oni tvrdili: "To ano, ale máte nějaký písemný doklad, který by dokazoval vaši totožnost?" Zrodily se celé tuny čestných prohlášení a mistopřisežných prohlášení, úřední šiml se skvěle vyřádl, a já proto zmeškal šanci jet dostih ve Francii, protože jsem dostal pas, když už bylo pozdě.

Ti tři detektivové pročenicali celou matriku v Somerset House ve snaze najít záznam o Amandě Norové, stáří deset až pětadvacet let, která se snad narodila v Sussexu. Ačkoliv měla poměrně neobvyklé jméno, všechny snahy těch pánů byly zcela marné.

Hvízdl jsem mezi zuby. Měl jsem dojem, že bych asi dokázal odhadnout Amandin věk líp než ti tři.

Nemohla se dost dobře narodit před obdobím, během kterého jsem žil u Duncana a Charlieho, protože do té doby jsem maminku vídal poměrně často, tak pětkrát až šestkrát do roka, a občas jsem s ní strávil celý týden, byl bych tedy musel vědět, kdyby čekala miminko.

V rodinách, u kterých mě odkládala, si o ní často povídali, když si mysleli, že je neslyším. Mnoho věcí, které jsem takhle zaslechl, jsem si postupně domyslel a pochopil, ledacos i po letech. Vím, že se nikdo nikdy nezmínil o tom, že by maminka byla v jiném stavu.

Do svých dvanácti let se tedy Amanda narodit nemohla, takže jí mohlo být nanejvýš osmnáct.

Na druhé straně musela být starší než deset let. Byl jsem přesvědčený o tom, že maminka nejspíš zemřela po vánocích před mými osmnáctými narozeninami. Možná, že ji právě tenkrát zoufalství dohnalo k tomu, aby se přece jen obrátila o pomoc k vlastní matce a že jí tehdy poslala Amandinu fotografii. Na obrázku byly Amandě nejspíš tři roky... je-li Amanda naživu, je jí nejmiň patnáct.

Nejpravděpodobnější je šestnáct nebo sedmáct. Nejspíš se narodila během oněch tří let, kdy jsem maminku vůbec neviděl, když jsem bydlel u Duncana a Charlieho.

Znovu jsem studoval zprávy z agentur.

Všichni tři detektivové měli k dispozici poslední adresu Caroliny Norové, Amandiny matky: Pine Woods Lodge, Mindle Bridge, hrabství Sussex. Všichni tři se tam vydali, aby "provedli šetření".

Poněkud zarmouceně referovali o tom, že Pine Woods Lodge není to, co by podle jména člověk usuzoval, to jest malý soukromý hotel se seznamem hostů a jejich trvalých adres i z dávno uplynulých let. Pine Woods Lodge byl georgiánský panský dům v naprosto dezolátním stavu, před demolici. V plesové síni domu dokonce rostly stromy. Nad větší částí budovy chyběla střecha.

Objekt patřil rodině, která před pětadvaceti lety více méně vymřela, až na dva vzdálené příbuzné a dědice, kteří neměli ani zájem, ani peníze na to, aby dům udržovali. Pronajímali ho postupně nejrůznějším organizacím (v příloze seznam oněch organizací, dodaný realitní agenturou). V posledních letech budovu ponejvíce obývali tuláci a různá pochybná individua, ale v současné době už i tenhle dům lidé opustili, protože havarijní stav příliš pokročil. Dům s dvouhektarovým pozemkem měl být do tří měsíců prodán v dražbě. Velký obnos asi nikdo z této transakce nezíská, protože kupec pozemku bude muset v prvé řadě provést demolici domu.

Pročetl jsem si seznam nájemníků. Nikdo si budovu na dlouhou dobu neponechal. Střídali se dost rychle. Sanatorium pro přestárlé. Domov řádových sester. Společenství výtvarníků. Pak si dům najal chlapecký klub na nějaký dobrodružný projekt. Televizní společnost. Sdružení hudebníků. Bratrstvo Nejvyšší milosti. Zásilková služba s důvěrným seznamem odběratelů.

Jeden z detektivů byl důkladný a vytrvalý a prověřoval si jednotlivé nájemníky, jak to šlo. Připsal k seznamu nelichotivé charakteristiky.

Sanatorium pro staroušky - euthanasie pro všechny. Úředně zavřeno.

Jeptišky - rozpustily se, protože se pohádaly.

Umělci - zanechali po sobě nechutné fresky.

Kluci - rozmlátili všechno, co ještě drželo pohromadě.

Televize - potřebovali nafilmovat ruinu.

Hudebníci - vypálili elektriku.

Bratrstvo - zbožní cvoci.

Zásilková služba - porno pro perverzní.

Chyběly údaje o době pronájmu. Předpokládal jsem ale, že pokud realitní kancelář mohla dodat seznam nájemníků, má asi v záznamech i další potřebná data. Pokud jsem správně odhadl dobu, kdy asi maminka napsala ten zoufalý dopis, mohl bych aspoň zjistit, s kterou skupinou bláznů bydlela.

Kdybych to chtěl zjišťovat. Povzdechl jsem si a četl dál.

Reprodukce fotografie Amandy Norové byly vystaveny na všech možných místech přístupných veřejnosti (ve výkladních skříních) v okolí městečka Mindle Bridge, ale nikdo se nepřihlásil, že poznává dítě, jízďárnu nebo poníka. Uveřejnili inzeráty v celé řadě časopisů (účty příložené) a v jedné celostátně distribuovaných novinách, kde se v šesti nedělních vydáních objevilo oznámení, aby se Amanda Norová ve vlastním zájmu písemně přihlásila u firmy Folk, Langley, syn a Folk v Saint Albans v Hertfordshiru.

Jeden z detektivů, ten, který byl tak vytrvalý, pokud šlo o nájemníky, se také iniciativně obrátil na Pony Club. Dotaz byl bezvýsledný. Amanda Norová nikdy nebyla členkou klubu. Detektiv se se stejným dotazem obrátil na Britské parkúrové sdružení, ale také bezúspěšně.

Pročesali školy široko daleko kolem Mindle Bridge, ale nikde v žádných minulých ani současných záznamech Amandu Norovou nenašli.

Úřadu sociální péče v Sussexu také nebyla předána. Prostě nebyla na žádném úředním záznamu, nikde. Ani u doktora, ani u zubaře. Nebyla v tamějším hrabství u biřmování, nevдалa se, nebyla pohřbena.

Zprávy končily více méně stejným závěrem: Amanda Norová byla vychovávána, či je vychovávána v jiné oblasti, možná že i pod jiným jménem, a jezdeckým sportem se již nezabývá.

Srovnal jsem zase všechny strojem popsané stránky a zastrčil je do obálky. Musel jsem uznat, že se ti tři snažili.

Naznačili také ochotu pokračovat v pátrání v dalších hrabstvích, po celé zemi, pokud by výlohy na šetření nepřesáhly rozumnou mez, protože nemohli zaručit kladný výsledek svého snažení.

Výdaje za práci těch tří už tak jako tak musely být obrovské. Bylo jasné, že pokyn k celostátnímu pátrání dán nebyl.

Napadalo mě, že si babička možná vymyslela, že bych Amandu mohl hledat já, protože ji to přijde na míň. Stačí slib, úplatek slíbený v budoucnosti. Když se nenarodí hříbě, neurodí se ani peníze.

Nechápal jsem ten pozdní zájem o vnoučata, po kterých tak dlouho ani nevzdechla. Měla přece vlastního syna, o kterém maminka mluvila jako o svém "nesnesitelném bráchovi". Když jsem se narodil, bylo mu asi osm, takže teď mu bude ke čtyřiceti a pravděpodobně má také děti.

Můj strýc. Bratrance a sestřence. Nevlastní sestra. Babička.

Já o ně nestál. Nestál jsem o to, aby mě zatahli do svého života. Ne, ani mě nenapadne, abych se pustil do pátrání po Amandě. Odhodlaně jsem se zdvihl a šel si do kuchyně něco ukvedlat z vajíček a sýra. Abych nemusel myslet na Harolda, došel jsem si pak pro krabici se zkaženým materiálem George Millace do vozu. Krabici jsem otevřel na kuchyňském stole, rozložil jsem na něm všechn obsah, kousek po kousku.

I když jsem si ty věci prohlížel v klidu a zblízka, pořád jsem nechápal, proč si právě tehle odpad schovával. Vůbec se mi nezdálo, že by šlo o zcela ojedinělé, zvláštní metodické omyly. Když jsem to kus po kuse probral, došel jsem zklamaně k závěru, že jsem zbytečně plýtvat energií, když jsem to nosil domů.

Vzal jsem černou obálku, ve které byl ten tenký pozitiv siluety člověka za stolem. Pomyslel jsem si, že je s podivem, když někdo přechovává takový přexponovaný zmetek a dokonce si ho podlepi kartónem.

Pokrčil jsem rameny a vytáhl ten tmavý pozitiv z obálky. Držel jsem ho v ruce... a v tom okamžiku jsem objevil Georgeův tajný zlatý důl.

5

Na první pohled to nevypadalo nijak zajímavě.

Vzádu na obrázku byla lepicí páskou připevněna obálka, zabalená v papíru, jaký používají pečliví profesionálové k uchování vyvolaných negativů, v papíru, který neobsahuje síru. V obálce byl negativ. Byl to negativ snímku. Ale zatímco pozitiv byl tmavý, černošedý, nekонтрастní. Negativ byl naprosto ostrý a jasný s výraznými detaily, zcela dokonalý.

Držel jsem negativ a pozitiv a dlouho si je prohlížel.

Nejdřív nic, teď se mi nezrychlil, nic mě nenapadlo, sebemenší podezření, nic, jen jsem byl zvědavý. Protože jsem na to byl patřičně vybavený a měl jsem dost času, šel jsem do komory a udělal jsem si čtyři pozitivy při různé expozici, od jedné do osmi vteřin.

Ani při té nejdelší expozici nevypadal obrázek tak jako Georgeův, nebyl tak tmavý a nezřetelný. Zkusil jsem to tedy znovu. Začal jsem s nevhodnější expozicí, šest vteřin, ale pak jsem nechal fotografii úmyslně příliš dlouho ve vývojce, až do okamžiku, kdy ostré obrysy začínaly mizet a tmavly, takže na snímku zůstala jen šedavá silueta muže proti úplně tmavému pozadí. Pak jsem snímek vytáhl z vývojky a vložil do ustalovače. Vyšel z toho stejný pozitiv, jako měl George. Nechat snímek zbytečně dlouho ve vývojce patří k nejběžnějším chybám fotografů. Kdyby se to Georgeovi podařilo z roztržitosti, nejspíš by chvíli klel, a pak by zkažený snímek vyhodil do smetí. Proč si ho tedy schovával? A dokonce podlepený? S negativem přilepeným na zadní straně?

Teprve když jsem rozsvítil a prohlédl si pořádně nejzdařilejší kopii z těch čtyř, které jsem předtím pořídil při různé expozici, pochopil jsem to záhadně proč. Zůstal jsem v komoře stát jak solný sloup a ohromeně jsem domýšlel neuvěřitelné spojitosti.

Pak jsem ožil a skoro jsem si zahvízdl. Zhasl jsem bílé světlo, a když jsem se znovu adaptoval na bezpečnostní červené, vyrobil jsem další kopii ve čtyřnásobném zvětšení na kontrastnějším papíru, aby byl obraz co nejzřetelnější. Znovu jsem rozsvítil, kopii vysušil a pak jsem se podíval, co mi vyšlo.

Na fotografii byli dva lidé ponořeni do rozhovoru, lidé, o nichž jsem věděl, že před soudem pod přísahou vypověděli,

že se v životě nesetkali a že se neznají.

Omyl byl vyloučen. Ukázalo se, že šedavá silueta patřila muži u stolku před kavárničkou kdesi ve Francii. Byl to Francouz s knírkem a ocitl se tam zcela náhodně. Měl před sebou talíř a skleničku. Nad kavárnou byl nápis Le lapin d'argent. Za okny zpola zakrytými záclonami bylo vidět reklamy na pivo a loterii. Ve dveřích stál číšník se zástěrou kolem pasu. Kousek za vchodem proti zrcadlu seděla u pokladny paní pokladní a dívala se na ulici. Každá podrobnost byla zcela zřetelná, přesně ostrá. Profesionální dokonalost George Millace.

U stolku pod oknem seděli dva muži, oba směrem ke kafe, ale hlavy obrácené k sobě, nebylo pochyb o tom, že spolu zaujatě hovoří. Před oběma stály polovypité skleničky vína, o kousek dál láhev. Na stolku byly také hrníčky na kávu a popelník, na kterém ležel nedokouřený doutník. Rozhovor byl zřejmě dlouhý.

Oba pánové byli zapleteni do aféry, která před osmnácti měsíci otřásla dostihovým světem jako hromová rána. Elgin Yaxley, ten vlevo na obrázku, vlastnil pět velmi cenných steplerů. Trénovali v Lambournu. Po dostihové sezóně poslali všech pět k jednomu farmáři "na letní dovolenou" na pastvinách. A tam všech pět zastřelil kulovnicí Terrence O'Tree, muž vpravo na obrázku.

Díky rychlému zásahu policie (a díky dvěma klukům, kteří utekli za svítání ven, zatímco jejich rodiče byli přesvědčeni, že jsou ještě v posteli) Terrence O'Tree vypátrali, usvědčili a předvedli před soud.

Všech pět koní bylo pojištěných na vysokou sumu. Pojišťovna, pobouřená a nevěřící, dělala, co mohla, aby dokázala, že Yaxley si sám O'Tree najal, aby koně zastřelil. Oba obvinění samozřejmě všechno popřeli a nikdo nedokázal, že by kdy bývali v nějakém spojení.

O'Tree tvrdil, že koně zastřelil jen tak z chvilkového rozmaru. „Sem si chtěl zastřílet na živé terč, Vaše ctihodnosti, jakpak mě mohlo napadnout, že to sou drahocenný dostihový koně..." Dostal deset měsíců nepodmíněně s doporučením psychiatrického vyšetření. Elgin Yaxley dotčeně bránil svou neposkvrněnou čest a vyhrožoval, že bude pojišťovnu žalovat pro urážku na cti, jestli mu okamžitě nevyplatí příslušnou částku. Nakonec se mu podařilo vymáčkout z pojišťovny celou sumu, na kterou byli koně pojištěni. Pak nadobro zmizel z dostihového světa.

Za tuhle fotografii by pojišťovna jistě ochotně vyplatila Georgu Millaceovi spoustu peněz, pokud by se dozvěděla o její existenci. Jistě by mu nabídl deset procent z částky, kterou jinak museli zaplatit Yaxleymu. Nepamatoval jsem si už přesně, o kolik peněz se vlastně jednalo, ale ta částka se určitě blížila sto padesáti tisícům liber. Proto také pojišťovna tolik řádila, šlo o příliš mnoho, proto vzniklo podezření, že by mohlo jít o podvod.

Proč se tedy George nepřihlásil a nežádal odměnu? Proč tak rafinovaně ukryl negativ? Proč mu třikrát vykradli dům? George Millace se mi nikdy moc nelíbil, ale odpověď na všechna ta "proč" se nabízela a líbila se mi ještě méně.

Ráno jsem šel do stájí a jezdil ranní práci jako obvykle. Harold byl nerudný, také jako obvykle, a překřikoval bouřlivý listopadový vítr. Stájníci se mračili, tvářili se uraženě, jak na ně dopadaly salvy jadrných slov. Nepochybně nejmén jeden nebo dva do konce týdne nevydrží. Když dnes chce stájník odejít z určitých stájí, jednoduše se tam jednoho krásného dne neukáže a pak už ho nikdy nikdo nespátí. Odsune se do jiných stájí a jeho bývalý zaměstnavatel se to dozví teprve v okamžiku, kdy ho nový zaměstnavatel požádá písemně o posudek. Současný chov stájníků prostě neuznává zastaralý zvyk dávat výpověď. Když dá člověk výpověď, jsou z toho dohady a nepříjemnosti, tak proč si komplikovat život, když stačí se jednoduše vypařit? Populace stájníků fluktovala britskými dostihovými stájemi jako vířící, nekonečná řeka. Dlouhodobí zaměstnanci byli výjimkou potvrzující pravidlo.

"Snídaně!" zahulákal Harold. "Pojď!"

Přikývl jsem. Většinou jsem chodil na snídani domů, dokonce i když na mě přišla řada až ve druhé várce, což se stávalo v ty dny, kdy se nejely dostihy. Podle Haroldovy ženy sestává pořádná snídaně z kupy smažených vajec a jiných dobrot a z kupy topinek, navršených na míse na velikém kuchyňském stole, štedře a pohostinně. Všechno to vždycky krásně vonělo i chutnalo a já vždycky podlehl.

"Chceš ještě klobásu?" ptala se Haroldova žena a nakládala mi na talíř přímo z pánve. "Trochu smažených brambůrků?"

"Ženská, vždyť ho zničíš!" Harold se natahoval pro máslo.

Jeho žena se na mě mile, důvěrně usmála. Tvrdila, že jsem příliš hubený a že bych se měl oženit. Říkala mi to často.

Vždycky jsem jí odporoval, ale měla nejspíš pravdu.

"Včera večer jsme se nedostali k tomu, abychom si naplánovali tenhle tejden," řekl Harold.

"To ne."

"Ve středu jedeš v Kemptonu Pamphleta, dvě míle proutěnek, ve čtvrtek máš Sharpenera a Tishoo..."

Povídali jsme si hodnou chvíli o nadcházejících dostizích a Harold přitom pilně pojídal, takže instrukce trousil koutkem úst i s drobečky.

"Je ti to jasný?" zeptal se nakonec.

"Jo."

Začínal jsem mít dojem, že okamžitou výpověď nedostanu. Byl jsem za to vděčný a ulevilo se mi. Současně jsem ale dobře věděl, že zdaleka nemám vyhráno, propast číhala nedaleko.

Harold se ohlédl přes kuchyň na svou ženu, která právě ukládala nádobí do myčky. Prohlásil:

"Victorovi se nelíbí tvůj postoj."

Neodpověděl jsem.

"Člověk od svého jezdce očekává především, že bude loajální," dodal.

Blbost. Člověk od jezdce očekával především výkon odpovídající tomu, co se na něho vynakládá.

"Loajalitu v dobrém nebo špatném, můj vůdče?" zeptal jsem se.

"Majitelé nemají rádi, když žokejové kritizují jejich morálku."

"Tak ať majitelé nepodvádějí veřejnost."

"Už máš dojedeno?" zeptal se.

Smutně, s povzdechem jsem přikývl.

"V tom případě se mnou pojď do kanceláře."

Zavedl mě do teple zařízeného pokoje, zaplaveného modravým ranním světlem. V krbu ještě nehořel oheň.

"Zavři za sebou."

Zavřel jsem.

"Budeš si muset vybrat, Filipe."

Stál u krbu, jednu nohu na schůdku, urostlý, ramenatý chlap v jezdeckém. Voněl koňmi, přírodou a smaženými vajíčky.

Klidně jsem čekal, co přijde.

"Dřív nebo později bude Victor chtít, abys mu zase prosvihl dostih. Brzy to nebude, s tím můžeš počítat, bylo by to nápadný. Ale jednou to zaručeně přijde. Říká, že jestli to myslíš doopravdy, jako že už to nikdy neuděláš, tak prej si budeme muset opatřit někoho jiného."

"Jen na ty dotyčný dostihy?"

"Nedělej ze sebe pitomce. Nejseš hloupej. Spíš seš až moc chytřej, až ti to škodí."

Zavrtěl jsem hlavou.

"Proč s tím zase začínáš?" zeptal jsem se. "Přece vyhrál spoustu peněz za ty tři roky, co s tím dal pokoj a nechal mě jezdit rovně."

Harold pokrčil rameny.

"Jo to já nevím. Taký je to jedno. Prostě mi v sobotu v Sandownu řekl, že si podtrh vlastního koně a má v tom prachy a že se s ním na tom vejžděku můžu svízt. Nakonec, dělali jsme to dřív taky, tak proč teď najednou ne? Co to do tebe, Filipe, najednou vjelo, že vyvádíš jak ctnostná panna kvůli takový prkotině?"

Sám jsem nevěděl, co mu říct. Než jsem měl čas si to rozmyslet, už mluvil dál.

"Hele, kamaráde, promysli si to, jo? Kdo má u mě nejlepší koně? Victor. Kdo kupuje nejlepší koně místo těch, co už doběhali? Victor. Kdo platí přesně jako hodinky, a to většinou za pět koní? Victor. Komu patří nejvíc koní v těchhle stájích? Victorovi. Kterýho ze svých majitelů si nemůžu dovolit pustit, zvláště proto ne, že jsem od něho měl v minulosti nejvíc vítězů a v budoucnosti asi taky mít budu, a kterej u mě nechává trénovat koně už tolik let? Řekni sám, na kom jsem v podniku nejvíc závislej?"

mlčky jsem se na něho podíval. Nikdy mě nenapadlo takhle o tom uvažovat. Harold byl vlastně v podobné situaci jako já. Buď bude tancovat, jak Victor poručí, anebo...

"Nerad bych o tebe přišel, Filipe," pokračoval Harold. "Seš sice hrozná netykavka, ale celkem jsme spolu celý ty léta dobře vycházeli. Věčně jezdit ale taky nebudeš. Jak už dlouho jezdiš... asi tak... deset let?"

Přikývl jsem.

"Takže budeš jezdit ještě tak tři, nanejvýš čtyři. To víš, nebude dlouho trvat, a z těch pádů se už tak snadno nevyližeš jako teď. Nehleď k tomu, že nevíš, kdy třeba spadneš opravdu blbě, může tě to nadobro vyřadit. Tak podívej, Filipe, uvaž, koho budu potřebovat víc a dýl, tebe, nebo Victora?"

Trochu melancholicky jsme se vraceli na dvůr. Harold se tam bez obvyklé vervy rozkřikl na dva zahálající stájníky.

Pak se ještě obrátil ke mně:

"Dej mi vědět."

"Dobře."

"Byl bych rád, kdybys u mě zůstal."

Prekvapil mě i potěšil.

"Děkuji."

Plácl mě nemotorně přes rameno. Tímhle gestem vlastně poprvé projevil cosi jako náklonnost. Žádným křikem a výhrůžkami mě nemohl dovést tak blízko k tomu, abych se rozhodl dělat, co mi nařídí, jako právě tím gestem. Tahle reakce je známá a stará jako svět. Vězeň taky nakonec podlehne nečekané laskavosti spíš než mučení. Člověk se většinou obrní a zatvrdí proti násilí. Laskavost vpadne člověku nenápadně do zad a způsobí, že se pevná vůle rozplyne v slzách vděčnosti. Obrnit se proti laskavosti je těžké a já nikdy s takovou obranou proti Haroldovi nepočítal. Podvědomě jsem hledal jak změnit předmět hovoru. První, co mne namátkou napadlo, byl George Millace a jeho fotografie.

"Prosím tě," začal jsem, jak jsme tam tak vedle sebe trochu rozpačitě postávali. "Pamatuješ se na koně Elgina Yaxleyho, ty, co je zastřelili?"

"Cože?" tvářil se zmateně. "Co to má co dělat s Victorem?"

"Vůbec nic. Já jen, že jsem o nich včera večer uvažoval."

Krátký okamžik náklonnosti a skoro dojetí vystřídala netrpělivá popuzenost. Oběma se nám však asi v tom okamžiku ulevilo.

"Sakra, já to myslím smrtelně vážně," vyštěkl. "Tobě jde o kariéru Ale dělej si, co chceš. Pro mě za mě se jdi třeba klouzat. Tvoje věc."

Přikývl jsem.

Zprudka se obrátil a vykročil. Po několika energických krocích se ale zastavil a ještě se po mně ohlédl.

"Když tě sakra tak zajímají ty pitomý Elginovy koně, proč se na ně nezeptáš Kennyho?" ukázal na stájníka, který se právě chystal natočit vodu z kohoutku do dvou věder. "Ten je měl na starosti."

Znovu se ke mně otočil zády a vyrazil pryč. Vztek a pobouření dunělo v každém jeho kroku.

Váhavě jsem se loudal za Kennym. Nebylo mi docela jasné, na co se ho vlastně chci ptát a jestli se vůbec chci ptát.

Kenny patřil mezi ty lidi, kteří jsou proti světu obrnění opačně. Laskavost s nimi ani nehne, zato strach ano. Kenny odjakživa balancoval na hranici zákona, a proto užil víc než dost laskavosti a porozumění od nejrůznějších sociálních pracovníků. Tak se stalo, že vlídným zacházením hluboce pohrdal.

Díval se až s urážlivou lhostejností, jak k němu přicházím, ale tak se tvářival vždycky. Obličej měl větrem ošlehaný do červena, zaslzené oči a nečistou pleť.

"Prosím vás, pan Osborn mi řekl, že prý jste pracoval u Barta Underfielda," zahájil jsem.

"No a co?"

Z prvního vědra začala přetékat voda. Shýbl se, vědro odstranil a kopl pod kohoutek druhé.

"Pry jste měl na starosti koně Elgina Yaxleyeho?"

"No a co?"

"Moc vás mrzelo, když je zastřelili?"

Pokrčil rameny. "Asi jo."

"Co tomu tehdy říkal pan Underfield?"

"Cože?" Zadíval se na mě zpřímá. "Neříkal vůbec nic."

"Copak nebyl rozzlobený?"

"Ani sem si nevším."

"Přece musel být."

Kenny znovu pokrčil rameny.

"Přece přinejmenším proto, že přišel o pět koní jako trenér, a to si málokdo může jen tak dovolit."

"Neříkal vůbec nic." Druhé vědro bylo už skoro plné. Kenny zavřel kohoutek. "Sem měl dojem, že mu je to fuk, že přišel vo ty koně. Zato pozděje, to ho něco pořádně nadzdvihlo."

"Co?"

Kenny se tvářil otráveně. Zdvihl vědra.

"Co já vím? Prostě byl nasranej. Něktary zákazníci toho měli plný zuby a šli vod něho pryč."

"Jako vy."

"Jo."

Vyrazil přes dvůr a při každém kroku mu vyšplíchlo trošku vody. šel jsem s ním, ale dával jsem si pozor, držel jsem se v suché vzdálenosti.

"Přece nemá vejšku bejt někde, kde se to veze z kopečka dolu," dodal Kenny.

"Byli Yaxleyho koně v dobrém stavu, když je posílal na farmu?" zeptal jsem se.

"Jasně." Tvářil se trochu zmateně. "Proč se na to vůbec ptáte?"

"Jen tak. Tuhle o tom někdo mluvil... a pan Osborn říkal, že jste ty koně měl na starosti. Prostě mě to zajímá."

"To jo." Přikývl. "Veterináře dotáhli až k soudu, to přece víte, žejo, říkal, že den před tím, než je zastřelili, byli ty koně úplně dobrý. Byl tenkrát na tý farmě, šel jednomu z nich dávat tetanovku, tak je už prohlíd všecy, když už tam byl, žejo, byli úplně dobrý."

"Byl jste při tom soudu?"

"To ne, přečet sem si to v novinách." Došel k řadě stáji a postavil před jedním boxem vědra na zem. "To je všecko?"

"Ano, všecko, děkuju vám, Kenny."

"Poslyšte, něco vám řeknu..." pak jako by se sám divil vlastní neobvyklé ochotě.

"Copak?"

"Ten Yaxley, člověk by čekal, že bude celej rád, když dostane takovej balík, žejo, i když přišel vo ty koně, ale von vám přišel k Underfieldům jednou tak navztekaněj... Když vo tom teď přemýšlím, tak vlastně právě vod tehdy byl Underfield takovej nasranej a protivnej. No a jak víte, Yaxley se z dostihovýho kšeftu dočista vypařil a nikdo sme ho už nikdy neviděli. Aspoň do tý doby, co sem tam eště dělal."

Domů jsem odcházel zamyšleně. Jak jsem vcházel do dveří, zazvonil telefon.

"Tady Jeremy Folk," ozval se povědomý hlas.

"Ne! To se mi snad zdá!" vzdychl jsem si.

"Prosím vás, přečetl jste si ty zprávy?"

"Přečetl. Ale Amandu hledat nebudu."

"Buďte kamarád!"

"Ne. Ale abych od vás měl pokoj, tak vám aspoň trošku pomůžu. Hledat si ji ale musíte sám."

"No dobrá..." vzdychl. "Jak mi pomůžete?"

Vyprávěl jsem mu o svých úvahách, týkajících se Amandina věku a taky jsem mu poradil, že by stálo za to zjistit, kdy který nájemník Pine Woods Lodge používal. V realitní agentuře o tom budou mít záznam.

"Maminka tam nejspíš bydlela tak před třinácti lety," řekl jsem mu ještě. "Ale teď už se starejte sám."

"Ale... poslyšte," téměř kvílel. "Přece mě v tom nenecháte!"

"Klidně."

"Stejně vám nedám pokoj."

"Koukejte, radši mě vynechte."

Odjel jsem do Swindonu. Vezl jsem barevný film do fotolaboratoří k vyvolání a cestou jsem přemýšlel o životě a díle Barta Underfielda.

Znal jsem ho asi tolik jako všichni, kdo měli co dělat s dostihy a žili dostatečně dlouho v Lambournu. Tu a tam jsme se

setkali při nákupech, na večírcích i na dostizích. Zdravili jsme se, tu a tam jsme prohodili nezávaznou poznámku jako "to byla smůla" a tak. Nikdy jsem pro něho nejel, protože mi to nikdy nenabídl. Nenabídl mi to, protože mě neměl rád. Byl to malý, čilý, důležitý človíček, který s oblibou důvěrně lidem sděloval, v čem jiní, mnohem lepší trenéři pochybili. "Přece je jasný, že ho Walwyn vůbec neměl do Ascotu posílat... Špatně odhadl odskok, to člověk viděl i na dálku."

Kdo ho dobře neznal, pokládá ho za experta. V Lambournu ho všichni pokládali za osla.

Nicméně nikdo ho nepovažoval za takového osla, aby poslal svých pět nejlepších koní na jatka. Všichni ho tehdy upřímně litovali, tím spíš, že Elgin Yaxley peníze od pojišťovny nepoužil na to, aby koupil nové a lepší koně, ale jednoduše z dostihového světa zmizel. Bart na tom pak byl samozřejmě mnohem hůř než předtím.

Uvažoval jsem. Ti koně museli být opravdu skvělí a jistě si vyběhali víc, než kolik stálo je držet, jistě by je mohli prodat za pořádnou cenu. Byli pojištěni na víc, než kolik by za ně tehdy majitel dostal, ale ten rozdíl nebyl nijak přehnaný, když člověk zvážil, kolik peněz ještě mohli svému majiteli vyhrát, a nevyhráli, protože bylo po nich. Právě tahle skutečnost, že zabitím těch pěti nikdo vlastně moc nezískal, ta nakonec přesvědčila pojišťovnu, že je všechno na rovinu a že musí platit.

Pak ještě ta skutečnost, že nikdo nenašel sebemenší spojení mezi Elginem Yaxleyem a Terrencem O'Tree.

Ve swindonské fotolaboratoři, kde jsem byl stálý zákazník, mi řekli, že mám štěstí, protože se právě chystají sjet jednu várku filmů, a jestli prý nespěchám, tak by mi za dvě hodiny mohli už dát ty negativy vyvolané. Šel jsem si tedy nakoupit nějaké drobnosti, a když už byl čas, vyzvedl jsem si hotové negativy a odjel domů.

Odpoledne jsem okopíroval barevnou verzi paní Millaceové a poslal obrázky spolu s černobílými na policii. Večer jsem se marně pokoušel přestat v nekonečném kruhu uvažovat o Amandě, Victoru Briggsovi a Georgu Millaceovi.

Nejhorší ze všeho byl Victor Briggs a Haroldovo ultimátum. Život žokeje mi po všech stránkách vyhovoval, fyzicky, duševně i finančně. Už celé roky jsem odkládal pomyšlení na to, že jednoho krásného dne se budu muset pustit do něčeho jiného. Ten osudný den se vznášel vždycky kdesi v mlhavé budoucnosti a nehleděl mi výhrůžně do očí.

Uměl jsem jezdit na koni, jiného jsem neuměl nic, leda fotografovat, a fotografů byly celé tisíce, na každém kroku... každý druhý fotografuje, v každé rodině mají fotoaparát, celý svět je zaplavený fotografy. Kdyby si tím člověk chtěl vydělávat, musel by být sakra dobrý.

Taky by musel být sakra pilný a musel by dřít. Profesionálové, které jsem znal z dostihů, byli věčně v poklusu. Utíkali od startu k poslední překážce, pak zase k odsedlávání vítěze, a to rychle, aby tam byli dřív než nejrychlejší kuň, pak znovu podél dráhy k dalšímu dostihu, nejmiří šestkrát za odpoledne, pět až šest dní v týdnu. Část obrázků posílali do tiskových agentur, které je někdy nabídly deníkům, část posílali do redakcí časopisů, část vnucovali majitelům koní a část patronům dostihů, předávajícím pohár.

Dostihový fotoreportér nemohl čekat, až obrázky přijdou za ním, musel je hledat. A když i našel dobré záběry, zákazníci nebušili na dveře, zase je člověk musel hledat, když chtěl něco prodat. Takové fotografování, to bylo něco docela jiného než to, co jsem znal od Duncana a Charlieho, ti většinou dělali snímky předmětů, zátiší, nádobí, hodin, zahradního nábytku a podobných věcí pro reklamní použití.

Dostihových fotografů specialistů bylo pramálo, snad dokonce míň než deset, a z těch jen čtyři byli opravdu vynikající. Jedním z těch čtyř byl George Millace.

Kdybych se pokusil mezi ně zařadit, nebránili by mi v tom, ale také by mi nepodali pomocnou ruku. Pak by záleželo jen na mně, jestli padnu, nebo vydržím.

To, že bych se hodně naběhal, mi nijak nevadilo, spíš jsem se bál toho obchodování. I kdybych dělal dobré obrázky, opravdu dobré, nedokázal bych se s nimi nikde vnucovat.

Tak co, co mi zbývá?

Trenér ze mne být nemohl, to nepřicházelo v úvahu, neměl jsem na to základní kapitál, nehledě k tomu, že život trenéra dostihových koní nebyl pro člověka jako jsem já, člověk, který má rád tu a tam klid, ticho a samotu. Trenéři jsou ve stálém styku se spoustou lidí, od svítání do šera, a žijí ve věčném vzrušení.

Přál jsem si zůstat na volné noze, uvědomil jsem si, že po tom instinktivně toužím dávno. Stálé zaměstnání se zaručeným příjmem mi připadalo jako železná koule na noze. Jistě, byla to nemoudrá úvaha, ale já si nemohl pomoci. At už budu v budoucnu podnikat cokoli, budu to podnikat samostatně a nezávisle.

Nedá se nic dělat, musím zlomit svůj starý zlovyk, musím přestat odkládat a ignorovat nutnost rozhodnutí.

Předpokládal jsem, že bych mohl najít uplatnění v různých zaměstnáních, ale žádné z nich by mi nepřinášelo takové uspokojení jako jezdecký sport. Až dosud jsem měl v životě štěstí, ale pokud chci v další kapitole svého žití najít spokojenost, musím se pro jednu odhodlat k činům.

Čert vem Victora Briggse, říkal jsem si v duchu vztekle.

Navádět jezdce, aby úmyslně prohrál dostih, bylo do té míry proti pravidlům, že by Victora Briggse za to mohli vyloučit z dostihového sportu. Kdybych ho ale nakrásně usvědčil, nejvíc by to odsákal Harold. O místo bych v tom případě přišel stejně, protože bych těžko mohl očekávat, že mě Harold nechá své koně jezdit dál, i kdyby nám oběma nesebrali oprávnění za to, že jsme podobné přestupky provedli i v minulosti. Nemohl jsem dokazovat, že je Victor podvodník, aniž bych nepřiznal, že jsme se s ním vezli, Harold i já.

Buď podvádět, nebo to zabalit. Těžko si vybrat... zatraceně těžko. Úterý nepřineslo nic nového. Když jsem ale ve středu, kdy jsem měl jet Pamphleta, vstoupil v Kemptonu do váznice, jiskřila tam atmosféra elektrinou díky dvěma novinkám.

Ivor den Relgan se stal členem Jockey Clubu.

Dům maminky Steva Millace vyhořel.

"Ivor den Relgan!" To jméno se kolem mne ozývalo ve všech odstínech úžasu. "Ten a členem Jockey Clubu! To snad není možné!"

Jockey Club, onen vysoce výběrový a vznešený spolek, údajně zvolil právě toho rána do svých elitních řad člověka, od kterého už celá léta udržoval odstup, kterého si páni z klubu drželi co nejdále od těla, toho bohatého, nadutého člověka, který se vynořil bůhví odkud a v dostihovém světě trousil peníze. Je pravda, že se dopustil také určitých dobrých skutků, ale ty vesměs přijaly s nechutí, pro obdarované byly skoro urážkou.

Prý byl původem Holanďan, lépe řečeno pocházel snad z některé bývalé nizozemské kolonie. Jeho angličtina zněla trochu jako řeč Jihoafričanů, trochu jako mluví Australané, trochu jako Američané. Takový slepenec světové výslovnosti samohlásek a souhlásek by mohl znít zajímavě, z jeho úst ale působil nadutě a nadřazeně. Svým způsobem řeči naznačoval, že je na mnohem vyšší úrovni než zkostnatělých britských horních deset tisíc. Nežádal přízeň mocných v dostihovém světě, přál si jejich obdiv. Naznačoval, že to jsou oni, kdo by mohli něco získat od něho, jeho cenné rady. Také jim ty rady zdarma poskytoval v dopisech redakci Sporting Life.

Do onoho rána si Jockey Club často jeho rady bral k srdci, ale nikdy se k tomu veřejně nepřiznal. Chvilku jsem zauvažoval, proč Jockey Club najednou tak obrátil, jak to, že najednou přijal do své náruče člověka, který byl tolik let v jeho nemilosti.

Steve Millace čekal v šatně u mého věšáku. Ode dveří jsem viděl, jak je přetažený. Zblízka vypadal až o strach. Bílý jako stěna, třásl se, ruku v pásce. Díval se na mě zapadlým, zoufalým očima.

"Už to víš?" zeptal se.

Přikývl jsem.

"Stalo se to v pondělí v noci. Teda, vlastně dneska brzy ráno... asi ve tři. Než si toho vůbec někdo všiml, bylo pozdě."

"Maminka nebyla doma, vid'?"

"Nechali si ji ve špitále. Ještě je tam. Ale je toho na ni moc, totiž... ." třásl se. "Už je toho doopravdy moc."

Vydal jsem ze sebe upřímně soucitné zvuky.

"Řekni mi, co mám dělat," prosil.

Zřejmě si mě vybral za staršího bratra nebo za neoficiální linku důvěry.

"Neříkal jsi, že máš nějaké tety?" zeptal jsem se. "Byly na pohřbu, ne?"

Netrpělivě zavrtěl hlavou.

"To jsou tátovy sestry. Starší sestry. Mámu nikdy neměly v lásce."

"Stejně..."

"Jsou to takový slepice..." vybuchl. "Já jim volal, řekly, že je to strašná smůla. Řekni naší milé Marii, že si může celkem levně najmout za peníze od pojišťovny bungalov někde blízko moře." Jedovatě se po nich opičil. "Dělá se mi z těch ženskejch nanic."

Začal jsem se převlékat z civilu do dresu. Bylo mi jasné, že pro Steva je odpolední program naprosto nedůležitý.

"Filipe," prosil, "viděls ji celou zmlácenou, tátu už nemá, a teď k tomu ten barák, prosím tě, moc tě prosím, nějak mi pomoz."

"Dobře," řekl jsem odevzdaně. Co jsem také mohl říct jiného? "Až si to odjezdím, tak něco vymyslíme."

Zvedl se na lavici, jako by ho už nohy neudržely. Zůstal tam sedět a díval se do prázdna, zatímco jsem se převlékal a šel se zvážit. Harold na mne jako obvykle čekal, aby mi odebral sedlo, zatímco budu na váze. Od pondělí se o mém životním rozhodování, do kterého mě vehnal, ani nezminil. Možná, že mé mlčení považoval za tichý souhlas, že nerozpoznal mou rozpolcenou nerozhodnost. Když jsem mu podal sedlo, zeptal se úplně normálním tónem:

"Už víš, kdo přibyl do Jockey Clubu?"

"Vím."

"Příště nejspíš přijmou Čingischána."

Šel se mnou, nesl sedlo, aby ho mohl hodit na Pamphleta. Po chvíli jsem se k němu připojil v padoku. Kůň krácel klidně a nezáčastně v kruhu, zatímco si jeho majitel, populární pánská hvězda popmusic, okusoval rozčilením nehty.

Harold mezitím odněkud načerpal další novinky.

"Tak jsem se doslechl, že to dokonce byl sám "Veliký bílý náčelník" kdo trval na tom, aby Relgana vzali do Jockey Clubu."

"Lord White?" žasl jsem.

"Představ si, sám Neposkvřený sníh."

Pamphletův mladý majitel si olízl prsty a pronesl:

"Tak co, kamaráde, jestlipak tohle moje bejby pěkně rozehraješ, bude to koncert?"

"Na plnej ceres," Harold se přizpůsobil neobvyklému jazyku pana majitele.

Zpěvák pop-music si pořídil koně, aby získal větší reklamu, a nechal ho běžet jen tam, kde věděl, že dostih bude snímat televize. Jako vždy si byl velice dobře vědom, kde jsou rozmístěné kamery, a hlídal si, aby zrovna nebyl schovaný za mnou nebo za Haroldem, kdyby se náhodou některá z nich stočila k němu. V tomhle jsem ho obdivoval, to skutečně uměl; vůbec jsem ho v určitém směru obdivoval.

Tentokrát se dostavil na závodistiště s namodro nabarvenými vlasy. Viděl jsem, jak lidé kolem nás v padoku z něho dostávají málem mrtvičné záchvaty, ale Harold se tvářil jakoby nic; vycházel z toho, že když někdo řádně platí účty, může se chovat tak výstředně, jak je mu libo.

"Filipe, zlato," pravil pěvec, "slib, že přivedeš mou lásku záhy zpátky ke mně."

To se snad naučil ze starých filmů. Takhle přece nemůžou mluvit ani zpěváci pop-music, tak snad už nemluví nikdo. Začal si zase okusovat nehty. Já se vyhoupl na Pamphleta a vyjel.

Obecně jsem neplatil za jedničku, když šlo o proutěnky. Jenže Pamphletovi šlo ten den asi taky o to, aby vyhrál, jako mně. Proletěl celou dráhou jako vítr, plný elánu a radosti ze života, hravě na rovince minul favorita, takže jsme museli při odsedlávání snášet objetí modrovlasé hvězdy (aby si televize přišla na své). Také jsem dostal nabídku, abych jel záskok v pátém dostihu. Poprosil mě o to takový ustaraný, málo známý trenér. Prý se mu jezdec zranil, tak jestli bych nebyl ochotný... Jasně, že jsem byl ochotný, dokonce velice. Skvělé. Sluha prý mi dá dres. Prima.

Steve ještě stále hloubal vedle mého věšáku.

"Shořela taky kůlna?" zeptal jsem se.

"Cože?"

"Jestli shořela kůlna, ten mrazák, materiály tvého táty."

"Jo, taky shořela, ale tátovy věci už tam nebyly."

Svlékl jsem oranžovo-růžové barvy slavného pěvce a šel se shánět po klidnějších barvách, zelené a hnědé, na ten záskok.

"Tak kde tedy jsou ty věci?" zeptal jsem se Steva, když jsem se vrátil.

"Vyprávěl jsem mámě, jak si myslíš, že se některým lidem nelíbí, když jsou na tátových fotkách, a máma řekla, že asi všechny ty vloupání někdo naplánoval právě kvůli těm fotkám, že jim asi vůbec nešlo o máminy kožichy, a jestli prej tak je, tak že v žádném případě nenechá ty diáky a negativy tam, kde jsou. V pondělí mě poslala, ať to všechno odnesu k sousedům. A tam to teď je, taky v takový malý stodole."

Zapnul jsem si hnědo-zelenou košili a uvažoval o tom, co jsem vyslechl.

"Chceš, abych se za tvou maminkou zastavil v nemocnici," zeptal jsem se.

Měl jsem to skoro na cestě, nic mě to nestálo. Skočil po mé nabídce s takovou vděčností, až mě uvedl do rozpaků. Prý že přijel na dostihy s hostinským z jedné malé sussexské vesničky blízko stájí, pro které jezdil a kde také bydlel, a když prý zajdu za maminkou já, může on jet s tím hostinským zase zpátky, jinak prý neví, jak by se dopravoval, sám s tím klíčkem jezdit nemůže. Neměl jsem sice původně v úmyslu jít za paní Millaceovou sám, ale když jsem tak o tom přemýšlel, bylo to vlastně lepší.

V okamžiku, kdy Steve odložil své brnění na má bedra, viditelně pookřál. Ještě mě poprosil, abych mu zatelefonoval, až se vrátím domů.

"Samozřejmě," odpověděl jsem roztržitě. "Jezdil tvůj otec často do Francie?"

"Do Francie?"

"Jo, to je taková země, tos nevěděl?"

"Ale..." neměl náladu na žertování. "Ovšem, jezdil tam, do Longchamps, Auteil, Saint Cloud, všude možně byl. Často. Líbilo se mu tam."

"A co takhle kolem světa?" zeptal jsem se a zastrkával přitom olůvka do plátěného pouzdra na závaží.

"Co?" Byl ze mne zmatený. "Jak to myslíš?"

"Na co vydával nejvíc peněz?"

"Asi na objektivy. Měl teleobjektivy dlouhý jako noha. Jak se objevilo něco nového, tak to koupil."

Vzal jsem sedlo a plátěné pouzdro na závaží ke zkušební váze. Přidal jsem do kapsiček ještě skoro půl kila plochých kousků olova. Steve vstal a šel za mnou.

"Jak jsi to myslel, s tím, za co nejvíc utrácel?"

"Ale nijak. O nic nejde. Prostě jsem byl zvědavý, čím se bavil kromě dostihů."

"No... prostě fotil, pořád, všude. Nic jiného ho nebavilo. Nikdy, co pamatuju."

Pak už byl čas, abych šel za svým zelenohnědým koněm. Stalo se, co se stává jen zřídka, měl jsem svůj den, kdy se člověku všechno daří. V nepopsatelném stavu blaženosti jsem už podruhé seskakoval z koně tam, kde odsedlávají vítěze. Najednou mi přišlo, že tenhle život nevzdám, prostě se ho nemůžu vzdát, nejde to, protože vítězství člověka určitě povznáší výš než heroin.

Mou matku pravděpodobně heroin zabil.

Stevova maminka ležela sama v proskleném boxu, osamocená, a přitom trapně na očích všem zvědavým cizím lidem procházejícím chodbou. Byly tam sice záclony, mohly ji před veřejnou zvědavostí chránit, jenže nebyly zatažené.

Nesnáším tenhle systém zbavující nemocného všeho soukromí. Copak existuje na světě člověk, kterého těší, když je nemocný a někdo se dívá na jeho intimní potřeby, na jeho ponižující nemohoucnost?

Marie Millaceová ležela na zádech, pod hlavou dva nízké polštáře, přikrytá prostěradlem a tenkou modrou přikrývkou. Oči měla zavřené. Hnědé vlasy spadaly na polštář ve splených zcuchaných pramíncích. Obličej měla hrozný.

Sedřenou kůži, jak jsem ji viděl v sobotu večer, teď pokrývaly ošklivé, veliké, tmavé strupy. Roztržené víčko, pečlivě zašité, bylo obludně oteklé a skoro černé. Temně fialová špička nosu jí vykukovala zpod sádrové dlahy, připevněné proužky bílé leukoplasti křížem přes čelo a tváře. Pootevřené rty měla také oteklé a temně rudé. Na celém obličejí byly známky pohmoždění, červené, šedavé, černé a žluté podlitiny. Krátce po úrazu takové zranění vypadá většinou ošklivě, ale během hojení se teprve projeví, jak jsou škody rozsáhlé.

Viděl jsem lidi v podobném stavu už mockrát, i v horším, lidi, pokopané cválajícími kořimi, jenže v tomto případě, kdy někdo ublížil hodně, neškodné paní v jejím vlastním bytě z pusté surovosti, mě ten pohled vyváděl víc z míry. Soucit přehlušoval vztek, takový vztek, jako měl tehdy Steve. Byl bych ty bestie zabil.

Slyšela mě vejít a pootevřela lepší oko, když jsem se k ní blížil. Tvářila se lhostejně, nechápavě, jako bych byl ten

poslední, koho by čekala.

"Steve mě požádal, abych se tu u vás zastavil," vysvětloval jsem. "Nemohl přijet sám kvůli té klíční kosti, ještě tak dva tři dny nesmí řídit."

Oko se zase zavřelo.

Donesl jsem si židli postavenou u zdi a usadil se vedle postele. Oko se zase otevřelo. Ruka, spočívající až do té chvíle trpně na příkrývcu, se ke mně pozvedla. Vzal jsem ji, pevně mě tiskla, držela se mě úporně, jako by u mne hledala oporu a útěchu. Po chvíli paní Millaceovou ta potřeba někoho se držet, doslova držet, trochu přešla. Pustila mou ruku a svou zase položila na příkryvku.

"Řekl vám Steve, co se stalo s domkem?"

"Ano, řekl. Je mi to opravdu líto."

Žádná sláva, znělo to slabě. Před takovými ranami, jaké potkaly ji, by ale každé slovo útěchy vyznělo chabě.

"Viděl jste dům?"

"Ne, dozvěděl jsem se to od Steva teprve dnes odpoledne na dostizích v Kemptonu."

Mluvila s obtížemi, mumlala, bylo jí těžko rozumět, jako by měla i jazyk ztuhlý a oteklý za těmi odulými rty.

"Mám zlomený nos," řekla a neklidně pohybovala prsty.

"Já vím, také jsem ho měl jednou zlomený a také mi dali tvarovací sádrovou dlahu, jako vám. Za týden budete zase v pořádku."

Z jejího mlčení jsem jednoznačně vycítil, že mi nevěří.

"Uvidíte, že mám pravdu."

Pak nastalo ticho, jaké nastává u lůžka nemocných. Možná, že se v těchto případech uplatní systém prosklených boxů. Když už člověk neví, jaké fráze by ještě ze sebe vypravil, může si se svým nemocným povídat o hrozivých příznacích, které vidí u pacienta ve vedlejším pokoji.

"George mi vyprávěl, že fotografujete jako on."

"Jako on ne, on byl absolutní jednička."

Tentokrát žádné známky nevíry, naopak, skoro se usmála, nebo se o to alespoň pokusila.

"Steve mi řekl, že jste nechala Georgeovy negativy a diapozitivy přestěhovat, než dům vyhořel. To bylo štěstí!"

Úsměv zmizel a vystřídala ho úzkost.

"Dnes tu byli od policie."

Jako by se otrásla. Ztěžka dýchala. Nosem dýchat nemohla, vzduch jí hvízdal ve staženém hrdle.

"Oni přišli až sem?"

"Ano, řekli..."

Hrudník se jí namáhavě zdvíhal. Kašlala.

Položil jsem dlaň na její ruku a důrazně jsem ji napomínal:

"Nesmíte se rozčilovat. To potom člověka všechno začne bolet ještě víc. Teď se klidně třikrát zhluboka nadechněte, nebo i třikrát nebo pětkrát. Nemluvte, dokud se neuklidníte."

Chvilí ležela bez hnutí. Pak začala dýchat volněji a já viděl, jak pod příkryvkou přestala napínat svaly. Konečně promluvila:

"Vy jste o hodně starší než Steve."

"O osm let."

Přestal jsem ji držet za ruku.

"Ne, jste mnohem... mnohem starší." Odmlčela se. "Mohli byste mi prosím podat trochu vody?"

Na nočním stolku stála sklenička, ve skleničce byla voda a trubička. Opatrně jsem ji zavedl trubičku do úst a ona trochu upila.

"Děkuji."

Zase zmlkla, Pak znovu začala, tentokrát už klidněji.

"Lidé od policie tvrdí... oni tvrdí, že ten požár někdo založil."

"Ano?"

"Vás to nepřekvapuje?"

"Po opakovaném vloupání mě to nepřekvapuje."

"Nafta," pokračovala. "Pětigalonový sud s naftou. Policie to našla v hale."

"Byla to vaše nafta?"

"Ne."

Znovu ticho.

"Ptali se mě... jestli měl George nějaké nepřátele."

Neklidně pohnula hlavou.

"Řekla jsem samozřejmě že ne... pak se ptali... jestli snad nemá něco, co by někdo chtěl získat za každou cenu... i za cenu..."

"Paní Millacová," řekl jsem věčně, "ptali se přímo, jestli George neměl nějaké fotografie, které by si někdo přál získat nebo zničit i za cenu loupeže a zhářství?"

"George by nedokázal..." začala se vzrušeně bránit.

Ale ano, George by dokázal.

"Podívejte se," mluvil jsem pomalu, "je možné, že si to nebudete přát, že mi nebudete důvěřovat... ale kdybyste si přála, mohl bych si prohlédnout ty diapozitivy a negativy a pak bych vám mohl říct, jestli je mezi nimi něco, co by patřilo do kategorie, o které hovoříme."

Po chvíli se zeptala: "Ještě dnes večer?"

"Jistě. Pokud budou v pořádku, můžete oznámit policii, že existují... Pokud ovšem budete chtít."

"George nebyl vyděrač," řekla pevně.

V těch slovech, pronesených oteklými, bolavými rty, znělo vášnivé, pevné přesvědčení. Nechtěla říct "nevěřím, že by George dokázal někoho vydírat", ne, chtěla říct, že George nebyl vyděrač, s určitostí. Přesto si ale úplně jistá přece jen nebyla, jinak by ty materiály předala policii. Byla si jistá i nebyla. Srdcem ano, rozumem ne. Zcela nelogicky to bylo logické.

Kromě té podvědomé víry už ztratila všechno, a já jí nedokázal tu víru vzít.

Vyzvedl jsem u sousedů tři plechové krabice. Sousedka si myslela, že v nich jsou jen drobnosti, kterých si lupiči nevšimli. Provedla mě jako kastelánka domem.

I když už byla tma, poznal jsem ihned, že tam už není co zachovat. Pět galonů nafty musí stačit k dokonalému zničení. Z domu zbyla jen holá kostra, bez oken, bez střechy, čpící a praskající. Do téhle zvlčilé zkázy a k troskám někdejšího domova se Marie musí vrátit.

Odjel jsem domů s Georgeovým životním dílem a strávil pak celý večer až do noci promítáním diapositivů na bíle natřenou zeď v obývacím pokoji.

Byl neuvěřitelně nadaný. Když jsem se díval na jeho věci jako celek, viděl jeden obrázek po druhém, ne jen tu a tam něco roztroušeného po novinách a časopisech v průběhu let, žasl jsem nad rychlostí jeho postřehu a nad jeho představivostí. Znovu a znovu zachycoval život přesně v takovém okamžiku, jaký by si zvolil malíř. V celkové kompozici nikdy nic nechybělo ani nepřebývalo, nic nerušilo. Byl to opravdový mistr.

Měl tam všechny nejlepší dostihové snímky, barevné i černobílé. Našel jsem ale také série se zcela nečekanou tematikou, jako je třeba hráče karet, opilce, žirafy, nebo sochaře při práci, či parné letní neděle v New Yorku. Obrázky byly ze všech časových období už od Georgeova mládí. Na každém rámečku bylo vždy pečlivě, drobným písmem napsáno datum a místo záběru.

Byla tam spousta portrétů, některé studiové, ale většina ne. Znovu a znovu jsem viděl, jak uměl zachytit prchavou náladu a výraz člověka a tím odkrýt jeho nitro. Jistě, vybíral tehdy nepochybně z mnoha záběrů, ale ty, které si schoval, byly fantastické.

Obrázky z Paříže, Saint Tropez, cyklistické závody, rybářské přístavy. Ale nikde žádný obrázek dvou lidí, bavících se před kavárnou, lidí, kteří spolu vůbec mluvit neměli.

Když jsem došel ke konci třetí krabice, uvažoval jsem o tom, co George nefotografoval nebo co si neschoval.

Žádná válka. Žádné krveprolití. Žádné hrůzy. Žádná roztrhaná těla a trpící děti, žádné popravy ani auta zničená bombami.

Ne, ze zdi na mě celé hodiny křičela trošku trpká pravda, naznačená z lehkým posměchem pod poodhrnutým povrchem. Možná, že se Georgeovi zdálo, že k nesmyslnosti násilí nemá co dodat.

Najednou jsem si jasně uvědomil, že už nikdy neuvidím svět takový, jaký jsem ho až do té chvíle viděl, Georgeův pronikavý ostrý pohled na věci a lidi mě už neopustí a asi mne tu a tam postrčí, až to budu nejméně očekávat. Jedno ale Georgeovi chybělo - shovívavost. Obrázky byly skvělé, vynikající, byly objektivní, poutavé, ledacos odhalovaly, byly tvůrčí, ale bez jediné stopy lidské laskavosti.

Žádný z obrázků, alespoň podle mého mínění, nemohl být použit k vydírání.

Ráno jsem zavolal Marii Millacové a řekl jsem jí to. Úleva, s jakou reagovala na mou zprávu, ji jednoznačně usvědčovala z toho, že přece jen trochu pochybností měla. Sama si to uvědomila a snažila se rychle ten dojem zamaskovat a zamluvit.

"Chci říct, já byla samozřejmě přesvědčená, že by George nikdy..."

"Jistě. Paní Millacová, co mám udělat s těmi obrázky?"

"O já, to nevím. Teď už se snad nikdo nepokusí je ukrást, ne?" Mumlavý hlas byl v telefonu dost nesrozumitelný. "Co myslíte?"

"No... těžko můžete dát do novin, že přestože se Georgeovy obrázky uchovaly, nikdo se nemusí ničeho obávat.

Myslím, že tu ještě riziko je."

"Ale to znamená... to přece znamená..."

"Je mi strašně líto, ale obávám se, že souhlasím s policií. Taky si myslím, že George musel mít něco, co někdo chtěl za každou cenu zničit. Ale prosím vás, netrapte se tím. Prosím! Ať už to bylo cokoliv, zmizelo to pravděpodobně i s vaším domem... takže je to všechno pryč."

"Ale přece... George jistě nemohl... já vím, že by nedokázal..."

Slyšel jsem, jak zase začíná úzkostí těžce dýchat.

"Poslyšte," rychle jsem začal mluvit. "Pokud jde o ty diapositivy. Posloucháte mě?"

"Ano."

"Myslím, že by bylo nejlepší, kdybyste je uložila někde v nějaké chladírně. Až vám bude líp, seženete si agenta a uspořádáte výstavu Georgeových věcí. Ty materiály jsou opravdu vynikající. Kdybyste udělala výstavu, oslavilo by se tak Georgeovo mimořádné nadání a vy byste si ještě mohla trošku vydělat, a taky by celý svět viděl, že prostě se není čeho obávat."

Ticho. Věděl jsem, že je ještě u aparátu, protože jsem slyšel, jak obtížně dýchá.

"George by agenta nechtěl," ozvala se konečně. "Jak bych ho taky sháněla?"

"Já jednoho znám, znám dokonce dva, můžu vám dát jejich jména a adresy."

"Já..." Byla slabá a unavená. Zase se na hodnou chvíli odmlčela. "Podívejte se... já vím, že to je troufalost... ale nemohl byste... nemohl byste prosím ty věci někde uskladnit? Požádala bych o to Steva, ale vy víte... vy si umíte líp poradit!" Slíbil jsem jí, že to zařídím. Když jsem zavěsil, šel jsem zabalit ty tři krabice do tenké průhledné fólie a odnesl je k místnímu řezníkovi, který mi už přechovával ve veliké chladírně jednu krabici s mými vlastními věcmi. S úsměvem přijal nové nájemníky, nabídl přijatelné nájemné a napsal mi stvrzenku.

Když jsem se vrátil domů, znovu jsem se podíval na negativ a pozitiv, na kterém si povídal Elgin Yaxley s Terrencem O'Tree. Vůbec jsem nevěděl co s tím.

Pokud George vytáhl z Elgina Yaxleyho všechny peníze získané z podvodu se zastřelenými koňmi - a já byl přesvědčený, že to jinak ani být nemohlo - když byl potom Bart Underfield tak zasmušilý a Yaxley se z dostihového světa nadobro vytratil - pak to byl nejspíš právě Yaxley, kdo se tak zoufale snažil dostat k té inkriminující fotografii dřív než kdo jiný.

Jestli ty loupeže, to bití i požár má na svědomí Elgin Yaxley, mám se postarat, aby ho stihl zasloužený trest? Kdybych ty fotografie předal policii s příslušným vysvětlením, nepochybně by vyjeli po Elginovi Yaxley a stíhali ho.

Kdybych ty fotografie předal policii, celý svět by se dozvěděl, že George Millace byl vyděrač.

Co by bylo přijatelnější pro Marii Millaceovou: to, že by se nikdy nedozvěděla, kdo ji oloupil a přepadl, anebo to, že by s jistotou věděla, že George byl darebák, a že by se to dozvěděli všichni.

Odpověď byla jednoznačná.

Pokud šlo o oficiální spravedlnost, s tím jsem si nijak hlavu nelámal. Vrátil jsem negativ tam, kde původně byl, přilepený v obálce na zadní straně tmavého pozitivu podlepeného kartonem. Strčil jsem karton zpátky do krabice, ležící ještě na přiborníku v kuchyni, a svůj zřetelný pozitiv jsem vložil do šanonu v registratuře venku v hale.

Nikdo neví, že ty věci mám. Nikdo je u mne nebude hledat. Nikdo mi nepřijde podpálit dům ani mě nikdo nezmlátí. Bude klid.

Zamkl jsem domovní dveře a odjel na dostihy, kde jsem měl jet Tishoo a Sharpenera. Odjel jsem se trápit nad svým hlavním trnitým problémem, nad Victorem Briggssem.

Ivor den Relgan byl opět senzací dne a ke všemu se ještě dostavil osobně.

Zahlédl jsem ho ihned, jak jsem dorazil, protože stál přímo před vážnicí a bavil se s dvěma novináři. Já pro něho nebyl nikdo, ale on mi padl do oka hned, jako všem, kdo měli co dělat s dostihovým sportem, byl nápadný jako planý mák v žitném poli.

Jako obvykle měl na sobě drahý plášť z měkké velbloudí srsti, zapnutý a přepásaný. Stál tam prostovlasý, prošedivělý, pečlivě učesaný, podsaditý, nadutý chlap počítající s tím, že si ho každý povšimne. Mnoho lidí si považovalo, když je obdařoval svou milostí, ale já jaksí tu jeho suverenitu a důležitost nesnášel, byl mi protivný a jeho snaha přitahovat k sobě lidi mě odpuzovala.

Byl bych s radostí uvítal, kdyby se mi podařilo ho minout, aniž mi věnoval pozornost, ale jak jsem šel kolem, jeden z novinářů mě chytil za rukáv a přitáhl si mě k sobě.

"Filipe, vy byste to určitě věděl, vy se vyznáte ve fotografování."

"Co bych věděl?" Zarazil jsem se v půli kroku a chystal se jít dál.

"Jak se fotografuje divoký kůň?"

"Zaostří se a zmáčkne se spoušť," odpověděl jsem přívětivě.

"Ale no tak, Filipe!" Byl netrpělivý. "Znáte pana Relgana, že?"

Nepatrně jsem se uklonil a odpověděl jsem že od vidění.

"Dovolte, pane Relgane, abych vám představil Filipa Nora, žokeje."

Novinář byl neobvykle zdvořilý. Všiml jsem si, že Relgan mívá na lidi takový vliv.

"Pan den Relgan by si přál mít fotografie všech svých koní, ale jeden z nich se okamžitě začne vzpínat, jak uvidí fotoaparát... Jak byste toho koně přiměl, aby chvíli postál?"

"Znám jednoho fotografa, který přiměl bujněho koně, aby klidně stál, když, že mu přehrál na magnetofonu zvuky honby na lišku. Kůň bez hnutí poslouchal. Fotografie dopadly výborně."

Den Relgan se povýšeně usmál. Neměl rád dobré nápady, pokud nenapadly právě jeho. Pokývl jsem mu asi se stejnou srdečností a odešel do vážnice. Cestou jsem si říkal, že se páni z Jockey Clubu nejspíš dočista zbláznili. Současní funkcionáři klubu byli vesměs rozumní lidé, nebyli to zpátečníci, vkládali do organizace dostihového "průmyslu" mnoho dobré vůle a mnoho energie, byli poctiví. Ustálený zvyk, že si klub sám volil členy, vedl pochopitelně k tomu, že to byli většinou aristokraté nebo příslušníci horních deseti tisíc. Nicméně ušlechtilé myšlenky toho společenství do nich prosáky do té míry, že klub jako celek dostihovému sportu skutečně sloužil v dobrém. Stará, zkostnatělá autokratická garda vymřela a trpké vtipy o "dubových palcích tam nahoře" slýchal člověk čím dál tím méně. O to víc mě překvapilo, že takový spolek pojal do své náruče nadutou atrapu, jakou byl den Relgan.

Ve vážnici jsem zahlédl Harolda, bavil se s lordem Whitem. Zamrazilo mě v zádech, jako člověka zamrazí, když vidí stát dopravního policistu u svého vlastního, špatně zaparkovaného vozu. Ukázalo se ale, že lord White, všemocný rozhodčí Jockey Clubu, se nedotazuje na podivný výsledek dostihu v Sandownu, ani nepátrá po žádném jiném z mých hříchů. Sděloval jenom Haroldovi, že na dostih, ve kterém poběží Sharpener, byla vypsána zvláštní cena, a že kdybych náhodou vyhrál, budu se muset s Haroldem a s majitelem dostavit k oficiálnímu předání trofeje.

"Přece ten dostih ale nebyl hlášený, jako že je pod patronátem," divil se Harold.

"Ne, nebyl, ale pan den Relgan se rozhodl pro toto velkorysé gesto. Mimochodem, oficiální předání ceny provede jeho dcera."

Vtom se zadíval na mě.

"Vy jste Nore, že?"

"Ano, pane."

"Takže jste to všechno vyslechl, že? Výborně. Dobře."

Pokývl nám a odešel k dalšímu trenérovi, kterému měl v téže dostihu běžet kůň.

Harold zasykl: "Kolik myslíš, že by člověk musel vypsát cen, aby si koupil členství v Jockey Clubu?" Pak dodal normálním hlasem: "Je tu Victor."

"Ale Sharpener poběží, jak nejlíp umí," ubezpečoval jsem se úzkostlivě.

Zatvářil se pobaveně.

"Jasně že jo. Tentokrát jo. Koukej ten hrnec vyhrát, když ti to pude. Řeknu ti, to by pro Victora opravdu byla trefa, kdyby dostal pohár od Ivora den Relgana. Ty dva se nemůžou vystát."

"Já vůbec nevěděl, že se..."

"Tady zná každý každého." Harold pokrčil rameny. "Mám dojem, že ty dva choděj do stejný klubovní herny."

Už ho ta konverzace přestala zajímat. Odešel z váznice.

Chvilku jsem tam jen tak nečinně stál a díval se za lordem Whitem, krácejícím k další skupince, aby všem třem, majiteli koně, trenérovi i jezdcí mohl udělit patřičné instrukce.

Lord White byl ve svých padesáti letech velmi vzhledný, urostlý muž s hustými stříbrnými vlasy, které se čím dál tím víc měnily v bílé, věrné jeho jménu. Lord White měl neuvěřitelně modré oči a chování, kterým dokázal odzbrojit každého, kdo se na něho obrátil s nějakou stížností. Byl to on, a ne hlavní rozhodčí, kdo byl skutečnou vůdčí silou Jockey Clubu a tuto pozici nezískal ve volbách, ale svými vrozenými schopnostmi a charakterem.

Byl přímočarý, poctivý a všeobecně vážený. Říkali mu Neposkrvněný sníh (samozřejmě jen mimo jeho doslech) nejspíš proto, že tím trochu zlehčovali jeho příkladný charakter a koncentrovanou ctnost.

Šel jsem do šatny nachystat se na odpoledne. Sice jsem se za to sám před sebou styděl, ale ulevilo se mi, když jsem zjistil, že tam není Steve Millace. Nepronásledovaly mě žádné psí oči, žádný bezmocný, nešťastný pohled mě nenutil k dalším pochůzkám a návštěvám nemocných. Oblékl jsem si barvy pro Tishoo a soustředil se na nadcházející dostih.

Byly to proutěnky pro nováčky.

Když došlo k věci, nevyskytly se žádné zvláštní problémy, ale také žádné nečekané řadovánky jako předešlý den.

Tishoo celkem ochotně doběhl jako čtvrtý a potěšil svou majitelku. Šel jsem se sedlem k váze a pak jsem se vrátil do šatny, abych se převlékl do barev Victora Briggse pro Sharpenera. Normální pracovní den. Jenže každý den je neopakovatelný, i když v zásadě jsou jeden jako druhý. Už jsem takových dní zažil asi tak dva tisíce, chodil do váznic, do šaten, lezl na váhy a jezdil dostihy. Dva tisíce dní naděje, potu, námahy, spravedlivé radosti i zklamání. To nebylo jen mé povolání, to byla nedílná část mne celého.

Oblékl jsem si přes Briggsovův dres sako, protože před mým dostihem se měly běžet ještě dva. Šel jsem se podívat ven, co tam je nového. Nového bylo to, že se lady Whiteová velice mračila a na svém aristokratickém obličejí měla mrak nevole.

Lady Whiteovou jsem blíž neznal, ale dvakrát jsem si s ní potřásl rukou, stejně jako většina těch, kdo jezdili steeply, když stála půvabně po boku lorda Whitea při dvou velikých recepcích, které uspořádal pro dostihový svět. Byly to takové ty recepcce, kam smí přijít opravdu každý, konaly se jednou za čtyři roky v prostorách závodistiště v Cheltenhamu v době březnových dostihů. Ty grandiózní večery byly nápad lorda Whitea. Sám je také financoval a pořádal, prý proto, aby všem, kdo měli co společného s dostihovým sportem, se steeplechase, umožnil se sejít a společně radovat, protože věřil, že všichni patří srdcem k svornému bratrství přátel. V tomhle byl starý Neposkrvněný nedocenitelný. Já na těch večírcích taky byl, jako všichni ostatní, a taky jsem se tam radoval.

Lady Whiteová si přitahovala norkový kožich k tělu a zpod okraje širokého hnědého klobouku vrhala kamsi vražedné pohledy. Dívala se tak vytrvale a s vášní jediným směrem, až jsem se tam také podíval a zjistil, že hledí upřeně na svého vzorného, dokonalého manžela, jak se baví s nějakou slečnou.

Lord White nejenže se s tou slečnou bavil, on se v té konverzaci přímo nadšeně utápěl a z jeho očí i z gestikulace sršela rozpustilá dvornost. Odvrátil jsem pohled od scény staré pomalu jak lidstvo samo, zjistil, že lady Whiteová svůj pohled neodvrátila, a pomyslel jsem si s pobavením, no nazdar, neposkrvněný bělostný lord to asi večer docela nearistokraticky schytá.

Ivor den Relgan byl ještě stále obklopený žurnalisty. Poznal jsem mezi nimi dva dostihové dopisovatele a redaktory společenské drbny z větších deníků. Ivor den Relgan byl nesporně pro pisatele zpráv ze společnosti ten pravý.

Bart Underfield hlasitě vykládal jakýmsi postarším manželům, že by Osborne měl být natolik zkušený, aby neposílal Sharpenera na čtyři tisíce osm set metrů steeply, když každý pitomec přece ví, že kůň víc jak tři tisíce metrů nezvládne. Oba manželé obdivně a uctivě přikyvovali.

Po chvilce jsem si začal uvědomovat, že kousek ode mne stojí člověk, který se dívá stejným směrem jako lady Whiteová a sleduje lorda Whitea s onou slečnou. Ten člověk vypadal zcela nenápadně, středně vysoký, ani mladý, ani starý, tmavé řídoucí vlasy a bryle s tmavými obroučkami. Měl na sobě šedivé kalhoty a dobře padnoucí semišové sako. Když si uvědomil, že se na něho dívám, popuzeně se odvrátil a odešel. Celou příští hodinu jsem si na něho ani nevzpomněl.

Když jsem se před Sharpenerovým dostihem připojil v padoku k Victoru Briggsovi, uvítal mě s těžkopádnou vlnitostí a o našem problému se vůbec nezminil. Harold se vmluvil do křečovitého optimismu, stál tam zešířena rozkročený, klobouk posunutý do týla, v ruce se mu rytmicky houpal dalekohled.

"To je úplná formalita," halasil. "Sharpener nikdy nebyl v takovýhle formě, co, Filipe? Měls z něho dobrou pocit, co, při práci? Chodil jako mašina, co?"

Jeho hlas hravě přerušil hovor ostatních trojic majitelů, trenérů a jezdců stojících opodál. Všichni trpěli předdostihovou

nervozitou a klidně by se obešli bez Haroldova osobitého projevu trémy.

"Je celý nedočkavý," halasil Harold se širokým úsměvem. "Nikdy ještě v takový formě nebyl. Dneska všechny utáhá, co, Victore?"

Haroldovy záchvaty přehnaného optimismu měly jednu světlou stránku: když se ukázalo, že jeho naděje byly přehnané, nikdy neupadal do zatrpklosti a zasmušilosti. Neúspěchy velkoryse promíjel s poznámkami jako "nes moc velkou váhu, proto to nedotáh". Jen zřídka vinil z fiaska jezdce, i když jezdec nebyl bez viny.

Sharpener do sebe skvěle nasál Haroldův optimismus i mou sebedůvěru, kterou jsem nabyl díky těm dvěma vítězstvím z předešlého dne. Zaběhl dokonalý dostih, s odvahou a vervou, a já se už po třetí ve dvou dnech vracel k tribunám za potlesku diváků.

Harold se téměř doslova vznášel metr nad zemí a dokonce i Victor se odvážal do té míry, že se nepatrně usmál.

Ivor den Relgan se statečně smířoval se skutečností, že jeho trofej poputuje do rukou člověka, kterého nemá v lásce, zatímco lord White obletoval slečnu, se kterou se předtím bavil, arazil jí cestu davem.

Když jsem slezl z váhy a předal sedlo sluhovi, učešal jsem se a šel k slavnostnímu předávání cen. Jevištní rekvizity zahrnovaly stůl s modrým ubrusem a na něm jeden větší a dva menší stříbrné předměty. Kolem nich se motala ona slečna, lord White, Ivor den Relgan, Victor a Harold.

Lord White ohlásil do přenosného mikrofону okolostojícím, že slečna Dana den Relganová bude předávat ceny laskavě věnované jejím otcem. Jistě jsem nebyl sám, koho napadla tato myšlenka: jestlipak šlo lordu Whiteovi o to, aby se do Jockey Clubu dostal pan otec, nebo mu snad spíš šlo o slečnu dceru? Ale, ale, vari, myšlenko, zmiz. Lord White a milostnice? Vyloučeno.

Když se na něho člověk díval zblízka, bylo úplně jasné, že ho ta dotyčná přitahuje víc než je zdravo a než káže zdravý rozum. Pod nejrůznějšími záminkami se jí dotýkal, jak různě radil účinkující před předáváním cen. Choval se rozverně, ačkoliv jinak byl v zásadě důstojný a vážný. Pohyboval se stále v přijatelných mezích bujné rozveselenosti, ale určitě ne v mezích taktního chování.

Dana den Relganová bezpochyby oplývala vším, co žena potřebuje, chce-li vzbudit něčí zájem. U lorda Whitea vzbudila zájem velmi živý. Byla štíhlá, ne příliš velká, půvabně se pohybovala, plavá, sluncem vybledlé zvlněné vlasy jí spadaly nenuceně na ramena. Rty měla hezky vykrojené, výrazné oči a krásnou pleť. Přitom budila dojem, že za tím pěkným balením má dokonce také i něco v hlavě. Určitě se chovala více rezervovaně než lord White, jako by jí jeho přízeň nebyla sice nemilá, ale jeho příliš nápadné pozornosti nevířala. Victorovi, Haroldovi i mně předala ceny bez dlouhého povídání.

Řekla mi jen "blahopřeji" a předala mi malý stříbrný předmět (ukázalo se, že to je těžítka ve tvaru jezdeckého sedla).

Usmívala se přitom zářivě, ale mně bylo jasné, že mě vlastně nevnímá a za pět minut nebude vědět, kdo jsem. Pokud jsem ji slyšel mluvit, ozýval se v jejím hlase týž nádech americké výslovnosti jako u jejího otce, jenže u ní postrádal jeho povýšenost a zněl docela příjemně, alespoň mým uším. Hezké děvče, ale můj vkus to nebyl. Takových je spousta. Zatímco jsme si s Victorem a Haroldem prohlíželi ceny, objevil se opět na scéně ten nenápadný člověk v brýlích. Tiše došel až k Daně den Relganové a přes rameno jí něco pošeptal do ucha. Odvrátila se od modrého stolu a pomalu s tím člověkem poodešla. Přikyvovala, usmívala se a poslouchala, co jí povídá.

Tato zdánlivě bezvýznamná scéna vyvolala u den Relgana zcela nečekanou, bouřlivou reakci. V jediné setině vteřiny ztratil výraz všeobecné spokojenosti, bleskově se otočil a vrhl se do akce. Doslova vyběhl za dcerou, chytil toho neškodně vyhlížejícího muže za rameno a odhodil ho takovou silou, že se ten člověk zapotácel a upadl na kolena.

"Říkal jsem vám, abyste ji nechal na pokoji?!" zasyčel.

Zdálo se, že by neměl žádné zábrany a neváhal by kopnout do někoho, kdo leží na zemi. Lord White mumlal "Ale, ale" a "No toto" a tvářil se velmi rozpačitě.

"Kdo je ten člověk?" zeptal jsem se jen tak do vzduchu.

K mému překvapení odpověděl Victor Brigss.

"Filmový režisér, jmenuje se Lance Kinship."

"A nač ta aféra?"

Victor Briggs věděl dobře nač, ale odhodlal se k vysvětlení až po důkladné tiché úvaze.

"Kokain," řekl. "Bílý prášek, šňupací. Velice módní. A tyhle hloupé holky... až se jim roztečou přepážky v nose, tak jim nosy splasknou... a kde pak budou?"

Dívali jsme se na něho s Haroldem celí užaslí, nikdy jsme ho ještě neslyšeli pronést tak dlouhý proslov, natož vyslovit vlastní názor.

"Lance Kinship to svinstvo dodává, proto ho zvou na večírky," řekl ještě.

Lance Kinship se mezitím zvedl ze země, oprašoval si z kalhot špinu a upravil si brýle na nose. Tvářil se jako vrah.

"Budu si s Danou povídat, kdy budu chtít," prohlásil.

"Tak to teda ne!"

Den Relganovo společenské chování člena Jockey Clubu se dočista rozpadlo a zpod společenského nátěru vykouklo nahé, hrubé jádro.

Je to surovec, říkal jsem si, a nebezpečný nepřítel, i když teď bojuje za spravedlivou věc.

Lance Kinship se nedal zastrašit.

"Mladé slečinky nechodí všude s tatíčkem," řekl uštěpačně.

Vtom ho den Relgan uhodil. Pěstí, tvrdě, přesně do nosu.

Z nosu teče krev snadno a v tomto případě ji teklo hodně. Lance Kinship se snažil krev setřít rukou, ale docílil jen toho, že si zamazal celý obličej. Praménky červeně mu stékaly po rtech na bradu a veliké krůpěje dopadly na olivově zelené semišové sako.

Lord White byl celou záležitostí znechucený. Napráhl ke Kinshipovi ruku a podal mu veliký bílý kapesník palcem a ukazováčkem, jako by se ho štilil. Kinship po kapesníku beze slova díky hrábl a snažil se zastavit další příval. "Na pohotovostní službu, ne?" Lord White se rozhlédl, až zavadil pohledem o mne. "Nore... vy jistě víte, kde je místnost první pomoci, že? Budete tak laskav a odvedete tam toho pána... Jste velmi laskav."

Mávl na mne, abych se věci ujal. Jakmile jsem však položil ruku na olivově zelený semišový rukáv, abych Kinshipa zavedl na pohotovost, kde ho čekalo hýčkáni a studené náčinky, vytrhl se mi. "Pro mě za mě si krvácejte dál."

Stihl mě nepřátelský pohled zpod brýlí s tmavými obroučkami. Neřekl ale ani slovo, měl plné ruce práce, jak se snažil zastavit krváčení.

"Ukážu vám, kde to je. Jestli chcete, jděte za mnou."

Vyrazil jsem kolem padoku k zeleně natřenému domku, kde čekaly mateřsky založené dámy, aby poskytovaly samaritánské služby a ošetřovaly raněné. Za mnou šel nejen Kinship, ale také den Relgan. Slyšel jsem zcela zřetelně, jak Kinshipovi říká:

"Jestli se ještě jednou ukážeš v blízkosti Dany, tak tě přerazím."

Prohlášení bylo zcela jasné.

Kinship zase neodpověděl.

"Tak co, slyšels mě, ty hajzle jeden prašivej?" zeptal se den Relgan.

Byli jsme už dost daleko a od skupinky před vážnicí nás oddělovaly davy obecnstva. Zaslechl jsem, že se za mnou něco děje, ohlédl jsem se přes rameno a stačil zahlédnout, jak Kinship tvrdým karatistickým švihem kopl den Relgana přesně do nejcitlivějších míst. Pak se Kinship zase otočil a šel za mnou. Ještě se na mne nepřátelsky podíval. Rudý kapesník vytrvale držel u nosu.

Den Relgan lapal po dechu a držel se za postiženou část.

Bylo to věru zvláštní zakončení slavnostního předávání cen při dostihovém odpoledni.

"Tady," ukázal jsem Kinshipovi a kývl na něho.

Ještě po mně šlehl ještěřčím pohledem, a vtom už se otevíraly dveře stanice první pomoci.

Den Relgan vzdychal, úpěl a chodil dokolečka, ruce tiskl ke spodní třetině přednice velbloudího kabátu.

Škoda, že nás George Millace navěky opustil, říkal jsem si. Ten by tohle celé představení ocenil vůbec nejvíc. Na rozdíl od jiných by byl určitě ihnéd po ruce, kameru zaostřenou, namířenou správným směrem, cvakal by jeden snímek za druhým; tři záběry za vteřinu. Den Relgan by měl být vděčný oněm dvěma skleničkám whisky a tomu stromu, který se Georgeovi postavil do cesty. Nebýt jich, tak by články o jeho zvolení do Jockey Clubu ve všech novinách zdobila zajímavá obrazová dokumentace jeho střetu s Kinshipem.

Když jsem se vrátil, Harold a Victor tam ještě byli, ale lord White s den Relganem a Danou už někam zmizeli.

"Jeho lordstvo dámu odvedlo, aby si zklidnila nervy," hlásil Harold suše. "Ten starý kozel kolem ní tancuje jako cvok. Asi se na starý kolena zbláznil."

"Je hezká," podotkl jsem.

"Kvůli hezkým ženám vznikly i války," ozval se Victor Briggs.

Znovu jsme se něho překvapeně podíval. Setkal jsem se s obvyklým kamenným pohledem a výrazem. Victor možná v sobě skrývá netušené hlubiny, jenže je skrývá důsledně.

Když jsem později vyšel z vážnice a chystal se domů, zastoupila mi omluvně cestu vysoká mužská postava, Jeremy Folk.

"To se mi snad zdá," vzdychl jsem.

"Já... tedy... varoval jsem vás."

"To je fakt."

"Mohl bych... Mohli bychom si chvilku pohovořit?"

"Co byste rád?"

"Já jaksi... tedy..."

"Rovnou vám tedy řeknu ne."

"Ale vždyť ani nevíte, co jsem vám chtěl."

"Docela zaručeně něco, co já bych nechtěl."

"Hm... Vaše babička si přeje, abyste ji navštívil."

"Nepřichází v úvahu."

Nastalo ticho. Lidé kolem nás se rozcházeli domů a přáli si dobrou noc. Byly teprve čtyři hodiny, ale v dostihovém světě si lidé přejí dobrou noc brzy.

"Byl jsem za ní," pokračoval Jeremy. "Vysvětlil jsem jí, že za peníze svou sestru hledat nebudete. Taky jsem jí řekl, že by vám musela nabídnout něco jiného."

Nechápal jsem.

"Co by mi mohla nabídnout?"

Dlouhán Jeremy se nejistě ze své výšky rozhlédl a pak řekl:

"Vy byste přece Amandu našel, kdybyste se o to opravdu snažil, ne?"

"Myslím, že ne."

"Ale nevylučujete to."

Neodpověděl jsem. Znovu se na mě podíval.

"Vaše babička připustila, že se s Carolinou, tedy s vaší matkou, velice zle chýtila," řekl mírně, "a že ji vyhnala z domu, když byla v jiném stavu."

"Mamince bylo sedmnáct."

"Hm. Ano, já vím." Usmál se. "Je to zvláštní, vidte, pomyslení, že vlastní maminka byla tak mladičká."

Ubohá bezbranná muška poletuška...

"Ano."

"Vaše babička přistoupila na to, že budete-li ochoten hledat Amandu, ona vám řekne, proč Carolinu vyhnala. Také vám řekne, kdo byl váš otec."

Podvědomě jsem od Jeremyho na dva kroky odstoupil. Pak jsem se zarazil, otočil a vytřeštěně se na něho zadíval.

"Tohle že jste jí poradil? Že udělám, co bude chtít, když mi poví, kdo byl můj otec?"

"Vy přece nevíte, kdo to byl, a vědět byste to chtěl, to přiznejte," řekl rozumně.

"Nechtěl."

"To mi nepovídejte."

Dívali jsme se na sebe skoro rozzlobeně.

"Přece to musíte chtít vědět, to už je v lidské povaze," trval na svém.

Polkl jsem na sucho.

"Řekla vám, kdo to byl?"

Zavrtěl hlavou.

"Ne, neřekla. Zřejmě to neřekla nikomu, nikdy. Vůbec nikomu. Pokud k ní nepůjdete a nedostanete to z ní, tak se to jaktěživ nedozvíte."

"Vy jste ale opravdu uličník, Jeremy."

Zavrtěl se hranými rozpaky. Jiskra v oku, taková, jakou mívá vítězící šachista, mnohem lépe prozrazovala, jakým způsobem uvažuje a postupuje.

"A já si vždycky myslel, že právníci sedí za kancelářským stolem, uvažují a činí vážná rozhodnutí, nenapadlo mě, že běhají po světě jako blázni a cvičí se starými dámami."

"Ona právě takhle starší dáma je... oříšek."

Měl jsem dojem, že si to uprostřed věty rozmyslel a volil jiné zakončení, než měl původně na mysli. Zeptal jsem se jen:

"Proč neodkáže všechny peníze synovi?"

"To já nevím. Neřekla nám proč. Prostě jenom mému dědečkovi oznámila, že původní závěť ruší, tu, ve které všechno odkazovala synovi, a že se má připravit nová ve prospěch Amandy. Syn by se v tom případě nepochybně soudil, na to jsme vaši babičku upozornili, samozřejmě, ale to s ní nehnulo. Je jaksi... tvrdohlavá."

"Znáte jejího syna?"

"Ne. Vy ano?"

Zavrtěl jsem hlavou. Jeremy se ještě jednou váhavě rozhlédl po závodisti.

"Co kdybychom se do toho dali společně?" navrhl. "Určitě bychom Amandu našli rychle, nemyslíte? Pak můžete zase zalézt do té své ulity a na celou záležitost zapomenout."

"Těžko byste zapomněl, kdo je váš otec."

Okamžitě zbystřil.

"Takže platí?"

Ať mu pomůžu nebo ne, stejně nedá pokoj. Bude mě otravovat, kdykoliv se mu zamane, stačí, když si přečte v novinách program dostihů, nedá mi pokoj, jak sám na začátku řekl, chce přece dokázat dědečkovi a strýčkovi, že když se rozhodne nějakou záležitost vyřešit, tak ji také vyřeší.

A pokud jde o mne, nejasnosti kolem mého příchodu na svět zůstaly nejasné. Možná, že bych konečně porozuměl a pochopil onu pekelnou bouři, která doznívala ozvěnou nad obzorem mých nejranějších dětských vzpomínek. Dozvěděl bych se možná, proč tehdy došlo k tomu hroznému křiku za bíle natřenými dveřmi, kdy já čekal v nových šatech venku v hale.

Je docela možné, že se mi ten člověk, který se o mé zrození přičinil, bude hnusit. Možná, že to pro mě bude šok. Možná, že budu litovat, že jsem se o něm dozvěděl. Jeremy měl ale pravdu. Když tu možnost mám... chci se to dozvědět.

"Tak co?"

"Dobře."

"Budeme hledat společně?"

"Ano."

Měl radost. "To je vynikající."

Já si tím nebyl tak jistý, ale už jsem dal slovo.

"Mohli byste za babičkou zajet dnes večer?" zeptal se. "Já tam zavolám a řeknu, že jedeme."

Klátivým krokem odešel k nejbližší telefonní budce a zmizel v ní. Jedním okem mě ale nepřestával úzkostlivě sledovat, měl strach, abych si to nerozmyslel a neutekl mu.

Telefonický hovor ho nepotěšil.

"Zatraceně," ulevil si, když se ke mně vrátil. "Mluvil jsem s ošetřovatelkou. Paní Norové dnes nebylo dobře, dostala injekci a teď spí. Nesmí k ní nikdo. Mám zavolat zítra."

Citelně se mi ulevilo a Jeremy si toho všiml.

"Jo, vám se to mluví," řekl jsem. "Ale jakpak by se vám líbilo, kdyby vás třeba čekalo, že se dozvíte, že jste se narodil následkem rychlého pomilování někde za křovím, třeba s mlíkařem?"

"Toho vy se tedy bojíte?"

"Něčeho podobného. Něco takového to přece být muselo."

"Ale stejně..." řekl váhavě.

"Ano, ale stejně," přikývl jsem odevzdaně. "Člověk by to přece jen chtěl vědět."
Vydal jsem se na parkoviště v domnění, že jsme s Jeremym už skončili, ale v tom jsem se mýlil. Šel pomalu za mnou, takže jsem se zastavil a počkal na něho.
"Pokud jde o syna paní Norové... o Jamese... Co s ním?"
"Napadlo mne, že byste ho mohl navštívit. Mohl byste zjistit, proč ho vydělila."
"Tak vás prostě napadlo..."
"Když do toho jdeme společně," rychle mi skočil do řeči.
"Proč za ním nejedete sám?"
"Hm, to jaksi nejde... Jsem právník paní Norové a na některé věci bych se jako takový neměl ptát."
"Už to vidím, jak se budu vyptávat já a James mi bude ochotně odpovídat. To určitě!"
Vytáhl z tmavošedé kapsy vizitku.
"Přinesl jsem vám jeho adresu," podal mi navštívenku. "A vy jste mi slíbil, že mi s tím pomůžete."
"Dohoda je dohoda," vzdychl jsem a vzal si od něho adresu. "Ale stejně jste pěkný uličník."

8

James Nore žil v Londýně. Protože jsem byl už vlastně v půli cesty k jeho domu na Camdenském vrchu, rozjel jsem se k němu přímo ze závoďště. Celou cestu jsem ve skrytu duše doufal, že nebude doma, ale když jsem objevil ulici a došel ke správnému číslu domu a zazvonil na správný zvonek, otevřel mi asi čtyřicetiletý muž a přiznal, že se jmenuje James Nore.

Není divu, že žasl, když se na jeho prahu bez ohlášení objevil jeho neznámý synovec, ale po krátkém zaváhání mě pozval dál a zavedl do nábytkem přečpaného obývacího pokoje, plného viktoriánských tretek a zářivých barev.

"Já si vždycky myslel, že tě Carolina potratila," řekl roztomile. "Matka tvrdila, že se sestra dítěte zbavila."

V nejmenším nepřipomínal svou sestru, maminku, jak jsem si ji pamatoval. Byl obtloustlý, s chabými svaly, drobná ústa, smutně pokleslá oční víčka. Ani stopy po mamčině živosti a půvabu, po její svižnosti, bývala jako vítr, on takový jistě nikdy nebyl. Cítil jsem se v jeho přítomnosti nesvůj a mé poslání mi bylo čím dál tím méně po chuti.

Poslouchal, drobná ústa našpulená s rostoucími projevy nevole, zatímco jsem mu vysvětloval, že hledám Amandu.

"Ta babice mi už několik měsíců tvrdí, že mě vydělí," řekl vztekle. "Říká to od té doby, co tu u mne byla."

Rozhlédl se po místnosti. Neviděl jsem nic, co by mohlo jeho matku znechutit.

"Do té doby bylo všechno v pořádku, já občas zajel do Northamptonshiru a všechno šlo. Pak přijela ona sem. Bez pozvání, babizna jedna."

"Je nemocná."

"Jasně že je nemocná." Teatrálně rozhodil ruce. "Nabídl jsem se, že ji navštívím. Nechce. Nechce mě vidět. Zatracená bába paličatá."

Mosazné hodiny na krbu zazvonily líbezným stříbrným tónem.

Uvědomil jsem si, že všechny předměty v místnosti jsou pěkné, v dokonalém stavu, vzorně vyčištěné, že haraburdí Jamese Nora není haraburdí, že jsou to starozitnosti.

"Byl bych na hlavu padlý, kdybych vám pomáhal hledat toho druhého Carolinina bastarda, to snad uznáte," řekl.

"Pokud ho nikdo nenajde, tak mi celý majetek případně automaticky, ať už to je se závětí, jak chce. Jinak bych ale na to dědictví čekal celá léta, věčnost. Matka mi to prostě dělá naschvál."

"Proč?" zeptal jsem se mírně.

"Obdivovala Noela Cowarda," poznamenal tónem naznačujícím, že pokud obdivovala Noela Cowarda, měla by obdivovat i jeho.

Dostal jsem inspiraci. "Abstraktní cit je něco jiného než konkrétní."

"Já nechtěl, aby sem za mnou chodila. Neměla sem chodit, bylo by nám to ušetřilo všechny zmatky," pokrčil rameny.

"Už odcházíte? Nemá smysl, abyste se tu ještě zdržoval."

Vykročil ke dveřím. Otevřely se, než k nim došel, a v nich se objevil muž s kuchařskou zástěrou kolem pasu, v ruce vařečku. Byl o hodně mladší než James.

"Á, dobrý den, miláčku," pozdravil mne. "Zůstáváš na večeři?"

"Ne, je na odchodu," ostře ho přerušil James.

Oba ustoupili, abych mohl vyjít z místnosti. Když jsem vycházel do haly, zeptal jsem se muže v zástěře:

"Setkal jste se s paní Norovou, když tady byla?"

"Setkal, miláčku," řekl zarmouceně.

Pak zahlédl, jak na něho James zuřivě dělá posunky, aby už mlčel. Pousmál jsem se do prázdna a vyšel k domovním dveřím.

"Upřímně ti přeju neúspěch," řekl James. "Zatracená Carolina, trousila mladé, kde mohla. Já ji nikdy neměl rád."

"Pamatujete se na ni ještě?"

"Věčně se smála a podrážděla mi nohy. Byl jsem rád, když vypadla."

Přikývl jsem a otevřel dveře.

"Počkat!" zavolal.

Šel za mnou do haly. Viděl jsem, že ho napadlo něco, z čeho se těšil.

"Tobě by matka samozřejmě neodkázala ani pětník," řekl.

"Proč ne?"

Zamračil se.

"Přece došlo ke strašným scénám, když byla Carolina v jiném stavu. K děsným scénám. Ječely na sebe. Já se na to pamatuju... jenže tehdy mi nikdo nic nevysvětloval. Ale zato vím, že díky tobě se všechno změnilo. Carolina odešla a z matky se stala zatrpklá, zlá ženská. Pokud jsem s ní v tom obrovském starém baráku žil, byl jsem chudák, to byla mizerná léta. Pak jsem se odstěhoval. Tebe nenáviděla... nenáviděla pomyšlení na tvou existenci. Víš, jak o tobě mluvila? Říkala ti Carolinin potrat, abys věděl. Carolinin odporný potrat."

Vyčkávavě se na mě díval, ale se mnou to vůbec nehnulo. Na nenávist té staré paní jsem si zvykl už před mnoha léty.

"Jestli ale prokážeš, že je Amanda mrtvá, tak ti dám nějaký prachy," dodal.

V sobotu ráno zavolal Jeremy Folk. "Budete prosím zítra doma?" zeptal se.

"Budu, ale..."

"Dobře, tak já se zastavím."

Položil, než jsem stačil říct, že o jeho návštěvu nestojím. No co, přece jen se polepšil, aspoň se předem hlásí a neobjeví se, jako když spadne z nebe.

V sobotu jsem také potkal na poště Barta Underfielda. Namísto obvyklého stručného pozdravu jsem mu položil otázku.

"Barte, prosím vás, nevíte, kde je toho času Elgin Yaxley?"

"V Hongkongu. Proč se ptáte?"

"On je tam na dovolené?"

"Kdepak, on tam žije natrvalo."

"Teď je ale tady, že?"

"Ne, není. To bych věděl."

"Ale určitě tu je," trval jsem na svém.

Bart už byl popuzený.

"Proč by tu musel být? Není tu. Pracuje pro nějakou plemenářskou agenturu a ty mu moc dovolený nedávají. A co je vám vůbec do toho?"

"Nic... Já jen... měl jsem dojem, že jsem ho viděl."

"To není možný. Kdy to mělo být?"

"Minulý týden. Od včerejška před týdnem."

"Tak se teda pletete," řekl vítězoslavně Bart. "To byl zrovna pohřeb George Millace a Elgin mi poslal telegram..." chvíli zaváhal. Pak mu zablýsklo v očích a pokračoval. "...ten telegram mi poslal z Hongkongu."

"Poslal kondolenci, co?"

"George Millace byl vosina v zadku," Bart plival jed.

"Takže vy jste mu na pohřeb nešel, že?"

"Ste se zbláznil? Já bych do něho kop i v rakvi."

"Asi vás při něčem nachytal s aparátem, ne, Barte?"

Přimhouřil oči. Neodpověděl.

"No co," pokrčil jsem rameny. "Umím si představit, že hodně lidí uvítalo, že už se nebude vyskytovat."

"Padnou na kolena a budou děkovat nebesům."

"Víte něco o tom chlápku, co tehdy zastřelil Elginovy koně? Jak on se jmenoval... Terrence O'Tree?"

"Je pořád zavřenej."

"No ale..." začal jsem počítat na prstech. "Březen, duben, květen... teď už by přece měl být venku."

"On nedostal podmíněný propuštění, musí si to odsedět celý, popral se s dozorcem."

"Odkud to víte?" zeptal jsem se zvědavě.

"No... prostě jsem to někde slyšel."

Už toho vyptávání začínal mít dost. Pomalu se ode mne odsouval.

"Víte o tom, že Millaceovým vyhořel barák?" zeptal jsem se ještě.

Přikývl.

"Jasně... říkali to na dostihách."

"... a že ten požár někdo založil, to taky víte?"

Zarazil se na místě, ani nedokončil krok.

"Založil?" tvářil se užasle. "Ale proč by někdo...? Á..."

V tu chvíli pochopil. Nemohl to zahrát, to bylo vyloučené, takhle spontánně to nikdo nemohl zahrát. Neměl o ničem tušení.

Elgin Yaxley byl v Hongkongu, Terrence O'Tree ve vězení, takže ani jeden, ani druhý, ani Bart Underfield nikoho neoloupili, nikoho neztloukli ani nevypálili.

Rozluštění, která se zdají jasná, bývají falešná a zcestná.

Nechal jsem se zavést k předčasným nesprávným závěrům, říkal jsem si provinile.

Asi to bylo tím, že jsem George Millace neměl rád, proto jsem tak ochotně uvěřil, že se dopustil špatností. Ano, tu usvědčující fotografii pořídil a vlastnil, ale z ničeho nevyplývalo, že ji skutečně použil, leda snad to, že Elgin Yaxley pracoval za mzdu v Hongkongu, místo co by utrácel peníze získané od pojišťovny v Anglii za dostihové koně. Na to měl ale plné právo každý, to ještě z nikoho nedělalo zločince.

Přece se ale něčeho dopustil. Přisahal, že se nikdy nesešel z Terrencem O'Tree, a nebylo to pravda. Určitě se s ním viděl před březnovým přelíčením, protože od té doby O'Tree sedí. Také se mohli sejít v zimě před soudem, to nebylo takové

počasí, aby mohli vysedávat před kavárnou na chodníku. A pak byly... předtím jsem si toho všiml jen podvědomě, ale teď se mi vybavilo... na stole vpředu před tím Francouzem ležely noviny, třeba by na nich bylo vidět datum. Pomalu a zamyšleně jsem došel domů a promítl si pak ten zvětšený pozitiv epidiaskopem v pokoji na zeď. Francouzovy noviny ležely úplně na plocho, nic na nich nebylo vidět, ani datum, ani žádný informační titulek. Zklamaně jsem si prohlížel obrázek dál a snažil se najít něco, podle čeho bych tu událost mohl časově zařadit. A vida, vzadu, uvnitř, za paní pokladní visel na háčku kalendář. Písmena a čísla, rozeznatelná jen podle tvaru, oznamovala, že to bylo v dubnu předešlého roku.

Koně Elgina Yaxleyho poslali na pastviny koncem dubna a zastřeleni byli čtvrtého května.

Vypnul jsem epidiaskop a odjel na dostihy do Windsoru. Cestou jsem si lámal hlavu s tím, jak to všechno nehraje. Měl jsem pocit, jako bych byl v bludišti, jako bych čekal, že za příštím rohem bude východ, jenže za příštím rohem se vždycky objevila slepá ulička.

Dostihy měly prostřední úroveň, protože všechny hvězdy odjely na důležitější dostihový den do Cheltenhamu. Jenže právě díky slabé konkurenci se stalo, že Haroldův nejstarší, nejpomalejší kůň měl svůj den. Polovina ostatních, rovněž obstarožních koní, projevila tu slušnost, že upadla, takže můj letitý přítel, s hlavou u země, vyčerpaný po pěti tisících šesti stech metrech lopoty, doklopýtal do cíle jako první.

Stál při odsedlávání vítěze celý zadýchaný, já byl ostatně také znavený, skoro tak jako on, když jsem tahal za řemeny a rozpínal přezky a shazoval sedlo. Nicméně úžas a nadšení jeho věrné stárnoucí majitelky mi všechnu tu námahu vynahradily.

"Já věděla, že to jednou přece jen dokáže," radovala se. "Já to věděla! Že je skvělý, vidíte?"

"Je skvělý."

"Je to jeho poslední sezona, budu ho muset poslat do penze." Poplácala koně po šíji a šeptala mu do ucha: "Stárneme, kamaráde, stárneme, vid? Nic netrvá věčně, takový je život. Všechno jednou musí skončit, vid, kamaráde? Dneska to ale bylo skvělé!"

Její slova mě provázela, ještě když jsem si šel sednout na váhu. Všechno jednou musí skončit, ale dnes to bylo skvělé. Deset let to bylo skvělé, ale nic netrvá věčně.

Polovinou srdce jsem se bouřil proti pomýšlení, že jednou budu muset přestat jezdit, zvlášť proto, že budu muset přestat na příkaz Victora Briggse. Kdesi se ale ve mně objevil první ve tmě pučící klíček ke smíření s osudem. Život jde dál, osudy se rozvíjejí, všechno jednou končí. Já sám se také měnil, proti své vůli, ale bylo to tak. Můj vor, který tak dlouho spokojeně plul v klidných vodách, se blížil ke břehu.

Před vážnicí bylo najednou všechno jinak. Proti všemu očekávání jsem ten týden zvítězil ve čtyřech dostizích a dovedl do cíle jako prvního úplného outsidera. Najednou jsem začal dostávat nabídky na jízdy v následujícím týdnu od cizích trenérů. Pravidlo, že úspěch plodí úspěch, se zase jednou potvrdilo. Všechno vypadalo růžově, všude kolem mne úsměvy. Od fiaska s Daylightem uplynulo jen sedm dní, ale pokud jde o mou náladu, jako by minulo sedm světelných let.

Radoval jsem se z blahopřání a zahnal všechny stíny pochybností. Kdyby se mne v tu chvíli někdo zeptal, jestli neuvažuji o tom skončit s dostihy, odpověděl bych: "Jistě... tak za pět let."

Nikdo se mě nezeptal. Nikdo ode mne takové úvahy neočekával. Skončit... To se zrodilo v mé hlavě, v hlavách těch druhých se to vůbec neobjevilo.

Jeremy Folk dorazil následující den ráno, jak slíbil. Jeho vysoká postava se omluvně protáhla hlavním vchodem. Kráčel za mnou do kuchyně.

"Šampaňské?" zeptal jsem se a sáhl pro láhev do lednice.

"... je teprve deset."

"Jel jsem čtyři vítěze, musím to oslavit. Nebo chcete raději kávu?"

"Vlastně ne."

Když se poprvé napil, tvářil se, jako by se nemohl vyrovnat s tak hrubým přestupkem. Tak mě napadlo, že je asi v jádru konzervativní, i když je tak skvělý herec, taktik a diplomat.

Dal si práci s tím, aby se oblékl neformálně. Měl na sobě vlněnou kostkovanou košili, vlněnou kravatu a hezký světlemodrý svetr. Jak na něho zapůsobil můj rozepnutý límec u košile, rozepnuté manžety a neoholená tvář, to nevím, neřikal nic. Jeho pohled jako obvykle bloudil nejdřív zkoumavě kolem, a pak se rovněž jako obvykle soustředil na mne: ale teprve tehdy, když už měl promyšlenou a připravenou otázku.

"Navštívil jste Jamese Nora?"

"Ano, navštívil."

Pobídl jsem ho, aby si sedl na kůži potaženou rohovou lavici u kuchyňského stolu, a usadil jsem se vedle něho, láhev u ruky.

"Nore vesele souloží na Camdenském vršku."

"Ale," řekl Jeremy.

Usmál jsem se.

"Paní Norová ho v jeho domě navštívila bez ohlášení. Předtím tam nikdy nebyla. Setkala se s Jamesovým přítelem a asi poprvé v životě si uvědomila, že její syn je stoprocentní homosexuál."

"Ale!" Jeremy náhle mnohé pochopil.

Přikývl jsem.

"Ano, žádné potomstvo nebude."

"Proto si tedy vzpomněla na Amandu," vzdychl. "Jste si jistý, že je homosexuální... On vám to řekl?"
"Skoro by se to dalo tak brát. Ale já je znám, se dvěma jsem dost dlouho bydlel. Člověk potom na to má nos."
Zatvářil se mírně pohoršeně a rychle se to snažil zamaskovat, hrál si zase na naivku.
"A to vy jste... chci říct... jste vy... totiž... žijete tak osaměle... Promiňte, nemám právo se ptát. Odpuštěte."
"Pokud s někým spím, tak je to ženská," řekl jsem mírně. "Já bych se jen nerad vázal."

Ponořil nos a své rozpaky do skleničky. Já zavzpomínal na Duncana a Charlieho, kteří se přede mnou objímali, líbali a milovali celé tři roky. Charlie byl starší než Duncan, zralý čtyřicátník, spolehlivý, pilný a nesmírně laskavý. Charlie byl pro mne strýc i pěstoun v jedné osobě. Duncan býval povídavý, někdy hádavý a většinou výborný společník. Ani jeden, ani druhý se nikdy nepokusili mě převést na svůj způsob života.

Duncan časem začal být méně povídavý, zato hádavější a méně dobrý společník. Jednoho krásného dne se zamiloval do někoho jiného a nás opustil. Charlieho zoufalství bylo hluboké, bílé a mlčenlivé. Objal mě tehdy kolem ramen a plakal. Já brečel pro jeho smutek.

Do týdne se tam objevila maminka. Přilétla jako vítr, oči obrovské, propadlé tváře, kolem ní vlály hedvábné šátky.

"Charlie, miláčku, musíš uznat, že za těchto okolností, když je Duncan pryč, u tebe Filip nemůže zůstat. Jen se na něho podívej, už je veliký a vůbec není ošklivý. Charlie, miláčku, uznej, že tu nemůže zůstat, teď už to nejde, pochop."

Podívala se tehdy na mě. Byla rozzářená, ale křehčí než kdy dříve. Začínala ztrácet krásu. "Jdi si zabalit, Filipe, miláčku, pojedeme na venkov."

Charlie přišel za mnou do mého kumbálku, který pro mne s Duncanem postavili jako dřevěnou škatulku v rohu ateliéru. Řekl jsem mu, že od něho nechci.

"Maminka má pravdu, chlapče," zavrtěl hlavou. "Je na čase, aby ses odstěhoval. Musíme maminku poslechnout."

Pomáhal mi při balení a daroval mi jeden ze svých fotoaparátů jako dárek na rozloučenou. A já se ocitl skokem z jednoho světa v jiném, v jediném dni. Ještě týž večer mě učili, jak se kydá koňský hnůj a následující den ráno jsem se začal učit jezdit.

Asi po týdnu jsem Charliemu napsal, že se mi po něm moc stýská. Obratem mi poslal povzbudivý dopis. Psal, že si zvyknu, a já si také brzy zvykl, zatímco Charlie beznadějně vzdychal po Duncanovi a nakonec spolkl dvě stě prášků na spaní. Týden předtím sepsal poslední vůli, ve které všechno zanechával mně, včetně všech svých fotografických aparátů a zařízení temné komory. Také mi napsal omluvný dopis s přáním štěstí do budoucnosti.

"Postarej se o maminku, myslím, že je nemocná," psal. "A drž se fotografování, máš na to oko. Určitě se neztratíš. Sbohem Charlie."

Napil jsem se šampaňského a obrátil se k Jeremymu.

"Sehnal jste seznam nájemníků Pine Woods Lodge od té realitní kanceláře?"

"Jéje, samozřejmě," ulevilo se mu. Ocitl se zase na pevné půdě. "Někde to tu musím mít."

Poklepal si na několik kapes, ale pak dvěma prsty hmatl přesně a neomylně do té jediné správné a vytáhl složený kus papíru. Bylo by mě zajímalo, kolik energie asi denně proplývá na takhle divadelní gesta, aby o sobě vzbudil mylné zdání.

"Vida, tu to máme..." Rozložil list a ukázal na něj prstem. "Pokud tam vaše matka byla před třinácti lety, tak mohla bydlet buď u té skautské skupiny, nebo s televizní společností, nebo s hudebníky. Jenže v té agentuře říkali, že tam ti od televize nebydleli, jenom tam chodili během dne točit. Hudebníci tam bydleli. Bylo to... Nevím vlastně co to je, ale provozovali experimentální hudbu."

"To je víc duše a míň úspěchů."

Pobaveně se na mě podíval.

"Ten člověk z realitní kanceláře se pamatuje, že vypálili celou elektriku, že většinou byli pod vlivem drog. Zdá se vám... hodí se vám z toho něco k vaší mamince?"

Přemýšlel jsem.

"Skauti ani trochu, ty můžeme rovnou škrtnout," řekl jsem. "Drogy, to by na ni vypadalo, ale zase ne muzikanti."

Neúspěšní muzikanti už teprve ne. Nikdy mě u nikoho neúspěšného neodložila... Vlastně taky u žádného hudebníka, co si tak vzpomínám." Na chvíli jsem se ještě zamyslel. "Ačkoli v tu dobu už mohla být podle mého úplně závislá na drogách a mohlo jí být všechno jedno... Ale zase měla ráda pohodlí." Znovu jsem se odmlčel. "Zkusil bych to nejdřív s tou televizí, tam by nám aspoň mohli říct, co tehdy točili a jaký štáb na tom dělal. Musí o tom mít záznamy."

Na Jeremyho tváři se vystřídaly odrazy všech možných reakcí, od úžasu a nevíry až po zmatenost a nechápavost.

"Já..." začal, "totiž..."

"Poslyšte, klidně se ptejte," skočil jsem mu do řeči. "Když se mi to nebude zdát, tak vám jednoduše neodpovím."

"Když vy jste tak otěsně přímý," vzdychl. "Tak tedy dobře. Jak jste to myslel, když jste říkal, že vás matka odkládala u lidí? A jak jste to myslel, pokud jde o vaši maminku a drogy?"

Vysvětlil jsem mu odkládací systém a jak jsem zavázán různým Deborahám a Samanthám. Jeremyho zdrcený výraz dostatečně ilustroval, že moje dětství nepokládá za běžné.

"S drogami to bylo horší," pokračoval jsem. "Došlo mi to, až když jsem byl velký. Já vlastně maminku viděl od svých dvanácti let jen jednou... to jak mě odvážela od těch homosexuálů do dostihových stájí. Určitě ale fetovala, co pamatuji. Občas si mě u sebe tak týden nechala, a to si dodnes vzpomínám, jak to u ní divně, ostře a nakysle vonělo. Později jsem se s tím zápachem setkal znovu... To už mi muselo být přes dvacet... byla to marihuana. Cannabis. Když jsem byl malý, tak jsem to svinstvo jednou kouřil. Tehdy mi to nabídl jeden mamčin známý. Ona tehdy zuřila. Víte, ona se opravdu pokoušela zařídit, pokud to svedla, abych vyrůstal v dobrém prostředí. Jednou mi nějaký její přítel nabídl barvičky. Tehdy úplně běsnila."

"Barvičky? Tím myslíte LSD?"

"Ano. To jsem viděl, jak mi v žilách a tepnách proudí krev, jako kdybych měl průhlednou kůži. I kosti jsem viděl, jako na rentgenu. Bylo to prazvláštní. To si teprve člověk uvědomí, jak máme omezené smyslové vnímání. Já vám tehdy slyšel zvuky, jako kdyby byly trojrozměrné. Třeba jak tikaly hodiny. Divně. Maminka přišla do pokoje, právě když jsem se chystal vyletět oknem. Jak v ní proudí krev, to jsem viděl taky. Všechno se mi to docela živě vybavilo, přestože mi tehdy bylo jen pět. Nechápal jsem, proč se tak strašně zlobí. Ten mužský se tomu smál a maminka mu dala facku." Odmkl jsem se. "Je fakt, že mě před drogami důsledně chránila. Myslím, že sama umřela na heroin, ale podařilo se jí docílit, abych heroin nikdy ani nezahlédl."

"Proč myslíte, že zemřela díky heroinu?"

"Tak, soudím z toho, co jsem jednou zaslechl, jak si povídali ti lidé z dostihových stájí, Margaret a Bill. Krátce po tom, co jsem se k nim nastěhoval, tak jsem jednou šel do obývacího pokoje, právě když se o něčem dohadovali. Nejdřív jsem si neuvědomil, že mluvím o mně, ale došlo mi to, protože zmlkli, jakmile jsem se tam ukázal. Bill předtím říkal: 'Jeho místo je u matky,' a Margaret ho přerušila: 'Přece je na heroinu...' Vtom mě uviděla a přestala mluvit dál. Já tehdy rozuměl, že maminka je heroina, že je hrdinka, hrozně mi to lichotilo. Je to ironie. Po čase jsem se na to Margaret zeptal, řekla mi, že oba s Billem věděli od začátku, že maminka bere heroin, ale že tehdy neměli tušení, stejně jako já, kde by vůbec mohla být. Předpokládali samozřejmě, že asi zemřela, to já si myslel také, jenže oni hned uhádli, co ji asi zabilo. Mně to neřekli, aby mi to nebylo líto. Byli to hodní lidé. Moc hodní."

Jeremy potřásl hlavou.

"Mně to je líto za vás."

"Nesmysl. Už je to dávno pryč. Nikdy jsem pro maminku netruchlil. Možná, že jsem truchlit měl, aspoň teď mám ten pocit, ale já prostě netruchlil."

Zato jsem truchlil pro Charlieho. Když mi bylo patnáct, bylo mi po něm hrozně smutno. Později už to na mne přišlo jen zřídka a už to nebylo tak zlé. Pořád je mi občas po něm smutno. Používám dědictví po Charliem skoro denně, ať už to hmotné, to jest fotografické zařízení, nebo nehmotné, to jest vědomosti, které jsem od něho získal. Za každou fotografii, která se mi povede, vděčím Charliemu.

"Tak to zkusím s tou televizí," řekl Jeremy.

"Dobře."

"A vy zajedete za babičkou, že?"

"Už to tak vypadá," odpověděl jsem bez nadšení.

Jeremy se pousmál.

"Kde bych ještě mohl hledat? Myslím Amandu. Když vás maminka takhle všude možné odkládala, dělala to tak jistě i s ní. Nenapadlo vás to?"

"Ale napadlo."

"No a?"

Mlčel jsem. Tolik rodin a tak strašně dávno. Chloe, Debora, Samantha... samé stíny z minulosti, stíny bez tváří. Kdyby v tom okamžiku některá z nich vešla, ani bych ji nepoznal.

"O čem přemýšlíte?" zeptal se Jeremy.

"Nikdy jsem nebyl u nikoho, kdo by měl poníka, poníka bych si určitě pamatoval. Já jsem zaručeně nebyl nikdy tam, kde byla Amanda na té fotografii."

"Ach tak."

"Taky si nemyslím, že maminka by použila stejnou rodinu pro další dítě. Zřídka kdy jsem byl víckrát u stejné rodiny. Maminka se alespoň snažila ty různé domácnosti zatížit rovnoměrně."

Jeremy si povzdechl.

"Je to všechno tak neobvyklé."

Pomalu, neochotně jsem pak řekl:

"Možná, že bych jednu rodinu našel, mohl bych se o to alespoň pokusit. Ale stejně... třeba v tom domě mezitím bydlí někdo docela jiný, a vůbec, je krajně nepravděpodobné, že by věděli něco o Amandě..."

Jeremy se toho chytil. "Ale přece jen je tu nějaká možnost."

"Málo pravděpodobná."

"Ale stojí to za pokus."

Napil jsem se šampaňského a zadíval se zamyšleně do kuchyně, kde na příborníku ležela Millaceova krabice s vyřazeným materiálem. Najednou ve mně uzrálo rozhodnutí, až do tohoto okamžiku mlhavé. Stojí to za pokus. Proč ne?

"Vy jste se mi ztratil," řekl Jeremy.

"Ano." Podíval jsem se na něho. "Jestli chcete, tak tu zůstaňte, ale já dnešek hodlám zasvětit luštění docísta jiné hádanky, s Amandou to nemá nic společného. Jde o... o takovou honbu za pokladem... i když - je možné, že žádný poklad neexistuje. Chtěl bych si to ale ověřit."

"Já ne..." začal váhavě.

Vstal jsem, došel pro krabici a položil ji na stůl.

"Řekněte mi, co si o těch věcech myslíte," vyzval jsem ho.

Otevřel krabici a začal se prohrabávat jejím obsahem. Některé kousky vyndal a zase je vrátil. Přestal se tvářit zvědavě, byl zklamaný. Nakonec řekl:

"To prostě není nic."

"Hm."

Natáhl jsem se přes stůl a vybral kousek zdánlivě zcela průsvitného filmu, širokého asi dva a půl palce a dlouhého tak sedm.

"Podívejte se na tohle proti světlu."

Vzal si ten kousek a zdvihl do výšky.

"Jsou na tom šmouhy," řekl, "ale úplně světlé, jsou sotva vidět."

"Jsou to snímky, tři snímky na jedenadvacítce filmu."

"Ano, ale... není tam nic vidět."

"Ne, není, ale když budu šikovný a opatrný... a když budu mít trochu štěstí... tak tam možná přece jen něco uvidíme."

Tvářil se nechápavě.

"Jak?"

"Když to zkusím zesílit chemicky."

"Ale nač? Proč se s tím chcete dělat?"

Zahvízdl jsem tiše mezi zuby.

"Já v té krabici našel něco tuze zajímavého. Všechny ty věci si schovával jeden věhlasný fotograf a podivín. Mám dojem, že možná i některé jiné kousky nejsou to, co se zdají, myslím vyřazený materiál."

"Ale které?"

"To je, oč tu běží. Které, jestli vůbec nějaké."

Jeremy se napil šampaňského.

"Držme se raději Amandy," navrhoval.

"Vy se držte Amandy. Mně jde líp fotografování."

Nakonec se zájmem přihlížel, když jsem kramařil v jedné zásuvce v komoře.

"Tady to vypadá děsně profesionálně," řekl a rychle zaznamenával pohledem zvětšovák a vyvolávací automat.

"Netušil jsem, že se tímhle zabýváte."

Vysvětlil jsem mu stručně, jak jsem byl u Charlieho, a mezitím jsem našel to, co jsem hledal, zastrčenou lahvičku, kterou jsem získal před třemi lety v Americe, když jsem tam byl na dovolené. Na nálevce stálo Zesilovač negativu. Pak tam byl návod k použití. Výborná věc. Spousta jiných výrobců tiskne návod k použití na zvláštní papírek, který se časem samozřejmě ztratí, založí nebo namočí. Odnesl jsem lahvičku k výlevce, kde jsem měl k vodovodnímu kohoutku připevněný filtr.

"Co je tohle?" zeptal se Jeremy a prohlížel si kulatý bachratý tvar filtru.

"Na vyvolávání potřebuju naprosto čistou a měkkou vodu, a nesmí jít z železné roury, jinak jsou na pozitivě černé tečky."

"To je trochu šílené."

"Chce to přesnost."

V plastické odměrce jsem smíchal vodu a zesilovač v poměru doporučeném na nálevce a nalil jsem roztok do vývojkové misky.

"Dělám to poprvé," vysvětloval jsem. "Možná, že z toho nic nebude. Chcete se dívat, nebo byste raději zůstal u šampaňského v kuchyni?"

"Já... tedy... mne to fascinuje, mám-li se přiznat. Co se přesně chystáte dělat?"

"Chci si z tohoto filmu udělat kontaktní kopie na obyčejný papír, abych viděl, jak to bude vypadat. Pak namočím negativ do zesilovače, zase si udělám pozitiv a uvidím, jestli se něco změnilo. No a pak... pak uvidíme."

Přihlížel, jak pracuji v matném červenavém světle, díval se do misky, div že nestrčil nos až k roztoku.

"Zatím nevidím, že by se něco dělo," řekl.

"Tohle se musí dělat zkusmo," přikývl jsem.

Exponoval jsem snímky čtyřikrát, s různým časem, ale na pozitivu vždycky vyšla celkem jednolitá černá nebo šedá až bílá plocha.

"Nic tam není, je to k ničemu," řekl Jeremy.

"Počkejte, ještě to zkusím se zesilovačem."

Spíše s nadějí než s vírou jsem ten průhledný kousek filmu ponořil do zvýrazňujícího roztoku a koupal ho tam o chvíli déle, než je minimálně třeba. Pak jsem film opláchl a podíval se na něj v ultračerveném světle: světlé šmouhy zůstaly světlé.

"Tak co, nic?" Jeremy byl zklamaný.

"Nevím, já vlastně nevím, co se má stát. Také je možné, že je ta vodička už prošlá. Některé chemikálie pro zpracování fotografického materiálu ztrácejí časem účinnost."

Znovu jsem negativ exponoval při stejných časech jak předtím, a zase mi vyšla čern, šed a bílá. Jenže tentokrát na světle šedé byly jakési skvrny a na bílé se rýsovala jakási zaoblená kresba.

"Takže tím to končí," řekl Jeremy.

Vrátili jsme se do kuchyně, abychom rozjímali a popíjeli.

"Škoda, nic si z toho nedělejte, stejně bylo od začátku jasné, že se s tím nedá nic dělat," utěšoval mne Jeremy.

Upil jsem trochu bublinek a podržel je jazykem.

"No, přece jen si myslím, že bychom mohli něčeho docílit, kdybychom ten negativ překopírovali místo na papír na film."

"Kopírovat na film? Na takový film, jaký se dává do aparátu? Neměl jsem tušení, že to jde."

"Jistěže to jde. Kopírovat můžete na cokoliv, na čem je fotografická emulze. Chci říct, nemusí to být zrovna papír, i když si to většina lidí myslí. Stejně ale můžete pokrýt emulzí plátno a tisknout na ně, nebo sklo, nebo dřevo, můžete použít hřbet své ruky, když by vám nevadilo, že byste musel stát chvíli ve tmě."

"No tedy!"

"Samozřejmě, že mluvím o černobílých snímcích, ne o barevných." Ještě jsem se trochu napil. "Tak se do toho zase

dáme," řekl jsem.

"Vy si s tím hrajete rád, vidíte?"

"Rád? Myslíte... s fotografiemi nebo s hádankami?"

"S obojím."

"No... vlastně ano."

Zdvihl jsem se a šel znovu do komory. Jeremy mi byl v patách, chtěl se dívat. V tlumeném červeném světle jsem vzal nový, silně kontrastní film Kodak 2556, odtočil jsem ho ze špulky a rozstříhl na pět kousků. Na každý kousek jsem okopíroval ten skoro čistý, průhledný negativ při různých expozicích, nejkratší jednu vteřinu, nejdelší deset vteřin. Všech pět kousků kontrastního filmu putovalo do vývojky. Jeremy míchal roztokem a čekal na výsledky.

Když jsem vytáhl proužky filmu z vývojky odhadem ve správnou dobu, přestěhoval je do ustalovače a pak vypral, měl jsem pět nových pozitivů. S těmito pozitivy jsem celý proces opakoval, takže pak jsem měl zase nové negativy. Když jsem se na ně podíval při normálním osvětlení, okamžitě jsem viděl, že jsou výraznější než ty původní, tmavší. Na dvou byly rozeznatelné tvary, zrodil se obrázek... šmouhy ožily.

"Nad čím se usmíváte?" zeptal se Jeremy.

"Podívejte se."

Držel proužek negativu, který jsem mu podal, proti světlu.

"Já tam pořád ještě vidím jen šmouhy, i když jsou mnohem zřetelnější."

"Ó, to už nejsou šmouhy. Na těch obrázcích je pán s dámou."

"Jak to poznáte?"

"Člověk se časem nacvičí dívat na negativy."

"Vypadáte spokojeně, jako když kočka sežere myš."

"Abych pravdu řekl, tak jsem na sebe nezřízeně pyšný. Pojdme dopít to šampaňské a pak se pustíme do dalšího."

"Do čeho dalšího?" zeptal se, když jsme zase seděli v kuchyni a popíjeli.

"Udělat z těch negativů pozitivy. Černobílé. Úplně jasné."

"Co je na tom k smíchu?"

"Ta dáma není oblečená."

Málem vylil šampaňské.

"Jste si tím jistý?"

Zasmál jsem se.

"Jsou jí vidět prsa, dokonce jsou z celého negativu nejzřetelnější."

"A co... tedy co obličej?"

"To se za chvíli uvidí. Nemáte hlad?"

"Panebože! Ona je už jedna."

Najedli jsme se šunky a rajčat s topinkami a dopili bublinky. Pak jsme se vrátili do temné komory.

Kopírovat na papír z těch slabých negativů bylo obtížné, musel jsem volit správnou expozici a vyndat pozitiv z vývojky ve správnou chvíli a rychle ho přehodit do přerušovače, pak do ustalovače, jinak z toho vyšla špína bez kontrastních odstínů a plně bílé a černé. Nakonec se mi podařily čtyři celkem slušné kopie, na kterých bylo víc než dostatečně jasné, co vlastně George fotografoval. Díval jsem na obrázky v bílém světle zvětšovacím sklem. Bylo to nad slunce jasné.

"Co se děje?" ptal se Jeremy. "Přece jsou skvělé, krásné, je to neuvěřitelné. Proč nejásáte, proč si negratulujete?"

Mlčky jsem vložil hotové obrázky do leštičky a začal uklízet misky s vývojkou.

"Co je s vámi? Co se děje?"

"Je to časovaná bomba," řekl jsem.

9

Promítl jsem druhý obrázek. Póza byla stejná, ale záběr byl z jiného úhlu, takže tentokrát nebyla dívka tolik vidět zepředu, ale zato obličej muže byl vidět celý.

"To je prostě pornografie," řekl Jeremy.

"Nemyslím."

Vytáhl jsem druhý obrázek a zastrčil třetí. Tentokrát se na zdi objevil zcela nový záběr. Události pokročily. Obličej dívky bylo vidět velmi dobře, ležela na zádech, kolena roztažená, na ní ten mužský, hlavu stočenou ke straně, takže byl vidět z profilu. O tom, jakou ti dva právě provozují činnost, nemohly být nejmenší pochybnosti.

Z ničeho nebylo patrné, kde obrázky byly pořízené, pozadí bylo zcela neutrální. Ony světlé šmouhy na průhledném filmu se změnilly v lidské postavy, ale na pozadí zůstávala uniformní šed'.

Vypnul jsem epidiaskop a rozsvítil stropní světlo.

"Proč si myslíte, že to není obyčejné porno?" ptal se Jeremy. "Co by to bylo jiného?"

"Já ty dva znám," řekl jsem, "vím, kdo to je."

Vytřeštěně na mne koukal.

"Jste právník, možná, že byste i mohl poradit. Řekněte mi, co má člověk udělat, když zjistí, že někdo, kdo umřel, byl vyděrač, dokud ještě žil?"

"To myslíte doopravdy?"

"Naprosto."

"No... tedy... ten vyděrač by těžko mohl být stíhán..."

"Takže člověk vlastně není povinen něco v té věci dělat?"

Zamračil se.

"Nechtěl byste... hm, co kdybyste mi řekl, oč se vlastně jedná?"

"Asi vám to povím."

Vyprávěl jsem mu o Georgeovi Millaceovi, o těch loupežích, o přepadení Marie Millaceové, o požáru. Také jsem mu vyprávěl o Elginu Yaxleyovi a Terrenci O'Treeovi a o těch pěti zastřelených koních. Nakonec jsem mu řekl, kdo jsou ti milenci.

"George ten materiál velice pečlivě skladoval ve zvláštní krabici," řekl jsem. "Dva kousky jsem už dešifroval. Co když jsou na těch ostatních také zašifrované rébusy? Co když to všechno jsou rébusy?"

"A všechny sloužily k vydírání?"

"Co já vím?"

"Nevíte... ale chtěl byste to vědět."

Pomalu jsem přikývl.

"Vlastně mi ani tolik nejde o to vydírání, jako o vyluštění těch fotografických hádanek, George je vymyslel, proto bych je rád rozluštil, pokud mi to půjde. Měl jste pravdu. Tyhle věci mě baví."

Jeremy se díval do země. Otřásl se, jako by po něm přeběhl mráz. Pak krátce řekl:

"Měl byste to všechno spálit."

"To vám radí podvědomí, ne rozum."

"Vám podvědomí radí totéž. Řekl jste přece... že to je časovaná bomba."

"No... někdo vyloupil a vypálil dům George Millace. Když jsem objevil ten první obrázek, myslel jsem, že to má na svědomí Elgin Yaxley, ale ten byl tehdy v Hongkongu a nezdá se pravděpodobné... Ted' by člověk řekl, že to mají na svědomí ti milenci, ale třeba ne."

Jeremy začal topornými kroky přecházet po místnosti.

"Mně se to nechce líbit," řekl. "Je to nebezpečné."

"Pro mne?"

"Samozřejmě."

"Přece nikdo neví, že ty věci mám, jen vy."

Přecházel ještě s větší nervozitou, při chůzi krčil a natahoval paže v loktech, jako kdyby napodoboval ptáka v letu.

Tentokrát je opravdu rozčilený, říkal jsem si, tentokrát nic nepředstírá.

"Předpokládám..."

"Tak se zeptejte."

Podíval se na mě.

"Ano, tedy... nevznikly žádné pochybnosti, pokud jde o příčinu smrti George Millace?"

, Panebože!" Jako kdyby mi vyrazil dech. "To snad ne!"

"Co se mu přesně stalo?"

"Jel z Doncasteru domů, usnul za volantem a narazil do stromu."

"To je všechno? Žádné další podrobnosti?"

"No," vzpomínal jsem. "Jeho syn mi řekl, že se otec cestou domů zastavil u známých na skleničku. Pak jel přímo domů a naboural se do toho stromu."

Jeremy dál cestoval po pokoji. Pak se zeptal:

"Jak se kdo dozvěděl, že se zastavil u těch známých? Jak se ví, že usnul za volantem?"

"No jo, takhle se ptá právník. Odpověď na první otázku nevím. Pokud jde o tu druhou, že usnul, to se samozřejmě neví, jen se to obecně předpokládá. To přece není nic výjimečného, když někdo havaruje ke konci dlouhé jízdy, to se stává běžně."

"Nařídili pitvu?"

"To taky nevím. To se dělává?"

Pokrčil rameny.

"Jak kdy. Jistě mu udělali zkoušku krve na alkohol. Možná, že také zjišťovali, jestli neměl infarkt, pokud ovšem nebyl moc rozbitý. Když se v takovém případě neobjeví žádné podezřelé okolnosti, tak to tímhle většinou končí."

"Kdyby se něco dělo, jeho syn by mi to určitě řekl - řekl by to každému, koho by na závodisti potkal - policie se určitě na nic neobvyklého neptala, to bych se dozvěděl."

"Nad těmi loupežemi se ale přece policie musela trochu zamyslet," řekl Jeremy zachmuřeně.

"K první loupeži došlo vlastně v době, kdy probíhal pohřeb," zašeptal jsem.

"Kremace?"

"Ano, kremace," přikývl jsem. "Policii mohlo napadnout... vlastně to dost jasně naznačili Marii Millaceové a moc ji tím rozrušili... že George měl u sebe fotografie, které si kdosi velmi přál zničit, aby se nikomu nedostaly do rukou. Ale policie si to jen myslí, neví to. Jako to víme my, že?"

"Ano, jako to víme my. Vzdějte to," řekl ostře. "Spalte ty obrázky. Soustřeďte se na Amandu."

"Vy jste právník. Dost se dívám, že mi radíte, abych zničil usvědčující důkazy."

"Já být vámi, nesmál bych se," řekl. "Také byste mohl skončit rozplácnutý na stromě jako George Millace."

Jeremy se zdvihl v šest a já se pak vydal na obvyklou válečnou poradu k Haroldovi. V následujícím týdnu mu mělo běžet šest koní a já je měl jet. K tomu jsem měl ještě navíc ty jízdy, co mi nabídli ve Windsoru. Vypadalo to na to, že se ten týden nebudu nudit.

"Vopovaž se spadnout z některých těch krav, cos slíbil, že pojedeš," řekl Harold. "Prosim tě, vysvětli mi, pročs to bral, když jezdiš všechny moje koně, to bych vopravdu rád věděl."

"Pro peníze."

"Hm."

Nikdy neměl rád, když jsem jel pro jiného trenéra, ale bránit mi v tom nemohl, nebyl jsem jeho zaměstnanec. Také nikdy neuznal, že některá má nejceněnější vítězství byla právě pro jiné stáje. Kdykoliv k takovému úspěchu na cizím koni došlo, tvrdil, že mě nechali jet koně, kterého trenér podcenil a zařadil do druhé garnitury a který vyhrál docela proti všemu očekávání.

"Příští sobotu v Ascotu mi poběžež dva Victorovy koně," řekl. "Chainmail a Daylight."

Rychle jsem se na něho ohlédl. Nepodíval se mi do očí.

"V Sandownu samozřejmě neběžel naplno," pokračoval, "takže je ještě pořád ve vrcholný formě."

"V Ascotu to bude mít horší, bude tam větší konkurence."

Přikývl a po krátké odmlce řekl jakoby nic:

"Chainmail bude možná naše největší šance. Uvidíme, kdo zůstane přihlášený po uzávěrce... Zase na druhý straně se musí přes noc... No uvidíme v pátek, jaký máme vyhlídky." "

Ticho.

"Vyhlídky na vítězství, nebo na prohru?" zeptal jsem se.

"Filipe..."

"Já to prostě neudělám."

"Ale..."

"Podívej se, Harolde, řekni mi to včas. Řekni mi to v sobotu brzy ráno, pokud ti nejsem úplně jedno. Dostanu třeba žaludeční křeče, nebo žlučník, cokoliv. Prostě nebudu moct jet."

"Ale co Daylight..."

Sevřel jsem rty a přemáhal záchvat vzteku..

"Poslyš, minulý týden jsme měli čtyři vítěze," řekl jsem ostře, "to ti nestačí?"

"Ale Victor..."

"Pokud poběžíme na vítězství, tak jsem ochotný pro Victora vyplivnout duši, to mu řekni, takhle přesně mu to řekni."

Zdvihl jsem se, nedokázal jsem už klidně sedět.

"Harolde, taky nezapomeň, že Chainmailovi jsou teprve čtyři a že je pěkně neukázněný, i když uznávám, že je rychlý.

Táhne jako rychlík a u překážek uhýbá, a když do něho jiný kůň náhodou vrazí, tak je schopný ho kousnout. Jezdit ho je sakra práce, ale je statečný a já ho mám rád... jestli ho chceš zničit, já ti v tom pomáhat nebudu. A ty ho sakra zničíš, když s ním začneš dělat takovýhle kejkle. Namíchne se a pak z něho bude opravdová mrcha. Bylo by to nejen nepoctivý, ale taky pitomý."

"Už jsi skončil?"

"Jo, nejspiš jo."

"Pokud jde o Chainmaila, tak s tebou teda souhlasím, a taky to zrovna takhle řeknu Victorovi, jenže, to víš, je to jeho kůň..."

Mlčky jsem vstal. Ať řeknu cokoliv, mohlo by se to nadobro zvrtnout. Pokud za tuhle stáj jezdím, mám naději.

"Nechceš se něčeho napít?" zeptal se Harold.

Řekl jsem si o cocacolu. Napjatá chvíle minula. Pak jsme si docela klidně povídali o našich plánech a nadějích, pokud jde o ty ostatní tři koně. Harold se vrátil k hrozící krizi, teprve když jsem byl na odchodu.

"Když bude nejhůř," vypravil ze sebe, "tak ti včas řeknu, hodíš se marod."

Následující den ve Fontwellu jsem jel jednoho koně pro Harolda, ten upadl třetí překážku před cílem, a dva koně pro jiné trenéry. Vyneslo mi to jedno druhé a jedno třetí místo. Kolem mne se ozvaly blahopřejné projevy, ale žádné výkřiky a žádné nabídky na další jízdy. Průměrný den, zažil jsem horší. Spadl jsem celkem šťastně, pomalu, nic se mi nestalo, jen nějaká modřina.

Žádné senzace ve vážnici.

Žádný souboj nově zvoleného člena Jockey Clubu s filmovým režisérem, dodavatelem koksu. Žádný stárnoucí lord se netočil kolem rozkošné mladé dámy. Dokonce tam nebyl ani žádný žokej se zlomenou klíční kostí, naříkající nad ztloučenou maminkou.

Žádný majitel v tmavomodrém kabátě nenutil poctivého jezdce k nepoctivosti.

Prostě klidný pracovní den.

V úterý jsem neměl naplánované žádné dostihy, takže jsem jezdil práci s oběma Haroldovými skupinami a některé koně jsem trénoval přes pracovní překážky. Studené, mokré ráno, které člověk musí spíš nějak přežít než užít, dokonce ani Harold se neradoval z práce, jak se zdálo. Nálada pahorkatiny jako by se přenesla na celou vesnici. V podobné dny vesničané člověka sotva pozdravili.

Od oběda jsem byl pánem svého času.

Něco jsem snědl a pak jsem zauvažoval o Millaceově krabici s rébusy. Ne, byl jsem příliš neklidný na to, abych zase strávil několik hodin v komoře.

Vzpomněl jsem si, že jsem slíbil navštívit babičku a rychle jsem si začal vymýšlet důvody, proč to budu muset odložit.

Rozhodl jsem se, že si vyčítavý přízrak Jeremyho Folka udobřím tím, že se pokusím najít ten jediný dům, který jsem si z dětství trochu pamatoval. To bude příjemná, nezávazná výprava, bez vyhlídek na úspěch. Nenáročné utrácení času. Vyrázil jsem tedy do Londýna a projížděl vozem nespočetné malé uličky mezi Chiswickem a Hammersmithem. Všechny mi připadaly povědomé. Všude řady terasovitých třípodlažních domů se suterénem, městské domy pro střední vrstvy, s klamně úzkou fasádou do ulice, zabíhající hluboko dozadu k malým zadním zahrádkám. Bydlel jsem kdysi porůznu v několika podobných domech. Nevzpomínal jsem si ani na adresu, ani na jméno rodiny, kterou jsem hledal.

Za tu dlouhou dobu se také ledačo změnilo. Objevily se nové široké třídy a zmizely celé ulice. Bloky nezbořených domů tam osaměle čnely jako trosečníci, jako ostrůvky. Zrušené biografy. Nové obchody s orientálním zbožím. Jen autobusy se nezměnily.

Autobusy. Autobusy způsobily, že se mi přece jen vybavily další vzpomínky.

Dům, který jsem hledal, byl na konci ulice, nebo čtvrtý od konce, a hned za rohem byla autobusová zastávka. Často jsem odtamtud jezdil.

Kam jsem jezdil?

K řece, a pak jsem tam chodil na procházku.

Pomalů se mi to vracelo, vzpomínky z hloubi více než dvaceti let. Odpoledne jsme jezdili k řece a dívali se na hausbóty, na racky, když byl odliv, tak na bahno. Naproti přes řeku byly zahrady Kew.

Zajel jsem k mostu v Kew, otočil se a pustil se znovu do hledání odtamtud, podél autobusové trasy.

Šlo to pomalu, protože kdykoliv zastavil autobus, zastavil jsem i já a výsledky žádné. Žádná stanice nebyla poblíž rohu. Nakonec jsem to vzdal a jezdil asi tak hodinu nazdařbůh kolem dokola. Už jsem se smířil s tím, že ať uvidím, co uvidím, další vzpomínky se mi nevybaví. Třeba jsem v jiné čtvrti. Možná, že jsem měl raději zajet do Hampsteadu, tam jsem kdysi taky bydlel.

Nakonec mi pomohla hospoda. Hospoda U hodného koně. Stará hospoda. Tmavé nátěry, v oknech matné sklo, na okrajích zdobené. Zaparkoval jsem za rohem a vrátil se k oněm čokoládově hnědým dveřím. Tam jsem zůstal stát a jen jsem čekal.

Po chvíli jako bych věděl, kam jít. Doleva, ujit asi tři sta yardů, přejít ulici a první doprava.

Ocitl jsem se v ulici se samými terasovitými třípodlažními domy, úzkými a úhlednými, zcela typickými. Oba chodníky lemovaly zaparkované vozy a dokonce i z některých předních zahrádek udělali lidé parkoviště. Rostlo tam několik zubožených holých stromů z malých ostrůvků hlíny v betonu a před některými domy keře a živé plody. Před každým vchodem byla malá plošinka; na kterou vedly asi tři schůdky.

Přešel jsem ulici a šel pomalu po jedné straně dál. Už ale ze mne vyprchal elán. Vůbec jsem neměl pocit, že mi to tam je povědomé, neměl jsem tušení, v kterém domě bych to měl zkusit. Šel jsem čím dál tím pomaleji, váhavě, nevěděl jsem co dál. U čtvrtého domu od konce jsem prošel po pěšince nahoru a zazvonil. Otevřela žena s cigaretou v ruce.

"Promiňte prosím, nebydlí tu paní Samantha?"

"Kdože?"

"Paní Samantha?"

"Ne."

Přejela mne podezíravým pohledem a zavřela přede mnou. Zkusil jsem to v šesti dalších domech. Jednou nikdo neotevřel, dvakrát mi řekli "ne", jednou "ne zlatíčko, ale pojď dál, jestli chceš", jednou "kartáče nechceme" a jednou "kdo je tam? Je to kočka?"

U osmého domu mi jakási starší paní sdělila, že jistě nemám dobré úmysly, že se dívala, jak chodím od domu k domu, a že jestli s tím ihned nepřestanu, zavolá na policii.

"Hledám jednu známou, jmenuje se Samantha," vysvětloval jsem. "Kdysi tady bydlela."

"Já se na vás dívám, opovažte se lézt někam oknem, ihned přivolám policii," vyhrožovala.

Odešel jsem od jejího zamračeného, zarputilého obličej. Vyšla na ulici a dívala se za mnou.

Asi je to všechno k ničemu, říkal jsem si. Samantha nenajdu. Třeba není doma, třeba se přestěhovala, možná, že v té ulici vůbec nikdy nebydlela. Pod dozorem nepřátelských očí té staré ženy jsem zkusil další dům, kde se nikdo neozval, a ještě jeden, kde přišla otevřít asi dvacetiletá dívka.

"Promiňte, nebydlí tady paní Samantha?"

Ptal jsem se už tolikrát, že mi to samotnému přišlo legrační. Tohle je naposledy, sliboval jsem si. Ted' už to vzdám a pojedu domů.

"Kdo prosím?"

"Paní Samantha?"

"Samantha? Jak dál?"

"Omlouvám se, příjmení nevím."

Našpulila rty. Nelíbilo se jí to.

"Moment prosím, hned se vrátím."

Zabouchla mi před nosem. Sešel jsem po schůdkách do předzahrádky, kde na malém kousku betonu stálo malé červené autíčko. Postával jsem tam a čekal. V zádech jsem cítil nepřátelský pohled staré paní.

Dveře se za mnou zase otevřely. Otočil jsem se. Stály tam dvě osoby, ta mladá dívka a nějaká starší žena. Když jsem k nim vykročil, žena varovně zdvihla ruku, abych se nepřibližoval.

"Co si přejete?" zavolala.

"Já... hledám paní Samanthu."

"To vím. Proč ji hledáte?"

"Nejste vy... Samantha?" zeptal jsem se váhavě.

Prohlédla si mě podezíravě od hlavy k patě, ale na to už jsem si zvykl. Nevelká, mírně boubelatá paní, s prošedivělými hnědými vlasy po ramena.

"Co si přejete?" zeptala se přísně.

"Prosím vás, říká vám něco jméno Nore? Filip Nore nebo Carolina Norová?"

Dívce ta jména neříkala nic, ale starší žena okamžitě zpozorněla.

"Co si tedy přejete?"

"Já jsem... Filip Nore."

Vyčkávavý, nedůvěřivý výraz vystřídal úžas. Ne že by mě vítala s nadšením, ale vzala mne na vědomí.

"Tak pojdte dál, já jsem Samanta Bergenová."

Vyšel jsem po schůdkách, pak hlavním vchodem. Očekávaný pocit, že přicházím domů, se nedostavil.

"Po schodech dolů," řekla.

Šla přede mnou a ohlédla se přes rameno. Následoval jsem ji chodbou, dolů po schodech vedoucích ve všech podobných londýnských domech do kuchyně a ke dveřím do zadní zahrádky. Dívka šla za mnou. Tvářila se ještě stále nedůvěřivě a nechápavě.

"Odpusťte, že jsme vás moc nevítaly," omlouvala se Samantha, "ale víte, jak to dneska chodí, tolik vloupání, člověk musí být opatrný. A když se na vašem prahu objeví cizí mladík a ptá se..."

"Já vím."

Zavedla mne do veliké místnosti připomínající venkovskou kuchyni. Vpravo linka z borového dřeva. Velký stůl a židle. Podlaha z červených kachlíčků. Skleněné dveře do zahrady. Houpací křesílko zavěšené od stropu na řetěze. Na stropě silné trámy. Krb s plynovým hořákem. Naleštěné mosazné nádoby.

Automaticky jsem si šel sednout do visutého křesílka vedle krbu a zastrčil nohy pod sebe.

Samantha Bergenová se zatvářila užasle.

"Vy jste on!" vykřikla. "Ty jsi Filip, malý Filip, vždycky jsi tady takhle sedával s nohama pod sebou. Úplně mi to vypadlo z hlavy, ale teď si vzpomínám, když tě takhle vidím... panebože!"

"Promiňte, prosím vás," koktal jsem, rychle jsem seskočil a přidržel křesílko, aby se přestalo houpat. "Já prostě... prostě jsem si sedl."

"Ale můj milý, to je přece úplně v pořádku. Ale je to opravdu zvláštní, namouduši." Obrátila se k dceři, ale ještě mluvila ke mně. "Tohle je moje dcera Clare, když ty jsi tady bydlel, tak ještě nebyla na světě." Otočila se k dívce: "Starala jsem se jedné přítelkyni občas o dítě," vysvětlovala. "Bože... to už bude dobrých dvaadvacet let, co tu byl Filip naposledy. Asi jsem ti o tom nikdy nevyprávěla."

Dívka zavrtěla hlavou a přestala se tvářit zmateně. Byla hned vlídnější. Obě ženy byly docela hezké, takovým nevtrlivým způsobem, obě měly na sobě džíny a plandavé svetry, nebyly namalované. Dívka byla štíhlejší, měla tmavší a kratší vlasy, ale obě, matka i dcera, měly velice výrazné šedé oči, rovný nos a kulatou bradu. Obě vypadaly sebejistě. O tom, že jsou inteligentní, nebylo pochyb.

Vyrušil jsem je od práce, měly ji rozloženou na stole. Sloupcové korektury, fotografie, zřejmě se tu rodila knížka.

Když jsem se na ty papíry zadíval, řekla Clare:

"To je mámina kuchařka."

Samantha dodala: "Clare je asistentka jednoho nakladatele."

Obě mě vyzvaly, abych se posadil.

Sesedli jsme se kolem stolu a já jim vyprávěl, jak hledám Amandu a jak mě nepatrná jiskřička naděje zavedla na jejich práh.

Samantha zarmouceně zavrtěla hlavou.

"To tedy opravdu jen malá jiskřička. Od té doby, co jsi tu byl naposledy, jsem Carolinu neviděla. Neměla jsem tušení, že měla ještě dceru, nikdy tu s ní nebyla."

"Vyprávějte mi o ní," prosil jsem. "Jaká byla?"

"Carolina? Tak hezká, že by ji člověk láskou snědl. Zářivá, veselá. Každý by pro ni udělal všechno. Jenže..." zarazila se.

"Jenže co? Prosím, buďte upřímná, maminka už dvanáct let nežije, mne se nedotknete."

"Dobře... Brala drogy."

Samantha se na mě úzkostlivě podívala. Ulevilo se jí, když jsem klidně přikývl.

"Kokain, LSD, hašiš, všechno možné, na povzbuzení a pro snění, zkusila prostě všechno. Řekla mi, že když s přáteli fetuje a všichni jsou mimo, nechce, abys u toho byl. Vždycky mě prosila, abych si tě tu několik dní nechala, pak se z těch několika dní vyklubalo několik týdnů, ale tys byl taková tichá myšička, hodný a milý, vlastně mi vůbec nevadilo, když tě zase přivedla."

"Kolikrát?" zeptal jsem se zvolna.

"Kolikrát tě tu nechala... No... asi tak šestkrát. Poprvé když ti byly asi čtyři... a naposledy, když ti bylo osm, aspoň myslím. Tehdy jsem jí řekla, aby tě už ke mně nevodila, protože jsem už každou chvíli čekala Clare."

"Nikdy jsem vám nepřestal být vděčný."

To ji potěšilo.

"Opravdu? A vidíš, já bych si myslela, že si přece nemůžeš pamatovat... No ale pamatoval sis, jinak bys tu nebyl."

"Neznala jste nějakou Chloe, Deboru nebo Mirandu, prosím vás?"

"Deboru Baederbeckovou? Tu, co žije v Bruselu?"

"To nevím."

Samantha pochybovačně zavrtěla hlavou.

"Ta by těžko o Amandě něco věděla, žije v Bruselu už nejmíň dvacet pět let."

Clare šla uvařit čaj a já se zeptal Samantha, jestli jí maminka kdy něco řekla o mém otci.

"Ne, to ne, to bylo tabu, to mi bylo jasné, o tom se nesmělo hovořit. Carolina si tehdy měla nechat pomoci, ale neudělala to. Příliš dlouho to odkládala. To byla celá ona, naprosto neodpovědná." Usmála se. "No, kdyby tehdy svou matku, tu starou dračici poslechla, tak bys tu teď neseděl, vid'."

"Maminka to částečně napravila, zapomněla mě zapsat do matriky."

"No tedy!" pobaveně se rozesmála. "To je opravdu celá Carolina! My spolu chodily do školy, znala jsem ji dlouho.

Přišla do jiného stavu, čekala tě vlastně brzy potom, co jsme vyšly ze školy."

"Brala už tehdy drogy? Myslím za studia?"

"Proboha to ne." Zamračene přemýšlela. "Kdepak, to až potom. Copak, zkusily jsme to všechny, tedy ne společně, ale prostě naše generace... Všechny jsme to aspoň zkusily, dřív nebo později každá, když jsme byly mladé. Většinou mariánku."

Clare se zatvářila překvapeně, jako kdyby něco podobného u matky nebylo možné.

"Znala jste ty lidi, se kterým fetovala?" zeptal jsem se.

Samantha zavrtěla hlavou.

"Ne, nikdy jsem je neviděla. Carolina vždycky o těch přátelích mluvila v množném čísle, ale já měla nějak dojem, že to spíš bude jeden člověk, nějaký přítel."

"Ba ne, bývalo jich víc. Pamatuji se, jak leželi na polštářích na zemi, v polospánku, celý pokoj jako v mlze, vypadalo to vždycky ohromně mírumilovně."

Ti lidé používali výrazy jako "tráva", "tvrdý", "barvičky", slova, která mne tehdy udivovala, protože jsem ve své dětské hlavě věděl, že by měla znamenat něco docela jiného. Tehdy mi taky jeden z těch lidí dal cigaretu a nutil mě, abych to zkusil. "Natáhni pořádně," říkal, "až do plic, pak zadrž dech a počítej do deseti." Vykašlal jsem kouř, než jsem stačil napočítat do dvou. Ten člověk se smál a chtěl, abych to zkusil znovu. Prý aspoň tři čtyři malé šluky.

Účinek toho kouření se mi později zjevoval spíš ve snech než v opravdových vzpomínkách, zdálo se mi o hlubokém klidu, jak mám všechny údy uvolněné, klidně dýchám, hlavu lehkou. Tehdy přišla maminka domů, nařezala mi a tím to skončilo. Pán, který mě zaučoval, se u nás už nikdy neobjevil. S hašíšem jsem se setkal znovu, když mi bylo dvacet, to jsem dostal od někoho darem trochu zelenožluté libanonské pryskyřice, která se kapala na tabák. Měl jsem dojem, že výsledek nestojí za všechnu tu námahu a vydání. Jeden můj známý lékař mi ale řekl, že kdybych měl astma, vyplatilo by se to. Prý škoda, že to nemůžeme dávat astmatikům ke kouření na pokladnu.

Pili jsme čaj, který připravila Clare, a Samantha se mě začala vyptávat, co dělám.

"Já jsem žokej."

Žasly.

"Jsi přece příliš veliký," divila se Samantha.

Clare utrousila: "Žokejové nejsou normální lidi."

"Ale ano, jsou, já kupříkladu. Když žokej jezdí steeple, nemusí být malý. Někteří jezdci měří až šest stop."

"Stejně je to divné povolání," řekla Clare. "Trochu neužitečné, nezdá se vám?"

"Ale Clare!" okřikla ji Samantha.

"Jestli tím myslíte, že žokejové nijak neprospívají společnosti, tak s vámi zcela nesouhlasím," namítl jsem mírně.

"Prosím, pokračujte," vyzvala mne Clare.

"Zábava prospívá zdraví a já poskytuji zábavu."

"A co sázení? To je také zdravé?"

"Tím se kompenzuje potřeba riskovat. Riskujete peníze, ne život. Kdyby všichni, kdo potřebují riskovat, aby měli pocit štěstí, lezli na Mount Everest, představte si, kolik členů horské záchranné služby bychom potřebovali."

Málem se usmála, ale rychle to zamaskovala.

"Vy ale... vy sám riskujete."

"Nesázím."

"Dejte si pozor, Clare vás utluče argumenty," řekla Samantha.

Clare zavrtěla hlavou.

"Řekla bych, že ten tvůj malý Filip tak snadno k utlučení není, asi jako gumový míč."

Samantha se na Clare překvapeně ohlédla a zeptala se mne, kde bydlím.

"Žiju v Lambournu, to je malá vesnice v Berkshire."

Clare se zamračila a soustředěně, ostře se na mne zadívala.

"Lambourn... To je ta vesnice, kde jsou samé dostihové stáje? Něco trochu jako Newmarket?"

"Ano."

"Hm." Zamyslela se. "Asi zavolám šéfovi. Dělá knížku o anglických vesnicích a životě na vesnici. Dnes ráno si stěžoval, že toho má ještě málo... a jestli prý mě nic nenapadá. Má spisovatele, ten do těch vesnic tak na týden jezdí a vždycky mu napíše jednu kapitolu. Teď právě dopsal kapitolu o vesnici, kde mají vlastní operu... Poslyšte, nevadilo by vám, když ho zavolám?"

"Jistěže ne."

Vstala, ještě než jsem domluvil, a šla k telefonu. Samantha se za ní láskyplně ohlédla. Přišlo mi najednou zvláštní, že už ji bude k padesáti a já si ji představoval věčně mladou. Na pohled bych ji nepoznal, ale vyzařovalo z ní povědomé teplo, upřímnost, ryzí charakterové vlastnosti, skutečná добрta; to všechno se mi vybavovalo ve vzpomínkách. Těšilo mne, že ty dávné dojmy nebyly mylné.

"Clare každého dostane přesně tam, kde ho chce mít," řekla Samantha. "Mě kupříkladu přinutila, abych se pustila do té kuchařské knihy. Má víc energie než atomová elektrárna. Když jí bylo šest, tak mi oznámila, že bude nakladatelkou, a

vidíte, teď už jí k tomu moc nechybí. Teď už je zástupkyní toho člověka, se kterým mluví, a než se kdo vzpomene, bude určitě řídit celou firmu."

Povzdychla si se spokojenou rezignací. Jasně dávala najevo, jaké radosti a starosti přináší, když někdo přivede na svět geniální dítě.

Geniální dítě (na pohled zcela normální) domluvílo a vrátilo se ke stolu.

"Souhlasí," řekla Clare. "Chce tam se mnou zajet a obhlédnout to. Jestli se mu to bude zdát, pošle tam toho spisovatele a fotografa."

"Mám hodně vlastních fotografií Lambournu," řekl jsem nesměle. "Kdybyste chtěla..."

Přerušila mne a zavrtěla hlavou.

"To ne, potřebujeme profesionála, nezlomte se, to víte. Šéf říká, jestli bychom se mohli u vás zastavit, nevím, kde bydlíte, a jestli byste nám nepomohl, potřebujeme všeobecné informace a kam jít."

"Samozřejmě... s radostí."

"Výborně."

Pochvalně se usmála, pochvalně, ne vysloveně přátelsky. Ví o sobě, že je chytrá, říkal jsem si, zvykla si na to, že je chytřejší než ostatní, ale neumí to skrývat jako Jeremy Folk.

"Můžeme přijet v pátek?" zeptala se.

10

Když jsem následující den, ve středu, přijel na závodistiště v Newbury, zahlédl jsem Lance Kinshipa, jak kráčí v čele zástupu kameramanů, zvukařů a různých poskoků. Ve váznicí jsme vyslechli, že bude natáčet několik záběrů pro nějaký film, že k tomu má pozhledné vedení a že se jezdcí žádají, aby filmařům vycházeli vstříc. Tedy; aby vycházeli vstříc, ale ne do té míry, že by se při každé možné příležitosti šklebili na kameru, nýbrž, aby do filmařů pokud možno nekopali, kdyby se jim snad pletli pod nohy.

Pověsil jsem si na krk svůj nikon, oblékl přšplášť a nenápadně jsem šel udělat několik obrázků pánů točících obrázky. Teoreticky nejsou fotografické aparáty na dostihových závodistištích vítány, směji být jedině v rukou uznaných profesionálů, ale na většině závodistišt nikdo nic nenamítá, když amatéři z řad publika tu a tam něco vyfotografují, jen to nesmí být v prostorách vyhrazených pro členy Jockey Clubu. Jen při královských dostizích v Ascotu nemají amatéři nejmenší šanci, tam se kamery odkládají u vchodu jako střelné zbraně.

Lance Kinship se tvářil, jako by se vši silou snažil netvářit se jako filmový režisér. Tentokrát na sobě neměl olivově zelené semišové sako (to asi poslal s těmi krvavými skvrnami do čistírny), ale hnědávý tvídový oblek, kostkovanou košili, nenápadnou kravatu, na hlavě důstojně nasazený sportovní klobouk a na krku dalekohled. Nejspíš si přídělil roli komparsisty, představujícího diváka z vyšších vrstev.

Svým lidem dával pokyny nadneseným, důležitým hlasem, ale s nejistými gesty. Že skutečně má autoritu, poznal člověk jen podle toho, jak ho jeho štáb napjatě, pozorně poslouchal a každou chvíli se na něho díval. Vzal jsem několik záběrů tohoto úkazu, jak mají skoro všichni odvrácenou hlavu, ale přitom se na režiséra dívají. Doufal jsem, že na pozitivu bude to, co jsem chtěl zachytit, lidé, kteří na slovo poslouchají pokyny člověka, kterého nemají rádi.

V jednu chvíli, když točili sedláni před prvním dostihem, jak trenéři připevňují sedla, Lance Kinship se náhodou zadíval směrem ke mně právě v okamžiku, kdy jsem mačkal spoušť. Podíval se mi přímo do aparátu.

Dopáleně šel ke mně.

"Co to děláte?" zeptal se, ačkoliv to bylo dostatečně jasné.

"Připadá mi to zajímavé," řekl jsem skromně.

Zadíval se na mé bílé rajtky, na jezdecké boty a žluto-červenou košili pod pláštěm.

"Žokej," zabrumlal si pro sebe.

Pak se zpoza brýlí s tmavými obroučkami podíval na můj aparát.

"Nikon," prohlásil a podíval se mi do obličejce.

Byl jsem mu povědomý.

"Co dělá nos?" zeptal jsem se zdvořile.

Zamručel. Už byl doma.

"Koukejte, abyste mi nevlezl před kamery," řekl, "jste atypický, nepřeju si, aby mi žokej s nikonem kolem krku zmrvil záběr, slyšíte?"

"Dám si pozor."

Měl jsem dojem, že se mě chystá vůbec zahnat, ale vtom si všiml, že nás poslouchá několik okolostojících a rozmyslel si to. S krátkým, nespokojeným kývnutím mě opustil a vrátil se ke svému štábu. Za chvíli se všichni odsunuli o kousek dál a točili, jak jdou osedláni koně do padoku.

Hlavní kameraman táhl těžkou kameru na rameni a většinou točil z ruky. Za ním v patách šel asistent kamery s trojnožkou v ruce. Pak šel jeden zvukař, nad hlavou protáhl mikrofon na tyči, za ním druhý zvukař s takovou elektrickou bedýnkou, pořád na ní točil nějakými knoflíky. Klapka byl kudrnatý rozcuchaný mladík a nějaká slečna si psala vytrvale do notesu poznámky. Potulovali se po závodistišti celé odpoledne, pletli se všem do cesty a ustavičně se omlouvali, takže se na ně vlastně nikdo nezlobil.

Byli u startu, když jsme se řadili, já na Haroldově svěhlovém nováčkově. Naštěstí nebyli u osmé překážky, kde si můj

milý nováček stoupl předníma nohama do příkopu na odskoku a přes břízu šel prakticky hlavou dolů. Během jeho skvělého přemetu jsem vypadl ze sedla, ale ta půltuna koňského masa našťestí dopadla přímo na matičku zem a ne na mne.

Kůň zůstal chvilku ležet, měl vyražený dech, takže jsem se stačil sebrat a chytit ho za otěže. Aspoň jsem jeho stájníkovi ušetřil zoufalou honičku po závodisti. Některé koně jsem miloval, některé ne. Tenhle, to byl nešikovný, paličatý mezek s tvrdou hubou, zahajující právě kariéru steepлера, pravděpodobně neúspěšnou kariéru. Pokud naběhl na překážku správně, tak to šlo, jakmile se k ní ale dostal špatně, a to se občas stalo každému koni, ať měl sebelepšího jezdcе, ignoroval veškeré signály jak změnit krok. Znal jsem ho dobře, několikrát jsem s ním jezdil práci. Bylo mi jasné, že si budu moct gratulovat, kdykoliv se mi vůbec podaří dostat ho do cíle.

Odevzdaně jsem počkal, až se vyhrabe na nohy a až dotancuje. Vyhoupl jsem se zase do sedla a klusal s ním zvolna zpátky k tribunám. Utěšoval jsem zklamaného majitele. Haroldovi jsem to řekl na rovinu.

"Řekni mu, ať se smíří s osudem a pořídí si lepšího koně."

"Na to on nemá."

"Takhle ale zbytečně vyhazuje peníze za trénink."

"To máš sice pravdu, ale přece mu to my dva nebudeme vykládat, nebo jo?"

Ušklíbl jsem se.

"Asi spíš ne."

Vzal jsem sedlo pod paži a šel jsem do váznice. Harold šel s majitelem na skleničku pro útěchu. Harold ty peníze za trénování potřeboval a já ostatně také. Majitel platil za marný sen. To se v dostihovém světě stává znovu a znovu. Takový sen se splní jen jednou za dlouhou dobu, pak se ale splní nádherně, dokonale a člověk vidí v očích majitele svítit světla jako hvězdy. Zaplat' pánbůh za majitele, říkal jsem si, bez nich by dostihy nemohly existovat.

Když jsem se převlékl do civilu, přišel za mnou kdosi a hlásil, že na mne venku čeká nějaký člověk, že se ptá po žokejovi s nikonem.

Šel jsem se podívat, kdo to je. Venku přecházel netrpělivě Lance Kinship.

"Á, tady jste," přivítal mne, jako kdybych ho byl skutečně vědomě nechal čekat. "Jak se vlastně jmenujete?"

"Filip Nore."

"Dobře, Filipe, poslyšte, vy jste tu dnes fotografoval, jestli ty záběry budou k čemu, tak je od vás koupím, co vy na to? Platí?"

"Já..." Vzalo mi to dech. "Jistě, když chcete."

"Dobře. Kde máte aparát? Pro něj. Mám štáb u cíle, potřebuju, abyste je vzal, jak točí závěr příštího dostihu. Jasně?"

"Ano," řekl jsem omámeně.

"Tak dělejte, jedem."

Skočil jsem si pro aparát do šatny. Kinship na mě netrpělivě čekal. Prý se tam musím dostat co nejdřív, abych si vybral nejlepší úhel záběru, pak na to prý budu mít jen chvilku, protože se štáb ihned potom přesune na parkoviště, budou točit, jak se rozjíždějí diváci.

Z dalšího jsem pochopil, že se snažil na tuhle práci získat profesionálního dostihového fotografa, ale že mu všichni odmítli, neměli čas.

"Vzpomněl jsem si na vás, řekl jsem si, že by to stálo za pokus. Když máte takový aparát, tak přinejmenším musíte umět zaostřit, co?"

Pochodovali jsme rychle a Kinship občas změnil krok v drobný klus. Zadržoval se. Duševní energie ho nicméně neopouštěla.

"Potřebujeme fotky pro reklamu. Jasný?"

"Ano."

Jeho způsob řeči i chování byly v takovém rozporu s jeho zevnějškem, že mi ta naše výprava připadala naprosto neskutečná. Rozčilení, na práci soustředění filmoví režiséři (kteří jsou současně dodavateli kokainu pro společenské příležitosti, nebo také možná ne) určitě nevypadají jako páni venkovských sídel a do tvídu odění páni venkovských sídel nemluví jako kulomet, nedbale, nezkracují slova, takže „jasný“ zní jako „jas“.

Napadlo mne, že když mu šlo o reklamní obrázky, mohl si přivést svého fotografa. Zeptal jsem se ho na to.

"Jasně, měl jsem jednoho přichystaného, jenže mi umřel. Pak už jsem se k tomu nějak nedostal. Teprve když jsem vás tu viděl, vzpomněl jsem si, že ty fotky chci. Tak jsem řekl několika fotografům, ale nebyla s nimi řeč. Tak jsem si vzpomněl na vás, jasný? Těch fotografů jsem se taky na vás zeptal. Prý na to stačíte. Třeba nestojíte za nic. Ale jestli ty fotky nebudou k ničemu, nic nekoupím, jasný?"

Udýchaně klusal k cíli na protilehlé straně od tribun. Zeptal jsem se ho na fotografa, který mu umřel.

"Nějaký Millace. Znal jste ho?"

"Znal."

"Řekl, že to zmákně. Pak se zabil při autohavárii. Tak, už jsme tu. Dejte se do toho, zmáčknete, co se vám bude zdát.

Máte tam barvu, doufám?"

Přikývl jsem, on také a šel dávat pokyny svým lidem. Zase ho poslouchali s odvrácenou hlavou. Proč? Lance Kinship jistě nebyl na první pohled sympatický, ale já měl pocit, že jeho štáb je vysloveně znechucený. Kinship si určitě nebude přát fotografie, na kterých by to bylo vidět, říkal jsem si s pobavením. Počkal jsem, až se na něho filmaři nebudou dívat, a vzal jsem je, když byli soustředěni na práci.

Kinship už nebyl udýchaný. Splynul zase s dostihovým prostředím, jako by tam odjakživa patřil. Je rozený herec, říkal jsem si, jenže na rozdíl od profesionálních herců se obléká do role i v běžném životě. Zvláštní.

"Co vlastně točíte?" zeptal jsem se.

"Prostříhy."

To mi toho moc neřekl. Já se ale dál nevyptával. Šel jsem si najít místo, odkud by byl dobrý záběr. Koně vyšli na dráhu a klusali na start. Kudrnatý mladík s klapkou stál kousek ode mne. Najednou vztekle utrousil:

"Si myslí, že je pánbůh a že točíme celovečerní drama, co s tím nadělá. Točíme reklamu. Půl vteřiny se to vobjeví na plátně a konec. Páni!"

Pousmál jsem se.

"Na co je ta reklama?"

"Na nějakou brandy."

Lance Kinship přišel za mnou, aby mi sdělil, že je velice nutné, aby se na těch obrázcích také objevil a abych vzal nějaký záběr, ve kterém by skutečně dominoval.

Kudrnatý mladík pozvedl obočí a zatvářil se. Ubezpečil jsem Lance Kinshipa, že udělám všechno, co bude v mých silách. Přitom jsem měl co dělat, abych se nedal do smíchu.

Naštěstí se mi povedlo vzít dva docela slušné záběry. Bylo mi jasné, že by mě George Millace se svou pojízdnou kamerou a nevidaným postřehem hravě přetrumfl. Lance Kinship mi dal vizitku s adresou a znovu mi oznámil, že obrázky koupí, pokud budou za něco stát, jasný?

Neřekl za kolik a mně se nechtělo zeptat. Kdepak, že mne nikdy obchodník nebude.

Kdybych se měl živit fotografováním, říkal jsem si zasmušile, umřel bych do týdne hladu.

Když jsem přijel domů, zatáhl jsem záclony a rozsvítil. Sedl jsem si ke kuchyňskému stolu a znovu probral materiály George Millace v té osudné krabici. Přemýšlel jsem o jeho zvláštní, zlomyslné, škodolibé až kruté povaze, o jeho nadání, uvažoval jsem o tom, kolik na té zničující fotografii vydělal.

Je pravda, že jsem byl odhodlaný dešifrovat každou další hádanku, pokud ještě nějaké v té krabici jsou. Rébusy mě neodolatelně přitahovaly. Co když se ale dozvím další tajemství...? Co s nimi? Co s tím, co už vím?

Rozhodl jsem se, že neudělám nic, že nechám událostem volný průběh. To je pro mne ostatně typické.

Nejdřív se ale podívám na ty neobyčejně lákavé kousky materiálu, které vypadaly na pohled tak nevinně a k ničemu...

Vytáhl jsem černou světlotěsnou obálku, na kterou jsem se díval už u Millaceových. Měla skoro stejné rozměry jako ta krabice a ležela až na dně. Podíval jsem se dovnitř, ano, byl tam kus průhledné umělé hmoty, normalizovaný formát, a pak ještě dva listy papíru, těch jsem si předtím nevšiml.

Krátce jsem si ty věci prohlédl a zase jsem je zasunul do obálky. Napadlo mě totiž, že je George jistě takhle neuložil bezdůvodně. Co když na té umělé hmotě a na listech papíru jsou schované obrázky... co když jsem je už zmařil, když jsem to všechno vystavil světlu?

Jak ta průhledná umělá hmota, tak oba listy papíru nijak nepřipomínaly fotografický materiál. Prostě to vypadalo jako kus umělé fólie a dva listy kancelářského papíru, dost.

Jestli na nich jsou utajené obrázky, stejně nevím, jak je vyčarovat. Jestli na nich nebyly obrázky, tak proč je George schovával v světlotěsné obálce?

Seděl jsem a díval se nepřítomně na tichou černou obálku a přemýšlel o vývojkách. Abych mohl vyvolat obrázek na určitém druhu filmu nebo na určitém druhu papíru, musím přesně dávkovat chemikálie pro vhodnou vývojku. To znamená, že když nevím, jaký mám materiál, co je ta průhledná fólie a papír, stejně se nemůžu hnout z místa.

Zamyšleně jsem obálku odsunul a sáhl po proužcích negativů, u těch mi aspoň odpadla starost, že bych je mohl světlem zničit, byly už vyvolané. Vypadaly úplně prázdné, jako by už byly prázdné při vyvolávání, jako by na nich žádné obrázky nebyly.

Byla to barevná pětáctička, těch proužků byla celá spousta, některé byly úplně prázdné, na některých byly tmavě růžové skvrny. Proužky negativů byly po šesti snímcích. Položil jsem je do řady a hned jsem udělal první objev, docela zajímavý.

Všechny prázdné negativy byly z jednoho filmu, a všechny ty s temně růžovými skvrnami z druhého. Čísla na okrajích následovala pěkně popořádku, od jedničky do šestáctičky. Dva filmy o šestácti snímcích.

Věděl jsem, jaký to je film, protože skoro každý výrobce umísťuje číslování trochu jinak, ale to asi nebylo tak důležité.

Závažnější byly základní vlastnosti barevných negativů.

Zatímco diapozitivy se člověku jeví v přirozených barvách, negativní barevný film je v komplementárních, doplňkových barvách, a pokud z něho člověk chce získat přirozené barvy, musí samozřejmě udělat z negativu pozitiv. Základní barvy spektra jsou modrá, zelená a červená. Odpovídající doplňkové barvy na negativu jsou žlutá, purpurová a azurová. Na negativě by tedy měla být pomíchaná žlutá, purpurová a azurová, jenže většina firem vyrábí do oranžova zbarvené filmy, aby dobře vyšla světlá a bílá. Proto jsou také vždycky okraje barevného filmu do oranžova. Oranžový nádech průhledného celulóidu překrývá žlutou, takže se pak nejeví jako žlutá, ale oranžová.

Negativy George Millace byly celé bledě oranžové, průhledné. Co když ta oranžová překrývá žlutou kresbu?

Kdybych ty negativy vyvolal, neviditelná žlutá se zobrazí jako modrá.

Rozhodl jsem se, že to stojí za pokus. Šel jsem do temné komory, namíchal vývojku a přichystal vyvolávací automat. Musel jsem chvíli počkat, než zabudovaný termostat zahřeje jednotlivé lázně na optimální teplotu. Pak se ale obrázky kopírovaly samy, procesor je automaticky přenášel z jedné lázně do druhé po válečkách. Každý list fotografického papíru putoval přístrojem sedm minut.

Zjistil jsem, že pod tou oranžovou opravdu byla modrá, jenže to nebyly obrázky, ale jednolitá modř. Prostě jen modrá. Při kopírování pozitivů z barevného negativu existuje takové množství variant postupu, že hledat obrázek na zdánlivě prázdném negativu je jako když člověk kráčí poslepu hustým lesem. Kopíroval jsem každý negativ zvlášť, jeden po druhém, na všechny možné způsoby, ale s malým úspěchem.

Nakonec jsem měl třicet šest sytých modrých obdélníků a třicet šest obdélníků, na kterých byla tu a tam tmavě růžová skvrnka.

Jedna věc je jistá, říkal jsem si, když jsem obrázky propíral pod tekoucí vodou, George by určitě nikdy nefotografoval sedmdesát dva modrých obdélníků jen tak pro nic za nic.

Několik kopií jsem vysušil a pořádně si je zblízka prohlédl. Ukázalo se, že na některých je nepatrně naznačená temnější kresba, byla sice skoro nerozeznatelná, ale byla tam.

Když mi konečně došlo, jak to vlastně George zařídil, byl jsem už příliš utahaný a nechtělo se mi znovu se do toho pouštět. Vyčistil jsem automat, uklidil komoru a šel si lehnout.

Brzy ráno telefonoval Jeremy Folk a ptal se, jestli jsem už byl u babičky.

Řekl jsem mu, aby na mne nespěchal. Prý jsem na to měl dost času. Jestli prý jsem nezapomněl, co jsem slíbil.

"Dobře, tak já tam tedy zajedu, nejspíš v sobotu po Ascotu."

"Co jste vlastně dělal?" zeptal se Jeremy nařikavě. "Měl jste na to celý týden, mohl jste tam zajet kdykoliv. Uvědomte si, že ona doopravdy umírá."

"Pracoval jsem a taky jsem dělal v komoře."

"Věci z té krabice?" zeptal se podezíravě.

"Hm."

"Nedělejte to." Varoval mě. "A vyšlo vám něco?"

"Modrý z nebe. Modrý. Modrá sedmačtyřicítka."

"Cože? Jste střízlivý?"

"Jsem jako rybička, i když zívám. Poslouchejte. George Millace dal na aparát modry filtr a pak ofotografoval černobílé obrázky na barevný film. Filtr B-47 je nejtmavší modrý filtr, jaký se dostane, a já se s vámi sázím, že ho použil."

"Mluvíte čínsky."

"Mluvim jako Millace, mazaný, prohnáný Millace, sedmkrát zalomená hřídel."

"Vy jste namouduši opilý."

"Nesmysl. Jakmile zjistím, jak se té modré zbavit a jakmile se mi to podaří, budeme mít v ruce další napínavé pokračování poutavé detektivky George Millace."

"Já si ale opravdu myslím, že byste to všechno měl spálit."

"Ani mě nenapadne."

"Pro vás je to hra, jenže to žádná hra není."

"To já vím."

"Tak buďte proboha opatrný."

Slíbil jsem, že budu. Takovou věc člověk slíbí snadno.

Jel jsem na wincantonské dostihy v Somersetu, kde jsem měl jet dva koně pro Harolda a tři pro jiné. Byl jasný den, ale foukal syrový vítr, až slzely oči. Úroveň dostihů člověku věru slzy neosušila, protože trenéři odhlásili skoro všechny lepší koně a poslali je do Newmarketu a do Ascotu, takže ve Wincantonu zbyl jen klopýtající průměr. Pracně jsem se pětkrát proboujel a prokopával dráhou od startu k cíli. V nováčcích jsem se ocitl se svým partnerem najednou úplně sám na špičce díky tomu, že většina ostatních koní popadala u prvního otevřeného příkopu.

Drobný malý trenér mého koně se usmíval od ucha k uchu. Měl vlhké oči a vlhký nos.

"Pane jo, mládenče, to bylo něco! Pane jo, ale že je zima, zatracená! Pod' dovnitř, pod' se zvážit. Nestůj tady, ještě se nasydneš. Pane jo, to nám to ale vyšlo! Jak všichni popadali, co?"

"Však vy jste toho vašeho také skvěle připravil." Shodil jsem sedlo. "Skáče výborně."

Usmíval se na celé kolo radostí.

"Pane jo, mládenče, tak mu to šlo dneska, to by zvládnul i Aintree. Pod' dovnitř, pod'."

Šel jsem se zvážit, pak do šatny, převléknout, znovu zvážit, zajet dostih, zase zpátky, převléct, zvážit...

Kdysi to pro mne bylo všechno nové, vzrušující, tenkrát se mi vždycky zběsile rozbušilo srdce, kdykoliv jsem vykročil od váznice k padoku, pokaždé, když jsem klusal ke startu. Po deseti letech se mi srdce rozbušilo jen před velkými dostihy, a to ještě jen tehdy, když můj kůň měl šanci na umístění. Někdejší opojné vzrušení se změnilo v rutinu.

Mizerné počasí, namáhavé, dlouhé cestování, zklamání, zranění, to všechno jsem dřív bral jako samozřejmost, jako že to patří k mému povolání. Po deseti letech jsem už věděl, že to všechno je hlavní součást mého povolání, že výjimečné jsou naopak ty světlé okamžiky, vítězství, zvláštní prémie.

Pro jezdeckou profesi jsem měl tyto předpoklady: miloval jsem rychlost, miloval jsem koně a uměl jsem tyhle dvě lásky dobře spojovat. Také jsem měl pevné kosti, dobře jsem padal a rychle jsem se hojil, když se mi přece jen něco stalo.

Žádného z těchto předpokladů snad s výjimkou lásky ke koním, jsem jako profesionální fotograf nemohl využít.

Podrážděně jsem po skončeném odpoledni šel k vozu. Nechci být fotografem. Jsem žokej. Chci být to, co jsem až dosud byl ve známém světě, nechtělo se mi vykročit do budoucnosti, ze které by už nebylo návratu. Přál jsem si, aby všechno zůstalo při starém, bránil jsem se změnám.

Brzy ráno následující den se na mém prahu objevila Clare Bergenová v průvodu jakéhosi tmavovlasého mladého muže, v jehož prstech, když mi tiskl pravici, přímo vibrovala energie. Já si dřív myslel, že nakladatel je spíš důstojný, otcovský typ. No co, zase jeden zastaralý předsudek praskl jako bublina.

Clare měla na hlavě strakatou barevnou čepici, strakatou šálu kolem krku, na sobě afghánský kožíšek, lesklé žluté šponovky a vysoké boty s beránkem dovnitř. Co se dá dělat, říkal jsem si, spláší jen polovinu koní; jen ty nervóznější.

Odvezl jsem je landroverem, který jsem si půjčil od Harolda. Dívali jsme se na několik skupin koní při práci. Pak jsem oba návštěvníky provezl po vesnici a ukázal jim, kde bydlí který trenér. Potom jsem je vzal k sobě, aby mohli při kávě v klidu uvažovat.

Pan nakladatel prohlásil, že by to rád obešel pěšky a vykročil. Clare vypila druhý šálek horké kávy. Zeptala se, jak mohu žít v tak hrozném větru, že má dojem, že by ji ten vítr dokázal přelomit vedví.

"Tady snad fouká pořád," přiznal jsem.

"A všechno je to tu takové holé, i ty kopce..."

"To je dobré pro koně."

"Mám dojem, že jsem vlastně v životě na žádného koně nesáhla," zatvářila se překvapeně. "Většina mých známých koníčkářů pohrdá."

"Lidé se většinou rádi dívají na jiné z vršku, zvlášť když na to nemají," řekl jsem mírně, bez urážky.

"Au, to bylo ale pohotové!"

Usmál jsem se.

"To byste se divila, jakou nenávist vůči koním člověk někdy u lidí vidí, počínaje posměšky a hysterickými výbuchy konče."

"Vám to nevadí?"

"To je problém těch lidí, můj ne."

Zadívala se na mě zpřímá velikýma šedýma očima.

"Co je váš problém?" zeptala se.

"Když někdo řekne, že jsem skočil přes palubu, zatímco jsem se potopil i s lodí."

"Cože?"

"Když někdo řekne, že jsem spadl z koně, a on zatím upadl kůň i se mnou."

"A v tom je rozdíl?"

"Velice podstatný."

"Děláte si ze mne legraci."

"Trošku." Vzal jsem její našpiněný šálek a šel ho dát do myčky. "A co je váš problém?"

Zamrkala a po krátkém zaváhání řekla:

"Když si někdo myslí, že jsem hloupá."

"Tohle byla pozoruhodně pravdivá odpověď."

Zadívala se jinam, jako by byla v rozpacích. Pak prohlásila, že se jí líbí moje kuchyně, a jestli prý si smí vypůjčit koupelnu. Za několik minut se odtamtud vynořila bez čepice a čerstvě naličená. Zeptala se, jestli jsou ostatní prostory domku také přístupné veřejnosti.

"Chcete si to tu prohlédnout?"

"Hrozně ráda."

Ukázal jsem jí obývací pokoj, ložnici a nakonec temnou komoru.

"To je všechno," řekl jsem.

Stál jsem v hale a ona se pomalu rozhlížela po komoře.

"Říkal jste, že fotografujete."

"Ano."

"Já myslela, že..." zamračila se. "Máma říkala, že jsem vás moc odbyla, když jste se nabízel... ale já přece netušila..."

"To nic, to je v pořádku."

"Takže... ukážete mi je?"

"Když opravdu chcete... jsou tamhle v té skřínce." Otevřel jsem jednu zásuvku a probíral se šanony. "Tady, Lambourn."

"Co je v těch ostatních?"

"Obrázky."

"Jaké?"

"Za patnáct let."

Ostře se na mě zadívala, jako bych mluvil nesmysly, dodal jsem tedy:

"Obrázky, které jsem udělal za tu dobu, co mám vlastní fotoaparát."

"Aha."

Zadívala se na hřbety šanonů, kde byly nápisy. Četla nahlas:

"Amerika, Francie, děti, u Harolda, život žokeje... Co je život žokeje?"

"Prostý obyčejný, všední život, když je člověk žokej."

"Smím se podívat?"

"Jistě."

Vytáhla plný šanon ze zásuvky a nakoukla dovnitř. Pak si obrázky odnesla do kuchyně a já šel za ní s fotografiemi Lambournu.

Položila svůj šanon na kuchyňský stůl, otevřela ho a začala soustavně prohlížet stránku za stránkou, obrázek za obrázkem. Mračila se při tom.

Ani slovo komentáře.

"Smím se podívat na ten Lambourn?"

Podal jsem jí ho. Zase si snímky prohlížela mlčky.

"Já vím, že nejsem jednička, ale nemusíte přemýšlet, jak mi to taktně sdělit."

Zuřivě se na mě zadívala.

"Vy lžete, vy velmi dobře víte, že jste dobrý."

Zavřela lambournský šanon a poklepávala na desky prsty.

"Nevidím důvod, proč bychom tenhle materiál nemohli použít," řekla. "Já ovšem sama nerozhoduju."

Zalovila v kabelce a vytáhla cigarety a zapalovač. Dala cigaretu mezi rty a zapálila si. S překvapením jsem zjistil, že se jí třesou ruce. Proboha, co ji mohlo tak rozčilit? Něco ji ale určitě velmi vyvedlo z míry, protože ten suverénní lesklý nátěr jako by zmizel. Předě mnou prostě seděla hluboce na něco soustředěná tmavovlasá dívka.

Několikrát vdechla kouř a dívala se přitom nepřítomně na konečky prstů. Třáslas se jí.

"Co se stalo?" zeptal jsem se.

"Nic." Rychle se na mě podívala a zase odvrátila oči. Pak řekla: "Hledala jsem něco takového, jako jste vy."

"Něco..." nechápal jsem nic.

"Máma vám myslím řekla, že chci být nakladatelkou, ne?"

Odklepla popel z cigarety.

"Ano, řekla."

"Lidi se tomu většinou smějí, protože jsem tak mladá. Jenže já už pracuju v nakladatelství pět let... vím co chci."

"O tom nepochybuji."

"Ráda bych přišla s knížkou, která by mi zajistila jméno ve vážné publicistice, aby si mě lidi pamatovali jako tu, která vydala určitou známou knihu. Hodně úspěšnou knihu. Pak bych měla zajištěnou budoucnost v oboru. Rozumíme mi?"

"Ano."

"Takže já už dobře jeden dva roky takový titul hledám, hledám a zoufám si přitom, protože chci něco mimořádného, zvláštního. A teď..." zhluboka se nadýchla... "...teď jsem to našla."

"Ale Lambourn není nic převratného," řekl jsem nechápavě. "Kromě toho je to přece knížka vašeho šéfa..."

"Ale tu přece nemyslím, co vás napadá, myslím tohle."

Položila ruku na šanon nadepsaný Život žokeje.

"Myslím tyhle obrázky. Ty ani nepotřebují komentář, vyprávějí samy." Vdechla kouř. "Když se dobře seřadí... když se naservírují jako způsob života... jako životopis... jako sociální studie, pohled na člověka... i pohled na dostihový svět... Bude to skvělá změna po všech těch kytičkách a rybičkách."

"Těch kytěk se ale prodalo aspoň dva milióny výtisků, ne?"

"Vy mi nevěříte, vidíte? Vy prostě nechápete..." zamračeně se odmlčela. "Už jste někde tyhle fotografie uveřejňoval?"

Myslím třeba v novinách nebo v nějakém časopise?"

Zavrtěl jsem hlavou.

"Ne nikdy, ani jsem se o to nepokoušel."

"Vy jste neuvěřitelný, máte takovýhle talent a nic s ním nepodnikáte."

"Ale... přece fotografuje každý druhý."

"Jistě. Jenže ne každý má dlouhou, ukončenou sérii snímků ilustrujících způsob života." Odklepla popel. "Přece to tu máte všechno, ne? Dřinu, nadšení, mizerné počastí, fiaska, triumfy, bolest... Já si ty obrázky prohlédla jen jednou a na přeskáčku, a už teď vím, jaký vedete život. Poznala jsem zblízka vaše povolání. Protože jste to uměl fotograficky zachytit. Známe vaše povolání skrz naskrz. Viděla jsem to, co jste viděl vy. Nadšení majitelů. Jak jsou rozdílní. Jak důležití jsou stájnici. Jak jsou trenéři ustaraní a napjatí. Všude je to vidět. Vidím, jak se žokejové baví a jak to berou věcně a klidně, cítím, co jste nepochybně cítil vy. Pochopila jsem, co jste v těch lidech našel. Dívám se teď na lidi jinak díky tomu, že jsem viděla tyhle vaše věci."

"Neměl jsem tušení, že je toho na těch obrázcích tolik vidět..." řekl jsem pomalu.

"Podívejte se třeba na tenhle, na ten poslední..." vytáhla obrázek. "Obrázek, na kterém nějaký mužský svléká botu mládenci s poraněným ramenem... Komentář není zapotřebí, je dokonale vidět, jak se to ten člověk snaží udělat šetrně, že to bolí... je to vidět v každé křivce těla, ve tvářích." Vrátila snímek na místo a řekla zcela vážně: "Asi mi chvíli potrvá, než pro všechno připravím půdu tak, jak chci. Dáte mi slovo, že nepoběžíte a nenabídnete ty obrázky někomu jinému?"

"Ovšem."

"A nezmiňujte se o tom, prosím, před mým šéfem, chci, aby tohle byla moje knížka, ne jeho."

Pousmál jsem se.

"Jistě."

"Poslyšte, vy možná nejste ctižádnostivý, ale já ano."

"Ano."

"Moje ctižádnostivost vám ale neublíží, naopak, jestli kniha půjde na odbyt... a to ona půjde... budete dostávat procenta." Odmlčela se. "V každém případě můžete dostat zálohu, jakmile budou hotové smlouvy."

"Smlouvy..."

"Jistě, smlouvy. A tyhle obrázky opatrujte, ano? Brzy se pro ně osobně vrátím."

Rychle mi podala šanon a já ho zastrčil na místo do skříňky, takže když se vrátil její mladý nadřízený, viděl už jen obrázky Lambournu. Bez vzrušení prohlásil, že to s nimi půjde, a po chvíli s obrázky a s Clare odjel.

Když jsem osaměl, říkal jsem si, že přesvědčivý zápal Clare pro tu knížku jí časem vyprchá. Uvědomí si, že většina jejích známých kouká na "koníčkáře" svrchu. Uvědomí si, že fotografické vyprávění žokeje o jeho vlastním povolání nevzbudí zájem široké veřejnosti, napíše mi omluvný dopis nebo stručný a věcný dopis, ve kterém mi sdělí, že po zralé úvaze...

Pokřčil jsem rameny. Nedělal jsem si žádné iluze. Až ten dopis přijde, záležitost skončí.

Předchozí ráno jsem si cestou do Wincantonu vyzvedl ve Swindonu filmy, které jsem si tam dal vyvolat. V pátek jsem všechnen volný čas trávil kopírováním snímků Lance Kinshipa a jeho štábu.

Zdálo se mi, že by s obrázky mohl být docela spokojený (kromě těch, na kterých bylo vidět, s jakou nechutí s ním ostatní spolupracují, ty jsem mu ale v žádném případě nehodlal ukázat). Měl jsem štěstí, filmaři se mi docela přirozeně seskupovali do kompozice, a Kinship všude vypadal nesmírně důstojně, celý v tvídě. Řídil akci vznešenými gesty dirigenta. Na jedné sérii obrázků bylo krásně vidět koně nabíhající přímo na kameru, jak se blížili k cíli.

Měl jsem tam také několik detailnějších snímků ostřených na Kinshipa, s mň zřetelnou skupinkou filmařů v pozadí. Na dvou fotografiích se mi podařilo vzbudit trochu surrealistický dojem, bral jsem to přímo za filmovou kamerou, vyšla tmavá a obrovská, v předním plánu, a ve středu, v náhodném, zatoulaném slunečním paprsku vévodila dobře zaostřená Kinshipova postava. Když jsem si prohlédl všechny obrázky, došel jsem k závěru, že snad na nich opravdu najde to, co chtěl, to jest, jak odborník na slovo vzatý dokonale řídí důležitou akci. Sice šlo jen o natáčení dvouvteřinového reklamního šotu, ale fotografický seriál z toho udělal impozantní záležitost.

Večer jsem na zadní stranu fotografií nalepil titulky psané na stroji na úzkých prouzcích papíru. Pak jsem všude připsal Copyright Filip Nore. Připadal jsem si přitom trochu směšně. Charlie to před lety také vždycky tak dělal, a teď jako by se mi díval přes rameno a připomínal mi, že se o svou práci musím řádně starat a její výsledky chránit.

Práci?

To slovo mě znepokojilo. Poprvé jsem o fotografování přemýšlel jako o práci, automaticky, sám od sebe.

Nesmysl, jsem žokej.

Když jsem se v sobotu brzo ráno probudil, čekal jsem, že mi Harold zavolá a řekne mi, abych předstíral, že je mi špatně. Ani bych nemusel moc předstírat, bylo mi špatně už z toho pomýšlení.

Zavolal ve tři čtvrti na deset.

"Seš v pořádku?" zeptal se.

"Ne!"

"Koukej, abys byl v pořádku, před chvílí volal Victor, nečekal jsem, co mi poví, a řekl jsem mu rovnou, že budoucnost Chainmaila záleží na tom, jak se s ním bude zacházet při dostihách."

"No a?"

"Victor řekl, že by mu neuškodilo, kdyby se moc nehonil, tak jsem mu řekl slovo od slova, cos mně řekl ty, že seš ochotnej pro něho třeba vyplivnout duši, když tě nechá jezdit na vítězství," hlaholil Harold rozjařeně. "A víš, co mi na to řekl? Že se to od toho slavného charakteru dalo čekat."

"Chceš snad říct..."

"Jo, že si to rozmyslel," zahalasil vítězně. "Když se ti to podaří, tak klidně přijď s Chainmailem první. Vlastně koukej, aby se ti to podařilo."

"Ale Chainmail není..."

"Sakra, tak chceš toho koně jet, nebo ne?"

"Chci."

"Dobrý. Tak nashle v Ascotu."

Práskl telefonem na znamení, že jsem podle jeho názoru nebyl dostatečně vděčný za to, jak to skouel s Victorem. Jestli ale Victorovi slíbil, že Chainmail vyhraje, a já ho z toho podezíral, pak jsem na tom hůř než předtím.

V Ascotu jsem ze všeho nejdřív vyhledal Haroldova hlavního stájníka, který doprovázel koně, a zeptal jsem ho, jak na tom Chainmail je.

"Bujnej a netrpělivej jako ďábel."

"A co Daylight?"

"Klidnej jako stará jalovice."

"Na co si vsadili vaši mládenci?"

Úkosem se na mě podíval. "Na každého trošku, na voba. Proč, neměli by?"

"Ale jo, jasně že jo. Ale však víte, jak to chodí, někdy mají stájníci lepší přehled o vyhlídkách koně než trenér."

Ušklíbl se. "To je fakt. No, ale dneska," pokrčil rameny, "...vsadili na každý trošku. Teda, ne tejdenní plat, jen náký drobný."

"Tak děkuji."

Přikývl jsem a odešel do váznice aspoň o jednu starost lehčí. Stájníci by neriskovali ani drobné na pivo, kdyby si mysleli, že není žádná šance. Mohu aspoň počítat s tím, že oba koně mají dobrou náladu, nohy i zažívání. Co chtít víc. Zahlédl jsem Victora Briggse v hloučku před váznici. Jako vždycky: černý klobouk s širokou obrubou, těžký tmavomodrý kabát, černé rukavice... Tvářil se také stále stejně, to jest, vůbec se netvářil. Když mě zahlédl, jistě si povšiml, jak jsem se zarazil. Uvažoval jsem o tom, mám-li projít, aniž bych s ním promluvil.

Ne, to nejde.

"Dobry den, pane Briggsi."

"Brýtro."

Mluvil úsečně, to bylo všechno. Nezdálo se, že by se chtěl se mnou pouštět do řeči, takže jsem po krátkém zaváhání šel dál k váznici. Když jsem ho míjel, procedil mezi zuby:

"Chci vidět tu vyplivnutou duši."

Otočil jsem se a ohlédl se na něho. Tvářil se stále kamenně, oči měl tvrdé a chladné. Měl jsem co dělat, abych se nezajíkl. Řekl jsem, že dobře, a šel dál. Teď jsem litoval, že jsem vůbec vyřkl ten nadnesený proslov, že bych tu duši vyplívl.

V šatně někdo vyprávěl vtip o dvou sochách v parku, zatímco Steve Millace rozcvičoval hojící se rameno a trpce si přitom stěžoval, že ho doktor nechtl ještě uznat. Kdosi další sděloval svému okolí, co sám vyslechl o nejnovější aféře v dostihovém světě. Svlekal jsem se z civilu a poslouchal přitom všechny tři.

"...takže ty dvě nahatý sochy, chlap a ženská, proti sobě v tom parku stály a koukaly na sebe víc jak sto let..."

"Já mu povídám, že už ji mám opravdu rozhejbanou... to teda fakt od něho nebylo fér."

"V Jockey Clubu prý zřizují nový podvýbor..."

"...no a pak k nim přiletěl anděl a povídá: když tu tak trpělivě stojíte už takovou věčnost, v zimě i v létě, tak já vám za odměnu dám půl hodiny lidského života, můžete dělat to, po čem nejvíc toužíte..."

"No hele, podívej se, otočím tu ruku v rameni úplně kolem dokola, můžu s ní kroužit. No řekni?"

"Ten výbor prý má jmenovat do funkce rozhodčí."

"No a ty dvě sochy tedy vobživly, podívaly se na sebe, a von, teda ten chlap, řekl: Deme na to? A vona, že jo. A šups za keřičky a už vodamtud bylo slyšet všelijaký šustění a praskání..."

"Udržel bych každého koně, každého, fakt, říkal jsem mu to, jenže on mě sraab ani neposlouchal."

"...snad že těm rozhodčím budou platit..."

"Po čtvrt hodině z toho roští vylezli, celý řičný a celý šťastný. No a ten anděl jim řek, že spotřebovali teprve čtvrt hodinu, že jim ještě jedna zbejvá, a jestli teda chtějí, že můžou znova..."

"Jak vlastně dlouho srůstá taková klíčnická kost?"

"Lord White prý s tím návrhem souhlasí..."

"No a ty sochy se jako uchichtly, a že teda jo, že na to jdou znova. A von říká: Ale teď to uděláme vobráceně, jo? Já budu držet holuba a ty se na něj vysereš."

Mezi salvami smíchu jsem ještě zaslechl:

"... a Ivor den Relgan prý tomu bude předsedat."

Otočil jsem se k vyprávějícímu:

"Cos to říkal?"

"Já nevím, jestli je to pravda... ale jeden novinář na drby mi řekl, že den Relgana pověřili, aby ustavil podvýbor, který bude jmenovat rozhodčí."

Zamračil jsem se.

"To ale bude mít den Relgan náraz dost velkou pravomoc, co?"

Pokrčil rameny.

"V tom já se nevyznám."

On se v tom snad nevyznal, ale jiní ano. V průběhu odpoledne člověk přímo viděl, jak ta novinka putuje mezi lidmi. Jeden člen Jockey Clubu po druhém začal jevit neklid, nelibost a překvapení. Jen jedné poněkud nesourodé čtveřice jako by se to netýkalo, čtveřice, která přitahovala pohledy všech přítomných.

Lord White. Lady Whiteová. Ivor den Relgan. Dana den Relganová. Stáli před váznicí ve slabém listopadovém slunci.

Obě ženy v norkových kožíších. Lady Whiteová hubená až vychrtlá, nešťastná, Dana den Relganová zářící, kypící zdravím, svítící bílé zuby, rozesmáté oči, hledící s jiskrou na lorda Whitea a s nadřazeností na lady Whiteovou.

Lord White se hřál ve slunci její přízně a léta z něho odpadávala jako stará hadí kůže. Ivor den Relgan se díval z vysoka na celý svět, v ruce doutník, tvářil se, jako by mu Ascot patřil. Měl zase na sobě přepásaný velbloudí kabát.

Majestátní, dozadu scísnuté ocelově šedé vlasy, přitahoval pozornost všech, jako by mu právem náležela.

Vedle mne se objevil Harold. Zadíval se tam kam já.

"Čingischán, chystá se vládnout celému světu," řekl.

"To myslíš ten podvýbor?"

"Nezdá se ti, že když nechaj takovýho, jako je den Relgan, aby si sám sestavil výbor, nezdá se ti to trochu zvláštní?" řekl jedovatě.

"Co ty si myslíš, je to kosmetika, nebo kamufláž?"

"Nejspíš oboje. To by totiž mohli rovnou říct dobrý, pane Relgáne, vyberte si za rozhodčí koho chcete, a my je budeme platit. Je to neuvěřitelný."

"To ano."

"Starej Neposkvrněnej sníh je z tý holky tak zblblej, že by jejímu tatíkovi snad dal všecko," řekl Harold

"To byl nápad lorda Whitea?"

Harold se ušklíbl

"Mysli hlavou, Filipe. Kdo se už roky snaží vši silou dostat do Jockey Clubu? A kdo má dcerušku krasavici zrovna ve správném věku, aby mohla vyjet po starým Neposkvrněným? Ivor den Relgan konečně narval botu mezi dveře do svatostánku velení dostihového sportu, a to si piš, že jak se dostane dovnitř a začne rozhodovat, už ho odtamtud stará garda nikdy nedostane."

"Tobě to opravdu leží v hlavě," podivil jsem se.

"Sakra, to je přece jasný. Dostihovej sport je skvělej sport a až do teďka taky svobodnej. Sakra, to je jasný, že nikdo nechce, aby se vedení rozbilo, aby se roztrhalo na cucky, koupilo a pošpinilo, jako to je u jinejch sportů, který bych klidně moh jmenovat. Že je dostihovej sport zatím zdravěj, to nám až doteďka zaručovalo vedení, složený ze samejch dobrovolnejch funkcionářů, který to dělají z lásky. Jasně, sem tam něco zvoraj, ale to se zase vždycky spraví. Jestli ale

den Relgan bude jmenovat placený funkcionáře, tak pro koho si myslíš, že ty rozhodčí budou dělat? Pro nás? Pro dostihovej sport? Nebo pro Ivora zatracenýho den Relgana, co?"

Poslouchal jsem, s jakou vášnivou opravdovostí hovoří a jak se mu třese hlas upřímným hlubokým roztrpčením. "Jockey Club to přece nedovolí," namítl jsem.

"Ale dovolí. Už se stalo. Páni výboři jsou tak zvyklí, že všechno rozhoduje lord White, že mu to bez rozmejšlení odhlasovali. Předpokládají, že je čestnej, poctivej a že se snaží všechno dělat co nejlíp. A to on taky jo, jenže teď je zblblej a to je sakra nebezpečný."

Dívali jsme se na tu čtveřici. Lord White co chvíli jako by náhodou sáhl Daně na ruku, na rameno, nebo se dotkl její tváře. Otec Dany přihlížel se shovívavým a spokojeným úsměvem. Chudák lady Whiteová jako by byla ještě hubenější a šedivější, trtila se ve svém norku a nakonec odešla. Ostatní si toho ani nepovšimli.

"Někdo," procedil Harold výhrůžně mezi zuby, "s touhle věcí něco musí udělat. A to rychle, než bude pozdě."

Vtom zahlédl v dálce Victora, stál tam osamělý, jako vždy. Odešel za ním a já pozoroval se zájmem, jak spolu Dana a lord White flirtují jako dva veselí kolibřici. Napadlo mne, že už neprojevuje tolik zdrženlivosti jako v Kemptonu.

Ustaraně jsem se odvrátil. Proti mně zvolna kráčel Lance Kinship, díval se střídavě na Relganovy a na mne. Uvědomil jsem si, že by se mnou chtěl mluvit tak, aby to Relganovi neviděli. V duchu jsem se usmál a šel mu naproti.

"Mám obrázky pro vás v autě, vzal jsem je sebou pro každý případ, kdybyste tu byl."

"Máte je tu? Výborně, výborně. Poslyšte, potřeboval bych si promluvit tamhle s tím děvčetem." Znovu se zadíval k Daně. "Nemohl byste za ní zajít? Nemohl byste jí dát nenápadně vzkaz? Tak, aby to ti dva mužský neslyšeli? Nemohl byste se o to pokusit?"

"Zkusím to," řekl jsem.

"Výborně. Skvěle. Řekněte jí, prosím vás, že ji po třetím dostihu budu čekat v jedné soukromé lóži." Dal mi číslo lóže.

"Řekněte jí, ať tam za mnou přijde. Jasný?"

"Pokusím se."

"Dobrý. Budu vás sledovat. Tamhle odtud. Až se vám podaří jí tu zprávu předat, tak mi to přijdte říct. Jasný?"

Přikývl jsem. Ještě jednou se rychle podíval na Danu a zmizel. Byl tentokrát oblečený velice podobně jako v Newbury, ale všeobecný dojem modré krve kazily světle zelené ponožky. Je to chudák, říkal jsem si, pořád si na něco hraje. Hraje si na velkého režiséra a hraje si na aristokrata, přitom není ani velký režisér, ani aristokrat. Victor Briggs přece říkal, že ho na večírky zvou jenom pro ty dárečky. Neúspěšný nešťastník, snažící se vloudit mezi smetánku pomocí malých balíčků bílého prášku.

Ohlédl jsem se na Relgana. Ten zase používal Danu: vlastně ke stejnému účelu. Ivor den Relgan ale dojem trapně politováníhodného nešťastníka nedělal. Tvrdý, bezohledný, žíznicí po moci, sám se sebou spokojený člověk, kterému bylo jedno, kolik mladých lidí zmáčkne na cestě za svým cílem.

Došel jsem až k němu a pokorným, vemlouvavým tónem, který jsem se za ta léta lichocením majitelům koní ke své hanbě docela dobře naučil, jsem mu znovu poděkoval za dárky, kterými nás zahrnul v Kemptonu.

"To stříbrné sedlo... chtěl jsem vám říct... opravdu je velice pěkné, rád se na ně dívám."

"To mě těší," řekl s nepřítomným pohledem, bez zájmu. "To vybrala má dcera."

"Má vynikající vkus," řekl lord White láskyplně.

Obrátil jsem se přímo k Daně.

"Mockrát vám děkuji."

"To mě těší," zamumlala, rovněž bez zvláštního zájmu o mou osobu.

"Prosím vás, nemohla byste mi říct, jestli to je unikát, nebo jestli těch sedel je víc?" zeptal jsem se.

Asi o krok nebo dva jsem ustoupil, aby se musela obrátit, až mi bude odpovídat. Než stačila doříct větu, než mi řekla, že viděla jen jedno, ale nemůže s určitostí tvrdit, jestli bylo opravdu jediné, zašeptal jsem:

"Je tu Lance Kinship, chce se s vámi sejít."

"Ach!"

Rychle se ohlédla na své společníky. Lordu Whiteovi věnovala zářivý úsměv. Mně řekla tiše:

"Kde?"

"Po třetím dostihu v soukromé lóži." Řekl jsem jí číslo.

"Opravdu mám radost, že se vám to sedlo líbilo," řekla nahlas a obrátila se k lordu Whiteovi. "Člověka potěší, když někoho potěší, že?"

"Moje milá, vy rozdáváte radost už tím, že existujete," poznamenal rozverně.

To by dojalo i anděly nebeské, pomyslel jsem si. Zvolna jsem se odpoutal a šel oklikou za Lancem Kinshipem.

"Předal jsem váš vzkaz," řekl jsem mu.

"Dobře," přikývl.

Pak jsme se domluvili, že mu dám fotografie před vážnicí během posledního dostihu.

Daylight běžel ve třetím a Chainmail ve čtvrtém dostihu. Když jsem se chystal na třetí, zastavila mě cestou z vážnice do padoku příjemná paní. S úžasem jsem si uvědomil, že je to Marie Millaceová.

Marie Millaceová, na jejímž obličejí nezbyla prakticky žádná stopa po tom hrozném zpustošení, paní Millaceová opět na nohou, oblečená v hnědém, bledá a unaveně vyhlížející, ale jinak v pořádku.

"Slíboval jste mi, že se mi to zahojí beze stopy, a měl jste pravdu."

"Vypadáte skvěle."

"Mohla bych s vámi mluvit?"

Ohlédl jsem se po ostatních jezdcích, se kterými jsem předtím šel. Už vcházeli do padoku.

"Já... mohli bychom se sejít potom? Co takhle po čtvrtém dostihu? Až se převleču. Někde v teple."

Navrhla jeden z barů. Domluvili jsme si schůzku a já šel do padoku, kde jsem se přidružil k Haroldovi a Victoru Briggsovi, už tam čekali. Nic neřekli a já taky mlčel. Všechno podstatné už bylo řečeno a na nepodstatné věci jsme neměli náladu. Harold mě vyhodil do sedla na Daylighta a já jsem zamával jemu i Victorovi. Victor mi uštědřil další kamenný briggsovský pohled.

Nebylo jisté, má-li Daylight vůbec šanci vyhrát. Byli tam mnohem lepší koně a Daylight nebyl ani mezi favority, natož mezi těmi nejžhavějšími.

Klusal jsem ke startu a uvažoval o odvaze, o slovu, kterým jsem se jinak nezabýval. Donutit koně, aby chodil co nejrychleji přes překážky, to mi připadalo docela přirozené, těšilo mě to, dělal jsem to rád. Teoreticky jsem samozřejmě věděl, že můžu spadnout, že se můžu i zranit, ale tohle vědomí rizika nikdy můj způsob jízdy neovlivnilo. Nebyl jsem z těch, kteří se trvale zabývají vlastní bezpečností.

Také jsem ale nikdy zbytečně neriskoval jako někteří, jako třeba Steve Millace. Možná, že to bylo tím, že jsem si vždycky přál být co nejvíc zajedno s koněm, být s ním spojený, nechtělo se mi házet vlastní srdce přes překážku a čekat, až je kůň dohoní.

Victor Briggs ale tentokrát ode mne takovou jízdu očekává. Moje chyba. Ještě ke všemu tak budu muset jet dvakrát. S Daylightem to nakonec nebylo těžké; skákal stále skvěle. Cítil jsem, jak koně překvapila změna v mém uvažování.

Jeho podivný šestý smysl ihned rozeznal, jak jsem plný verry a odhodlání. I když jsem věděl, že kůň se dovede jezdcovi přizpůsobit, znovu mě to překvapilo. Člověk očekává od určitého zvířete vždy stejnou reakci, ale to je tím, že zvíře reaguje na člověka, který si počíná stejně. Když se člověk vnitřně změní, změní se také reakce koně.

Tak se stalo, že jsme s Daylightem předvedli pro nás zcela necharakteristickou jízdu. Spoléhali jsme víc na štěstí než na rozum. Byl zvyklý odměřovat vzdálenost od překážky před odskokem a trochu přizpůsobit krok. Jak se ale nakazil mým divokým elánem, šel přes překážky bez přemýšlení a odměřování, rovnou v letu, jakmile měl pocit, že by to mohlo vyjít. Třikrát vzal o horní břevno a to u něho bylo zcela neslýchané. Když jsme šli na poslední překážku, vyšlo mu to automaticky a to se přes ni přenesl jako by to ani nebyla překážka, jen její stín.

Dělali jsme oba, co jsme mohli, ale dostih jsme nevyhráli. Vyhrál silnější, rychlejší, lepší kůň, my přišli o tři délky jako druží.

Při odsedlávání jsem odepínal přezky, zatímco Daylight rozčileně oddychoval a tancoval na místě. Zdaleka nedělal dojem "liné krávy". Victor Briggs přihlížel zcela bez výrazu.

"Je mi líto," řekl jsem Haroldovi, když mě vyprovázel k váze.

Zabručel a utrousil stroze:

"Počkám na sedlo."

Přikývl jsem, odešel do šatny, vyměnil si olůvka v pouzdru a vrátil se k váze, aby mě zkontrolovali na Chainmaila.

"Zabíjet se nemusíš," poznamenal Harold, když mi odebíral sedlo. "Nic bys tím nedokázal, leda že seš cvok."

Usmál jsem se na něho.

"Člověk se může zabít, když přechází ulici."

"Jenže ty takhle vyvádíš naschvál."

Odešel se sedlem a já si uvědomil, že mi tím vlastně nakázal, abych si při druhé jízdě počínal s větším rozumem. Napadlo mne, že si možná rovněž přeje, aby Victor nechal své koně běhat poctivě a že si uvědomil, že tahle cesta je možná ta jediná, kterou to dokážeme... takže co se dá jiného dělat.

S Chainmailem to bylo podstatně jiné. Za prvé tehle čtyřletý proutěnkář byl i za normálních okolností neukázněný a nervózní. Jak jsem ho jel, to bylo, jako když člověk svádí mladistvého výtržníka k dalším hříchům. Vždycky jsem si myslel, když se zapíchl před překážkou nebo kousal jiné koně, že při své agresivitě a paličatosti potřebuje v sedle jezdce s chladnou hlavou a klidnou rukou.

Ten den takového jezdce neměl. Měl jezdce, který velkoryse přehlédl všechny agresivní snahy s výjimkou uhýbání před překážkou. Když se o to pokusil u třetí proutěnky, dostal ode mne takovou ránu, že jsem skoro cítil, jak si říká:

"No, no, tohle přece neděláš?" Nedělával jsem to.

Pral se se mnou, tancoval, vyrazil, letěl. Letěl jsem s ním největší rychlostí, jakou byl schopen běžet, zapomněl jsem na rozum a rozvahu. Skutečně jsem jel tak, že bych pro Victora málem vyplivl duši.

Nestačilo to. Chainmail přišel třetí ze čtrnácti. Se ctí. Dopadl líp, než se dalo očekávat. Za vítězem byl o jednu délku a o krk. Byl ale třetí. Victor Briggs bez úsměvu přihlížel, jak z jeho čtyřletého, vzpurného, podupávajícího, rozčileného koně shazují sedlo. Obtočil jsem kolem sedla podbřišníka a chvíli jsem se Victoru Briggsovi díval do očí. Neřekl vůbec nic a já taky mlčel. Celé vteřiny jsme se klidně dívali jeden druhému do očí. Pak jsem se pohnul a prošel kolem něho k váze.

Když jsem se převlékl a vyšel ven, nebyl nikde v dohledu. Potřeboval jsem dvě vítězství, abych si zachránil živobytí.

Neměl jsem žádné. Riskoval jsem, ale to nestačilo. Chtěl vítěze. Pokud nebude mít jisté vítěze, bude chtít jistou prohru.

Jako minule. Jako před třemi lety. Jako když jsem byl mladý a měl i duši mladou.

S pocitem hluboké, těžké únavy jsem se vydal do baru na schůzku s Marií Millaceovou.

Seděla v křesle zabraná do rozhovoru s nějakou paní. Ke svému překvapení jsem zjistil, že se baví s lady Whiteovou.

"Můžu přijít za chvíli," nabízel jsem se a chystal se na ústup.

"Ne, ne, zůstaňte," lady Whiteová vstala. "Já vím, že s vámi Marie chce mluvit." I když se usmívala, obrazilo se její

trápení ve vráskách úzkosti kolem úst a oči měla přivřené jako v bolesti. "Prý jste jí velmi pomohl."

"To nic," potřásl jsem hlavou.

"Ale ano, aspoň podle toho, co jsem vyslechla."

Obě ženy se na sebe usmály, políbily se na tvář a rozloučily se. Lady Whiteová nám zamávala, na mne se ještě jednou trochu usmála a vyšla z baru. Díval jsem se za ní. Hubená, zkroutěná, snažila se zachovat formu navzdory tomu, že celý dostihový svět o její smutné trapné situaci věděl. Moc se jí to nedařilo.

"Chodily jsme spolu do školy," vysvětlovala Marie Millaceová. "Poslední rok jsme dokonce spolu bydlely v jednom pokoji. Mámi moc ráda."

"Vy víte o... o..."

"O Daně den Relganové? Jistě." Přikývla. "Nechcete se něčeho napít?"

"Jestli dovolíte, dojdu pro to já."

Donesl jsem jí gin s tonikem a sobě coca-colu. Usadil jsem se do křesla, ze kterého se před chvilkou zdvihla lady Whiteová.

Bar byl pěkně zařízený, celý v zelené a bílé, bambusový nábytek. Zřídka kdy tam bývalo plno a často tam nebyl skoro nikdo. Bylo odtamtud daleko k tribunám, k padoku i k bookmakerům, člověk si tam mohl v klidu povídat, ale koně nemohl sledovat ani zvenku. Díky tomu tam bylo teplo, na rozdíl od barů v tribunách. Starší lidé a churaví tam trávili většinu času, zatímco jejich neteře a synovci běhali sem a tam se sázkovými tikety.

"Wendy, Wendy Whiteová se mě ptala, jestli si myslím, že ta aféra s Danou den Relganovou převane," řekla Marie Millaceová. "Já ale opravdu nevím. Nevěděla jsem co odpovědět. Copak jsem mohla? Nakonec jsem řekla, že jsem přesvědčená, že ano..." odmlčela se.

Když jsem neodpovídal, zeptala se mne: "Co vy si o tom myslíte?"

"Obávám se, že to ještě nějakou chvíli vydrží."

Zasmušile šplouchala kousky ledu ve skleničce.

"Wendy říká, že s ní byl pryč. Vzal ji k nějakým známým na víkend, přes noc. Wendy řekl, že jede na hon. Wendy střílení nebaví, takže s ním na hony nejezdí už celá léta. Tak vzal tentokrát s sebou Danu den Relganovou. Wendy říká, že když ostatní vyrazili do lesa, zůstal s ní doma, asi bych vám to neměla povídat. Wendy to vyslechla od někoho, kdo tam byl. Prosím vás, nikde o tom nemluvte. Ale vy nebudete, vidíte?"

"Samozřejmě že ne."

"Pro Wendy je to hrozné," pokračovala Marie Millaceová. "Myslela si, že ta aféra skončila."

"Skončila? Já myslel, že teprve začíná."

Povzddechla si.

"Wendy mi řekla, že její muž téhle Daně naletěl jako kluk už před několika měsíci, pak ale ta nešťastnice dočista zmizela ze scény a na dostizích se přestala objevovat. Wendy si myslela, že to skončilo. A teď je tu to děvče zase, s vlajicemi prapory, klidně každému na očích. Wendy říká, že její muž nikdy takhle zamilovaný nebyl, nikdy. On prý je na to přímo hrdý! Je mi Wendy hrozně líto, je to všechno k pláči."

Bylo vidět, že jí to skutečně leží na srdci, přestože má sama mnohem větší starosti, mnohem.

"Znáte Danu den Relganovou osobně?" zeptal jsem se.

"Ne, vůbec ne. Ale George ji znal, aspoň myslím. Určitě ji znal od vidění. On znal kde koho. Když jsme byli vloni v létě v Saint Tropez, řekl, že ji jednou odpoledne viděl. Nevěděla jsem tehdy, jestli to myslí vážně, protože se hrozně smál, když mi to povídal."

Upil jsem trochu coly a zeptal se jí jakoby nic, jestli se jim v Saint Tropez líbilo, a jestli tam jezdili často. Prý ano, prý se jim tam moc líbilo, ale byli tam jen tehdy, jen jednou. George prý strávil většinu času se svým aparátem, ale oba, on i Marie, každé odpoledne lehávali na terase, dívali se na moře... prý se krásně opálili...

"No, o tomhle jsem s vámi vlastně nechtěla hovořit. Chtěla jsem vám především poděkovat za vaši laskavost a taky jsem se chtěla zeptat na tu výstavu, jak jste se zmínil... Jestli tu je nějaká možnost získat z těch fotografií nějaké finanční nadlepení. To víte... je to sice přízemní téma... ale budu potřebovat..."

"Všichni potřebujeme peníze," utěšoval jsem ji. "George neměl žádnou životní pojistku?"

"Měl, ale nic velkého, taky dostanu od pojišťovny za dům, bohužel ale nedostanu plnou náhradu skutečné hodnoty. Prostě z toho nebudu moct být živa, teď, když je inflace a vůbec..."

"A neměl George..." zeptal jsem se opatrně, "...neměl nějaké konto bokem?"

Přátelský výraz zmizel. Řekla podezíravě:

"Ptáte se mě na totéž jako policie."

"Marie, vzpomeňte si na ty loupeže, na to, jak vás ztloukli, na vypálený dům..."

"Ne!" vybuchla vášnivě. "George by nikdy... už jsem vám to povídala. Vy mi nevěříte?"

Povzdechl jsem si a neodpověděl. Místo toho jsem se jí zeptal, jestli ví, u kterých známých se tehdy na zpáteční cestě George zastavil na skleničku.

"Jistěže to vím. Nebyli to vlastně ani známí, jen od vidění. Někáký Lance Kinship. George mi ráno z Doncasteru zavolaal, což dělal často, když nenocoval doma, a zmínil se o tom, že se asi o půl hodiny zpozdí, protože se cestou domů zastaví u toho Kinshipa, prý to má opravdu na cestě. Ten Kinship chtěl od manžela, aby ho vyfotografoval při práci. Je to nějaký režisér nebo co. George říkal, že to je protivný, namyšlený sobec, klamající sám sebe, a že když se mu lichotí, dává dobré honoráře. To byla jedna z posledních věcí, které mi řekl." Zhluboka se nadechla a snažila se zadržet slzy, které se jí leskly v očích. "Odpusťte..." popotáhla, s velikým úsilím se ovládla a sáhla do kapsy pro kapesník.

"Vždyť není divu, že pláčete," řekl jsem.

Od Georgeovy smrti uplynuly teprve tři týdny.

"Ano, ale..." pokusila se o úsměv. "Na dostizích se to nehodí."

Otřela si okrajem kapesníku spodní víčka a znovu trochu popotáhla.

"Vůbec poslední, co mi řekl, bylo, abych koupila ajax na mytí oken. Zní to hloupě, vidíte?" Snažila se vši silou ovládnout. "Myslím, když mi kromě ‚tak nazdar‘ řekl jako poslední slova ‚kup prosím tě tekutý ajax na okna‘, a já vlastně ani nevím..." Polkla nasucho. Slzy stékaly dál. "Já ani nevím, nač to chtěl."

"Marie," napřáhl jsem k ní ruku a ona se mě křečovitě chytla jako tehdy v nemocnici.

"Člověk prý si vždycky nadosmrť pamatuje poslední slova někoho blízkého, koho měl rád a kdo už nežije," rty se jí nebezpečně třáslly.

"Teď na to nemyslete," uklidňoval jsem ji.

Držela se mě pevně a stírala si slzy. Pak se trochu uklidnila, pustila mě a rozpačitě se usmála.

Zeptal jsem se jí, jestli u George nařídili nějaké posmrtné vyšetřování.

"Ach... vy myslíte kvůli alkoholu? Ano, udělali mu krevní zkoušku. Prý měl obsah alkoholu nižší, než je povolená hladina... Vypil u Kinshipa jen dvě malé whisky. Policie se Kinshipa na to ptala... když jsem jim řekla, že se tam George cestou domů zastavil. Kinship mi napsal kondolenci. On přece za nic nemohl. Vždycky jsem Georgeovi říkala, aby při dlouhých jízdách byl opatrný, často na něho šlo spaní."

Vyprávěl jsem jí, jak se stalo, že jsem nakonec ty obrázky pro Kinshipa dělal já, ty, co měl zajistit George. Zajímalo ji to víc, než bych byl očekával.

"George vždycky říkal, že se jednoho krásného dne proberete, začnete dělat a připravíte ho o zakázky," pracně se usmála, snad abych pochopil, že to byl žert. Jistě to byl žert. "Přála bych si, aby to věděl. Přála bych si..."

Chvilí jsme seděli mlčky a jí stékaly po tvářích slzy. Pak se za ně omluvila a já ji znovu ubezpečil, že se nemá zač omlouvat, že ty slzy jsou přirozené. Poprosil jsem ji o adresu, abych ji mohl spojit s nějakým agentem kvůli Georgeovým pracím. Řekla mi, že bydlí u jedné z známých poblíž Stevova působiště. Prý neví, kam se odtamtud postěhuje, dodala nešťastně. Po tom požáru jí nezbyly žádné šaty, měla jen ty nové, co měla na sobě, žádný nábytek, nic, z čeho by mohla začít budovat nový domov. A co bylo ze všeho nejhorší... nezůstala jí ani jedna fotografie, na které by byl George.

Než jsme se rozloučili, skončil pátý dostih. Šel jsem přímo k vozu pro Kinshipovy obrázky. Když jsem se vrátil k váznici, čekal tam na mne Jeremy Folk. Stál na jedné noze jako čáp.

"Upadnete," řekl jsem mu.

"Ano... tedy," postavil se na obě nohy a hned jako by se vrátil obrazně i doslovně na zem.

"Asi jste si myslel, že když se nedostavíte osobně, neudělám, co ode mne chcete."

"Já... asi ano."

"Možná, že máte pravdu."

"Přijel jsem vlakem," řekl s uspokojením, "mohl byste mne vzít do Saint Albans s sebou?"

"Asi budu muset."

Vtom mě zahlédl Lance Kinship a přišel si pro obrázky. Ze zvyku jsem oba pány představil a pro Jeremyho informaci jsem dodal, že George Millace vypil svou poslední skleničku právě u Lance Kinshipa.

Kinship otevřel tuhou obálku s obrázky a oba si nás ostře prohlédli. Pak zarmouceně potřásl hlavou.

"George byl skvělý člověk, skvělý, škoda ho."

Vytáhl fotografie z obálky a začal si je prohlížet. Obočí mu přitom vyjelo až nad obroučky brýlí.

"Vida, jsou prima, kolik za ně?"

Vyřkl jsem cifru, kterou jsem považoval za přehnanou, ale on jen přikývl, vytáhl napěchovanou peněženku a hned na místě mi v hotovosti zaplatil.

"A co kopie?" zeptal se.

"Jistě, udělám, budou levnější."

"Tak mi udělejte dvě sady. Jasný?"

To dlouhé ý na konci slova se mu zase nějak vytratilo.

"Kompletní sady?" zeptal jsem se překvapeně. "Vy chcete všechny?"

"Jasně. Všechny. Jsou dobré, prima. Chcete se podívat?"

Nabídl obrázky Jeremymu, který řekl že ano, obrázky si prohlédne velmi rád. Jak se na ně díval, obočí mu také vyjelo do výšky.

"Vy zřejmě patříte mezi velmi významné režiséry," obrátil se Jeremy ke Kinshipovi.

Kinship zářil. Zastrčil zase fotografie do obálky.

"Tak tedy dvě kompletní sady, jasný?"

"Jistě."

Přikývl a obrátil se k odchodu. Než ušel deset kroků, zase obálku otevřel a začal někomu fotografie ukazovat.

"Jestli si nedáte pozor, zavalí vás prací," poznamenal Jeremy. Díval se za Kinshipem.

Ani nevím, jestli jsem si přál brát ho vážně, nebo ne. Ať tak či onak, v tu chvíli jsem se plně soustředil na něco dočista jiného a neobyčejně zajímavého. Stál jsem jako solný sloup a žasl.

"Vidíte tamhle ty dva mužské?" zeptal jsem se Jeremyho. "Tamhle, jak si spolu povídají?"

"Jistěže, vidím je."

"Tak jeden z nich je Bart Underfield, trenér z Lambournu, a ten druhý, to je jeden z těch dvou před tou francouzskou kavárnou, pamatujete si tu fotografii? Elgin Yaxley... vrátil se z Hongkongu domů."

Od Georgeovy smrti uplynuly tři týdny, od požáru v jeho domě dva, a ejhle, Elgin Yaxley se znovu objevuje na scéně! Předtím jsem dělal ukvapené závěry, to je pravda, ale v tomto případě se skutečně nabízelo, že Elgin Yaxley věří, že

usvědčující materiály zmizely v ohni.

Také se nabízelo, když se tak člověk na něho díval, jak tam stojí usměvavý, sebejistý, že se teď už cítí zcela bezpečný a jako znovuzrozený.

Když shoří vyděrač a všechny jeho dokumenty, oběti vydírání se radují.

"To nemůže být náhoda," poznamenal Jeremy. "Ne."

"Tváří se velice spokojeně."

"Je to darebák."

Jeremy se na mě podíval.

"Vy tu fotografii ještě máte?"

"To víte, že ano."

Chvilí jsme se ještě dívali, jak Elgin Yaxley poklepává Bartovi Underfieldovi na rameno, jak se jízlivě usmívá a jak se Bart spokojeně, tváří. Tak se od soudního přelíčení netvářil ještě nikdy.

"Co s tím chcete dělat?"

"Nejspíš počkám, jak se události vyvinou."

"Možná, že jsem přece jen neměl pravdu, když jsem vám radil, abyste všechny věci z té krabice spálil," řekl Jeremy zamyšleně.

Usmál jsem se.

"Hm... no, zítra se pustím do těch modrých obdélníčků."

"Takže vy už víte, jak na to?"

"Doufám. To se teprve uvidí."

"Jak tedy?"

Zdálo se mi, že ho to opravdu zajímá, přestal tékat očima po okolí a dobrých deset vteřin se mi díval do očí.

"Jste ochoten vyslechnout přednášku o povaze světla, nebo chcete jenom vědět, co konkrétně udělám?"

"Bez přednášky."

"Dobře. Tak tedy: myslím si, že když ty oranžové negativy prosvítím modrým světlem a zvětším na kontrastní papír pro černobílé fotografie, mohlo by mi z toho něco vyjít."

Zamžikal.

"Černobílý obrázek?"

"Když budu mít štěstí."

"Kde vezmete to modré světlo?"

"O tom právě měla být ta přednáška." Dodal jsem. "Budete se dívat na poslední dostih?"

Začal sebou vrtět, mával lokty, postál na jedné noze, prostě si zase hrál na rozpačitého naivku, asi se v duchu snažil smířit své právnické svědomí s vysloveným hazardem.

V něčem jsem mu krivdil. Když jsme se dívali na začátek dostihu nahoře na tribuně, řekl:

"Abych se přiznal... tedy... díval jsem dnes odpoledne, jak jedete."

"Nepovídejte!"

"Řekl jsem si, že bych se z toho mohl poučit."

"Poučil jste se? Vzalo vás to?"

"Vzalo to spíš vás než mne."

Na cestě do Saint Albans mi vyprávěl, co zjistil, pokud jde o tu televizní společnost.

"Požádal jsem je, aby mi ukázali všechny záznamy, jak jste mi poradil. Také jsem je požádal, aby mne pomohli spojit s někým, kdo pracoval při natáčení hry v Pine Woods Lodge. Mimochodem, byla to jediná hra, kterou v tom období dělali, štáb tam strávil asi šest týdnů."

"To moc nadějně nevypadá."

"To ne. No nic, řekli mi, kde najdu režiséra, je ještě stále zaměstnaný v televizi. Je to takový zasmušilý, neveselý člověk s velkým knírem. Našel jsem ho, jak sedí u silnice poblíž Streathamu, zatímco jeho elektrikáři měli odborářskou schůzi, na které rozhodli, že budou stávkovat a nenasvítí mu, co potřebuje točit před místním kostelem. Byl v absolutně mizerné náladě."

"Umím si představit."

"Obávám se, že nám moc nepomohl. Jestli prý to bylo před třinácti lety, říkal: ‚Jak prý si sakra představuju, že si bude pamatovat šest mizernejch tejdů?‘ ‚Jak by si teprve mohl pamatovat nějakou ženskou s harantem?‘ A tak podobně. Jediné, co by nám mohlo být k čemu, je to, že prý pokud to tehdy režíroval on, určitě se tam nemohl vetřít nikdo, kdo tam nepatřil. Prý nesnáší čumily, když dělá, tak ať už prý koukám vypadnout."

"Škoda."

"Potom se mi podařilo objevit herce, který v té hře hrál jednu z hlavních rolí, teď pracuje přechodně v nějaké galerii. Vyslechl jsem od něho skoro totéž. Před třinácti lety? Děvče s malým dítětem? Neměl ani potuchy."

Povzdechl jsem si.

"Já si od té televizní společnosti dost sliboval."

"Mohu za tím jít dál, ty lidi člověk najde celkem snadno, když jsem hledal toho herce, stačilo obtelefonovat několik agentur a už to bylo."

"Nechám to na vás."

"Možná, že to ještě zkusím."

"Jak dlouho tam byli ti hudebníci?" zeptal jsem se.

Jeremy odněkud vytáhl poněkud opotřebovaný kus papíru a zahloubal se do něj.

"Tři měsíce, plus minus jeden týden."

"A po nich?"

"Náboženská sekta fanatiků." Ušklíbl se. "Předpokládám ale, že vaše maminka asi moc nábožensky založená nebyla, co?"

"Byla pohan."

"Když je to všechno už tak dávno!"

"Hm. A co takhle to zkusit z jiného konce? Mohli bychom uveřejnit Amandinu fotografii v časopise Horse and Hound a hledat někoho, kdo by poznal, co to je za stáje. Předpokládám, že ty budovy, které jsou na fotografii vidět, ještě stojí a asi se nijak nezměnily."

"Kdyby se uveřejnila větší fotografie, tak by to ale bylo moc drahé, nemyslíte?"

"Ve srovnání se soukromými detektivy ne." Zamyslel jsem se. "Mám ten dojem, že v Horse and Hound účtují za rozsah, ne za to, jak tu část stránky využijete, fotografie nestojí o nic víc než text. Mohl bych udělat dobrou zvětšenou kopii Amandy, černobílou... Stálo by to za pokus."

Vzdychl. "Tak tedy dobře. Jen se bojím, že to všechno nakonec bude stát víc než celé dědictví."

Podíval jsem se na něho. "Jak je vlastně... babička... bohatá?"

"Co já vím? Možná, že vůbec ne. Se vším se tájí. Předpokládám, že její účetní asi má trochu přehled, ale ten mlčí líp než hrob."

Dojeli jsme do Saint Albans a pak po okraji města k sanatoriu. Jeremy se usadil v čekárně a prohlížel si staré výtisky časopisů The Lady. Já šel navštívit umírající starou paní.

Ležela v polosedě, podepřená polštáři a dívala se, jak vcházím do místnosti. Pevný, tvrdý obličej měla ještě plný života a vzdoru, oči stále neúprosné a planoucí. Místo aby mě mírumilovně pozdravila, řekla jen úsečně:

"Našels ji?"

"Ne."

Sevřela ústa.

"Snažíš se o to aspoň?"

"Ano i ne."

"Co to má znamenat?"

"To znamená, že tomu věnuji část svého volného času, ale ne celý život."

Upřeně se na mě dívala přivřenýma očima. Sedl jsem si do křesla pro hosty a díval se na ni.

"Navštívil jsem vašeho syna," řekl jsem.

Její tvář na chvíli zaplavila neovladatelná nechuť a zlost. S překvapením jsem si uvědomil, jaké to pro ni muselo být zklamání, hluboké a trpké. Bylo mi jasné, že neženící se bezdětný syn ji do určité míry připravil o snachu i o vnoučata, ke kterým by se možná taky chovala jako tyran, ale viděla by v nich pokračování svého života. Teprve v tu chvíli jsem pochopil, že nehledá Amandu z pomstychtivosti, ale z posedlosti.

"Takže vám jde o to, aby vaše geny přecházely na další pokolení," řekl jsem pomalu.

"Bez toho by se hloupě umíralo."

Připadalo mi, že člověk může taky hloupě žít, ale nahlas jsem to neřekl. Člověk se probudí, je najednou na světě, snaží se žít, jak umí, a pak umře. Možná, že vlastně měla pravdu, cílem života je předávat vlastní geny dalším generacím.

"Ať se vám to líbí, nebo ne, vaše geny budou pokračovat mým prostřednictvím."

To pomyšlení jí nebylo milé. Dolní čelist jí ztuhla, a když promluvila, hovořila nepřátelským hlasem.

"Ten mladý právník si myslí, že bych ti měla říct, kdo byl tvůj otec."

Okamžitě jsem vstal. Nedokázal jsem být klidný. Přece jsem kvůli tomu přišel... a najednou to nechci vědět, chci utéct, odejít z místnosti, nechci slyšet, co řekne. Byl jsem rozčilený jako snad nikdy. V ústech jsem měl sucho a jazyk se mi lepil na patro.

"Copak ty to nechceš vědět?" zeptala se.

"Ne."

"Bojíš se?" Mluvila pohrdavě, vysmívala se mi.

"Nenáviděla jsem tvého otce, ještě než ses narodil," řekla trpce. "I teď mi vadí, když tě mám na očích, protože mi ho připomínáš... jsi jako on v tvých letech. Štíhlý, přitom svalnatý... máš jeho oči."

Polkl jsem naprázdno. Čekal jsem. Čas se zastavil.

"Milovala jsem ho," vyhrkla, jako by se těch slov chtěla zbavit, jako by ji urážela. "Zbožňovala jsem ho. Bylo mu třicet a mně čtyřicet čtyři. Pět let jsem už byla ovdovělá... byla jsem osamělá. Pak se objevil on. Žil u mne... měli jsme se brát. Já ho přímo uctívala. Byla jsem hloupá."

Odmělčela se. Ani nemusela vyprávět dál. Všechno už jsem pochopil. Ta nenávist, kterou ke mně celá ta dlouhá léta cítila, byla najednou pochopitelná. Vysvětlení bylo tak prosté... tak jasné... A náhle bylo snadné odpustit... Nikdy bych neočekával, že mi babičky bude líto.

Zhluboka jsem se nadýchl.

"Žije ještě?" zeptal jsem se.

"Nemám tušení. Od té doby jsem ho neviděla, ani o něm nic nevím."

"A jak... jak se jmenuje?"

Zpřima, upřeně se na mě dívala. Nenávist nepolevila ani trochu.

"To ti neřeknu. Nechci, abys ho hledal. Zničil mi život. Svedl mou sedmnáctiletou dceru v mém vlastním domě, šlo mu jen o mé peníze. Takový to byl člověk, abys věděl. Jediné co pro tebe mohu udělat je, když ti neřeknu, jak se jmenoval. To ti musí stačit."

Přikývl jsem. Rozpačitě jsem mávl rukou.

"Je mi to líto."

Zaškaredila se ještě víc, pokud to vůbec bylo možné.

"Najdi mi Amandu," řekla. "Ten mladý právník tvrdí, že ji najdeš, když ti to řeknu. Tak jdi a najdi ji," zavřela oči.

Najednou vypadala opravdu nemocná a křehká. "Nemám tě ráda. Jdi pryč."

"Tak co?" zeptal se Jeremy, když jsem sešel dolů.

"Řekla mi to."

"Byl to lékař?"

"Skoro."

Stručně jsem mu řekl, co jsem vyslechl. Reagoval stejně jako já.

"Chudák."

"Docela bych se něčeho napil," prohlásil jsem.

13

Při kopírování barevných obrázků se člověk většinou snaží, aby mu vyšly co nejpřirozenější barvy, jenže to zdaleka není tak jednoduché, jak by se mohlo zdát. Když si odmyslíme drobnosti, jako třeba že obrázek musí být dobře zaostřený, že musí být správná expozice, tak stále zbývá problém s barevností samotnou, protože ta vychází na různých druzích papíru různě, vychází dokonce různě i na stejném papíru od téhož výrobce, ze dvou různých krabic. To je tím, že tenouká vrstva fotografické emulze pokrývající papír se vždycky trochu liší. Když člověk barví dva kusy stejné látky ve dvou roztocích barvy, nikdy to nedopadne stejně. A tak nějak je to i s fotografickou emulzí. Chce-li člověk takové rozdílnosti vyrovnat a přemluvit barvy, aby se tvářily přirozeně, použije barevné filtry, které vloží mezi jasné světlo zvětšovacího přístroje a negativ. Při správné kombinaci filtrů jsou pak na barevném pozitivu modré oči opravdu modré a rty rudé.

U mého zvětšovačku, jako ostatně skoro u všech, jsou tři základní filtry v základních barvách negativu: žlutý, purpurový a azurový. Kdybych použil všechny tři najednou, vyjde mi špinavě šedá. Proto se používají současně jen dva filtry, v mém případě vždycky žlutý a purpurový. Při správně zvolené kombinaci filtrů není na tvářích lidí na obrázku pleťová barva ani příliš do žluta, ani do červena a o to právě běží; člověk se snaží volit při kopírování právě takový postup, při kterém pleťová vypadá přirozeně.

Když se ale kombinuje purpurová se žlutou a prosvítí se, vyjde červená.

Prosvítí-li se současně žlutá a azurová, vyjde zelená. Purpurová a azurová dávají sytou modř.

Když mi to Charlie poprvé předvedl, byl jsem z toho celý zmatený, bylo mi divné, že mixáž barevného světla dopadá úplně jinak, než míchají-li se barvy na paletě. Charlie říkal, abych zapomněl na barvičky, když dělám se světlem. Z barviček se modrá nenamíchá, ale z barevného světla ano.

"Azurové se taky říká kyan, to je jako kyanovodík?" zeptal se jsem se tehdy.

"Po kyanidu zmodráš," řekl. "Kyanos je řecky modrá. Kyanos. Pamatuj si to. Kyan je zelenomodrá, azurová, a celkem logicky vzniká ze zeleného a modrého světla."

"Fakt?" zeptal jsem se pochybovačně.

Ukázal mi šest základních barev světla a před mýma očima je míchal a kombinoval tak dlouho, až se mi jejich vzájemné vztahy na věky zabydly v hlavě, seděly mi tam stejně pevně jako tvar písmen.

Na začátku byla červená, zelená a modrá...

Ono historické sobotní ráno jsem šel do komory a přichystal filtry do hlavy zvětšovačku tak, aby barva světla dopadající na negativ byla přímo neslýchaná, alespoň z hlediska kopírování barevných snímků, aby byla čistě modrá. Sytý azurový filtr a sytý purpurový film... sytě modré světlo.

Chystal jsem se okopírovat Georgeovy prázdné negativy na papír pro černobílou fotografii. Věděl jsem, že se zbavím modrého zbarvení pozitivů, ale také jsem tušil, že mi můžou vyjít šedé obdélníčky a nic na nich.

Fotografický papír na černobílé obrázky je citlivý jen na modré světlo, proto člověk může klidně kopírovat při červeném. Doufal jsem, že když ty zdánlivě prázdné negativy okopíruji přes tmavý modrý filtr, docílím většího kontrastu mezi žlutou kresbou na negativu (pokud tam nějaká je) a oranžovým závojem, který ji zakrývá. Doufal jsem, že takhle kresbu z negativu vytáhnu.

Celkem jsem předpokládal, že ať už je za tou oranžovou maskou schováno cokoliv, určitě to nebude ani ostře bílé, ani kontrastně černé. Kdyby to bylo kontrastní, muselo by to na pozitivu být aspoň trochu rozeznatelné i pod tou modrou. Hledal jsem tedy jakousi šedivou kresbu.

Rozložil jsem si misky s vývojkou, s přerušovačem a ustalovačem.

Pak jsem upevnil všech třicet šest negativů (bez skvrn) do rámu na kontaktní snímky. Když se dělají kontakty, leží negativ při prosvěcování přímo na fotografickém papíru, takže pozitiv má stejný formát jako negativ. Rám na kontakty je šikovní, protože se do něj vejde všech šestatřicet snímků filmu a můžou se tedy okopírovat všechny najednou na karton formátu osmáctkrát dvacet čtyři centimetry.

Nejhorší bylo najít správnou délku expozice, hlavně díky tomu, že tmavě modrý filtr propouštěl na negativ podstatně méně světla, než jsem byl zvyklý. Vyrobil jsem šest nezdařených pokusů, vyšly mi zkažené kopie od černé až po šedou. Obdélníčky zatvrzele předstíraly, že na nich vůbec nic není a nebude, ať dělám, co dělám.

Začal jsem ztrácet trpělivost. Zkrátil jsem expozici na minimum, zcela proti zdravému rozumu, a vyšel mi skoro bílý pozitiv. Díval jsem se při červeném bezpečnostním světle na pozitiv plovoucí ve vývojce. Celkem nic se nedělo, jen se tam začínala rýsovat čísla na okrajích negativu a pak se objevovaly lehounce naznačené hranice obdélníků negativu. Vzdychl jsem nad tou marnou námahou a ještě chvíli jsem papír nechal ve vývojce; nic dalšího se už neobjevovalo. Zklamaně jsem papír vložil do ustalovače, vypral, a pak jsem rozsvítil normální osvětlení.

Na pěti obdélníčkách nebyla jen neposkrvněná bílá. Na pěti obdélníčkách, roztroušených mezi ostatními celkem bez systému, bylo vidět světlou geometrickou kresbu.

Našel jsem to!

Uvědomil jsem si, že se usmívám jako blázen. George po sobě nechal nerozluštitelnou hádanku a já ji už skoro rozluštil.

A to je správné, pokud chci kráčet v jeho stopách.

Pokud... bože, jak to, že mě tohle vůbec nenapadlo? Přece jsem v jeho stopách kráčet nechtěl, aspoň ne vědomě. Ta myšlenka se musela vynořit z podvědomí, nezvaná a nevitáná.

Otrásl jsem se. Zneklidnilo mě to. Už bez úsměvu jsem si vypsal čísla s šedivým vzorečkem. Pak jsem chvíli bloudil po domě a pouštěl se do různých zbytečných prací, jako že jsem šel uklidit do ložnice nebo že jsem naskládal nádobí do myčky. Pak jsem si uvařil kávu a sedl si s ní v kuchyni ke stolu. Chvíli jsem uvažoval o tom, že bych si mohl zajít dolů do vesnice pro nedělní noviny, pak jsem ale neodolal a vrátil se do temné komory.

Všechno šlo líp, když jsem věděl, kterým negativům se věnovat, a co na nich asi tak najdu.

Vzal jsem nejdřív první podle čísel a zvětšil ho na formát osmnáct krát dvacet čtyři. Dvakrát jsem se nestrefil na správnou expozici a obrázky vyšly tmavě šedé a nezřetelné. Nakonec se mi podařily kopie, kde se na bílém pozadí zřetelně rýsovala šedivá kresba. Jakmile jsem viděl, že ve vývojce už je kresba dostatečně zřetelná a už se nezlepší, rychle jsem ji dal do přerušovače, do ustalovače, vypral a odnesl si ji na denní světlo do kuchyně.

Snímek byl ještě mokřý, ale stejně byl jasný. Čitelný! Byl to na stroji psaný dopis, který začínal oslovením "Vážený pane Martone" a končil "upřímně váš George Millace".

Dopis psaný na stroji se starou, vypsanou a vyschlou páskou, takže písmena byla šedá. Světle šedá, ale zřetelná a čitelná.

Dopis zněl takto:

Vážený pane Mortone,

jsem přesvědčen, že Vás budou zajímat fotografie, které přikládám. Jak uvidíte, je na prvním obrázku Váš kůň Amber Globe, který pod Vašimi barvami běžel velmi slabě v Southwellu v pondělí dne 12. května.

Jak rovněž uvidíte, je na druhém obrázku rovněž kůň Amber Globe, vítěz dostihu (toho, který se běžel ve čtyři hodiny) ve Fonrivellu ve středu dne 27. srpna.

Zadíváte-li se na obrázek pozorně, zjistíte, že se nejedná o jednoho a téhož koně. Oba jsou si podobní, ale nejsou totožní.

Jsem si jist, že by tento rozbor velmi zajímal výbor Jockey Clubu. Já Vám nicméně v nejbližší době zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Upřímně Váš

George Millace

Přečetl jsem si to od začátku až do konce celkem šestkrát, ne že bych to nemohl pochopit, ale spíš proto, abych se s tím postupně vyrovnal.

Bylo tam několik zajímavých praktických podrobností, jako že dopis neměl hlavičku, nebylo tam datum a nebyl tam ani vlastnoruční podpis. Předpokládal jsem, že se z těch ostatních geometrických vzorečků na bílém podkladě vyklubou podobné dopisy. Prostě jsem našel Georgeův osobní archiv.

Za těmito věcnými myšlenkami se skrývaly jiné, chaotické, spojené s pocitem strachu. Zvětším-li ostatní dopisy a přečtu si je, může se stát, že můj plán "vyčkat, až jak se věci vyvinou" bude najednou nepřijatelný. Možná, že budu mít i u některých dopisů podobný pocit, jaký mám, uvažuji-li o těch šedivých milencích, budu mít pocit, že nečinnost je v takovém případě zbabělá a nesprávná. Až rozluštím všechna Georgeova tajemství, budu možná morálně povinován jednat... budu muset něco udělat.

Abych se ještě na chvíli vyhnul rozhodování, odešel jsem nahoru do obývacího pokoje a podíval se tam do ročenek. Chtěl jsem zjistit, kterého dvacátého sedmého srpna vlastně Amber Globe ve Fontwellu vyhrál. Bylo to před čtyřmi lety.

V dalších knížkách jsem si prostudoval kariéru koně od začátku až do konce. Rok co rok se v pravidelných intervalech opakovala tato sekvence: Tak tři čtyři slabé výkony, a pak při nízkých sázkách snadné vítězství. Dvakrát za sezonu.

Amber Globe zvítězil naposledy právě onoho dvacátého sedmého srpna. Od té doby už žádný dostih neběžel.

Po chvíli dalšího pátrání jsem zjistil, že koně trénoval člověk, který potom úplně zmizel ze seznamu trenérů dostihových koní. Nejspíš změnil zaměstnání. Bohužel jsem nemohl nikde vyhledat, jestli "milý pan Morton" ještě po Amber Globovi vlastnil nějaké dostihové koně a jestli je někam posílal. To by se ale dalo zjistit v centrální dostihové evidenci.

Milý pan Morton a jeho trenér nechali pod jménem Amber Globe běhat dostihy dva koně. Slabší snížil sázky, pánové pak pustili za příznivé situace na dráhu toho lepšího. Rád bych byl věděl, jestli se Georgeovi ten opakující se sled nesořodných výsledků zdál nápadný a jestli se proto rozhodl koně vyfotografovat jen náhodou a pak teprve upozoroval, že se při dvou různých příležitostech liší. Nikdy se nedozvím, jak to doopravdy bylo, ani bych to neuhádl, protože ty fotografie, o které jde, nemám.

Zadíval jsem se z okna na zvlněnou krajinu. Pak jsem jen tak bloumal, tu jsem vzal něco do ruky a zase to odložil, nedělal jsem nic, jen jsem čekal, kdy se konečně dostaví příjemné a uklidňující vědomí, že vlastně z toho, co jsem se dozvěděl, pro mne nevyplyvají naprosto žádné povinnosti.

Čekal jsem marně. Věděl jsem dobře, že něco v té věci udělat musím. Další informace na mne čekaly dole v komoře a bylo na mně, abych si je prostudoval. Už jsem zašel příliš daleko, už jsem nemohl couvnout.

Zneklidněný, s obavami, ale také s pocitem nevyhnutelnosti jsem sešel do temné komory udělat po jedné zvětšené kopii od každého ze zbývajících negativů. Dopisy jsem si přitom přečetl v kuchyni.

Pak jsem všech pět fotografií strčil do leštičky. Zatímco se sušily, díval jsem se do prázdna a v hlavě se mi motaly myšlenky jedna přes druhou.

George byl pilný. Jeho zlomyslná, chytrá škodolibost ze všeho mluvila jasnou řečí, jako bych ho slyšel.

Georgeovy neúprosné dopisy musely být zdrojem nedožrnné bezvýchodnosti, nemohoucnosti a strachu.

V druhém dopise stálo:

Vážený pane Bonningtone Forde,

jsem přesvědčen, že Vás bude zajímat série fotografií, kterou přikládám. Jak uvidíte, dokumentují fotografie skutečnost, že Vaše stáje navštívila a Vámi byla hoštěna osoba, které byl zakázán z oficiálních míst přístup do všech dostihových prostor. Nemusím Vám jistě připomínat, že výbor by Vaše styky s touto osobou posuzoval velmi záporně, možná že až do té míry, že by Vám mohlo být odebráno trenérské oprávnění.

Mohl bych samozřejmě zaslat fotografie Jockey Clubu. Nicméně v nejbližší době zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Upřímně Váš

George Millace

Bonnington Ford byl mñ než druhořadý trenér. Obecně se říkalo, že co do poctivosti, čestnosti a spolehlivosti si nezadá s kapesním zlodějem. Trénoval v malém údolíčku, na které bylo dobře vidět ze silnice, kterýkoliv projíždějící motorista mu viděl až do dvora. George Millace mohl klidně sedět v autě a čekat, nerušeně poté fotografovat.

Fotografie, o které se jednalo, jsem nenašel, takže ani v tomto případě jsem nemohl nic podniknout, i kdybych chtěl.

George dokonce ani neuvedl jméno onoho nežádoucího hosta. Výborně, je to bez problémů.

Zato poslední tři dopisy, ty byly něco docela jiného. Díky těm jsem stál před velkým dilematem: kam až sahá povinnost, do jaké míry se jí lze vyhnout.

První dopis:

Milý Elgine Yaxley,

jsem přesvědčen, že Vás bude zajímat fotografie, kterou přikládám. Jak vidíte, je v rozporu s Vaším tvrzením, které jste nedávno u soudu pronesl pod přísahou.

Nepochybuji o tom, že by tento dokumentární snímek velmi zajímal Jockey Club, zajímal by rovněž policii a soud, stejně jako pojišťovnu. Mohu všem těmto institucím zaslat kopie snímku.

Já Vám nicméně v nejbližší době zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Upřímně Váš

George Millace

Další dopis tomu všemu dal korunu.

Milý Elgine Yaxley,

jsem rád, že Vám mohu sdělit, jak se situace vyvinula od včerejšího dne, kdy jsem Vám psal.

Včerejšího dne jsem navštívil farmáře, který měl v péči Vaše steeplery. Zavázal jsem ho až na další k mlčení a ukázal mu fotografii, jejíž kopii jsem Vám zaslal. Upozornil jsem farmáře, že by mohlo za určitých okolností dojít k dalšímu vyšetřování, při kterém by mohla být prověřována i jeho účast na oné tragické události.

Vzhledem k mému slibu, že o věci za určitých podmínek pomlčím, byl tak laskav, že mi sdělil radostnou zprávu, že oněch pět skvělých koní žije. Ti mrtví byli zakoupeni zvláště pro tuto příležitost a to s velmi malým nákladem (koně zakoupil farmář osobně na Váš pokyn) na místní dražbě. Tyto koně, tedy koně z dražby, zastřelil Terrence O'Tree na daném místě v určený čas. Terrence O'Tree nebyl seznámen s výměnou koní.

Váš přítel farmář mi potvrdil, že poté, kdy se dostavil veterinář a provedl protitetanové očkování Vašich skvělých koní, dostavil jste se osobně Vy a dohlédl na odvoz těchto koní.

Váš přítel se domnívá, že jste koně hodlal odeslat k prodeji na Dálný východ, kde na ně již čekal kupec, po dohodě s Vámi. Přikládám fotokopii podepsaného záznamu farmářovy výpovědi: výpověď potvrzuje výše uvedené skutečnosti.

V nejbližší době Vám zavolám a dovolím si Vám nabídnout řešení.

Upřímně Váš

George Millace

Poslední dopis se od ostatních lišil tím, že nebyl napsaný na stroji, ale rukou. Protože však pisatel zřejmě použil obyčejnou tužku, bylo písmo opět světle šedé.

Dopis zněl takto:

Milý Elgine Yaxley,
zakoupil jsem osobně pět koní, které pak zastřelil Terrence O'Tree. Ty jsi pak svoje vlastní koně osobně odvezl v přepravním boxu s tím, že je hodláš prodat na Dálném východě. Suma, kterou jsi mi za pomoc v této věci zaplatil, je pro mne dostačující.
Tvůj oddaný David Parker

Vzpomínal jsem na to, jak se Elgin Yaxley tvářil předchozí den v Ascotu, jak byl spokojený, jak se poškleboval, měl pocit naprostého bezpečí.

Uvažoval jsem o právu a bezpráví. Přemýšlel jsem o Elginu Yaxleyovi jako o oběti George Millace a o pojišťovně jako o oběti Elgina Yaxleyho. Vzpomínal jsem na Terrence O'Tree, kterého zavřeli, a přemítal o Davidu Parkerovi, který byl na svobodě.

Nevěděl jsem, jak dál.

Po chvíli jsem celý ztuhlý vstal a vrátil se do temné komory. Vzal jsem druhou sadu negativů, na kterých byly ty temně růžové skvrny, vložil do rámu na kontaktní snímky a vyrobil skoro bílé pozitivy. Tentokrát tam nebylo jen pět snímků s šedivým vzorečkem. Bylo jich patnáct.

S nepříjemným svíráním žaludku jsem zhasl všechna světla, zamkl dveře a vydal se nahoru ulicí na obvyklou poradu k Haroldovi.

"Dávej pozor!" okřikl mě Harold ostře.

"Já... jistě."

"Co je s tebou?"

"Nic, co by bylo."

"Já ti tady vykládám, jak s Coral Keyem v Kemptonu, ve středu, a ty mě ani neposloucháš!"

Snažil jsem se vši silou soustředit.

"Ano, Coral Key patří Victoru Briggsovi."

"Správně."

"Zmínil se nějak... o tom, jak to včera proběhlo?"

Harold zavrtěl hlavou.

"Po dostihách jsme spolu šli na skleničku, ale když Victorovi není do řeči, nedostaneš z něho ani slovo. Jen si něco brumlal pod vousy. Dokud mi ale neřekne, abych tě už jeho koně nenechal jezdit, tak je jezdit budeš."

Podal mi prázdnou skleničku a plechovku s coca-colou. Sám si nalil whisky.

"Tenhle tejden toho pro tebe moc nemám," řekl. "V pondělí a v úterý vůbec nic. Pebble měl běžet v Leicesteru, ale kulhá... takže máš jen Coral Keye na středu a Diamond Buyera a tu klisnu na pátek. V sobotu máš dva, pokud nebude pršet. Jedeš něco pro někoho jiného?"

"Jednoho nováčka v Kemptonu, ve čtvrtek."

"To teda sakra doufám, že umí skákat."

Vrátil jsem se do svého poklidného domečku a začal kopírovat těch patnáct růžově žíhaných negativů. Vycházely mi šedobílé obrázky jako předtím, protože ty nejasné skvrny se vytratily díky filtrům i s modří.

Ulevilo se mi, když jsem zjistil, že to není patnáct dalších vyděračských dopisů: jen v prvních dvou byla nabídka alternativního řešení. Předpokládal jsem, že jeden z dopisů se bude týkat těch milenců, a také jsem se nemýlil. Zato druhý dopis mi vzal trochu dech a nakonec mě rozesmál. Rázem jsem měl lepší náladu a morálně jsem se posílil na další překvapení.

Ukázalo se, že na zbývajících třinácti fotografiích jsou Georgeovy soukromé záznamy o tom, kde a za jaké příležitosti snímky pořídil, na jaký film, za jaké expozice, a kdy napsal výhrůžný dopis. Usoudil jsem, že tento zvláštní způsob evidence volil jednak proto, že pro něho byl snadno proveditelný, jednak proto, že přece jen byl méně nebezpečný, než kdyby takové inkriminující materiály nechal povalovat tištěné na papíru, černé na bílém, pro každého čitelné.

Poznámky byly krajně zajímavé, hlavně jako doplňující informace k těm fotografiím a dopisům, ale nikde v nich nebylo ani zmínky o tom "alternativním řešení". Nikde žádný záznam o přijatých finančních částkách, bankovním účtu, sejfů nebo o skrýši, ve které by přechovával peníze získané vydíráním. Tomuto předmětu se George vyhýbal zřejmě i sám před sebou.

Šel jsem si lehnout pozdě, stejně jsem pak nemohl usnout. Celé ráno jsem protelefonoval.

Nejdřív jsem zavolał svého známého redaktora z časopisu Horse and Hound a poprosil jsem ho, aby dal do příštího čísla Amandinu fotografii, vysvětlil jsem mu, že to spěchá. Řekl pochybovačně, že by to snad stihl do toho čísla vrazit, ale že bych prý mu fotografii i text musel doručit ihned, jinak prý už bude pozdě.

"Za chvíli jsem u tebe," ubezpečoval jsem ho. "Bude to přes dva sloupce, výška sedm centimetrů, nahoře a dole bude text, takže celková výška jedenáct centimetrů. Prosím tě, dej to na pravou stránku, někde vpředu, aby to nikdo nepřehlédl."

"Filipe!" ohrazoval se.

Pak si hlasitě povzdychl. Věděl jsem, že to pro mne udělá.

"Poslyš, ty s tou tvou kamerou, jestli máš nějaký šikovný obrázky z dostihů, tak přines, rád bych se na ně podíval, nic ti neslibuju, ale podívám se. Poslyš, koně nechci, zajímají mě lidi, portréty. Máš nějaký?"

"No... mám."

"Prima. Tak se tu ukaž co nejdřív. Tak ahoj."

Zavolal jsem Marii Millaceové a zeptal se na soukromou adresu lorda Whitea. Pak jsem zavolal starému Neposkvřněnému domů, do Cotswolds.

"Chcete se mnou hovořit? O čem prosím?"

"O Georgeovi Millaceovi, pane."

, O tom fotografovi? Nedávno zemřel, ne?"

"Ano, pane. Jeho žena se přátelí s lady Whiteovou."

"Ano, vím," zarazil mne netrpělivě. "Jestli tedy chcete, můžeme se sejít v Kemptonu."

Poprosil jsem ho, jestli by mne nepřijal doma. Ne že by byl nadšený, ale nakonec se uvolil mi po páté hodině věnovat půl hodiny svého soukromého času. Odložil jsem telefon lehce zpocenou dlaní a oddychl jsem si. Také jsem si připomínal, že stačí znovu zatelefonovat a schůzku zrušit, že mi v tom nic nebrání.

Zavolal jsem Bergmanovým. To bylo podstatně snazší. Pozval jsem Samanthu a Clare na večeři. Odpověděla mi Samantha, vlídným a potěšeným hlasem.

"Dnes večer?"

"Ano."

"Obávám se, že dnes nemůžu, ale Clare je volná, jistě půjde ráda."

"Myslíte?"

"Samozřejmě, hlupáčku. V kolik?"

Řekl jsem, že bych pro Clare přijel kolem osmé. Samantha mě ubezpečila, že to jistě bude v pořádku a zeptala se, jak jsem pokročil s pátráním po Amandě. Uvědomil jsem si náhle, že s ní hovořím, jako bych ji znal odjakživa. Vlastně to tak bylo.

Zajel jsem do Londýna do redakce Horse and Hound a domluvil s šéfredaktorem, že pod Amandin obrázek nechá vysázet: Kdo pozná tyto stáje? První dítě, které podá zprávu Filipu Norovi, obdrží odměnu deset liber.

"Proč dítě?" podivil se redaktor, a připsal k textu mé telefonní číslo. "Copak tohle děti čtou?"

"Ne, čtou to jejich matky."

"To je mazaný."

Listoval v deskách s portrétními fotografiemi, které jsem mu přivezl ukázat. Řekl, že se chystají vydávat sérii článků o dostihových osobnostech a že potřebují nové obrázky, ne takové, které se už donekonečna přetiskují. Prý by se mu některé z těch mých hodily.

"Dobře."

"Za obvyklý honorář," dodal.

Řekl jsem, že prima, ale po chvíli jsem se zeptal, co takový obvyklý honorář obnáší. Že jsem se k tomu odhodlal, bylo neklamným znamením, že už mne nezajímají jen fotografie, ale také možnost si jimi vydělávat: Obvyklý honorář... to už člověka zavazovalo. Obvyklý honorář, to znamená, že člověk vstupuje mezi profesionály. Zneklidňovalo mne to.

Nabídku jsem přijal.

Když jsem přijel pro Clare, byla Samantha ještě doma.

Clare mi přišla otevřít a pozvala mne ještě na skleničku.

"Venku je hnusně," dodala.

Vystoupil jsem z vozu do větrného, studeného listopadového večera. Tentokrát jsme nešli dolů do kuchyně, ale do podlouhlého obývacího pokoje zabíhajícího přes celé podlaží až dozadu. Rozhlédl jsem se. Vypadalo to tam útulně, ale povědomé se mi to nездálo.

"Pamatujete si tenhle pokoj?" zeptala se Clare.

Zavrtěl jsem hlavou.

"Kde je záchod?"

Odpověděl jsem bez zaváhání: "Nahoru, doprava, modrá mí..."

Rozesmála se. "Myšlenka tryskající přímo z podvědomí."

"Je to legrační."

V jednom rohu místnosti stál televizor a na obrazovce se míhaly nějaké povídavé hlavy. Clare to šla vypnout.

"Nechte to běžet, jestli jste se dívala..."

"Ale nic, to byla jen přednáška o drogách. Tihle kázající velkohubí experti...znáte to. Co takhle se něčeho napít? Co si dáte? Je tu víno..."

Držela v ruce otevřenou láhev burgundského, takže jsme se na něm dohodli.

"Nějaký chytrák tam vykládal, že každá pátá ženská bere uklidňující prášky, zatímco u mužských jen každý desátý."

Nalila nám víno. "Ten pán jaksi naznačoval, že my ubohé prosté ženy si se životem neumíme poradit, chudinky malé." Podala mi skleničku. "To je k smíchu."

"Myslíte?"

Ušklíbala se. "Předpokládám, že ty pány doktory, co píšou recepty, nikdy nenapadne, že ty ubohé chudinky sypou ty utiňující prášky svým pánům a velitelům do večeře, když přijdou z práce domů."

Dal jsem se do smíchu.

"To je ale fakt, dělají to ženské, které mají takové ty kolohnáty, co je otloukají, a pak ty, které mají muže přehnaně vysazené na sex... Prostě ten prášek bez chuti a bez vůně zamíchají do jídla těch svých bizonů, do masa nebo do zeleniny, a mají pokoj."

"To je obdivuhodná teorie."

"To je fakt."

Seděli jsme ve světlých sametových křeslech a popíjeli víno. Ona v červené hedvábné halence a černých kalhotách.

Dobře se uplatňovala v tlumených barvách pokoje. Děvče, které se všeobecně umělo uplatnit. Energické, sebejisté, rozhodné stvoření. Nijak nepřipomínala tiché, nenáročné dívky, které jsem si občas vodíval domů.

"Viděla jsem vás v sobotu jet dostih," řekla. "V televizi."

"Myslel jsem, že vás to nebaví."

"Co jsem viděla vaše fotografie, tak mě to samozřejmě začalo zajímat." Napila se. "Ale riskujete strašlivě."

"Tak jako v sobotu většinou ne."

Zeptala se mne, jak to myslím, a já ji to celé vysvětlil. Až jsem se sám sobě divil, jak jsem sdílný.

"Ale to přece není fér!" řekla rozhorleně.

"Život není fér, to se nedá nic dělat."

"Uvažujete dost pesimisticky."

"To snad ne. Přijímám, co život dává, a doufám v nejlepší."

Potřásla hlavou. "Nestačí doufat, máte se aktivně snažit o to nejlepší." Znovu se napila. "Co by se stalo, kdybyste se při nějakém pádu vážně zranil?"

"Měl bych vztek."

"Ale no tak! Myslím, co byste si počal?"

"Snažil bych se co nejrychleji zahojit a vrátit se do sedla. Jak člověk není v sedle, užívají mu jiní žokejové jízdy."

"Roztomilé. A co kdyby to bylo tak zlé, že by se to pořádně nezahojilo?"

"To by bylo slabší. Když nejsou jízdy, nejsou peníze. To potom člověk musí začít hledat po inzertech sedavé zaměstnání."

"A kdybyste se zabil?"

"Nestane se nic."

"Neberete to vážně."

"Ovšem že ne."

Pátavě se na mě zadívala. "Nejsem zvyklá se stýkat s lidmi, kteří riskují život pět dní v týdnu."

"To riziko není zdaleka tak velké, jak se vám zdá. Ostatně, potká-li člověka opravdu velká smůla, je tu Fond pro postižené žokeje."

"Co je to?"

"Soukromý dobročinný podnik Jockey Clubu. Stará se o vdovy a sirotky po jezdcích, kteří podlehnou zranění a ty, kteří zůstanou naživu, podporuje aspoň do té míry, aby si život nevzali, protože nemají ve stáří čím topit."

"To zní rozumně."

Později jsme odešli do malé restaurace předstírající francouzského ducha, francouzskou venkovskou kuchyni. Dlouhé, nemožené stoly s vydrhnutou deskou, na zemi metličky, svíčky v láhvích od vína pokapaných voskem. Jídlo bylo také jen imitace. Maso jistě nikdy nepřišlo do styku s kotlíkem nad skutečným ohněm. Clare ale nevadilo, že telecí pekli na elektrickém grilu a zalili falešnou zadělávanou smetanovou omáčkou, která ani trochu nepřipomínala omáčku, jak ji dělají ve Francii. Clare byla ve Francii už několikrát, na dovolené samozřejmě, ne na dostizích.

"Jezdíte ve Francii?" zeptala se mne.

"Občas po vánocích, když u nás mrzne, mívám možnost jet v Cagnes sur Mer... dole, na jižním pobřeží."

"Zní to krásně."

"Je tam taky zima a je to práce. Ale máte pravdu, hezké to je."

Začala zase hovořit o fotografiích. Prý by ráda ještě přijela do Lambournu a prohlédla si znovu ty fotografie o životě žokeje.

"Jestli jste si to rozmyslela, tak mi to klidně řekněte."

"Nerozmyslela jsem si to, co vás napadá!" Poplašeně se na mě podívala. "Prodal jste z nich něco? Slíbil jste, že ne."

"Ne, z těch jsem neprodal nic."

"Tak které?"

Řekl jsem jí, jak to proběhlo v redakci Horse and Hound a také jsem jí vyprávěl o Kinshipovi. Přiznal jsem se, že mi připadá trochu legrační, jak se najednou lidé začali zajímat o mé věci.

"Řekla bych, že se to jaksi rozhlásilo."

Dojedly telecí a chvíli zamyšleně seděla opřená o opěradlo židle.

"Já vím, co potřebujete, potřebujete agenta."

Vyprávěl jsem jí, že musím opatřit agenta Marii Millaceové. To ji vůbec nezajímalo.

"Já nemyslím jen tak nějakého agenta, myslím sebe."

Všimla si, jak žasnu, a usmála se.

"No a? Co dělá takový agent? Musí znát situaci na trhu a musí umět prodávat. Vaše věci se prodávají snadno, to je jisté. Takže je na mně, abych se sakra rychle naučila znát trh, kde by se prodaly nejlíp, myslím trh z hlediska sportovní tematiky. A co kdybych vám zprostředkovala fotografické ilustrace pro jiné publikace... o jiných tématech... měl byste zájem?"

"Ano, ale ..."

"Žádné ale. Nemá smysl vyrábět výborné fotografie, když je nikdo nevidí."

"Fotografů je přece na tisíce."

"Proč jste takový defetista? Vždycky se může uplatnit další."

Na soustředěném obličejí ji světlo svíček vykouzlilo meruňkové zbarvené stíny na tvářích a na bradě. Šedé oči se dívaly do budoucnosti, před kterou jsem já zatím couval. Napadlo mě, co by se asi stalo, kdybych se pokusil ji políbit, někdy, až nebude myslet jen na praktické pracovní záležitosti.

"Ráda bych se o to pokusila," řekla vemlouvavě, "opravdu ráda. Dovolíte mi to? Když mi to nepůjde, tak to sama přiznám!"

Samantha říkala, že Clare umí lidi vždycky dostat tam, kde je chce mít.

No co, ber, co život dá, a doufej v nejlepší.

Přidržel jsem se své osvědčené filozofie a řekl, že ano.

"Výborně," oddychla si.

Znělo to upřímně. Když jsem ji pak doprovodil před dům a políbil, nic nenamítala.

14

V úterý jsem čtyřikrát zvedl telefon, abych odřekl schůzku s lordem Whitem. Jednou jsem dokonce vytočil číslo a dočkal se jednoho zazvonění.

Čtyřikrát jsem zase sluchátko položil a odhodlal se, že tam půjdu, že musím. Vadilo mi, že si nejsem dost jistý, jestli to, co dělám, je správné. Ať tak či tak, vyrazil jsem.

Dům lorda Whitea v Gloucestershiru byl důstojně omšelý, věkovitý, kamenná pevnost. Nechyběla mu vznešenost, zato zahradníci ano. Elegantní okna shlížela pohoršeně na závěje neshrabaného podzimního listí. Z trávníku koukalo slámově žluté strniště a štěrk na pěšinkách byl splený uschlým plevem. Zazvonil jsem u hlavního vchodu a zasnil se nad ekonomickými problémy šlechty.

Třetí baron White mě přijal v malém obývacím pokoji s vyhlídkou na nepěstěné keříčky růží a nestříhaný živý plot.

Uvnitř v domě bylo všechno úctyhodně starobylé, naleštěné, a prach pečlivě utřený. Prořené květované potahy na křeslech byly pěkně zalátané. Očividně měli málo peněz, to jsem hned poznal, vystačili s nimi jen tak tak, aby se nemuseli stěhovat do obyčejného předměstského domku.

Lord White si se mnou potřásl rukou a vybidl mne, abych se posadil. Tvářil se zdvořile a tázavě, čekal, až mu povím, proč jsem přišel. Přestože jsem si celou cestu opakoval, jak začnu, byl ten začátek pro mne skutečně utrpení.

"Sire, je mi to hrozně líto, ale obávám se, že to, co jsem vám přišel říct...že to pro vás bude otřes."

Zamračil se. "O Georgovi Millaceovi? Říkal jste přece, že jde o George Millace?"

"Ano... Jde o fotografie, které pořídil."

Zarazil jsem se. Strašně jsem litoval, že jsem se do toho pouštěl, ale bylo už pozdě. Měl jsem se držet své celoživotní filozofie nevmešování, měl jsem čekat, až co bude, neměl jsem s Georgeovým krutým arzenálem nic podnikat. Ale už se stalo. Už jsem se rozhodl a začal jednat. Proto jsem tu, proto to musím dovést do konce..

Mým úkolem bylo způsobit bolest, vědomě zranit, jednat zcela proti svému instinktu, proti lidskosti a soucitu, který mi daly do vínku Samantha, Charlie, Margaret a Bill. Musel jsem se zachovat jako ničitel, použít tu krutou, nelítostnou, celuloidovou sekýru.

"No tak do toho, Nore," vybízel mě lord White klidně.

Netušil, co ho čeká.

S krajně nepříjemnými pocity jsem otevřel velikou obálku a vytáhl z ní první obrázek milenců. Natáhl ruku a já mu fotografii podal. Bylo mi ho strašně líto, přestože jsem jeho vztah a chování k Daně Relganové považoval za velikou bláhosť.

V první chvíli se rozzlobil. Vstal a třásl se vzteky. Co prý je to za troufalost, jak si troufám mu předložit něco tak hnusného a nechutného. Velice nerad, říkal jsem si v duchu. Nemělo smysl to vyslovit nahlas, nebyl by to vnímal.

Vytáhl jsem další dvě fotografie z obálky a položil je obrázkem dolů na opěradlo křesla.

"Jak uvidíte," řekl jsem chraptivě, "ty druhé dvě jsou snad ještě horší."

Asi musel nasbírat hodně odvahy, než po nich sáhl. Zadíval se na ně ve zdrceném mlčení. Pak se zničeně opřel o křeslo.

Ve tváři měl zoufalství, úžas i hrůzu.

Ten, kdo se miloval s Danou den Relganovou, byl Ivor den Relgan.

"Říká se," zašeptal lord White, "že se na fotografiích může montáží docílit všechno možné." Hlas se mu třásl. "Obrázky mohou lhát."

"Tyhle ne."

"To nemůže být pravda."

Vytáhl jsem z obálky fotokopii Millaceova výhrůžného dopisu a podal mu ji. Jen s obtížemi se donutil číst, tak byl otřesený a zhroucený.

Obsah dopisu jsem uměl z paměti. Stálo tam:

Vážený Ivore den Relgane,

jistě Vás budou zajímat fotografie, které se mi šťastnou náhodou zdařilo pořídit před několika dny v Saint Tropez.

Fotografie přikládám.

Jak uvidíte, jste na nich zachycen v kompromitující situaci s mladou dámou, která je obecně považována za Vaši dceru. (Provádět podobnou činnost na hotelovém balkóně, aniž se člověk přesvědčil, že na něho není vidět teleobjektivem, je velmi nerozvážné.)

Existují dvě možnosti.

Za prvé: Dana den Relganová je Vaše dcera. V tom případě jste se dopustil krvesmilstva.

Za druhé: Dana den Relganová není Vaše dcera. Proč tedy předstíráte, že ano? Nemá to snad náhodou určitou spojitost s tím, že se třeba snažíte dostat do svých tenat jistého funkcionáře Jockey Clubu? Doufáte snad, že byste se mohl stát členem a mít ještě další výsady?

Mohl bych samozřejmě tyto fotografie poslat lordovi, kterého mám na mysli. Já Vám nicméně v nejbližší době zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Upřímně Váš

George Millace

Lord White jako by před mýma očima zestárl. Mladistvý odlesk lásky zmizel, zešedl, vrásky se prohloubily. Odvrátil jsem se. Díval jsem se upřeně na své ruce, na zem, pak na ty neostříhané růže. Snažil jsem se nedívat na toho zničeného člověka.

Po dlouhé odmlce řekl: "Kde jste k těm věcem přišel?"

"Syn George Millace mi dal krabici s kousky materiálu po svém otci, když George zemřel. Byly tam také tyhle fotografie."

Znovu se odmlčel. Trpěl.

"Proč jste mi to přinesl?" zeptal se. "Abyste... abyste mě přivedl do nesnesitelné situace?"

Polkl jsem nasucho a snažil se mluvit věcně:

"Vy jste si toho asi nepovšiml, sire, ale lidem opravdu dělá starost, že se v rukou pana den Relgana soustředila v poslední době taková moc."

Otřásl se, když zaslechl jeho jméno. Pak se na mě dlouze, nevlídně zadíval.

"Takže vy jste si vzal za své uvést věci na pravou míru?"

"Sire... ano."

Tvářil se rozhorleně. Nejspíš se pokoušel najít záchranu v hněvu.

Řekl rozhodně: "Nic vám do toho není, Nore."

Hned jsem mu neodpověděl. Sám jsem měl co dělat, abych se přemluvil, že mi do toho něco je. Nadosmrťi na to jistě nezapomenu. Nakonec jsem nesměle poznamenal:

"Sire, pokud jste si naprosto jist, že neobvyklý vzestup Ivora den Relgana k velké pravomoci nemá s vaší náklonností k Daně den Relganové nic společného, pak se vám opravdu a upřímně omlouvám!"

Jen se na mne díval.

Zkusil jsem to znovu.

"Jestli jste opravdu přesvědčen, že pro dostihový sport bude prospěšné, když pan den Relgan bude jmenovat placené rozhodčí, pak vás musím poprosit za odpuštění."

"Prosím odejděte," řekl tvrdě.

"Ano, sire."

Vstal jsem a vykročil ke dveřím. Než jsem ale přešel místnost, ozval se za mnou jeho hlas.

"Počkejte ještě, Nore, musím si to rozvážit."

Váhavě jsem se otočil.

"Sire, všichni si vás vždycky tolik vážili, jste tak oblíbený, nikoho netěšilo to, co se dalo."

"Laskavě se vraťte a posaďte se."

Stále ještě mluvil přísně, vyčítavě a odmítavě. Ještě se v duchu bránil.

Znovu jsem se posadil do křesla. Lord White stál u okna a díval se na holé růžové keře.

Uvažoval dlouho. Já bych v takové situaci asi také uvažoval dlouho. Dopracoval se toho, že když promluvil, zněl jeho hlas zcela jinak, už nebyl ani zničený, ani hněvivý, zněl normálně. Při hovoru se ale ke mně neotočil.

"Kolik osob vidělo ty obrázky?" zeptal se.

"Nevím, komu je ukázal George Millace, já osobně jsem je ukázal jen jedinému člověku, který náhodou byl při tom, když jsem obrázky našel. Ten dotyčný je můj přítel, ale den Relganovy nezná. Nechodívá na dostihy."

"Takže jste se s nikým neradil, než jste sem šel?"

"Ne, sire."

Další dlouhá odmlka. Byl jsem trpělivý, uměl jsem čekat. Kolem nás tichý dům jako by zadržoval dech, pomyslel jsem si básnický, trne jako já.

"Hodláte o této věci trousit poznámky na závodisti?"

"Ne!" vyhrkl jsem zděšeně. "Jistěže ne!"

"A... očekáváte za své mlčení nějakou odměnu, ať již věcnou nebo ve formě protislužby... či peněžitou?"

"Neočekávám nic, nejsem George Millace. Myslím... myslím, že půjdu."

A také jsem šel. Pryč z místnosti, pryč z domu, z panství plevle. Hnala mne poraněná pýcha.

Ve středu ráno se nedělo skoro nic, dokonce ještě méně, než jsem očekával, protože mi ve stájích řekli, že Coral Key přece jen ten den v Kemptonu nepoběží.

"To zatracený zvíře se v noci v boxu svalilo a nějak se tam zašprajcovalo. Vzbudil jsem se a slyšel, jak tam sebou mlátí. Bůhví jak dlouho už tak ležel, byl celej vyčerpanej. Victor nebude rád."

Honorář za jízdu byl v háji. Nechtělo se mi utrácet za benzín a jezdit někam jen jako divák, tak jsem zůstal doma a vyráběl série kopií pro Lance Kinshipa.

Ve čtvrtek jsem se vydal do Kemptonu, kde jsem měl mít jen jednu jízdu. Právě jsem si říkal, že to je sakra chudý týden, pokud jde o výdělek, když mě v bráně chytil nějaký malý chlap a že mě už celou dobu hledá jeho starej a jestli chci nějakou jízdu navíc, tak ať sebou hodím.

Hodil jsem sebou a dohonil příslušného trenéra právě v okamžiku, kdy se rozhodoval, že o tyto jízdy požádá někoho jiného, když tam ještě nejsem.

"Krajně nepříjemná situace," stěžoval si udýchaný trenér dopáleně. "Můj člověk měl včera pád, ale ujistil mě, že se mu nic nepříhodovalo. No a prosím, dnes ráno si klidně zavolá, že má chřipku."

"Ano..." málem jsem se rozesmál. "Ale za to přece nemůže."

"Je to bezohlednost."

Jeho dva koně měli lepší dech než jejich pán, ale jinak žádná velká sláva. S prvním se mi podařilo přijít třetí ze šesti, s druhým jsem skončil na předposlední překážce. Oba jsme spadli, ale ani jednomu, ani druhému z nás při tom nic neprasklo.

Třetí kůň, ten, kterého jsem měl naplánovaného, nebyl o mnoho lepší. Nešikovný, špatně trénovaný mladíček bez elánu. Jel jsem ho šetrně a opatrně, aby se trochu vycvičil ve svém povolání. Od trenéra jsem se žádného vděku nedočkal, prý jsme jeli tak pomalu, že jsme se ani nemohli zahřát.

"Nechali jsme za sebou šest nebo sedm koní," namítl jsem mírně.

"Před sebou taky."

Přikývl jsem. "Nesmí se na něj ještě spěchat."

Kůň potřeboval trpělivost a týdný, měsíce soustavného tréninku přes překážky. Asi se toho všeho nedočká a mně už nikdy nenabídnou jízdu. Trenérovi půjde především o rychlost za každou cenu, mladý steepler nejspíš skončí v prvním otevřeném příkopu. Škoda koně, ale trenérovi to bude patřit.

Zpříjemněním odpoledne, aspoň z mého hlediska bylo, že se nedostavil lord White.

Překvapením odpoledne bylo, že se dostavila Clare.

Čekala na mne před vážnicí, když jsem se převlékl do civilu a chystal se domů.

"Nazdar," řekla.

"Clare!"

"Tak mě napadlo jet se sem podívat, jak to všechno vypadá ve skutečnosti." Oči se jí smály. "Byl dnešek normální? Takové to bývá?"

Zadíval jsem se na šedivé, větrné nebe, na řídké řady čtvrtečního publika a vzpomněl na ty tři nevalné jízdy.

"Dá se říct. Jak ses sem dostala?"

"Zvláštním dostihovým vlakem. Poučné. A celé odpoledne jsem to tu procházela a jen jsem zírala. Já kupříkladu nikdy předtím neviděla, že by lidi opravdu jedli úhoře v rosolu."

Dal jsem do smíchu. "Nic si z toho nedělej, já také nikdy neviděl úhoře zblízka. Takže... co bys ráda? Chceš se něčeho napít? Nebo chceš jít na čaj? Nebo pojedeme do Lambournu?"

Chvilku se rozmýšlela.

"Do Lambournu. Dostanu se odtamtud domů vlakem, ne?"

Veze jsem ji do Berkshire s neobvyklým pocitem pohody. Připadalo mi, že to tak má být, že je naprosto přirozené, že vedle mne sedí. To bude tím, že je Samantha dcera. Nějak jsem si to zdůvodnit musel.

Doma byla tma a zima, ale to se brzy napravilo. Hned jsem všude rozsvítil, zapnul topení a postavil na čaj. Vtom zazvonil telefon. Šel jsem to vzít do kuchyně, protože jsem ho tam měl právě přepnutý. Z druhého konce na mě křičel tak pronikavý hlas, až mi málem praskl bubínek.

"Jsem první?"

"Moment..." podržel jsem sluchátko kousek od ucha. "Jak první?"

"Přece první..." Byl to mladý hlas, velmi mladý, dětský, nějaká holčička. "Já už vám volám hodiny, každých pět minut, fakt. Tak jsem první? Řekněte, že jsem první!"

Konečně mi to došlo. "Ano, jistě, jsi úplně první. Tys četla Horse and Hound? Vždyť má vyjít až zítra..."

"Přece ho teta v knihkupectví dostává vždycky už ve čtvrtek," naznačovala, že tak základní fakt přece musí každý aspoň trochu inteligentní člověk vědět. "Když jdu ze školy, tak to tam mám vždycky vyzvednu. Dostanu tedy těch deset liber? Dostanu? Namouduši?"

"Jestli víš, kde ty stáje jsou, tak dostaneš, samozřejmě."

"Máma to ví, ona vám to poví, já vám ji radši dám. Ale nezapomenete na mě, že ne?"

"To víš, že ne."

V telefonu byl slyšet vzdálený hovor, pak klapnutí a pak se ozval příjemný, klidný ženský hlas.

"Jste Filip Nore, ten co jezdí v Národních honebních dostizích?"

"Ano."

Tato reference jí asi stačila, protože bez dalšího zaváhání pokračovala:

"Vím, kde ty stáje jsou, ale asi budete zklamaný, protože tam už dávno není jízďárna. Jane, dcera se bojí, že jí proto těch deset liber nepošlete, i když já si myslím, že spíš ano."

"Spíš ano," usmál jsem se. "Kde to je, prosím vás?"

"Nedaleko odtud, tedy nedaleko Horley, v Surrey, blízko letiště Gatwick. Stáje jsou od nás jen asi půl hodiny cesty."

Pořád se to tam ještě jmenuje Farma Zefyr, ačkoliv jízďárnu zrušili už před mnoha lety."

Povzdychl jsem si. "A co ti lidé, co to tehdy vedli?"

"Nemám tušení, co s nimi je, nejspíš to prodali. Teď jsou z těch budov obytné prostory. Chcete přesnou adresu?"

"Ano, buďte tak laskavá, a také vaši."

Nadiktovala mi adresy, já si je zapsal a pak jsem se zeptal:

"Nevíte náhodou, jak se jmenují nynější nájemníci?"

"Ti!" řekla pohrdlivě. "To je hrozná sběh. Obávám se, že jestli od nich něco chcete, tak se s nimi těžko domluvíte. Žijí tam jako v opevnění, brání se obléhání rozzuřených rodičů."

"Jak prosím?" Nic jsem nechápal.

"Nešťastní rodiče, kteří se snaží přemluvit své děti, aby se vrátily domů. Žije tam takové to duchovní společenství, náboženská sekta nebo co. Říkají si Přátelé nejvyšší milosti. Je to nesmysl. Nebezpečný nesmysl."

Přestal jsem dýchat.

"Pošlu vaší Jane ty peníze a vám mnohokrát děkuji."

"O co jde?" zeptala se Clare, když jsem pomalu pokládal sluchátko.

"První stopa, která by nás skutečně mohla zavést k Amandě."

Vyprávěl jsem jí o inzerátu v časopise Horse and Hound a o nájemnících Pine Woods Lodge, kde žila kdysi maminka. Clare zavrtěla hlavou.

"Jestli ti Přátelé nejvyšší milosti vědí, kde Amanda je, tak to z nich stejně nedostaneš. Přece jsi o takových společnostech musel slyšet, ne? Zasněně se usmívají, tváří se mírumilovně, ale přitom jsou tvrdí jako kámen. Nalákají mladé lidi tak v mém věku na lásku a přátelství, na sladké písně, pak je zfanatizují a už je nepustí ze spárů. Chudinky jejich oběti své vězňatele i vězení milují a rodiče nemají šanci."

"Něco takového jsem už slyšel, ale nikdy jsem nechápal, oč vlastně těm lidem jde."

"O peníze, samozřejmě. Všichni ti vlídní přátelé milosti chodí po světě s kasičkama, tváří se jako svatí a hrabou peníze."

"A z těch potom žijí?"

"Jistě, z těch žijí a také je schraňují pro svatou věc, lépe řečeno pro svého velikého vůdce, který si ty prachy nacpe do kapes."

Přinesl jsem čaj. Usadili jsme se u kuchyňského stolu.

Amanda ve stájích v Horley. Carolina o dvacet mil dál v Pine Woods Lodge. Přátelé nejvyšší milosti v Horley, titíž přátelé v Pine Woods Lodge. To nemohla být náhoda. I když mi nebylo jasné, jak to všechno do sebe zapadá, a možná se to také nikdy nedozvím, souvislost tady logicky byla.

"Nejspíš tam už není," řekl jsem.

"Pojedeš se tam podívat?"

Přikývl jsem. "Pravděpodobně zítra po dostizích."

Když jsme vypili čaj, prohlásila Clare, že by si ráda znovu prohlédla šanon s fotografiemi ze života žokeje. Odnесли jsme si to nahoru, kde jsem jí pro povražení ukázal některé z obrázků v maximálním zvětšení, měl jsem je tam na zdi. Pak jsme si vyprávěli o svém životě, o životě vůbec, o všem a o ničem. Večer jsme vyrazili do jedné dobré hospody v Ashbury na bifeek.

"Byl to hezký den," řekla Clare a usmívala se na mne nad hrníčkem kávy. "Odkud mi jede vlak?"

"Ze Swindonu. Zavezu tě tam, pokud tu nechceš zůstat."

Zpřima se na mě podívala. "Myslíš to pozvání tak, jak já si myslím?"

"Asi ano."

Sklopila oči a zadívala se na lžičku od kávy. Věnovala jí mimořádnou pozornost. Při pohledu na její skloněnou tmavou zamyšlenou hlavu jsem pochopil, že se po tak dlouhém váhání určitě rozhodne odjet.

"V půl jedenácté jede rychlík, ten bys snadno chytla. Do Paddingtonu jede něco přes hodinu."

"Filipe..."

"V pořádku," řekl jsem klidně. "Kdo se neptá, nic se nedozví." Zaplatil jsem účet. "Tak vyrazíme."

Cestou na nádraží, celých devět kilometrů, byla nápadně zamlklá. Teprve když jsem jí koupil lístek (nechtěla mi to dovolit) a vyprovodil ji na nástupiště, nepřímou mi naznačila, na co předtím myslela, ale opravdu jen nepřímou.

"Zítra máme schůzi vedení," řekla. "Zúčastním se takového zasedání poprvé, protože mě na minulé schůzi jmenovali vedoucí redaktorkou."

Velice mi to imponovalo. Řekl jsem jí to. Určitě se hned tak nestane, aby velké nakladatelství jmenovalo do vedoucí funkce jednadvacetiletou dívku. Také jsem pochopil, proč u mne nechtěla zůstat, a tušil jsem, že u mne možná nezůstane nikdy. Až jsem se zalekl, jak mne to mrzelo. Předtím jsem ji k sobě zval jen tak, neprosil jsem, neškemral, o nic nešlo, jen abychom spolu strávili příjemnou noc, nemyslel jsem to nijak smrtelně vážně, nechtěl jsem se vázat. Pocit opravdového zklamání, který mě na tom nástupišti zaplavil, mi připadal neúměrný.

Vlak přijel a Clare nastoupila. Na schůdcích jsme se políbili. Krátké, přátelské políbení. Od toho pondělního před Samanthiným domem jsme nijak nepokročili.

Brzy na shledanou, řekla a já řekl že ano. Prý se musíme domluvit o smlouvách a tak, máme toho prý hodně.

"Tak přijď v neděli!"

"Já se ozvu. Na shledanou."

Netrpělivý vlak se se skřípotem pohnul, zrychlil a zmizel. Odjížděl jsem do svého prázdného domečku s nezvyklým pocitem osamělosti.

Dostihy v Newbury, pátek, druhá polovina listopadu.

Byl tam lord White. Stál pod skleněnou stříškou před váznicí, zabraný do vážného hovoru se dvěma dalšími rozhodčími. Vypadal jako dřív, na prošeďivělých vlasech sportovní klobouk, na sobě šedý oblek a hnědý plášť. Z jeho tváře vyzařovala moudrost, laskavost a rozvaha. Kdyby to člověk neviděl na vlastní oči, nikdy by neuvěřil, že takový člověk může bláznit za ženskou jako gymnazista. Neuvěřitelné.

Pokud jsem se chtěl dostat ke dveřím věznice, musel jsem kolem něho samozřejmě projít. Soustředěně diskutoval se svými kolegy a jen nepatrným pohledem prozradil, že mě viděl.

No co, když se mnou nechce mluvit, tím líp, obě strany si ušetří zbytečné rozpaky.

Ve věznici stál Harold a rozvláčně vykládal nějakému svému kamarádovi, kde se lacino koupí pneumatiky. Bez pauzy na nadýchnutí mi řekl, že na mě počká a vezme mi sedlo, když sebou laskavě hodím a rychle se převléknu a zvěžím. Když jsem se vrátil v dresu, ještě stále něco povídal o radiálách a obyčejném vzorku. Kamarád využil mého příchodu a zmizel. Harold mi vzal sedlo a pouzdro na závaží. Pak mi řekl se škodolibým potěšením:

"Jestlipak víš, že Čingischána vykopli?"

Okamžitě jsem zpozorněl. "Víš to jistě?"

Přikývl. "Starej Lanky..." kývl za odcházejícím kamarádem, "vyprávěl mi, než jsi přišel, že dnes ráno svolali narychlo mimořádnou schůzi výboru Jockey Clubu v Londýně. Lanky byl u toho. Lord White prej požádal ostatní členy, aby zrušili návrh na ustavení podvýboru, kterému měl předsedat den Relgan, no a protože ten podvýbor byl stejně nápad Neposkvrněného, tak mu to zase všichni odkejšali."

"No vida, aspoň něco."

"Aspoň něco?" Harold se ke mně vztekle obrátil. "Je to možný? To k tomu víc nemáš co říct? Prosim tě, to je nejlepší zpráva od konce války."

Odkráčel s mým sedlem a cestou si něco brumlal a potřásal hlavou. Kdyby jen tušil, jak se mi ulevilo! Hlavní účel mé návštěvy u lorda Whitea se splnil, i když ta schůzka jinak dopadla všelijak. Aspoň jsem člověku, kterého mám rád, neublížil zbytečně, říkal jsem si, nebylo to nadarmo.

Jel jsem proutěnky pro nováčky. Přišli jsme jako druzí a velice potěšili pana majitele. Harolda už méně. Pak jsem jel dvoumílový steeple na nervózní klisně, neměla chuť na závodění, musel jsem ji hýčkat. Považoval jsem za úspěch, že jsem se s ní vůbec probojoval až k cíli. Harold nás uvítal zabručením. Protože se nám podařilo získat čtvrté místo, tak snad bručel spokojeně, těžko říct, u něho se to nepoznalo.

Když jsem se převlékal do civilu, ukázal se v šatně jeden z pořadatelů a volal na mne přes celou místnost:

"Nore, máte jít ven."

Oblékl jsem se a vyšel z věznice. Venku na mne čekal lord White.

"Rád bych si s vámi promluvil," řekl. "Pojďte prosím se mnou do místnosti pro rozhodčí..."

Šel jsem za ním do pokoje vedle věznice, kde se občas řešily stížnosti a námítky hned po dostihu. Lord White mě požádal, abych zavřel dveře.

Postavil se za židli v čele dlouhého stolu a opíral se o opěradlo, jako by z něho čerpal sílu, jako by to byl jeho štít, obrana, záštita.

"Omlouvám se vám," řekl formálně, "za to, z jaké motivace jsem vás v úterý nepřímo nařkl."

"To je v pořádku, sire."

"Byl jsem velmi rozrušený. Je to ale stejně neomluvitelné."

"Já vás chápu, sire."

"Že mne chápete..."

"Prostě... když mi někdo ublíží, mám chuť ho praštit."

Pousmál se. "Výjádřil jste to velmi poeticky."

"Je to vše, o čem jste si přál se mnou hovořit?"

"Ne, není." Chvilí uvažoval. "Předpokládám, že už víte, že ten podvýbor byl zrušen."

Přikývl jsem.

Klidně se nadýchl.

"Hodlám požádat den Relgana, aby se vzdal členství v Jockey Clubu. Abych ho přesvědčil o nutnosti tohoto kroku, chci mu ukázat ty fotografie, on je samozřejmě zná. Domnívám se, že se sluší, abych si vyžádal váš souhlas k tomuto postupu a o to vás nyní žádám."

Taky nátlak, vida.

"Nemám žádné námítky, sire, s těmi obrázky můžete naložit, jak chcete."

"Jsou to... jediné kopie?"

"Ano."

Byla to pravda, jiné kopie neexistovaly. Jaksi jsem jen opominul dodat, že mám negativy. Určitě by chtěl, abych je zničil, a mně cosi napovídalo, abych to nedělal.

Pustil se opěradla židle, jako by už nepotřeboval oporu. Přešel ke dveřím. Jeho tvář byla tváří lorda Whitea z dob nevinности před érou Dany den Relganové. Krutý léčebný zásah se plně osvědčil.

"Domnívám se, že v tomto případě nejsou díky na místě," řekl zdvořile, "ale jsem vám zavázán."

Lehce se mi uklonil a vyšel. Jednání skončilo. Omluva byla přijata, důstojnost zachována. Brzy sám sebe přesvědčí, že vlastně nikdy necítil to, co cítil, že jeho přechodné pominutí smyslů se vůbec nepříhodilo.

Pomalů jsem vyšel za ním. Dostalo se mi velikého zadostiučinění v mnoha směrech, v mnoha rovinách, ale to on asi netušil. Nejdražší dary často člověk dostává nepřímo.

Další podrobnosti jsem se dozvěděl od Marie Millaceové. Přijela se do Newbury podívat na Steva. Klíční kost měl zahozenou a už zase jezdil. Když jsem ji vedl na kávu, přiznala se, že pohled na to, jak vlastní syn letí v dostihu přes překážky, je pro matku utrpení.

"Všechny ženy žokejů tvrdí, že to je mnohem horší, když začnou jezdit jejich synové. Teď vlastně také dcery," dodal jsem.

Seděli jsme u malého stolku v jednom ze snack barů, obklopeni lidmi v těžkých kabátech, ze kterých se v teplé místnosti

odpařovala vůně vlhkého podzimního vzduchu. Marie bezmyšlenkovitě odsunula ke straně špinavé hrníčky a obaly od sendvičů po předcházejících hostech. Zamyšleně míchala kávu.

"Vypadáte mnohem lépe," poznamenal jsem. "Taky se cítím líp."

Viděl jsem, že byla u holiče a že si opatřila další nové šaty. Byla ještě bleďá, měla zapadlé, smutné oči, vypadala hubená a křehká a k slzám neměla daleko, i když se ovládala. Od Georgeovy smrti uplynuly čtyři týdny.

Pomaloučku upíjela horkou kávu. "Na to, co jsem vám minulý týden vyprávěla o Whiteových a Daně den Relganové, můžete zapomenout," řekla.

"Ano?"

Přikývla. "Wendy je tady, pily jsem spolu před chvílí kávu. Je teď mnohem spokojenější."

"Vyprávějte mi o tom."

"Vás to zajímá? Nebudu vás nudit?"

"Velmi mě to zajímá," ujistil jsem ji.

"Tak tedy tohle úterý, někdy během dne, se lord White musel dozvědět něco velmi nepříznivého o Daně den Relganové. Wendy neví co, neřekl jí to. Prý se celý večer choval jako živá mrtvola, bílý jako stěna, díval se do prázdna a nevnímal ani slovo, když na něho promluvila. Neměla tušení, co se děje, byla z toho celá vyděšená. Ve středu se na celý den zamkl a večer jí ohlásil, že ta záležitost s Danou den Relganovou skončila, že přiznává, že se choval jako blázen, a aby mu odpustila."

S úžasem jsem poslouchal, jak snadno se ženy jedna druhé svěřují. Byl jsem v tu chvíli rád, že jsou tak sdílné.

"Co bylo pak?"

"Pak? Víte, muži jsou ohromní. Lord White se pak choval, jako by se vůbec nic nestalo. Wendy říká, že když se přiznal a omluvil, považoval věc za vyřízenou a očekával, že všechno bude jako kdysi, jako kdyby se s tou nešťastnou holkou nikdy nevyspal."

"A bude všechno tak jak bylo?"

"Nejspíš ano. Wendy říká, že prostě trpěl nemocí padesátníků, kteří si potřebují dokázat, že jsou ještě mladíci. Ona ho chápe."

"Vy ho také chápete," konstatoval jsem.

Mile se usmála. "Samozřejmě, vždyť takovéhle příhody se dějí běžně."

Když jsme dopili kávu, předal jsem jí krátký seznam agentů, se kterými by se mohla spojit, a nabídl jsem se jí, že pomohu v čemkoliv, co by potřebovala. Pak jsem jí ještě řekl, že pro ni mám dárek. Původně jsem myslel, že jí dárek pošlu po Stevovi, ale když ji teď vidím, předám ho raději osobně, jen si pro něj musím doběhnout do šatny, mám ho tam v tašce.

Rychle jsem tam zašel a donesl tvrdou velkou obálku s nápisem Fotografie. Nepřekládejte.

"Podívejte se dovnitř, až budete sama," radil jsem jí.

"To nevydržím."

Bez váhání a ihned obálku otevřela.

Uvnitř byl snímek, který jsem pořídil už před nějakou dobou. Obrázek George s fotografickým aparátem, jak se dívá směrem ke mně, s obvyklým ironickým úsměvem, George v barvách, typicky georgiovský George, v typickém postoji, jednu nohu nakročenou dopředu, váhu na zadní, hlavu trochu zakloněnou. George dívající se na svět jako na přihlouplý vtip. George takový, jaký byl.

Bez váhání a ihned mě před všemi přítomnými objala a tiskla mě k sobě, jako by mě už nikdy nechtěla pustit. Cítil jsem, jak mi za límec stékají její slzy.

15

Farma Zefyr byla skutečně jako středověká pevnost. Kolem budov postavili asi dva metry vysokou pevnou prkennou ohradu s bránou, za kterou by se nemusel stydět ani hrdý Alcazar. Seděl jsem líně ve voze u protějšího chodníku a čekal, až se vrata otevřou.

Čekal jsem a čekal, až mi začínala větrovkou pronikat zima až na kůži a ruce i nohy jsem měl jako led. Zatímco jsem čekal, přešlo kolem brány po úzkém chodníčku jen několik lhostejných chodců. Čekal jsem v té předměstské uličce v Horley, kde končilo městské osvětlení a začínala temnota.

Nikdo nevyšel z brány ani nevešel dovnitř, brána zůstala zavřená. Po dalších dvou promarněných hodinách jsem to beznadějně hlídkování vzdal a šel si zařídít nocleh v místním motelu.

Na své dotazy jsem dostal od recepční nepovzbuzující odpovědi. Ano, řekla, občas se u nich ubytují lidé v naději, že se jim podaří přemluvit syny nebo dcery, aby z Farmy Zefyr odešli. Zatím se to skoro nikomu z těch rodičů nepovedlo, protože neměli možnost se svými dětmi promluvit o samotě, pokud se k nim vůbec dostali. Je to skandál, říkála recepční, a zákon proti tomu podniku nemůže vůbec zakročit, protože těm dětem je víc jak osmnáct, rozumíte? A v osmnácti podle zákona vědí, co chtějí, a mají na to právo. Pěkný nesmysl.

"Chci jen zjistit, jestli tam určitá osoba je," vysvětloval jsem.

Zavrtěla hlavou. Prý nemám šanci.

Večer jsem strávil v okolních hotelových barech a hospodách. Dával jsem se do hovoru s místními lidmi a vyptával se na Přátele milosti. Obecný názor se nijak nelišil od názoru mé paní recepční: jestli chci něco od lidí z Farmy Zefyr, tak

zaručeně nepochodím.

"Vycházejí vůbec?" ptal jsem se. "Přece chodí nakupovat, ne?"

Domorodci se útrpně a potupně usmívali a ušklebovali. Prý ano, občas vycházejí, ale vždycky ve skupinách a vždycky jen za účelem vybírání peněz.

"Voni se člověku vždycky snažej něco prodat," řekl jeden pivař. "Prodávaj naleštěný kamínky. Vlastně teda žebraj. Prej je to pro jejich svatou věc. Pro boží slitování. Blbost. Když jim člověk řekne, ať s tím dou do kostela, tak se jim to nelíbí, dobrý, co?"

"Sou na sebe hrozně přísný," vyprávěl barman. "Nesměj kouřit, nepijou, žádnéj sex. Teda, já nechápu, co v tom viděj, cvoci."

"Ale nikomu neškoděj," dodal někdo, "jen se usmívají..."

Zeptal jsem se, jestli zítra dopoledne také budou vybírat, a kde nejspíš.

"V létě se nejspíš potulujou kolem letiště, lepěj se na lidi, co vodjízďejí na dovolenou, a vobčas někoho nachytaj, jako pro sebe, jako nováčky... Nejspíš byste je ale našel v centru, někde tady. Zejtra je sobota, to tady určitě budou."

Poděkoval jsem jim a šel spát. Ráno jsem zaparkoval vůz co nejbliž centra a pak jsem se jen tak procházel.

V deset hodin začalo být živo, lidé chodili nakupovat. Spočítal jsem si, že budu muset odjet do Newbury nejspozději v půl dvanácté, chci-li tam být včas. První dostih se jel už v půl jedné, protože v listopadu je odpoledne krátké, brzy se stmívá. Já sice v prvních dvou dostizích nejel, ale slušelo se, abych tam byl hodinu před tím svým, před třetím, jinak by Harold zuřil.

Nikde se neobjevovaly skupinky Přátel milosti. Vůbec žádné skupinky. Žádná prozpěvující individua s ostříhanými vlasy a se zvonečky. Vtom se mě ruky dotkla usměvavá dívka a ptala se, jestli si nechci koupit těžítka.

Kamínek měla na dlani. Klínový, zelenohnědý, krásně naleštěný kamínek.

"Ale ano," řekl jsem. "Kolik stojí?"

"Je to na dobročinný účel," řekla. "Dejte, kolik myslíte."

V druhé ruce měla dřevěnou krabičku s podlouhlým otvorem ve víčku. Na krabičce chyběl název dobročinné organizace.

"Na jaký účel?" zeptal jsem se vlídně a sáhl po peněženke.

"Pro spoustu dobročinných účelů."

"Vybírá vás takhle víc?" zeptal jsem.

Automaticky se ohlédla, a když jsem se podíval stejným směrem, uviděl jsem jiné děvče, nabízející kamínek nějakému člověku na autobusové zastávce. Přes ulici byla další dívka, docela hezká. Byly normálně oblečené a všechny se usmívaly.

"Jak se jmenujete?" zeptal jsem se té své.

Místo odpovědi se ze široka usmála a podala mi kamínek.

"Mnohokrát děkujeme, váš dárek udělá mnoho dobrého."

Pozoroval jsem ji, jak jde dál, jak nabízí další kamínek nějaké dobrotivě vypadající staré paní. Dívka je starší než Amanda, říkal jsem si, i když je to těžké odhadnout. Jak těžké to je, jsem si uvědomil, když jsem zblízka viděl další prodavačku oblázků, protože všechny ty dívky měly takový zvláštní výraz nadpozemského, tichého svatého zanicení, nosily ten výraz jako vyznamenání.

"Nechcete si, pane, koupit těžítka?"

"Ale ano."

Celý proces se opakoval.

"Jak se jmenujete?"

"Susan. A vy?"

Tentokrát jsem já odpověděl jen úsměvem, potřásl jsem hlavou a šel dál.

Během půl hodiny jsem nakoupil čtyři těžítka. Čtvrté dívky jsem se zeptal: "Je tu s vámi dneska Amanda?"

"Amanda? U nás žádná Amanda," zarazila se a očima zabloudila stranou.

"Tak nic," předstíral jsem, že jsem si ničeho nevšiml. "Děkuji za kamínek."

Usmála se prázdným, zasněným úsměvem a šla dál. Chvilí jsem čekal a pak jsem se nenápadně vydal směrem k dívce, na kterou se podívala.

Byla velmi mladá, menší, s kulatým obličejem, prázdným pohledem, měla na sobě prošívanou větrovku a širokou sukni. Vlasy měla tmavě hnědé, asi takové, jako mám já, jen je neměla vlnité. Jinak se mi vůbec nezdálo, že bychom si byli podobní. Bylo možné, že to je moje nevlastní sestra, ale nebylo to jisté.

Podávala mi tmavomodrý kamínek s černým žlhaním, veliký asi jako švestka.

"Ten je moc hezký," řekl jsem. "Kolik stojí?"

Odpověděla stejně jako ostatní a já jí dal jednu libru.

"Amando," oslovil jsem ji.

Trhla sebou a rozpačitě se na mě podívala.

"Já se nejmenuji Amanda."

"Jak tedy?"

"Mandy."

"Mandy? A jak dál?"

"Mandy Northová."

Zhluboka jsem vydechl, pomalu, abych ji nepoplašil. Pak jsem se na ni usmál a zeptal se, jak dlouho žije na Farmě Zefyr.

"Od malička," řekla.

"U přátel?"

Přikývla. "Ano, jsou to moji poručníci."

"Jsi tady spokojená?"

"Ano jistě, plníme vůli boží."

"Kolik je ti let?"

Zase zaváhala a zrozpačitěla. "Osmnáct... Včera jsem měla narozeniny... ale prý nemám s nikým o sobě mluvit... jen o těch kamínkách."

Byla velmi dětská. Ne že by byla duševně pozadu, byla prostě jen velmi jednoduchá a prostá, taková, jaké kdysi dívky bývaly. Neměla jiskru, elán, nebyl v ní ani kousek ženské. Když ji člověk přirovnal k jiným moderním normálním mladým lidem, připadala člověku jako náměsíčná, jako by nikdy nepoznala denní světlo a život.

"Máš ještě nějaké kamínky?"

Přikývla a vytáhla z kapsy další. Náležitě jsem ho chválil a řekl, že si ho taky koupím. Sahal jsem pro librovou bankovku a zeptal se:

"Jak se jmenovala tvá maminka, Mandy?"

Tvářila se polekaně.

"Nevím. Na to se mě nesmíte vyptávat."

"Když jsi byla malá, neměla jsi poníka?"

V prázdných očích se na vteřinu zablýskla nezapomenutelná vzpomínka. Pak se dívka zadívala někam za mne a radostný pohled se ihned změnil v provinilý.

Pootočil jsem se. Za mnou stál nějaký muž, nemladý, bez úsměvu. Vypadal dost tvrdě. Mohl být o několik let starší než já. Upravený, dobře oblečený a velmi dopálený.

"S nikým se nepouštěj do hovoru, Mandy," řekl přísně. "Znáš pravidla! Jsi dnes poprvé venku na vybírání a hned porušíš nařízení. Děvčata tě odvedou. Budeš zase pracovat doma. Běž, už na tebe čekají."

Ostře kývl hlavou ke skupině dívek stojící opodál. Díval se za ní, jak k nim šla. Ubohá Amanda, ubohá sestřička.

"Oč vám běží?" zeptal se mne ten člověk. "Děvčata říkají, že jste si od nich ode všech nakoupil kameny. O co vám jde?"

"O nic, jsou to hezké kamínky."

Nedůvěřivě se na mne podíval. Pak se k němu připojil další člověk, který předtím hovořil s odcházejícími dívkami.

"Tenhle chlap se ptal děvčat, jak se jmenují," řekl. "Hledá Amandu."

"My žádnou Amandu nemáme."

"Máme Mandy. Mluvil s ní."

Oba se na mě podívali zpod přivřených víček a já usoudil, že je nejvyšší čas se vzdálit. Když jsem vyrazil k vozu, nezastavili mě. Ohlédl jsem se, jestli jdou za mnou; šli, ale byli už čtyři. Ti noví byli mladší, asi jako ta děvčata.

Zdálo se mi, že takhle na veřejnosti nemůže k ničemu velkému dojít, a také k ničemu velkému nedošlo, když se to tak vezme, aspoň krev netekla.

Další tři chlapi postávali u vchodu na parkoviště. Pak mě všech sedm obstoupilo, ještě než jsem stačil dojít k vozu.

Snažil jsem se jednoho z nich odstrčit, ale vtom už mě přidržoval celý les rukou. Přestrkali mě přes ulici a přimáčkli k domovní zdi. Jestli snad v tu chvíli náhodou byl nablízku člen naší slavné britské policie, asi přešel na druhý chodník.

Stál jsem tam a díval se na Přátele milosti.

"Co ode mne chcete?"

Jeden z těch starších vyštěkl: "Proč se ptáte po Mandy?"

"Je to má sestra."

Oba starší se zarazili a podívali se na sebe. Pak jeden z nich rozhodně potřásl hlavou.

"Nemá žádné příbuzné. Matka jí zemřela před mnoha lety. Lžete. Jak vás mohlo napadnout, že by mohla být vaše sestra?"

"Nechceme, abyste tady čenichal a dělal nám nepříjemnosti," řekl druhý. "Něco mi říká, že jste reportér."

Tohle slovo vyvolalo bouřlivou reakci, stačilo, aby se jejich zvláštní náboženské citění snížilo k násilí. Tloukli se mnou o zeď trochu zbytečně, a pak do mě zbytečně tvrdě strkali a kopali. Nemohl jsem je všechny odstrčit najednou jako při ragby, takže jsem vlastně nemohl dělat nic. Byla to taková nesmyslná tahanice a potyčka, ve které ani jedna ani druhá strana nechtěla zajít příliš daleko. Kdyby chtěli, mohli mě klidně přizabít a já jim rovněž mohl ublížit citelněji. Nemělo ale smysl stupňovat násilí, když jim zřejmě šlo jen o to, aby mě odradili od dalšího obtěžování. Tak jsem se jen přetlačoval a občas jsem některého z nich kopl do holeně.

Neřekl jsem jim to jediné, co by mě docela zaručeně ušetřilo dalšího otloukání: neřekl jsem jim, že kdybych prokázal, že Mandy skutečně je má sestra, zdělila by veliké jmění.

Harold stál před vážnicí a zamračeně se díval, jak přicházím.

"Jdeš skoro pozdě! A proč kulháš, prosím tě?"

"Podvrkl jsem si kotník."

"Můžeš vůbec jet?"

"Ano."

"Hm."

"Je tu Victor Briggs?" zeptal jsem se.

"Ne, není, nemusíš si dělat starosti. Sharpener pojede na výhru, a ty ho klidně jeď tak, jak jezdíš normálně. To pitomý hrdinství můžeš klidně vynechat. Koukej s koněm zacházet šetrně, nebo ti sedru kůži z těla. Koukej, ať přijde nepoškozeně."

Přikývl jsem a snažil se nesmát. Znovu se na mne hrozivě zašklebil a odkráčel.

"Filipe, on se k tobě chová opravdu nemožně, fakt," řekl rozhorleně Steve, který šel právě kolem.

"On to jinak nedovede."

"Já na tvém místě bych si to nenechal líbit."

Pobaveně jsem se díval na tu vznětlivou bojovnost v mladičké obličeji. Ještě neví, že skutečné přátelství často člověk dostává v neúhledném balení.

"Zlom vaz," řekl jsem nezávazně.

Poděkoval a vešel do věznice. Nikdy nebude po otci, říkal jsem si, nikdy nebude tak chytrý, tak vynalézavý, tak vnímavý, bezohledný a bezcharakterní.

Šel jsem dovnitř a převlékl se do barev Victora Briggse. Cítil jsem se jako rozlámaný, to byl jediný následek nadměrné pozornosti Přátel milosti. O nic nešlo. Bylo to jen nepříjemné. Doufal jsem, že můj výkon neovlivní.

Když jsem se vrátil ven, bavili se tam zrovna spolu hlasitě Bart Underfield a Elgin Yaxley. Poplácávali se po zádech a byli zřejmě trochu opilí. Elgin Yaxley se odpojil a kolísavě odcházel. Bart se otočil, zavrával a strčil do mne.

"Nazdar," řekl a zakašlal.

Čpěly z něho alkoholické výpary.

"Hele, abys věděl, seš první, kdo to ví, Elgin zase kupuje koně. Trénovat je budu samozřejmě já. To bude Lambourn koukat, ani se nestačej divit. Celej dostihovej cirkus bude koukat." Povýšeně se na mě ušklíbl. "Jo, Elgin, tomu to zapaluje."

"To tedy ano," řekl jsem suše.

Vtom si Bart uvědomil, že mě vlastně nemá v lásce a šel raději sdělovat své dobré zprávy sympatičtějším posluchačům. Díval jsem se za ním. Elgin Yaxley zaručeně už nikdy koně nezabije, aby získal pojistku, žádná pojišťovna by mu tenhle trik nespokla dvakrát. Jenže Elgin Yaxley netuší, že na něho někdo něco ví, má pocit, že mu všechno prošlo... A lidé se nemění. Když někdo jednou začne podvádět, podvádí znovu a znovu. Představa, jak to Elginu Yaxleymu zapaluje, se mi moc nelíbila.

Stále totéž dilema. Kdybych dal policii nebo pojišťovně důkazy o vině Elgina Yaxleyho, musel bych říct, jak jsem k těm fotografiím přišel, a George Millace... napsal přece ten výhrůžný dopis. George Millace, muž Marie Millaceové, která se jen těžce zdvihala ze země, z trosk života. Jestliže je možné učinit spravedlnosti zadost jen za tu cenu, že by člověk Marii znovu srazil do beznaděje a zoufalství, musí spravedlnost počkat.

Sharpener běžel ve třetím dostihu. Nebyl to hlavní dostih dne. Zlatý pohár vypsán výrobcem brandy se běžel jako čtvrtý, ale třetí dostih byl obecně uznávaný dvoumílový steeple. Sharpener patřil mezi favority, protože vyhrál v Kemptonu. Se svým obvyklým elánem skákal nejdřív na čtvrté pozici, pak třetí překážku před cílem na třetí, před druhou na druhé a na poslední překážce se dostal na špici. Tlačil jsem ho do cíle rukama i nohama. Chyběla mi síla, o kterou mě připravili holomci v Horley.

Sharpener zvítězil a já byl úplně vyčerpaný, až to bylo směšné. Zářící Harold se díval, jak nemotorně pracně rozpínám přezky a shazuji sedlo při odsedlávání vítěze. Tančící kůň mě málem porazil.

"Běželi jste jen dvě míle, sakra, co je to dneska s tebou?" zeptal se Harold.

Podařilo se mi zvířet nad přezkami a sedlo sundat. Síla se mi pomalu začínala vracet. Ušklíbl jsem se na Harolda.

"Nic... bylo to prima. Je ve formě."

"Jdi do háje s formou. Vyhráls. Kdykoliv vyhraješ, tak je to tím, že je kůň ve formě, to znám."

Opustil jsem ho mezi houfem gratulantů a reportérů a šel se zvážit. Zatímco jsem seděl pod svým věšákem a čekal, až se mi vrátí energie, rozhodl jsem se konečně, co udělám ve věci Elgina Yaxleyho.

V posledních týdnech jsem si navykl s sebou vozit nejen své milované fotoaparáty, ale i fotografie, které jsem potřeboval. Měl jsem ve voze kopie pro Lance Kinshipa, ten ale v Newbury nebyl. Měl jsem tam také ty čtyři snímky týkající se Yaxleyho. Ihned po hlavním dostihu jsem ho šel hledat.

Pro Harolda jsem měl ještě jet jednoho nováčka, proutěnky, běžely se poslední. Do nováčků se přihlásilo tolik koní, že z jednoho dostihu museli udělat dva, takže se to odpoledne běželo sedm dostihů, ne šest, a můj nováček běžel v posledním, sedmém, ne v šestém. Tím jsem získal čas.

Najít Elgina Yaxleyho nebylo těžké, horší bylo ho odpoutat od Barta Underfielda.

"Mohl bych s vámi chvilku hovořit?" zeptal jsem se Yaxleyho.

Vložil se do toho Bart: "Na mejch koních se nesvezeš, to ti rovnou říkám, na to se ani nemusíš ptát."

"Ale jen si je klidně nechte."

"Tak co teda vlastně chceš?"

"Musím vyřídít panu Yaxleymu jeden vzkaz." Obrátil jsem se ke jmenovanému. "Je to osobní vzkaz, jen pro vaše uši."

"No dobře." Byl netrpělivý. "Barte, počkej na mě v baru."

Bart zabručel, byl dopálený, ale šel.

"Raději půjdeme tamhle stranou," řekl jsem Elginu Yaxleymu a ukázal na volné prostranství u vchodu, daleko od davů a diváků, od natažených uší a zvědavých očí. "Asi byste si nepřál, aby někdo slyšel, o čem hovoříme."

"Sakra, tak o co vlastně běží?" řekl dopáleně.

"Mám zprávu od George Millace."

Okamžitě zkameněl. Naježil se mu knír. Povýšená spokojenost zmizela, objevilo se napětí a strach.

"Mám u sebe fotografie, které by vás mohly zajímat."

Podal jsem mu tuhou obálku. Tentokrát už to nebylo tak těžké. Buď se ze mne stával cynik... nebo to bylo prostě tím, že Elgina Yaxleyho nemám rád. Díval jsem se, jak otvírá obálku, a ani trochu mi ho nebylo líto.

Nejdříve zbledl, pak zrudl a na čele se mu objevily kapičky potu jako puchýřky. Rychle si prohlédl všechny čtyři

fotografie. Viděl, že tam je vše, celá aféra, schůzka v kavárně, oba Georgeovy dopisy a zničující, usvědčující výpověď farmáře Davida Parkera. Zadíval se na mě žasnoucíma, zděšenýma očima. Nedokázal ani promluvit.

"Jen si dejte na čas, chápu, že to je pro vás otřes."

Pohyboval rty, ale nevydal ani hlásku.

"Mohu poslat neomezený počet kopií těchto snímků pojišťovně, policii a tak dále."

Přiškrčeným hlasem zaúpěl.

"Ovšem je zde jiné řešení," dodal jsem.

Podánilo se mu zmobilizovat rty, hrdlo a jazyk. Vyřkl jediné slovo.

"Hajzle!"

"Hm. Je tu řešení George Millace."

Nikdy v životě se na mne nikdo nepodíval s takovou nenávistí. Nebylo to příjemné. Chtěl jsem ale zjistit aspoň od jedné z Georgeových obětí, co z nich vlastně vylákal, a tohle byla má nejlepší příležitost.

"Chci totéž, co George Millace," řekl jsem tvrdě.

"Ne!" zakvílel. Ztratil naději, opanovala ho hrůza.

"Ale ano."

"Já na to nemám! Nemám ty prachy!"

Jeho zoufalé oči mě skoro přemohly. Dodal jsem si sílu, když jsem si vzpomněl na těch pět zastřelených koní. Opakoval jsem:

"Chci to co George."

"Deset ne," vyrazil ze sebe rozčileně. "Já na to nemám."

Upřeně jsem se na něho díval.

Nechápal mé mlčení, vysvětloval si je jinak a brebentil dál, najednou se mu vrátila řeč, prosil, škemral, zapřísahal mě.

"Měl jsem veliké výlohy, pochopte, nebylo to jednoduché. Nemůžete mě nechat na pokoji? Prosím vás, nechte mě být!"

George říkal, že to chce jen jednou... a teď zase vy! Tak tedy pět?"

Mlčel jsem zatvrzele dál.

"Nestačilo by pět? To by přece mohlo stačit. Já víc nemám. Opravdu."

Mlčky jsem se na něho díval.

"Tak tedy dobře, dobře," třásl se strachy a zlostí. "Sedum a půl. Stačí? Víc opravdu nemám, vy pijavice, vyřiduchu."

Jste horší než celý George Millace. Prokletý vyděrači!"

Díval jsem se, jak si prohlédává kapsy, jak vytahuje šekovou knížku a pero. Neobratně si podložil knížku obálkou s fotografiemi, napsal datum, pak peněžní částku a podepsal se. Třesoucími prsty vytrhl vyplněný lístek z šekové knížky, podával mi ho.

"Ale do Hongkongu ne!" prosil.

Nechápal jsem zprvu, jak to myslí, tak jsem pro jistotu mlčel a upřeně se něho díval.

"Do Hongkongu ne, tam už ne, mně se tam nelíbí." Zase už se doprošoval, škemral.

Vtom jsem pochopil. Zamaskoval jsem to zakašláním.

"Tak tedy kamkoliv, ale mimo Velkou Británii."

Promluvil jsem správně! Jeho to ale neutěšilo. Natáhl jsem ruku po šeku.

Předal mi ho třesoucími se prsty.

"Děkuji," řekl jsem.

"Čert vás vem."

Otočil se na patě a vratkým krokem odešel. Dobře mu tak, říkal jsem si bezcitně. Jen ať trpí. Však on dlouho trpět nebude.

Chtěl jsem šek zničit, jakmile zjistím, nakolik si cení mého mlčení, kolik dal Georgeovi. Chtěl jsem šek zničit, ale neudělal jsem to. Když jsem si ho prohlédl, najednou se mi v hlavě rozsvítilo, jako sluníčko, krásně a jasně, najednou jsem všechno pochopil.

Použil jsem Georgeovu krutou metodu. Žádal jsem totéž, co on. Chtěl jsem u Elgina Yaxleyho uplatnit ono alternativní řešení. Uplatnil jsem je absolutně.

Elgin Yaxley se chystal do exilu a já držel v ruce jím podepsaný šek na sedm a půl tisíce liber.

Šek nevypsal v můj prospěch, ani ve prospěch doručitele, ani ve prospěch dědiců George Millace, ale ve prospěch Fondu postižených žokejů.

16

Chvilí jsem se potuloval po závodisti a snažil se najít bývalého žokeje, který v současné době pracoval jako jeden z hlavních funkcionářů fondu. Nakonec jsem ho vypátral v soukromé lóži rezervované pro jednu televizní společnost. Byla tam spousta lidí, ale mně se podařilo ho nenápadně odlákat.

"Nechceš se něčeho napít?" zeptal se mě se sklenicí v ruce.

Zavrtěl jsem hlavou. Měl jsem na sobě dres, jezdecké boty, rajtky a větrovku.

"Kdepak, před dostihem ne, na to se mám moc rád, v tomhle ti společnost dělat nebudu."

"Tak co pro tebe můžu udělat?" zeptal se vesele.

"Převzít šek." Podal jsem mu ho.

"No tedy!" Hvízdal, když si šek prohlédl. "Páni!"

"Prokazuje Elgin Yaxley takovouhle velkodušnost poprvé?" zeptal jsem se.

"Ne. Před několika měsíci nám dal deset tisíc, krátce předtím, než odjel pryč. Samozřejmě, že jsme ty peníze vzali, i když tehdy několik lidí tvrdilo, že takhle asi uplácí špatný svědomí. Chci říct... dostal tehdy přece sto tisíc od pojišťovny za ty zastřelený koně. Vůbec, ta aféra se nám všem zdála dost divná, co?"

"Hm," přikývl jsem. "Elgin Yaxley říká, že se zase chystá do ciziny a dal mi pro vás tenhle šek. Tak co, bereš?"

Usmál se. "Jestli ho svědomí ještě nepřestalo trápit, není důvod, proč bychom na tom neměli vydělat."

Složil šek, uschoval ho a poplácal si kapsičku, do které ho dal.

"Dostali jste víc takových šeků?" zeptal jsem se jakoby nic.

"Lidi nám občas odkážou větší částku, ale takhle zaživa, to se stává zřídka."

"Co takhle Ivor den Relgan, je také štedrý?"

"Ale jo, ten dal začátkem sezony tisíc liber, mohlo to být někdy v září."

Zamyslel jsem se. "Vedete si evidenci dárců?"

Rozesmál se. "To víš, že nezapisujeme každýho. Za ta léta, co existujeme, nám přispělo tisíce lidí. Penzisti. Děti. Ženy v domácnosti. Kde kdo." Povzděchl si. "Stejně s tím nevystačíme, jak bychom potřebovali, ale jsme vděční i za sebemenší příspěvek, však to znáš."

"Ano... tak děkuji."

"Takhle se můžeš přihlásit kdykoliv."

Vrátil se mezi rozveselenou společnost a já do váznice. Šel jsem se zvážit na poslední dostih.

Počínám si úplně stejně trestuhodně jako George, říkal jsem si, úplně stejně. Vymámil jsem peníze vydíráním. Už mi to nepřipadalo tak neodpuštělné, když jsem se toho dopustil já sám.

Harold na mne v padoku vyštěkl:

"Vypadáš, jako bys byl se sebou náramně spokojenější."

"Jsem spokojený se životem."

Jel jsem vítěze. Je skoro jisté, že jsem našel Amandu. Odhalil jsem důležitá fakta o Georgeovi Millaceovi. Záporné faktory, jako pár kopanců a ran, které jsem cestou posbíral, byly zanedbatelné. Celkem to byl úspěšný den.

"Poslyš," řekl Harold přísně. "Tenhle proutěnkář, to je ten, co to minule při tréninku tak podělal, minulou sobotu. Tys ho nejel, vím, že za to nemůžeš, ale musíš koukat, aby vždycky dobře viděl na to, co bude skákat, jasný? Hleď se dostat na špici hned od startu, aby měl přehled. Já vím, že nevydrží až do konce, ale to víš, běží velký pole a nechci, aby ho ta smečka zmátla a strkala do něho už hned z kraje. Jasný?"

Přikývl jsem. Mělo běžet třiadvacet koní, což je skoro maximální přípustný počet pro takový dostih. Haroldův proutěnkář nervózně obcházející padok se už potil rozčilením. Věděl jsem ze zkušenosti, že potřebuje klidné, šetrné zacházení.

"Jezdci do sedel," ozvalo se z tlampače.

Způsobně jsem nasedl a oba jsme způsobně odklusali ke startu.

Soustředil jsem se na to, abychom se dostali dopředu ihned. Jakmile vylétla startovní páska, vylétli jsme i my. Přes první překážku jsme šli první, podle rozkazu. Kůň skočil dobře, všechno v pořádku. Přes druhou jsme už neměli takový náskok. Zase přeletěl překážku dobře, všechno v pořádku. Na třetí.

Byli jsme i před třetí na špici, podle rozkazu. Jenže kůň skočil úplně katastrofálně, přední i zadní nohy se ocitly v proutí místo nad ním, prostě stejné fiasko jako při sobotním tréninku.

Zřítili jsme se svorně na zem a přes nás letělo dvaadvacet koní. Koně se většinou snaží vyhnout lidem i zvířatům ležícím na zemi, ale tentokrát jich bylo moc a běželi příliš těsně u sebe a příliš rychle, byl by to zázrak, kdyby se mi všichni vyhnuli. Těžko odhadnout, kolik kopyt mě zasáhlo. Všechno se to odehrálo ve zlomcích vteřiny. Připadal jsem si jako hadrový panák, přes kterého přeběhlo splašené stádo.

Nezažil jsem to poprvé, a také asi ne naposledy. Ležel jsem na boku, celý bolavý, díval se do trsů trávy a říkal si, že mám pěkně pitomý způsob obživy.

Skoro mě to rozesmálo. Tohle jsem si přece říkal už víckrát, vlastně pokaždé, když jsem skončil v blátě.

Dorazila celá četa zdravotníků a mnoho rukou mi pomáhalo na nohy. Nezdálo se, že bych měl něco zlomeného.

Zaplat'pánbůh za pevné kosti. Schoulil jsem se do sebe, jako kdyby mi to mohlo pomoci od bolesti.

Kůň se vyhrabal na nohy a odklusal. Nestalo se mu vůbec nic. K tribunám mě odvezli sanitkou. Představil jsem se panu doktorovi a ukázal mu, že jsem více méně celý. Pak jsem se pracně oblékl do civilu.

Když jsem vyšel z váznice, byla už většina lidí pryč. Čekali na mne Harold s Benem, s hlavním stájníkem.

"Jsi v pořádku?" ptal se Harold.

"Jo."

"Zavezu tě domů," navrhoval. "Ben může jet tvým vozem."

Zadíval jsem se na jejich upřímně starostlivé tváře a nic jsem nenamítal. Sáhl jsem do kapsy a podal Benovi klíče od auta.

"To byl ale blbej pád," řekl Harold, když jsme vyjžděli z brány. "Sakra blbej."

"Hm."

"Docela se mi ulevilo, když jsem vstal."

"Je kůň v pořádku?" zeptal jsem se.

"Je v pořádku, pitomec jeden nešikovnej."

V přátelském mlčení jsme ujížděli k Lambournu. Připadal jsem si zbitý a měl jsem třesavku, ale to vždycky přejde.

Vždycky to přejde, až do té doby, kdy už na to budu příliš starý. Měl jsem pocit, že asi budu dřív přestárlý duševně než tělesně.

"Poslyš, kdyby se tu ukázal Victor Briggs, dáš mi vědět?" požádal jsem Harolda.

Úkosem se na mě podíval. "Ty s ním chceš mluvit? To ti nebude nic platný. Victor si vždycky dělá, co chce."

"Jenže já bych rád věděl, co chce."

"Proč do toho chceš za každou cenu šťourat?"

"Protože se mi to takhle nelíbí. Až do teďka jsem to nechal plavat. Nejde to. Chci si s ním promluvit, neměj strach, budu mluvit takticky, nenamíchnu ho, vždyť já o tu práci přijít nechci, nechci taky, abys ty přišel o jeho koně. Fakt neměj strach. Koukej, mně je to všechno jasné. Prostě s ním chci promluvit."

"Dobrý," řekl Harold váhavě. "Až se tu ukáže, dám ti vědět. Seš si jistě, že seš v pořádku? Vypadáš dost přejetej, byl to opravdu šerednej pád, nepěkněj."

"Vykoupu se v horký vaně, a hned to bude lepší. Děkuju za odvoz."

"Budeš fit na příští tejden? Na úterek, na Plumpton?"

"Zaručeně."

Ben mi zavezl vůz na parkoviště, podal mi dvířky klíče a popřál dobrou noc.

Paní Jacksonová, manželka řidiče nákladního boxu ze sousedního domku, mi přišla říct, že u mě doma byl městský daňový kontrolor.

"Neříkejte!"

"Jo, přišel včera. Doufám, že jsem udělala dobře, že jsem ho pustila dovnitř, pane Nore, ale já byla pořád při něm, fakt, nespustila jsem ho z očí. Byl u vás tak pět minut, dýl ne, a na nic nesahal. Jen počítal místnosti. Doufám, že se nezlobíte. Měl průkaz z radnice."

"Jistě jste to zařídila dobře, paní Jacksonová."

"Jo, a pořád u vás zvonil telefon, pořád, v jednom kuse, víte, já to od nás slyším přes zeď, když je jinak ticho. Nevěděla jsem, jestli byste si přál, abych to šla zvednout. Kdybyste ale někdy chtěl, abych to u vás brala, stačí říct."

"Jste velmi laskavá. Kdybych někdy potřeboval, řeknu."

S úsměvem na mě kývla a odešla. Byla by o mne s láskou pečovala, kdybych si ji pustil k tělu. Měl jsem dojem, že toho kontrolora ke mně vedla velmi ochotně, měla aspoň příležitost si prohlédnout, jak bydlím. Zvědavá, bystrozraká, ale vlídná paní sousedka. Přebírala pro mne poštu a rozsévala drby a rady. Její dva kluci mi kdysi kopacím míčem rozbili okno v kuchyni.

Zavolal jsem Jeremymu Folkovi, ale nezastihl jsem ho v kanceláři. Jestli prý si přeji nechat mu vzkaz. Řekl jsem, aby mu vyřídili, že jsem našel to, co jsme hledali.

V okamžiku, kdy jsem položil telefon, zazvonil znovu. Ozval se rozčilený dětský hlas.

"Já vím, kde ty stáje jsou. Jsem první?"

S politováním jsem přiznal, že první není. Pak jsem tu zarmucující zprávu sdělil asi ještě deseti jiným dětem. Některé z nich si zklamaně ověřovaly, jestli opravdu vím, kde ty stáje jsou a jak se jmenují. Farma Zefyr. Několik dětí mi řeklo, že farma už řadu let patří nějakým náboženským bláznům. Ptal jsem se, jestli náhodou nevědí, jak se stalo, že ti Přátelé milosti vůbec farmu koupili. Konečně se našel jeden z otců, který přece jen o tom věděl něco bližšího.

"My jsme se dobře znali s lidmi, kterým kdysi patřila jízďárna," řekl, "byli jsme přátelé. Chtěli se tehdy odstěhovat do Devonu a hledali někoho, kdo by od nich celý objekt koupil. Ti fanatici se tam jednoho dne objevili s plným kufrem bankovek a celé to na místě koupili."

"Jak se o tom objektu dozvěděli? Z inzerátu?"

"Asi ne," zamyslel se. "Ano, už si vzpomínám. Došlo k tomu vlastně díky jedné holčičce, která se tam učila jezdit na poníku. Ano určitě. Taková milá holčička to byla, myslím, že se jmenovala Mandy. Byla tam pořád, u těch našich přátel bydlívala celé týdny, takže jsem ji tam často vídával. Já už přesně nevím, jak to bylo, ale její matka snad byla smrtelně nemocná či co, a starali se o ni ti nábožní podivíni. O tom, že je farma na prodej, se dozvěděli právě od té matky. Tehdy bydleli v nějakém polozbořeném domě, pokud si vzpomínám, a hledali něco lepšího."

"Jméno té matky si už asi nepamatujete, že?"

"Bohužel, já ani nevím, jestli jsem vůbec kdy věděl, jak se ta paní jmenuje, a to víte, po tolika letech..."

"Byl jste nesmírně laskavý a velmi jste mi pomohl. Pošlu vašemu Petrovi docela určitě těch deset liber, i když nebyl první."

Tatínek se zasmál. "To ho potěší."

Napsal jsem si jméno a adresu a jméno rodiny, které kdysi patřila jízďárna. Petrův tatínek s rodinou bohužel v posledních letech neudržoval styky a neměl tušení, kde bydlí.

Což o to, to by mohl zjistit Jeremy, řekl jsem si, kdybychom to potřebovali. Vykoupal jsem se, najedl a přenesl si telefon do obývacího pokoje, kde mě co chvíli vyrušoval od televize. Zaplat' pánbůh za malé děti, říkal jsem si. Kolikpak jich ještě asi zavolá? Žádné z těch dětí v životě nevzkročilo za vysokou prkennou ohradu kolem stájí, uvnitř to znali jen jejich tatínkové a maminky, z dětství.

V devět hodin mě to už přestávalo bavit. Ačkoliv jsem se předtím dlouho máčel v horké vodě, bolely mě svaly a čím dál tím víc tuhly. Nejlepší bude, když si lehnu, aspoň to zaspím. Vždycky je to mizerné, pokaždé, aspoň prvních čtyřadvacet hodin, zvláště po tolika kopancích. Když půjdu spát, to nejhorší prospím.

Vypnul jsem telefon a sešel jen tak v košili do koupelny vyčistit si zuby. Vtom zazvonil zvonek u hlavních dveří.

Zasakroval jsem a šel se podívat, kdo jde. Otevřel jsem dveře.

Stál tam den Relgan, pistoli v ruce.

Strnule jsem se díval na pistoli, pořád jsem tomu nemohl uvěřit.

"Ustup," řekl, "jdu dovnitř."

Lhal bych, kdybych tvrdil, že jsem se nebál. Byl jsem pevně přesvědčený, že mě přišel zabít. Najednou jako bych nestál na pevné zemi, jako bych se vznášel. V tepnách mi zběsile bušila krev.

Podruhé v jednom dni jsem se díval do očí plných nenávisti. Mstivost a zloba Elgina Yaxleyho byla proti této smrtící nenávisti úplně směšná. Relgan kývl zbraní, abych ustoupil. Couvl jsem asi o dva nebo tři kroky. Nohy jsem skoro necítil.

Vešel do dveří a kopnutím je za sebou přibouchl.

"Teď budeš platit," řekl, "draze zaplatíš za to, co mi udělal."

Jeremy mě varoval, abych byl opatrný.

Nebyl jsem opatrný.

"George Millace byl zlej, ale ty jsi ještě horší."

Nebyl jsem si jistý, jestli se mi vůbec zdaří promluvit, ale nakonec se mi to přece jen povedlo. Hlas jsem měl takový divný, přiskrcený.

"Vy jste... zapálil jste mu dům?"

V očích mu zablesklo. Jeho vrozená arogance ho neopouštěla ani na vteřinu, když ji nenarušilo to, co mu asi řekl lord White, má poslední otázka jím nemohla pohnout. Naopak, jakmile se setkal s jakýmkoliv odporem, byl o to víc sebejistý, jako kdyby jeho vlastní důležitost byla absolutně nade vše.

"Vyloupil, prohledal a zapálil," vybuchl vztekem. "A ty věci jste měl celou tu dobu u sebe vy, vy... ty zmije!"

Připravil jsem ho o mocenskou základnu. Připravil jsem ho o prestiž. Svlékl jsem ho do naha, na holou kůži, byl nahý jako na tom balkoně v Saint Tropez.

George jistě použil ty fotografie k tomu, aby den Relganovi zabránil dostat se do Jockey Clubu. Já je použil k tomu, aby z Jockey Clubu odešel.

Až do té doby měl přece jen určitou pozici, určitou autoritu, něco v dostihovém světě znamenal. Teď už neměl nic.

Když člověk nikdy nebyl členem Jockey Clubu, je to něco podstatně jiného, než když se členem stal a pak členství ztratil.

George ty fotografie ukázal jen den Relganovi, jinému ne. Já ano.

"Couvej, dělej, couvej."

Znovu mávl pistolí. Automatickou pistolí. Pitomá myšlenka. Jako kdyby na tom záleželo, jaká ta pistole je.

"Soused uslyší výstřel," namítl jsem chabě.

Ušklíbl se a neodpověděl.

"Jdi až tamhle za ty dveře," přikázal mi.

Mluvil o dveřích temné komory, o zavřených dveřích. I kdyby se mi podařilo skočit dovnitř živý, nic by mi to nepomohlo, neubráníl bych se tam, na dveřích nebyl zevnitř zámek. Couval jsem dál.

"Stůj!" zavelel.

Musím utéct, říkal jsem si zoufale, musím se o to aspoň pokusit. V okamžiku, kdy jsem se chystal k bleskurychlému obratu na špičce nohy, někdo vyvrátil kuchyňské dveře.

V prvním zlomku vteřiny jsem si myslel, že den Relgan vystřelil, minul a roztříštil ve dveřích sklo. Pak jsem si ale uvědomil, že vůbec nevystřelil. Od zadního vchodu se blížili dva lidé. Dva. Dva svalnatí, ramenatí mladí chlapi, na obličejích punčochy.

Běželi, vráželi jeden do druhého, dychtiví, krvelační, krutí, smrtelně nebezpeční.

Pokoušel jsem se bránit. Marně.

Panebože, říkal jsem si, třikrát v jednom dni je příliš! Těžko bych jim vysvětloval... Svaly jsem měl na hadry, všude samá podlitina, celý jsem byl zmlácený a zhmožděný, tak jako tak toho bylo na mne až dost. Jak jim vysvětlit... nesmysl, stejně by to nepomohlo, jen by je to potěšilo.

Myšlenky se mi zmateně vybavovaly a zase mizely. Skoro jsem neviděl, nedokázal jsem vykřiknout, sotva jsem lapał po dechu. Měli hrubé kožené rukavice, drásaly kůži. Začal jsem hloupnout z ran do obličeje. Když jsem konečně upadl, tak do mě kopali.

Pak jsem přestal vnímat.

Když jsem se probral, byl všude klid a ticho. Ležel jsem na bílé kachlíčkové podlaze tváří v kaluži krve. Zmateně jsem se snažil si vzpomenout, či krev by to tak mohla být.

Zase jsem odplul ze skutečnosti.

Pak jsem najednou věděl, že ta krev je moje.

Pokoušel jsem se otevřít oči, ale s mými víčky něco nebylo v pořádku. No co, říkal jsem si, jsem naživu. Znovu jsem odplul.

Nepostřelil mě, říkal jsem si. Nebo ano? Zkoušel jsem se pohnout, abych si to ověřil. To byla chyba. Veliká chyba.

Jakmile jsem se snažil hnout, ztuhlo mi celé tělo v nelítostné kruté křeči od hlavy až k patě. Lapal jsem po dechu, tak to bylo neúprosné a zrádné nečekané, horší než zlomeniny, než vykloubení, než cokoliv...

To řvou nervy, opakoval jsem si, oznamují mému mozku, aby jim dal pokoj, že je příliš mnoho tkání ztloučených, zničených, že se hýbat nesmím. Všude se jistě hromadily podlitiny.

Myšlenky, které přicházely samy, nezvané, jsem nijak nadšeně nevítal. Jako že mě třeba napadlo, jak lidé umírají na vnitřní krvácení... po natržení sleziny, jater nebo ledvin. Nevítal jsem pomyšlení, že vlastně nevím, co se mnou je, že se to tak krutě projevuje. Nevítal jsem pomyšlení, že by se den Relgan mohl vrátit, aby mě dodělal.

Den Relgan s hlasem polosvěta: "Draze zaplatíš za to, co mi udělal."

Platil jsem trznými ranami, pohmožděninami, podlitinami, krutou bolestí a bůhví čím. Platil jsem i strachem ze smrti, z

toho, že vykrvácím někam dovnitř, k smrti. Tak přece ubítí umírají.

Uplynula celá věčnost.

Kdybych měl skutečně vážně poraněný nějaký důležitý orgán, jako třeba játra, ledviny nebo slezinu, říkal jsem si, kdybych opravdu hodně krvácel, tak by se to už muselo nějak projevit, dýchal bych povrchně, měl bych slabý puls, žízeň, potil bych se... Nic takového se zatím nedělo.

Trochu jsem nabyl optimismu, když jsem si uvědomil, že se nic nezhoršuje. Možná, že by to šlo, kdybych se pohnul opravdu velmi pomalu a opatrně.

Kdepak. Zase ta nesnesitelná strašlivá křeč v celém těle jako předtím.

Tentokrát stačil jen úmysl se pohnout. Jen snaha. Místo pohybu se dostavila křeč. Asi to byla velmi moudrá obranná reakce organismu, ale těžko se to snášelo.

Trvalo to příliš dlouho a příliš pomalu to odeznávalo. Ne, už se nehnu, sliboval jsem si. Namouduši, že se nehnu, jen ať už to přejde. V domečku bylo rozsvíceno, ale topení nebylo zapnuté. Byla mi zima, doslova jsem tuhnul zimou. No co, chlad staví krvácení, chlad mi neuškodí. Chladem se stáhnou krvácející tepénky a podlitiny přestanou růst. Začne se to snad konečně lepšit.

Ležel jsem bez pohnutí celé hodiny. Byl jsem sice celý bolavý, ale naživu. Čím dál tím víc jsem věřil, že naživu také zůstanu. Čím dál tím víc jsem si uvědomoval, že jsem měl velké štěstí.

Se vším se nějak vypořádám, hlavně že nic důležitého neprasklo. Přece mám v tomhle oboru bohaté zkušenosti. Je to otrava, ale dá se to vydržet.

Neměl jsem představu, kolik může být hodin. Neviděl jsem na hodinky. Co kdybych pohnul rukou, opravdu jen rukou, když si dám pozor, tak to třeba půjde.

Zdálo se to jednoduché. Omyl. Celkové křeče se nedostavily, ale pohyb také ne, snaha hnout rukou skončila jen nepatrným škubnutím. Legrační. Nic nefunguje. Vyhořely pojistky.

Za hodnou dobu jsem to zkusil znovu. Pokoušel jsem se příliš usilovně. Křeče se vrátily. Lapal jsem po dechu. Bylo to příliš kruté. Nejhorší bylo břicho, ruce už nebyly tak zlé, ale stačilo to. Křeč byla opravdu hrozná, až mě to děsilo.

Trvala příliš dlouho.

Ležel jsem na podlaze celou noc a celé ráno. Krvavá loužička pod mou tvář ztuhla a vyschla. Obličej jsem měl opuchlý jako hrbolatý balon. Rty jsem měl natržené a bolavé a jazykem jsem si ohledával uražené zuby.

Konečně se mi podařilo nadzdvihnout hlavu ze země. Křeč žádná. Ležel jsem až vzadu v hale kousek od paty schodiště. Škoda že ložnice je až nahoře. Telefon také. Mohl bych přivolat pomoc, ale to bych se musel vyhrabat po schodech. .

Opatrně jsem se pokusil se posunout. Báł jsem se toho, co přijde. Pohnul jsem rukama i nohama. Snažil jsem se posadit. Nešlo to. Byl jsem zesláblý až hrůza. Svaly se mi třáslly. Konečně se mi podařilo se v pololeže posunout o několik centimetrů. Doplazil jsem se až ke schodišti. Zůstal jsem ležet s hlavou a rameny na prvních schodech, tělem dole, ruce mi zase vypověděly službu a křeče se vrátily.

Panebože, jak dlouho to ještě potrvá?

Za další hodinu jsem se posunul o tři schody a znovu jsem ztuhl v křeči. Tak tohle stačí, říkal jsem si zničeně, dál už ani o kousek. Na schodech mi je určitě líp než na zemi, jen to nechce se hýbat.

Nehýbal jsem se tedy. Vděčně, nečinně, ospale, zmořeně jsem znehybněl. Nekonečně dlouho.

Někdo zvonil u domovních dveří.

Ať je to, kdo chce, já ho nechci. Kdokoliv by to byl, tak by chtěl, abych se hnul. Už jsem nechtěl pomoc, chtěl jsem jen klid. Klid mě nakonec uzdraví, chce to jen čas.

Zvonek se ozval znovu. Jděte pryč, říkal jsem si v duchu, dejte mi pokoj, nechte mě v klidu.

Chvilí jako by se mi přání splnilo, ale pak jsem zaslechl, jak někdo haraší u zadního vchodu. Tam stačilo strčit do dveří, byly přece vyražené.

Jen ať to není den Relgan, říkal jsem si nešťastně, prosím, ať to není den Relgan!

Samozřejmě že to nebyl den Relgan. Byl to Jeremy Folk.

Váhavě vešel.

"Já... Filipe?"

Když došel do haly, zůstal strnule stát.

"Ježíšikriste!" vydechl.

"Nazdar!"

"Filipe!" Naklonil se nade mnou. "Máte obličej..."

"Jo."

"Co mám udělat?"

"Nic. Sedni si tady, na schody." Jazyk i rty jsem měl ještě ztuhlé. Jako Marie, napadlo mě, právě jako Marie.

"Co se vlastně stalo? To je po pádu z dostihů?"

Sedl si na poslední schod u mých nohou, kolena pod bradou.

"Jo, po pádu."

"Ale... co ta krev... jste... jsi celý zakrvácený, i ve vlasech máš krev, všude."

"Nevšímej si toho. Uchne."

"Vidíš? Máš oči jako..." odmlčel se.

Nechtělo se mu líčit, jak vypadám.

"Jedním trochu vidím. To stačí."

Samozřejmě, že mě chtěl někam stěhovat, chtěl mě začít omývat, chtěl do všeho vnést nějaký pořádek, já naopak nechtěl z místa, a také jsem se o tom nechtěl dohadovat. Marné přání. Nakonec jsem ho úspěšně přemluvil, aby mne

nechal na pokoji jen díky tomu, že jsem se přiznal k těm hrozným křečím.

Vypadal zděšeně. "Zavolám ti doktora."

"Neblázní, budu v pořádku. Jestli musíš za každou cenu něco povídat, tak mluv, ale hlavně nic nepodnikej."

"Když já," vzdal to. "Potřebuješ něco? Mohu ti něco donést? Třeba čaj?"

"Dojdi pro šampaňský. Je v kuchyni v kredenci."

Podíval se na mne, jako bych se zbláznil. Jenže šampaňské je opravdu zázračný lék, skoro na všechno. Slyšel jsem, jak vylétla zátk. Jeremy se za chvíli vrátil s lahví a dvěma skleničkami. Tu mou mi postavil u hlavy, vedle levé ruky.

No co, za pokus to stojí, řekl jsem si. Jednou přece ty křeče přestat musí. S velkým úsilím jsem pohnul rukou, sevřel skleničku do dlaně a zdařilo se mi ji dopravit až ke rtům. Třikrát jsem polkl. Pak to zase začalo.

Jeremy se vyděsil. Vzal mi sklenici z ruky a propadal panice.

"Počkej," procedil jsem mezi zuby.

Křeč za několik minut pominula. Tentokrát se mi to už nezdálo být tak hrozné ani tak dlouhé. Možná, že se věci opravdu obrací k lepšímu.

Přemluvit lidi, aby člověku dali pokoj, stojí často víc úsilí, než kolik je ho člověk ochoten a schopen vydat. Zvlášť dobří přátelé dokážou člověka úplně vyčerpat. Byl jsem sice rád, že je Jeremy u mne, ale byl bych si z celého srdce přál, aby přestal střežkovat, aby se přestal starat a nechal mne v klidu.

Vtom se znovu ozval zvonek u domu. Než jsem stačil Jeremymu říct, aby nechodil otvírat, byl u dveří. Začínal jsem nadobro ztrácet humor. Návštěvy byly nad mě síly.

Byla to Clare. Přijela na mé pozvání.

Klekla si vedle mne na schody a řekla: "To nebyl pád, vid'? Někdo tě zmlátil, ne? Někdo tě přepadl."

"Dej si šampaňský."

"Dobře. Jak myslíš."

Vstala, došla si pro skleničku a začala se dohadovat s Jeremym, bránila mne.

"Když chce ležet na schodech, tak ať leží na schodech, byl už mockrát pomlácený, ví sám nejlíp, co mu dělá dobře."

Panebože! Ženská a umí myslet. Zázrak.

Usadila se s Jeremym u kuchyňského stolu, navzájem se představili, a popíjeli z mé láhve. U mne na schodech se všechno obracelo k lepšímu. Pokusné opatrné protáhnutí nevyvolalo žádnou křeč. Napil jsem se šampaňského. Sice jsem byl stále celý bolavý, ale už mi nebylo tak všeobecně zle. Začínal jsem mít dojem, že bych se brzy mohl i posadit.

Vtom zase zazvonil zvonek u dveří. To byla úplná epidemie.

Clare šla otevřít. Byl jsem pevně přesvědčený, že nikoho dovnitř nepustí, ale nezvládla to. Moje nová návštěvnice nedopustila, aby ji někdo zahnal od dveří. Clare doslova násilím odstrčila, nedbala na její rozhořčené protesty a už jsem slyšel klapot vysokých podpatků blížících se halou ke mně.

"Musím ho vidět," volala návštěvnice, "musím se přesvědčit, jestli je naživu."

Poznal jsem její hlas, ani jsem se nemusel dívat na tu krásnou, rozrušenou tvář. Když se ona podívala na mne, strnula.

Dana den Relganová.

17

"Dobrý bože!" vydechla.

"Jsem živý," zamumlal jsem oteklými rty.

"Řekl, že to bude tak na hranici."

"V můj prospěch."

"Jemu to bylo jedno. Neuvedomil si vůbec... kdyby vás zabili... neuvedomil si, co by to znamenalo. Tvrdil, že je nikdo neviděl, takže je za to nemůžou zavřít, tak prý o nic nejde."

"Chcete říct, že víte, kdo mu to udělal?" zeptala se Clare.

Dana se na ni nepřítomně podívala. "Musím s ním mluvit. O samotě. Smím?"

"Ale on... Filipe?" Clare se na mne tázavě podívala.

"V pořádku."

"Budu v kuchyni, stačí křiknout."

Dana počkala, až Clare odejde, a pak se schoulila vedle mne na schodech, polosedíc pololežíc, takže měla hlavu co nejbliž u mě. Díval jsem se na ni škvírou mezi víčky jediného oka. Viděl jsem, že je skoro nepříčetná smrtelným strachem, a nechápal jsem proč. O můj život se nebála, viděla, že jsem celý. O mé mlčení jí také nešlo, vždyť přece už jen to, že přišla, by jí přitížilo. Zlatavé vlasy jí spadaly až na mou tvář a její parfém pronikal do mého zhmožděného rozbitého nosu. Hedvábnou halenkou se dotýkala mé ruky. Měkkým hlasem s příjemným exotickým přízvukem úpěnlivě prosila.

"Prosím... prosím vás..."

"O co?"

"Jak od vás vůbec můžu něco žádat..."

Ani ve veliké tísní neztrácela přitažlivost. Už jednou jsem zažil, jak na muže působí, tehdy si mne celkem nevšímala, jen se nepřítomně usmála, ale tentokrát na mne veškerý svůj šarm soustředila. Uvedomil jsem si, že jsem odhodlán ji pomoci, pokud to bude možné.

"Prosím, moc vás prosím, dejte mi to, co jsem napsala Georgeovi Millaceovi," žadonila vemlouvavě. Ležel jsem mlčky a zavřel oko. Nepochopila moje mlčení, pramenící z nevědomosti, a začala vášnivě, překotně škemrat. "Já vím, co si asi myslíte. Jak si vůbec můžu troufnout něco od vás chtít, když vám Ivor tohle udělal. Jak od vás můžu chtít jakoukoliv ochotu, milost, laskavost."

V hlase se jí postupně ve stoupajících a klesajících vlnách ozývala lítost, stud, sebeobvinění, hněv a úpěnlivá pokora. Žádat laskavost od někoho, koho její otec nebo muž či milenec nechal zmlátit skoro až k smrti. To nebyla maličkost, ale jí se to docela dařilo.

"Prosím, snažně vás prosím, vraťte mi to."

"On je váš otec?" zeptal jsem se jí.

"Ne," vydechla.

"Tak co tedy?"

"Máme... vztah."

Nepovídej, řekl jsem si v duchu.

"Prosím, prosím vás, dejte mi ty cigarety!"

Cože jí mám dát? Neměl jsem tušení, o čem mluví.

Snažil jsem se hovořit zřetelně, přimět oteklý jazyk, aby mě poslouchal.

"Povídejte... o tom vztahu... s den Relganem... a ... s lordem Whitem."

"Když vám to všechno povím, dáte mi to?" Prosím, prosím, dáte mi to?"

Z mého mlčení načerpala alespoň zrnko naděje. Rychle začala vyprávět, vysvětlovat, slova z ní chvíli padala překotně, jedno přes druhé, chvíli vázla. Hovořila omluvně, sebekriticky a naznačovala, že je v roli nevinné zneužitě chudinky.

Pootevřel jsem oko, abych na ni viděl.

"Žijeme spolu dva roky, nevzali jsme se, nikdy jsme spolu nevedli domácnost, byl to jen..."

Jen sex, pomyslel jsem si.

"Mluvíte se stejným přízvukem jako on," podotkl jsem.

"Já jsem herečka," řekla vyzývavě, jako by očekávala, že jí to neuvěřím.

Proč bych nevěřil, byla herečka, dokonce velmi dobrá. Možná, že nebyla registrovaná ve svazu profesionálních herců, ale na to se přece nebudu ptát, to by bylo příliš namáhavé.

"Loni v létě jednou Ivor přišel s tím, že má ohromný nápad," pokračovala. "Byl se sebou náramně spokojený, prý, když mu pomůžu, postará se o to, abych nebyla škodná... chci říct," zarazila se.

Nebýt škodná byl elegantní opis příslibu velkého úplatku.

"Řekl, že zná jednoho dostihového funkcionáře zralého na malý flirt. Dřív mě nikdy na dostihy nebral. Tehdy ale řekl, že mě tam začne brát s sebou, a já prý mám předstírat, že jsem jeho dcera a pokusit se o toho člověka, aby se mnou začal flirtovat. Brala jsem to jako žert, pochopte, Ivor říkal, že ten člověk má neposkvrněnou pověst, jako sníh, a že si z něho chce trochu utáhnout. Aspoň tak mi to vysvětloval. Prý na tom dotyčném je přímo vidět, že je zralý na nějaké milostné dobrodružství, prý se rád ohlíží za hezkými děvčaty a rád si je oplácává, rozumíte mi."

Napadlo mě, jak je vlastně zvláštní, když hezká holka považuje za úplně samozřejmé, že pánové středního věku vyhledávají dobrodružství a rádi si na mladé děvče sáhnou.

"Takže jste s ním začala jezdit."

Přikývla.

"On byl moc milý, tedy lord White. Bylo to snadné. Chci říct, že mi byl sympatický. Stačilo se na něho usmívat, měla jsem ho docela ráda, a Ivor měl pravdu, byl na to skutečně zralý, a já byla zrovna po ruce."

Byla po ruce, krásná, ne zrovna hloupá, a šla po něm. Chudáka lorda Whitea ulovila, protože na to byl zralý. Zhlouplý bláhlovostí svého věku, touhou zachytit ztracené mládí.

"Ivor chtěl samozřejmě styků s Johnem využít, to mi bylo jasné, nabízelo se to, a taky jsem na tom neviděla nic špatného. Chci říct: co na tom? Všechno šlo krásně až do té doby, kdy jsme s Ivorem jeli v létě do Saint Tropez." Na krásném obličejí se objevil mrak hněvu. "Ten zatracený fotograf pak napsal Ivorovi, prý aby nechala lorda Whitea na pokoji, jinak že mu ukáže ty fotografie, mne s Ivorem. Ivor úplně běsnil, nikdy jsem ho nezažila tak rozzuřeného, nikdy, až do tohoto týdne."

Na zuřivost den Relgana asi nezapomeneme nikdy, ani ona, ani já.

"Víte, že jste tu?"

"Proboha ne!" zatvářila se zděšeně. "Nemá tušení, nenávidí fetování, mockrát jsme se kvůli tomu pohádali. George Millace mě donutil, abych ten seznam napsala. Řekl, že fotokopii ukáže Ivorovi, když nepřestanu. Já George Millace nenáviděla, ale vy, vy mi to vrátíte, vidíte? Prosím, snažně prosím, pochopte, to by mě zničilo u všech lidí, na kterých mi opravdu záleží. Jsem ochotná vám zaplatit, zaplatím vám, co chcete, jen mi to vraťte."

Tak. Teď už se tomu nevyhnu.

"Co očekáváte, že vám vrátím?" zeptal jsem se jí.

"Přece ten balíček od cigaret, ten popsaný."

"Ano... Cože jste tam napsala?"

"Napsala jsem na obal ten seznam červeným propisovacím perem. George Millace mi nakázal, abych to tam napsala, řekla jsem, že ani za nic, ale on řekl, že když to napíšu na ten celofán červeně, bude to, jako bych to nenapsala, že mi to nikdo nedokáže, že přece nikdo nebude brát vážně nějakou čmáranici na cigaretách..." Najednou se zarazila. "Vy přece tu krabičku máte, ne? George vám ji jistě dal i s těmi fotografiemi. Dal vám ji, ne?"

"Jaký seznam jste tam napsala?"

"Bože! Vy to nemáte! Vy to nemáte a já sem za váma dolejšám, vykládám vám tady... je to nanic. Vy to nemáte!" Prudce

se zarazila. Krása zmizela, vypadala jako fúrie. "Ty hajzle jeden! Ivor tě měl zabít! Voddělat tě měl, měl si to pojistit. Doufám, že aspoň trpíš!"

Tohle přání se jí splnilo. Kupodivu jsem se však na den Relgana za ten děsivý výprask ani moc nezlobil. Já mu zničil život, on se zato pokusil zničit můj. Já na tom byl líp, protože já se z toho vylížu.

"Můžete být spokojená."

Byla rozzuřená, vztekala se na sebe, že toho tolik zbytečně napovídala. Prolétla halou v oblaku hedvábí a vůně.

Zapadly za ní dveře. Zaplat' pánbůh, říkal jsem si, že takových ženských není víc.

Clare a Jeremy se vrátili z kuchyně.

"Co chtěla?" zeptala se Clare.

"Něco co nemám."

Začali se mne vyptávat, o co vlastně šlo, ale já je odkázal na příští den. Zmlkli. Clare si sedla vedle mne na schody a hladila mě jedním prstem po ruce.

"Tobě je hodně zle, vid'?"

Nechtělo se mi připustit, že ano, tak jsem se zeptal, kolik je hodin.

"Půl čtvrté, za chvíli budou čtyři." Podívala se na hodinky. "Přesně za dvacet minut."

"Najezte se, vy dva."

"Ty nic nechceš?"

"Ne."

Slyšel jsem, jak si ohřívají polévku, opékají topinky, jak čas plyne. Úplně slabomyslně jsem uvažoval o tom, že to je první den v mém životě, který trávím na schodišti. Cítil jsem, jak voní koberec. Všechno mě bolelo, vytrvale, palčivě, bodavě, neústupně, ale křeče jsem už neměl. Dokonce jsem se už mohl pohnout. Uvědomil jsem si, že za krátkou chvíli se pohnout musím. Objevilo se znamení signalizující normalizaci, chtělo se mi na záchod.

Posadil jsem se na schodech a opřel se zády o zeď. Šlo to. Nic se nedělo. Žádné křeče.

Všechno se zlepšovalo a začínalo fungovat. Představa, že zase jednou budu mít normální sílu, už se mi nezdála tak absurdní. Kdybych se opravdu snažil, snad bych se i dokázal postavit.

Přiběhli Jeremy a Clare. Tázavě se mne podívali. Zahodil jsem veškerou hrdost a nechal jsem si pomoci na nohy.

Sice jsem se třásl a potácel, ale stál jsem.

"Kam teď?" zeptala se Clare.

"Čurat."

Dalí se do smíchu. Clare se vrátila do kuchyně a Jeremy něco prohodil o tom, že by se snad měla setřít ta krev z podlahy.

"Vykašlete se na to."

"Však nás neubyste."

V koupelně jsem se přidržoval věšáku na ručníky a díval se na sebe v zrcadle nad umývadlem. Obličej jsem měl jako hrbolatou beztvárnou buchtu, k nepoznání. Místy odřeniny, černé podlitiny, zaschlou krev. Vlasy jsem měl spleené do tuhých trčících pramínků. Jedno oko nadobro zmizelo v obludném otoku, z druhého zbývala tenká škvírka. Rty oteklé a natržené, dva přední zuby uražené.

To chce týden, řekl jsem si s povzdechem. Boxeři se nechávají takhle zřít pravidelně a dobrovolně, tak co.

Když se mi vyprázdnil močový měchýř, zjistil jsem, že mám řádně zhmožděné břicho, ale současně jsem se uklidnil, protože moč jsem měl čistou, bez krve. Do břicha jsem sice dostal pořádně, ale ani koně, ani lidi se mi naštěstí netrefili do ledvin. Měl jsem štěstí. Veliké štěstí. Děkoval jsem osudu.

Natočil jsem si do umývadla trochu vody a houbou jsem si opatrně smýval zaschlou krev z obličeje. Moc to nepomohlo, ani esteticky, ani subjektivně, ani objektivně, protože pod zaschlou krví se objevila sedřená místa a drobné tržné rány. Opatrně jsem si omyté kousky kůže vysušil. To ostatní počká, říkal jsem si.

Vtom se někde v hale ozvala dunivá rána. Otevřel jsem dveře koupelny a viděl, jak Clare vylekaně vychází z kuchyně.

"Jsi v pořádku? Bála jsem se, že jsi upadl."

"Ne, to musí být Jeremy."

Celkem beze spěchu jsme šli k hlavnímu vchodu, abychom se podívali, co mu to tam upadlo. Upadl Jeremy. Ležel na podlaze obličejem k zemi, půlkou těla na chodbě, půlkou ve dveřích temné komory. Umývadlo, ve kterém zřejmě nesl vodu, se vylilo na podlahu. Páchlo to tam shnilými vejci. Ten zápach mi byl povědomý. Já...

Bože... pomyslel jsem si a nebylo to zaklení, ale modlitba. Rychle jsem chytil Clare kolem pasu a odtáhl ji ke dveřím ven. Otevřel jsem dveře dokořán a vystrčil ji na čerstvý vzduch.

"Zůstaň tam," křikl jsem na ni, "je tu plyn!"

Zhluboka jsem se tříkrát nadýchl chladného zimního nočního vzduchu a vrátil se dovnitř. Byl jsem slabý jako dítě a zoufalý. Shýbl jsem se nad Jeremym, vzal ho za ruce a táhl.

Táhl jsem ho po bílých kachličkách, táhl ho dál, cítil, jak mi slábnou paže, jak se mi třesou nohy. Musel ven, ven z komory, ven z haly, ven z domu. Daleko ne. Aspoň tři metry. Plíce mi praskaly nedostatkem vzduchu, ale nemohl jsem se nadechnout. Ne toho vzduchu, těch shnilých vajec ne.

Clare chytila Jeremyho za paže a pomohla mi táhnout. Společnými silami jsme ho dopravili po zemi až na ulici. Zabouchl jsem za námi dveře. Klesl jsem na kolena, zvracel, lapal po dechu. Připadal jsem si úplně vypotřebovaný.

Clare už mezitím bušila na dveře u sousedů. Vrátila se s panem učitelem z vedlejšího domu.

"Dýchejte... dýchejte s ním," řekl jsem.

"Z úst do úst?"

Přikývl jsem.

"Dobře."

Klekl si vedle Jeremyho, převrátil ho na záda a bez dalších řečí zahájil resuscitaci dýcháním z úst do úst; jak se patří. Uměl to.

Clare zmizela, ale v minutě se zase objevila.

"Zavolala jsem sanitku, chtějí ale vědět, jaký to je plyn. Prý v Lambournu vůbec plyn zavedený není. Chtějí vědět, co vzít s sebou."

"Dýchací aparát." Sám jsem měl plíce jako v kleštích. Špatně se mi dýchalo. "Řekni jim, že to je sirovodík, něco takového, síra, jedovatá. Ať si pospíší."

Tvářila se zničeně. Běžela znovu do bytu pana učitele a já se opíral o zeď vlastního domku slabý jako moucha, na kolenou, kašlající. Bylo mi hrozně zle. Tentokrát ale jinak. Bylo mi zle od toho plynu.

Jeremy se ani nepohnul. Ten plyn v temné komoře byl určitě nachystaný pro mne, ne pro něho. Určitě. Někde ho tam přichystali, čekal tam na mne, celé ty hodiny, které jsem proležel v hale.

Nesouvisle jsem si opakoval jako zaklínadlo: Jeremy, neumírej, Jeremy, můžu za to já, Jeremy, nesmíš umřít. Měl jsem ty Millaceovy věci spálit, neměl jsem je použít, neměl jsem nás všechny přivést tak blízko k smrti.

Z ostatních domků vybíhali lidé, přinášeli příkrývky, vylekaní a zděšení. Pan učitel pokračoval v dýchání, přestože jsem z jeho pohledu i tváře vyčetl, že to považuje za marné.

Nesmíš umřít...

Clare nahmatala Jeremyho puls. Sama byla bledá jako stěna.

"Je..."

"Něco hmatám... Nesmíš umřít!"

Pan učitel nabral nové síly a pokračoval neúnavně v umělém dýchání. Měl jsem pocit, jako bych měl kolem hrudníku železné obruče, jako by mi tlačovaly plíce. A to jsem si jen několikrát dýchnul. Jeremy vdechoval čistý plyn. A Clare...

"Co tvoje plíce?" zeptal jsem se jí.

"Za moc to nestojí."

Dav kolem nás houstl. Přijela sanitka a policejní vůz. Pak přijel Harold, lékař a hrubým odhadem asi polovina obyvatel Lambournu. Zkušené, profesionální ruce zbavily pana učitele dalších povinností, a začaly do Jeremyho pumpovat vzduch. Jeremy ležel úplně nehybný, zatímco ho lékař vyšetřoval, i při nakládání na nosítka a do sanitky. Puls měl. Aspoň nepatrný. Víc nám toho neřekli. Zabouchli dveře sanitky a odvezli Jeremyho do Swindonu.

Nesmíš umřít, modlil jsem se. Nenechte ho umřít, za všechno můžu já.

Pak přijeli hasiči v maskách a s kyslíkovými přístroji. Vešli do domku odzadu a nesli s sebou všelijaká měřicí zařízení. Poté se vynořili z hlavního vchodu. Pochopil jsem z jejich zprávy policii, že by se bližší vyšetřování mělo odložit, až hladina jedovatých látek v domku klesne na únosnou hodnotu.

"Co to bylo za plyn?" ptal se jeden policista.

"Sirovodík."

"Je nebezpečný?"

"Smrtelně. Ochromuje dýchání. Nechodte dovnitř, dokud neřekneme. Vevnitř je nějaký zdroj, plyn ještě uniká."

Policista se obrátil ke mně.

"Co je to za zdroj?"

Zavrtěl jsem hlavou. "Nemám tušení."

Zeptal se mne, jak jsem přišel k tomu potlučenému obličejí.

"Spadl jsem při dostizích."

Všichni to vzali na vědomí. Potlučení žokejové nebyli v Lambournu nic mimořádného. Pak nás všechny odsunuli o kus dál, k Haroldovi. V hlavě jsem měl zmatek.

Clare dvakrát telefonovala do nemocnice a ptala se na Jeremyho.

"Je na intenzivní péči, je na tom zle. Ptali se, kdo je jeho nejbližší příbuzný."

"Má rodiče," odpověděl jsem zoufale. "Jeremy bydlí v Saint Albans."

Telefonní číslo jsem měl doma, kde byl plyn.

Harold se věnoval telefonnímu seznamu a nakonec se dovolal Jeremyho otce.

Nesmíš umřít, opakoval jsem si, sakra, nesmíš! Prosím!

Policisté ustavičně vcházeli a zase vycházeli. Přišel nějaký inspektor a začal se vyptávat. Řekl jsem mu, stejně jako Clare, co se odehrálo. Neměl jsem tušení, jak se mohl sirovodík dostat do mé temné komory. Stalo se čirou náhodou, že se ho nadechl právě Jeremy. Neměl jsem tušení, proč by někdo dával do mé temné komory zdroj jedovatého plynu.

Inspektor prohlásil, že mi nevěří. Prý se nestalo, aby někdo na někoho nastražil takovou smrtelnou past a postižený neměl tušení proč. Vytrvale jsem vrtěl hlavou. Mluvit bylo utrpení. Kdyby Jeremy umřel, řeknu jim proč a jak, jinak ne. Jak to, že jsem hned věděl, že to je plyn? Clare vypověděla, že jsem reagoval bleskově. Jak to?

"Sírník sodný se používal ve fotolaboratořích. Někde ho ještě používají, výjimečně, strašně páchne. Já žádný nemám. Z mého to nebylo."

"Je to plyn?" ptal se nechápavě.

"Ne. Jsou to krystalky. Velmi jedovaté. Je to v balení pro sépiový tón. Dělá to taky Kodak, jmenuje se to myslím T-ZA."

"Vy jste ale věděl, že je to plyn."

"To bylo tím, že Jeremy... že ztratil vědomí. Taky jsem se toho nadechl. Prostě nevím proč, ale věděl jsem hned, že je to plyn, sirovodík. Prostě mi to bylo ihned jasné."

"Jak se vyrábí plyn z krystalků sírníku sodného?"

"To nevím."

Trval na tom, abych mu to vysvětlil, ale já skutečně nevěděl, jak se to dělá. A teď prý, jak to vlastně je s mým poraněním, že prý je jasné, že mám bolesti a že mi není dobře. Prý mám obličej v hrozném stavu. Prý jestli si jsem jist, že to je po pádu z koně? Prý se mu zdá, že to spíš vypadá na násilné přepadení. Prý už několik ztlumených lidí viděl. Opakoval jsem, že to je po pádu z koně.

Inspektor se obrátil na Harolda. Harold se tvářil ustaraně, ale bez zaváhání odpověděl:

"Byl to velmi ošklivý pád, inspektore, pokopala ho spousta koní, a jestli potřebujete svědky, tak těch tam bylo dobře šest tisíc."

Inspektor pokrčil rameny a zatvářil se zklamaně. Asi má dobrý čich, asi mu cosi napovídá, že jsem nemluvil v určitých bodech tak docela pravdu.

Jakmile odešel, řekl mi Harold: "Doufám, že víš, co děláš. Když jsme se rozcházel, měl jsi obličej úplně v pořádku, nebo ne?"

"Jednou ti to všechno povím," zamumlal jsem.

"Co se vlastně stalo?" zeptal se Clare.

Zavrtěla vyčerpaně hlavou a prohlásila, že nic neví, nic nechápe a že je jí samotné nanic. Haroldova žena nás zahrnula péčí a jídlem, a nakonec nám nabídla postel. O půlnoci byl Jeremy ještě naživu.

Po několika mizerných hodinách za mnou do pokojíčku přišel Harold. Seděl jsem v posteli, protože se mi vsedě líp dýchalo a protože jsem stejně nemohl usnout. Všechno mě pekelně bolelo. Moje slečna prý odjela do Londýna do práce a večer mi zatelefonoje. Chce se mnou mluvit policie. A co Jeremy? Žije, ale stále v kritickém stavu a ještě nenabyl vědomí.

Celý den to nestálo zanic. Policie zašla do mého domku. Zřejmě tam všude zotvírali okna a dveře, aby se to tam provětralo. Inspektor za mnou přišel k Haroldovi, aby mi sdělil, co zjistili.

Seděl jsem v Haroldově pracovně. Za denního světla se ukázalo, že inspektor je mladý, světlolvasý, s rozumnými očima a že má zlozvyk lupat klouby u prstů. Předchozí večer jsem ho jako člověka skoro nevnímal, jen jsem zaznamenal jeho poněkud nepřátelský postoj. Ten se ani v nejmenším nezměnil.

"Máte v temné komoře vodní filtr. Nač ho tam máte?" zeptal se mne.

"Všechna voda používaná ve fotolaboratoři musí být čistá."

Otoky kolem očí a úst začaly pomalounku ustupovat. Líp jsem viděl a také jsem líp mluvil. Přece jen něco.

"Váš vodní filtr je zdrojem sirovodíku."

"To nemůže být."

"Proč ne?"

"Protože ho pořád používám. Vlastně jen změkčuje vodu, regeneruje se solí jako všechna změkčovadla. Nemůže vyrábět sirovodík, to je vyloučené."

Dlouze, pátravě se na mě zadíval. Pak se asi tak na hodinu vzdálil. Vrátil se s nějakou krabicí a s mladým mužem v džínách a svetru.

"Buďte tak laskav, pane," oslovil mne inspektor s pečlivou zdvořilostí nedůvěřivého, podezřavého policisty. "Řekněte mi, je tohle váš vodní filtr?"

Otevřel krabici a ukázal mi její obsah. Byl tam Dursův filtr, nahoře s gumovým nástavcem, kterým se připevňuje na vodovodní kohoutek.

"Vypadá to tak, vypadá úplně stejně a vypadá tak, jak vypadat má. Co je s ním? Nemůže být zdrojem plynu, opravdu ne."

Inspektor kývl na mladíka, ten vytáhl z kapsy gumové rukavice a navlékl si je. Pak vzal filtr do ruky. Byla to taková větší černá koule z umělé hmoty, asi tak velká jako grapefruit, nahoře a dole průhledná. Mladík kouli uprostřed rozšrouboval.

"Sem dovnitř patří filtrační vložka," řekl. "Jenže, jak vidíte, v téhle věci je to trochu jinak. Tady uvnitř jsou dvě nádoby, jedna výš, druhá níž. Obě jsou teď prázdné, ale v té dolní byly krystalky sirníku sodného a v téhle horní..." odmlčel se. Měl smysl pro dramatické pauzy. "Tady nahoře byla kyselina sírová. Musela tam být také nějaká membrána, která obě ty nádoby oddělovala, když se ale otevřel vodovodní kohoutek, tlak vody membránu porušil a obě chemické látky se smísily. Kyselina sírová a sirník sodný a k tomu voda... výborný vyvíječ plynu. Plyn by se tvořil dál, i když by někdo vodu zavřel. Což se také stalo v případě pana Folka."

Nastala dlouhá, výmluvná deprimující odmlka.

"Doufám, že nyní nahlížíte, pane, že nemohlo jít o náhodu."

"Ne," řekl jsem unaveně. "Jenže nechápu... skutečně nevím, kdo tam tu věc mohl dát. Takový člověk by v prvé řadě musel vědět, že v komoře ten filtr mám, a jaký, ne?"

"Že vůbec máte nějaký vodní filtr."

"Každý fotograf má nějaký vodní filtr."

Znovu nastalo ticho. Jako kdyby čekali, až jim něco začnu vyprávět, ale já skutečně nevěděl co. Den Relgan to být nemohl. Proč by se namáhal s takovou komplikovanou pastí, když musel vědět, že na to, aby se mnou byl konec, stačily by další dva tři kopance. Elgin Yaxley to taky nemohl udělat, nebyl by to stihl. Nemohl to být nikdo z těch, komu George Millace napsal. Dva z nich úplně zapadli, ti už patřili do minulosti. Jeden z nich sice ještě byl v akci, ale v jeho věci jsem nic nepodnikal, ani jsem tomu, koho se dopis týkal, neřekl, že dopis ještě existuje. Ten by to ale stejně v žádném případě neudělal. Nepokoušel by se mě zabít.

Zbývala velmi nepřitažlivá teorie, že tu musí být ještě někdo, o kom nevím. Někdo, kdo věděl, že jsem zdědil vyděračský

arzenál, někdo, kdo věděl, že jsem část materiálů už použil, někdo, kdo si přál mi navěky zabránit v dalším podnikání. George Millace musel v té krabici mít ještě něco. Chyběl mi kupříkladu ten obal z krabičky na cigarety, na který Dana den Relganová napsala nějaký seznam. Co mi ještě chybělo?

"Nuže?" pobízel mne inspektor.

"Nikdo u mne nebyl od chvíle, kdy jsem naposledy pracoval v temné komoře, a to bylo ve středu. Byla tam jediné má sousedka a ten kontrolor," zarazil jsem se.

Inspektor mi ihned skočil do řeči: "Jaký kontrolor?"

Řekl jsem jim, ať se zeptají paní Jacksonové. Prý se na ni obrátí.

"Tvrdila, že ten člověk na nic ani nesáhl," dodal jsem.

"Stačilo, když viděl, jaký typ filtru máte."

"Je tohle ten můj?" zeptal jsem se. "Vypadá tak."

"Nejspíš ano," řekl mladík v džínách. "Ale ten člověk potřeboval znát rozměry. Pak stačilo se vrátit, řekl bych, že mu to mohlo trvat nanejvýš třicet vteřin, než vyndal filtrační vložku a strčil tam místo ní tyhle chemikálie. Docela pěkná práce."

"Přežije to Jeremy?" zeptal jsem se.

Mladík pokrčil rameny. "Jsem chemik, nejsem doktor."

Po chvíli odešli i s filtrem. Zavola jsem do nemocnice. Nic se nezměnilo. Odpoledne jsem se do nemocnice vypravil. Odvezla mě tam Haroldova žena, tvrdila, že sám ještě nemohu jet, že ještě nejsem v takovém stavu, abych mohl řídit. Jeremyho jsem neviděl, zato jeho rodiče. Byli zničení strachem a starostmi, příliš ustaraní, než aby měli pomyslení na hněv. Prý za nic nemohu. Tušil jsem, že časem na to budou pohlížet jinak. Jeremyho udržoval při životě dýchací aparát. Měl ochrnuté dýchání. Srdce mu tlouklo, mozek měl nepoškozený.

Jeho maminka plakala.

"Nebudte tak nešťastný," utěšovala mne Haroldova žena na zpáteční cestě. "Určitě se z toho vylíže."

Přiměla sestřičku z úrazovky, aby mě donutila nechat si zašít aspoň ty nejhorší trhliny na obličeji. Takže mě pak obličej bolel ještě víc než předtím.

"Jestli umře..."

"Neumře," řekla Haroldova žena.

Inspektor mi zatelefonoval, že už se můžu vrátit do domku, ale do temné komory že nesmím, policie to tam zapečetila. Pomalu jsem bloumal po domě. Nikde jsem nenacházel klid. Byl jsem zdeptaný fyzicky, duševně a morálně a pronásledoval mne neúprosný pocit viny.

Všude jsem viděl stopy po policejním pátrání. Prohledali to tam. Nebylo divu. Těch několik kopií Georgeových dopisů, které jsem měl, nenašli, ty byly ve voze. Na přiborníku v kuchyni stála krabice s Georgeovými materiály. Netknutá.

Otevřel jsem ji. Byly tam všechny ty rozluštěné hádanky a ta jediná, kterou jsem nerozluštil.

Černá, světlotěsná obálka a v ní kousek průhledné plastické hmoty a dva čisté listy papíru, obyčejný formát.

Co když tu plynovou past na mne někdo nastražil právě kvůli tomuhle? Jenže co to mohlo být? Co jsem to tu vlastně měl?

Nedá se nic dělat, takhle by to k ničemu nevedlo, budu muset zjistit, co na těch materiálech je, a to hezky rychle, než se zase někdo pokusí mě zabít. Taky by se mu to mohlo zdařit.

18

Vyprosil jsem si u Harolda nocleh a ráno jsem zavola do swindonské nemocnice.

Jeremy žil. Jeho stav se neměnil.

Seděl jsem v Haroldově kuchyni, pil kávu a utápěl se v černé depresi.

Harold vyřídil během dopoledne aspoň deset telefonických hovorů. Když se telefon znovu ozval, bylo to pro mne.

"Tentokrát to není žádný majitel, chtějí tebe."

Volal Jeremyho otec. Sevřel se mi žaludek.

"Už se probral, mysleli jsme, že bychom vám to měli říct. Je ještě stále na přístrojích, ale říkají, že kdyby to bylo smrtelné, už by nežil. Je mu pořád hodně špatně, ale prý se z toho určitě dostane. Mysleli jsme, že byste to měl vědět."

"Děkuji vám."

Nesmírná úleva mě vyčerpala skoro víc než prožitá úzkost. Podal jsem sluchátko Haroldovi, řekl mu, že se Jeremymu daří líp a vyšel jsem na dvůr. Díval jsem se na koně. Byl jsem na čerstvém vzduchu a přitom jako bych se dusil. Stál jsem ve větru a čekal, až se trochu uklidním. Tu osvobozující úlevu jsem nebyl schopen unést. Postupně mi to neuvěřitelné ulehčení docházelo. Jako by mne doslova zprostiti viny, jako kdybych dostal milost, jako kdyby mi odpustili doživotí. Jeremy, ty uličníku, takhle mě vyděsit!

Volala Clare.

"Je v pořádku, už se probral," hlásil jsem ihned.

"Zaplat' pánbůh!"

"Mohl bych tě o něco poprosit? Mohl bych se u vás tak na jednu dvě noci odložit?"

"Jako kdysi?"

"Do soboty."

Zasmála se. Prý klidně a kdy se chci dostavit.

"Dnes večer, jestli smím."

"Počkáme na tebe s večeri."

Harold chtěl, abych mu řekl, kdy budu schopen jezdit.

Řekl jsem mu, že se chystám do Londýna na úrazovou kliniku na rehabilitaci a fyzikální léčbu, a že si myslím, že do soboty budu v pořádku.

"Nevypadáš na to."

"Za čtyři dny budu fit."

"Tak koukej, abys byl."

Ne že by se mi chtělo řídit vůz, ještě jsem se na to necítil, ale ještě mň se mi chtělo spát doma sám. Zabalil jsem si jen to nejnnutnější, vzal z kuchyně Georgeovu krabici a vydal se do Chiswicku. Ačkoliv jsem měl brýle proti slunci, vzbudil můj krásný zjev úděs. Černé podlitiny, zašité rány a na bradě tři dny staré strniště. Okouzující jsem asi nebyl.

"Vypadá to hůř!" Clare si mě prohlížela zblízka.

"Vypadám hůř, ale cítím se líp."

Ještě dobře, říkal jsem si, že mě nevidí bez šatů. Celé břicho jsem měl zmalované na černo. Asi jsem měl nějaké vnitřní krvácení a z toho nejspíš vznikly ty křeče.

Samantha se tvářila ustaraně. "Clare říkala, že tě někdo ztloukl, ale já si nepředstavovala..."

"Poslyšte, já také můžu jít jinam..."

"Neblázni a sedni si. Večeře už je hotová."

Moc toho nenamluvily a já také mnoho řečí nenadělal, nebyl jsem moc dobrý společník. Byl jsem strašně zesláblý.

Poprosil jsem o kávu a jestli si smím zavolat do Swindonu.

"Jeremy?" zeptala se Clare.

Přikývl jsem.

"Zavolám tam sama. Víš číslo?"

Řekl jsem jí ho. Dovolala se tam a chvíli mluvila a poslouchala.

"Pořád má dýchačí přístroj," řekla, "ale stav se prý stále lepší."

"Jestli jsi unavený, tak si jdi lehnout," vybídla mě Samantha.

"No..."

Obě mne vyprovodily nahoru. Šel jsem jako stroj a bezmyšlenkovitě jsem zamířil přímo do malého pokojíčku vedle koupelny. Daly se do smíchu.

"Čekaly jsme, že to najdeš," řekla Samantha.

Clare odešla ráno do práce a já ve středu většinu času prospal na houpacím křesle v kuchyni. Samantha přecházela sem a tam. Pak šla do zaměstnání, pracovala na menší úvazek, a po obědě nakupovat.

Čekal jsem v klidu a míru, až zase načerpám trochu duševní a tělesné energie. Šťěstí, že jsem na to měl celý jeden volný den.

Ve čtvrtek jsem se vypravil dvakrát na dlouhou kúru fyzikální léčby a rehabilitačního cvičení a domluvil jsem si další dvě kúry na pátek. Mezi oběma čtvrtečními návštěvami na klinice jsem stačil obtelefonovat čtyři profesionální fotografy a jednoho známého, zaměstnaného v odborném fotografickém časopise. Nikdo z nich nikdy neslyšel, že by se daly vytáhnout obrázky z průhledné plastické hmoty nebo obyčejného papíru do psacího stroje. Můj odborník mi řekl, ať si dělám legraci z někoho jiného.

Když jsem se vrátil do Chiswicku, bylo už zimní slunce nízko nad obzorem. Samantha čistila v kuchyni skleněné dveře na terasu.

"Skoro vždycky vypadá strašně špinavé, když do něho svítí slunce," stěžovala si a pilně myla, "Odpusť, že tu je taková zima, hned budu hotová."

Sedl jsem si do houpacího křesla a přihlížel, jak vystřikuje tekutý čistící prostředek z lahvičky z umělé hmoty. Vyčistila vnější stranu skel, vešla dovnitř, zavřela za sebou dveře a zastrčila závoru. Lahvička s čistícím prostředkem stála na stole.

Velikými písmeny na ní stálo AJAX.

Zamračeně jsem se snažil rozpomenout, kde jsem to slyšel. Seskočil jsem z křesla a šel se na tu věc podívat zblízka.

Menším písmem tam bylo ještě vytištěno: Ajax - čistící prostředek na okna s přísadou čpavku. Zvedl jsem lahvičku a zatřásl s ní. Byla tam tekutina. Číchl jsem si k uzávěru. Vonělo to jako mýdlo, nepáchlo to nijak ostře.

"Co je? Nač se to díváš?" ptala se Samantha.

"Na tenhle čistící prostředek..."

"Proč?"

"Když jeden muž chtěl po své ženě, aby mu právě tenhle prostředek okamžitě koupila, proč asi to mohl chtít?"

"To je otázka! Nemám tušení."

"Ona také neměla tušení."

Samantha mi vzala lahvičku z ruky a pokračovala v čištění.

"S tímhle vyčistiš sklo nejlíp, i kachlíčky nebo zrcadlo. Je to výborné."

Sedl jsem si zase do křesla a pomalu se houpal. Samantha se na mne s úsměvem ohlédla.

"Před dvěma dny jsi vypadal na umření."

"A teď?"

"Teď bych asi chvíli váhala, než bych začala volat pohřební službu."

"Zítřka se oholím."

"Kdo tě vlastně ztloukl?" zeptala se jakoby nic a pečlivě přitom čistila sklo.

Pochopil jsem však, že to byla vážně míněná otázka. Neočekávala jednoslabičnou odpověď, čekala, že se jí svěřím. Považovala za správné, abych jí podal vysvětlení, zasloužila si to, protože mě přijala pod svou střechu bez jediné otázky. Když jí nic nepovím, nebude na mne naléhat, ale také se už nikdy víc nesblížíme.

Co vlastně hledám v tomhle domě, kde se cítím čím dál tím víc jako člen rodiny? Nikdy jsem přece po rodině netoužil, nechtěl jsem mít kolem sebe lidi, ke kterým by mě vázalo nějaké pouto, netoužil jsem po trvalých vztazích. Dřív jsem nikdy netoužil po lásce, po tom, aby na mě byl někdo závislý, měl jsem pocit, že by mě to omezovalo, i citově. Když se v tomhle domě zabydlím, nezatoužím po krátké době zase svobodně vzlétnout? Může se člověk do základu změnit? Jak jsem očekával, Samantha mé mlčení pochopila a její vztah ke mně se ihned změnil, i když téměř neviditelně. Chovala se sice přátelsky, ale s určitým odstupem. Než domyla dveře, přestal jsem být... co vlastně? Syn, bratr, synovec, člen rodiny... Stal se ze mne host.

Nezávazně se na mě usmála a šla postavit na čaj.

Clare se vrátila z práce unavená, ale ve výborné náladě. Na nic se mne sice neptala, ale také ode mne cosi očekávala.

Když jsme seděli u večere, začal jsem jim bez velkého uvažování a rozhodování úplně spontánně vyprávět o Georgeovi Millaceovi. Nakonec to bylo snadné.

"Asi se vám to nebude líbit," varoval jsem je. "Ale já pokračuji odtamtud, kde George skončil."

Obě poslouchaly, přibory v nehybných rukou, donesly sousto do úst jen po dlouhých intervalech.

"Takže jak vám je asi jasné," řekl jsem nakonec, "tahle záležitost ještě zdaleka neskončila. Teď už nemohu couvnout a nemá smysl uvažovat o tom, jestli jsem se do toho vůbec měl pouštět. Vlastně nevím, jestli toho mám nebo nemám litovat. Vás jsem poprosil, abyste mi tu na několik dní poskytly útulek, protože bych se doma trochu bál, taky se tam nehodlám vrátit, dokud nezjistím, kdo se mne vlastně pokoušel zabít."

"Třeba to nezjistíš nikdy," poznamenala Clare.

"To neříkej," zarazila ji Samantha ostře. "Kdyby to nezjistil..." nedokončila větu.

Řekl jsem to za ni: "Tak bych se nemohl bránit."

"A co policie?" ozvala se Clare.

"To je taky možnost."

Zbytek večera jsem strávil spíš zamyšleně než zasmušile. Zprávy ze Swindonu byly příznivé, Jeremyho plíce se začínaly vzpamatovávat z ochrnutí. Byl sice ještě závislý na přístrojích, ale během posledních dvaceti čtyř hodin se jeho stav výrazně zlepšil. Úsečný hlas, který nám předčítal psanou zprávu, zněl znuděně. Zeptal jsem se, jestli bych mohl s Jeremym promluvit. Úsečný hlas mi oznámil že ne, pokud je na jednotce intenzivní péče. Prý se mám zeptat v neděli.

V pátek odpoledne jsem strávil drahně času v koupelně. Zbavoval jsem se strniště na bradě a opatrně odstříhával koncečky vstřebatelných nití, kterými mně sestřička na úrazovce zašila ranky na obličej. Musel jsem uznat, že si dala práci a udělala to hezky. Všechny rány se dobře hojily a zdálo se, že po nich zbydou jen nepatrné jizvy. Černé podlitiny zvolna žloutly. Zuby jsem měl samozřejmě ještě polámané, ale obličej v zrcadle už začínal vypadat lidsky a ne jako strašidlo.

Samantha se potěšila, když mě uviděla tak civilizovaného, a trvala na tom, že zavolá svému zubaři. "Musí ti udělat korunky, a taky že ti je udělá." Taky že mi je udělal, týž den k večeru. Byly jen provizorní, na porcelánové jsem si ještě musel počkat.

Mezi dvěma rehabilitačními kúrami jsem stačil zajet z Londýna na sever do Basildonu v Essexu, kde sídlil jeden podnik na výrobu fotografického papíru. Raději jsem tam dojel, než abych telefonoval, protože když se člověk dostaví osobně, nikdo ho tak snadno neodbude s tím, že se informace zásadně neposkytují. Tahle teorie se mi už mnohokrát osvědčila. V kanceláři u vrátnice mi zdvořile sdělili, že žádnou průhlednou umělou hmotu na papír vyhlížející jako papír do psacího stroje neznají, aspoň ne pro fotografické účely. Jestli prý jsem si s sebou přinesl vzorky.

Ne, vzorky jsem si nepřinesl, protože se bojím, že by se mohly při prohlížení znehodnotit, kdyby se osvětlily. Nemohl bych se ještě s někým poradit?"

To prý bude těžké.

Neměl jsem se k odchodu. Snad prý by mi mohl poradit pan Christopher, usoudili nakonec, pokud ovšem není příliš zaneprázdněný. Ukázalo se, že pan Christopher je asi devatenáctiletý mladík trpící chronickou rýmou a antisociálně dlouhými vlasy. Nicméně mě se zájmem vyslechl.

"Říkáte, že ani na tom papíru, ani na té hmotě není emulze?"

"Ne, aspoň se mi zdá, že ne."

Pokrčil rameny. "Tak vidíte."

"Co vidím?"

"Nejsou na tom obrázky."

Olízl jsem si olámané zuby a položil mu zdánlivě nesmyslnou otázku.

"Nač by mohl fotograf potřebovat čpavek?"

"Jo, to tedy nevím. Těžko. Čpavek není v žádný vývojce, ani v ustalovači, v ničem, co já vím."

"Našel by se tu někdo, kdo by to mohl vědět?"

Útrpně se na mě podíval. Naznačil mi tím pohledem, že neví-li něco on, neví to nikdo.

"Mohl byste se aspoň poptat," řekl jsem vemlouvavě. "Jestli existuje metoda, při které se používá čpavek, tak byste o ní jistě rád něco věděl."

"To asi jo."

Krátce kývl a zmizel. Po čtvrt hodině, kdy už jsem si začínal myslet, že snad šel na oběd, se znovu objevil s nějakým starším prošeďavým brýlatým kolegou. Dotyčný se sice příliš ochotně netvářil, ale řekl mi to, co jsem potřeboval. "Čpavek se používá v reprodukční technice v projektování. Vyvolávají se s ním nebo tisknout takzvané modrotisky. Přesněji řečeno, jedná se o diazokopie."

"Promiňte prosím," řekl jsem pokorně. "Mohl byste mi to vysvětlit?"

"Co to máte s obličejem?"

"Ale, s někým jsem se neshodl."

"Aha."

"Říkal jste diazokopie. Co to je?"

"Máte kresby, plán, lineární nárys od kresliče. Třeba by šlo o součást nějakého stroje. Na plánu máte přesné specifikace potřebné pro výrobu. Sledujete mne?"

"Ovšem."

"Ve výrobě potřebují několik exemplářů plánu, tak se musí udělat modrotisky. Vlastně nemusí, dělají se diazokopie."

"Jak..."

"Na modrotisku máte modrý podklad a kresba vyjde bílá. Dnes je podklad bílý a kresba černá, nebo tmavě červená."

"Povídejte dál, prosím."

"Chcete to slyšet od začátku? Tak tedy původní plán, nakreslený na průsvitný pauzovací papír se pevně přitiskne na diazopapír, nejspíš pod sklem. Diazopapír je na rubu bílý, a na lícové straně žlutozelený, pokrytý barvivem citlivým na čpavek. Pak se to všechno ozáří uhlíkovým obloukem. Světlo vybělí barvu na diazopapíru až na místa, kde je na pauzáku kresba. Diazopapír se vyvolá v horkých parách čpavku, a ty vytáhnou lineární kresbu, která vyjde tmavá. Tohle jste chtěl vědět?"

"Ano, to je přesně ono." Vydechl jsem u vytržení. "A prosím vás, může ten diazopapír vypadat jako obyčejný papír do psacího stroje?"

"Jistě, když je nařezaný na příslušný formát."

"A jak by to bylo s kouskem průhledné plastické hmoty?"

"To bude nejspíš diazofilm," řekl klidně. "Na ten nepotřebujete amoniakové páry, když ho chcete vyvolat. Stačí tekutý čpavek. Ale musíte být opatrný. Hovořil jsem předtím o uhlíkovém oblouku, protože ten se používá v technických oborech, ale samozřejmě delší osvit slunečním světlem nebo jakýmkoliv jiným světlem má stejný efekt. Jestli ta vaše fólie je úplně průhledná, tak to znamená, že barvivo, kterým byla pokrytá, už zmizelo. Film nesmíte zbytečně vystavovat světlu."

"Jak moc zbytečně je moc?" zeptal jsem se úzkostlivě.

Našpulil rty. "Na slunci by se vám to zcela vytratilo za třicet vteřin. V obyčejném pokojovém osvětlení... řekněme za pět až deset minut."

"Mám to ve světlotěsné obálce."

"V tom případě třeba budete mít štěstí."

"Teď pokud jde o ty listy papíru, vypadají bílé po obou stranách."

"To je týž případ. Někdo je osvětlil. Možná, že na nich nějaká kresba zůstala, možná, že ne, těžko říct. Muselo by se to zkusit."

"Jak si vyrobím amoniakové páry, abych si to ověřil?"

"Snadno," prohlásil. "Dáte do hrnce trochu čpavku a zahřejete ho. Pak nad tím hrncem ten papír podržíte. Nesmíte ho namáčet, jen napařit."

"Neměl byste chuť dát si k obědu trochu šampaňského?" řekl jsem pomalu.

Vrátil jsem se do Samanthina domu asi v šest. Přinesl jsem si laciný hrnec, dvě lahvičky ajaxu, umrtvený horní ret a procvičenou, prohnětenou, rozhýbanou svalovou soustavu. Byl jsem k smrti unavený a to se mi pranic nehodilo, protože jsem od Harolda vyslechl, že mě příští den v Sandownu očekávají dva dychtívní steepleři.

Samantha nebyla doma. Clare, práci rozloženou na kuchyňském stole, se na mne rychle, pátravě podívala a doporučila mi velké brandy.

"Je v kredenci, hned vedle soli, mouky a koření. Brandy na vaření. Nalej mi taky trochu, prosím tě."

Chvilí jsem seděl u stolu a upíjel ten odporný nezředěný lektvar. Udělalo mi to dobře. Clare seděla s tmavou hlavou skloněnou nad knihou a občas natáhla poslepu ruku po skleničce. Byla úplně soustředěná na práci.

"Nechtěla bys se mnou žít?" zeptal jsem se.

Roztržitě vzhlédla. Tvářila se tázavě a trochu se mračila.

"Rozumím správně, že ses ptal..."

"Ano. Rozumíš správně."

Práce ztratila přitažlivost. S úsměvem v očích se zeptala:

"Šlo o akademickou otázku nebo o skutečnou výzvu?"

"Šlo o výzvu."

"Já nemůžu žít v Lambournu, protože bych to měla moc daleko do Londýna, a ty nemůžeš žít v Londýně, protože bys to měl moc daleko ke koním."

"Mohli bychom bydlet někde v půli cesty."

Zamyšleně se na mě zahleděla. "Myslíš to vážně?"

"Jistě."

"Ale my jsme přece ještě..." zarazila se.

Bylo jasné, co chtěla říct.

"Ještě jsme spolu nespali," dořekl jsem za ni.

"Ano..."

"Dobře, ale v zásadě, co říkáš?"

Konečně se odhodlala: "Myslím, že bychom to mohli zkusit."

Usmál jsem se z upřímné radosti.

"Netvař se tak spokojeně," řekla. "Koukej zatím dopít to brandy, než tohle dodělám."

Znovu se sklonila nad knihou a četla. Daleko nedočetla.

"Je to nanic, takhle se nedá pracovat. Pojď, najíme se."

Smažila obalované rybí filé, ale trvalo jí to dlouho, protože jsem ji přitom držel kolem pasu a bradu jsem měl opřenou o její hlavu. Když jsme se dostali k jídlu, vůbec jsem nevnímal, jak to chutná. Hlavu jsem měl příjemně lehkou. Předtím jsem si nedělal velké naděje, že by na můj návrh přistoupila. Pak jsem najednou zjistil, že jsem vůbec nepočítal s tím, jak se z toho sám budu radovat, že se budu na ten odvážný krok těšit, bude-li s ním ona souhlasit. Už mi nepřipadalo, že starat se o někoho a mít někoho rád, je břemeno, kterému je třeba se vyhnout, naopak, pochopil jsem, že to je cosi, čeho je třeba si vážit.

Zvláštní, všechno je to zvláštní, neuvěřitelné. Je tohle ten cit, jakým hořel lord White k Daně den Relganové?

"Kdy se vrátí Samantha?" zeptal jsem se.

Clare zavrtěla hlavou. "Brzo."

"Nepřijela bys zítra? Na dostihy? Pak bychom spolu mohli někde zůstat."

"Dobře. Přijedu."

"Nebude se Samantha zlobit?"

Pobaveně se na mě podívala. "Řekla bych, že ne."

"Čemu se směješ?"

"Máma šla do biografu. Ptala jsem se jí, proč chodí pryč, když tu jsi poslední večer. Že prý ten film chce za každou cenu vidět. Zdálo se mi divné, ale v tu chvíli jsem jí to věřila. Teď si spíš myslím... asi jí to bylo jasné dřív než nám."

"Bože, ženské!" vzdychl jsem.

Zatímco se pokoušela dokončit načatou práci, zašel jsem si pro Georgeovu krabici a vytáhl z ní tu světlotěsnou obálku. V kuchyni jsem si vypůjčil nízký hmec. Vytáhl jsem z obálky kousek průhledné fólie a položil ji na dno hnce. Pak jsem ji přelil ajaxem. Zadržel jsem dech.

Téměř ihned se na umělé hmotě začaly objevovat hnědočervené čáry. Trochu jsem hrcem kýval, aby tekutina omývala celý povrch filmu, věděl jsem, že musí být pokrytý amoniakem, aby se barvivo na světle nevytratilo všechno.

Nebyl to plán. Byl to rukopis a vypadal divně. Jak se kresba stávala zřetelnější, poznal jsem, že mám fólii položenou nesprávnou stranou vzhůru. Rychle jsem ji otočil a nalil na ni ještě ajax. Zase jsem s tím trochu šplíchal a míchal. Rukou psaná slova byla absolutně jasně čitelná, jako by to byl originál.

Byl to... musel to být... seznam Dany den Relganové, původně psaný na celofánový obal z cigaretového balíčku.

Heroin, kokain, hašiš. Množství, data, ceny, dodavatelé. Nebylo divu, že chtěla, abych jí to vrátil..

Clare vzhledla od práce. "Přišelš na něco?"

"Ano, našel jsem to, pro co si minulou sobotu přišla slečna Dana."

"Ukaž," šla se podívat do rendlíku a přečetla si seznam. "To je zatraceně usvědčující dokument, že?"

"Hm."

"Kde se to ale tady takhle najednou vzalo?"

"George Millace byl mazaný," řekl jsem s uznáním. "Přinutil tu holku, aby seznam napsala červeným perem na škatulku od cigaret, počítal s tím, že jí to tak nepřijde, takový celofán se snadno potrhá a zničí. To, co napsala, jí také asi připadalo špatně čitelné, ztratilo se to na potištěném obalu. Georgeovi ale úplně stačilo, když měl k dispozici zřetelně napsaná slova na průhledném materiálu, z toho si mohl udělat diazokopie."

Vysvětlil jsem jí, co jsem se sám předtím dozvěděl v Basildonu.

"Zřejmě ten kus celofánu pečlivě vystříhl a položil pod sklo nad list diazofilmu a exponoval. Měl seznam krásně reprodukováný a mohlo mu být jedno, jestli se ten kousek celofánu rozpadne. Samozřejmě, že seznam pečlivě utajil, po svém, jako ostatní věci."

"Musel to být svérázný člověk."

"Velice." Přikývl jsem. "Nezapomeň, že vůbec nepočítal s tím, že by někdo ty jeho rébusy rozluštil. Vymýšlel si je jednak proto, že ho to bavilo, jednak proto, aby mu ty věci nikdo neukradl, žádný rozzuřený zloděj."

"Což se mu zdařilo."

"To určitě."

"A co ty tvé fotografie?" řekla zděšeně. "Máš je všechny v té registratuře. Co kdyby někdo..."

"Uklidni se, i kdyby je někdo ukradl nebo spálil, nic se neděje, uložil jsem negativy v chladírně našeho řezníka."

"Začínám docházet k závěru, že všichni fotografové jsou blázni."

Teprve mnohem později jsem si uvědomil, že jsem vůbec nezareagoval na to, jak mě nepřímo zařadila. V tu chvíli mě ani na vteřinu nenapadlo namítat, že jsem přece žokej, žokej!

Zeptal jsem se Clare, jestli jí nebude vadit, když jí zamořím kuchyň výpary vřelého čpavku.

Řekla, že si mezitím umyje hlavu.

Když odešla, přelil jsem ajax do širšího rendlíku a postavil na oheň. Do rendlíku jsem nalil zbytek čističe z první lahvičky. Otevřel jsem dveře na terasu, abych se neudusil, a pak jsem přidržel list obyčejně vypadaajícího papíru nad

vroucím čistícím prostředkem. Díval jsem se, jak Georgeova slova ožívají, jako by byla napsána neviditelným inkoustem. Také jsem zjistil, že se čpavek velmi rychle odpařuje, protože na druhý list papíru jsem spotřeboval celou další lahvičku ajaxu. Georgeovo písmo se krásně vynořovalo.

Obsah rukopisného záznamu na obou listech byl součástí jediného dopisu, očividně psaného Georgeovou rukou. Sám asi psal na nějaký průhledný materiál, mohlo to být cokoliv, igelitový sáček, pauzovací papír, sklo, film zbavený emulze. Když dopis dokončil, přitiskl materiál na diazopapír a exponoval. Pak exponovaný papír ihned schoval do světlotěsné obálky.

Co udělal potom? Odeslal průhledný materiál? Nebo napsal další dopis na obyčejném papíru? Rukou nebo strojem? To už se nedozvím. Určitě ale dopis v nějaké formě odeslal, a to do správných rukou.

Věděl jsem, jakou reakci dopis vyvolal. Nebylo těžké uhádnout, kdo mě chtěl zabít.

19

Když jsem se objevil před vážnicí v Sandownu, Haroldovi, který tam na mne čekal, se viditelně ulevilo.

"No vypadáš líp, uznal tě doktor?"

Přikývl jsem. "Podepsal mi zdravotní kartu."

Taky neměl důvod mi ji nepodepsat. Pro dostihového lékaře je žokej, který si vzal týden zdravotního volna po pokopání koněm, změkčilec. Doktor mi nařídil, abych udělal předklon a záklon a pak mě s pokývnutím propustil.

"Je tu Victor," poznamenal Harold.

"Řekl jsi mu..."

"Jistě, řekl. Mám ti vyřídít, že se s tebou na dostihách bavit nebude. Prý se chce přijet podívat na své koně při práci, k nám. Chystá se na pondělí, pak prej s tebou promluví. Poslyš, Filipe, dej si sakra pozor na pus, jo?"

Nezávazně jsem něco zabručel.

"A co Coral Key?" zeptal jsem se pak.

"Co s ním? Je dobrej."

"Nechystá se žádná opičárna?"

"Victor o tvejh názorech ví."

"Victor na mé názory zvysoka kašle, to je mi jasné. Poběží ten kůň poctivě?"

"Nic neřikal."

"Protože já ho pojedu poctivě, pokud ho pojedu, ať si Victor říká v padoku, co chce."

"Tys sakra vyrost, že vedeš takový silácký řeči."

"To ne... chci ti jen ušetřit prachy, tobě, speciálně tobě. Nevsázej na to, že prohraju, jako když šlo o Daylighta. To je všechno."

Prohlásil, že to bere na vědomí. Pak řekl, že nemá smysl, abychom se v neděli scházeli na válečnou poradu, když mám v pondělí schůzku s Victorem a můžeme plány na nadcházející týden probrat pak. Ani jeden, ani druhý jsme se nezmínili o tom, co nás oba strašilo. Budeme po pondělku vůbec nějaké společné plány mít?

Steve Millace si ve vážnici stěžoval na startéra, který spustil dostih, když on, tedy Steve, ještě nebyl připravený, takže zůstal viset a odpíchl se, když už celé pole bylo nejmíří půl kilometru daleko. Majitel se prý vztekal a trval na tom, aby koně napříště jezdil někdo jiný. No je tohle fér, ptal se Steve všech a každého do omrzení.

"Není," řekl jsem, "život není fér."

"Ale měl by bejt."

"Raději se smíř s osudem a počítej s tím, že tě kopne do zubů."

"Ty máš zuby v pořádku," poznamenal někdo.

"Jo, ale mám na nich korunky."

"Takže říkáš, že člověk může posbírat a slepit střepy, když je zapotřebí, to si chtěl říct, ne?"

Přikývl jsem.

Steve tuto krátkou slovní výměnu nevnímal. "Startéři by měli dostávat pokutu, když odstartují dostih dřív, než jsou koně pořádně seřazený nosem dopředu."

"Už se na to vykašli," radil mu kdosi.

Steve nicméně omílal kolem dokola totéž ještě za dvě hodiny.

Zeptal jsem se ho na maminku. Řekl, že se odjela trochu zotavit ke známým v Devonu.

Před vážnicí přednášel Bart Underfield jednomu důvěřivějšímu novináři o hodnotě neobvyklých krmiv.

"Blbost, dávat koním vajíčka nebo pivo, to jsou pitomosti. V životě jsem to nedělal."

Novinář se ovládl a nepoukázal na to, že jiní trenéři koním vajíčka a pivo dávají a mají lepší výsledky než Bart. Možná také, že to ten novinář nevěděl.

Jakmile mě Bart zahlédl, odložil výraz vševedoucího diktátora a zatvářil se mstivě a nenávisťně, odstrčil žurnalistu a odhodlaně vykročil ke mně. Zastoupil mi cestu, ale nepromluvil.

"Chcete něco, Barte?" zeptal jsem se.

Mlčel. Asi nenacházel dostatečně silná slova, kterými by vyjádřil své vřelé city k mé osobě. Začínal jsem si zvykat na to, že existují lidé, kteří mě nenávidějí.

Konečně našel hlas.

"Jen počkej," zasyčel, "však já si tě najdu."

Kdyby měl dýku a byl se mnou o samotě, nevím, jestli bych se k němu odvážil obrátit zády. Takhle jsem se otočil a odešel.

Byl tam také lord White, v tu chvíli vážně hovořil s jiným rozhodčím. Když o mne zavadil pohledem, jako by ucukl. Ten už nikdy nebude mít v mé přítomnosti dobrý pocit, říkal jsem si. Nebude si jistý, jestli zachovám mlčenlivost. Nebude mě už nikdy mít rád, protože vím to, co vím.

Musím se s tím smířit, na dlouho, říkal jsem si. Ať už to dopadne jakkoliv, vždycky budu patřit do dostihového světa jako on, budeme se vídat, týden po týdnu, až do smrti.

Když jsem šel do padoku, abych jel Coral Keye, stál tam už Victor Briggs. Zasmušilá postava v tmavém kabátě, na hlavě širák, bezúsměvný obličej, nemluvný, zamračený. Zdvořile jsem ho pozdravil, ale on nijak nezareagoval, jen se tvářil nevyzpytatelně.

Mezi koňmi Victora Briggse byl Coral Key v jistém směru výjimečný. Šestiletého steeplera koupili jako honebního koně, když prokázal vlohy na poin-to-point. Věděl jsem o jiných koních, kteří v minulosti zahájili svou dostihovou kariéru podobně, při honebních dostizích ve volné přírodě. Například Oxo nebo Ben Nevis, oba vítězové Velké národní. Ačkoliv Coral Key nebyl tak nadějný jako ti dva, čekala ho možná překvapující budoucnost, aspoň se mi to zdálo. V žádném případě jsem mu nehodlal kazit mládí, ať už před dostihem dostanu jakékoliv instrukce. Tohle jsem si myslel a také jsem se tak tvářil. Jen ať majitel zkusí žádat, abych se snažil nevyhrát.

Nežádal nic. Neřekl vůbec nic, mlčel. Jen se na mne upřeně, bez jediného zamžiknutí díval a mlčel.

Harold kolem nás tančil, jako by tou aktivitou chtěl neutralizovat napjatou atmosféru mezi majitelem a jezdcem. Nasedl jsem a jel ke startu s pocitem, že vyjízdim ze silného elektrického pole.

Možná, že mě čeká výboj, exploze. Harold se toho bál. Harold měl strach, v hloubi své výbušné duše měl z výbuchu strach.

Možná, že tohle bude vůbec poslední dostih, který pro Victora Briggse pojedou. Řadil jsem se u startu a říkal si, že teď není na takové úvahy vhodná chvíle, musím se soustředit na to, co mě bezprostředně čeká.

Byl chladný zamračený větrný den. Dráha byla dobrá. Kromě mého koně jich běželo sedm a žádný z nich nebyl hvězda. Pokud bude Coral Key skákat, jak skákal doma při tréninku, měl by mít slušnou šanci.

Nasadil jsem si ochranné brýle a sevřel v prstech otěže.

"Jezdci na start," volal startér.

Koně vykročili ke startu v pomalé, nepravidelné řadě. Jakmile startovací pásky vylétly vzhůru, koně vylétli vpřed.

Třináct překážek na dvě míle, na tři tisíce dvě stě metrů. Teď se ukáže, jsem-li vůbec fit.

Nejdůležitější je, abych koně správně naváděl na překážky, protože to umím a nejvíc mě to těší. V odlehleém úseku dráhy je sedm překážek, jedna za druhou, a když se člověk trefí na tu první správně, dostane se do rytmu a jde správně i na ostatní. Jakmile se u první zaváhá, může to skončit sedmi špatnými skoky a kůň může ztratit několik délek.

Na začátku dráhy byly dvě překážky, pak úsek kolem tribun, pozvolna do kopce, oblouk na konci závodiště a klesání s jednou překážkou, tou, za kterou jsem skočil z Daylighta. S Coral Keyem nebyly žádné potíže, všechny překážky zvládl výborně. Jestli jsme ztratili délku před těmi zrádnými sedmi překážkami, abychom na první šli co nejlíp, získali jsme na sedmé nejmiň deset.

Příliš brzy na to, aby se člověk radoval. Oblouk na konci závodiště. Coral Key běžel na druhé pozici, musel si trochu oddychnout. Ještě tři překážky a pak dlouhé pozvolné stoupání do cíle.

Za předposlední překážkou jsme dohonili koně běžícího na špiči. Přes poslední překážku jsme šli těsně hlava hlava. Pak do kopce... letěli jsme, napjatí, dělali jsme, co jsme mohli.

Přišli jsme druzí o dvě délky.

"Běžel dobře," řekl Harold při odsedlávání a tvářil se ustaraně.

Poplácal koně po šíji. Viktor Briggs neřekl ani slovo.

Shodil jsem sedlo a šel se zvážit. Ten dostih jsem opravdu nemohl vyhrát, ať jsem zpytoval svědomí, jak chtěl. Kůň, který vyhrál, měl ještě rezervu, stačil na nás, byl silnější, statnější a rychlejší než Coral Key. Já se necítil slabý, nezavinil jsem žádnou ztrátu na překážkách. Prostě jsme nevyhráli.

Potřeboval jsem silnou pozici pro svůj rozhovor s Victorem Briggsem. Nezískal jsem ji.

Když tě osud kopne do zubů, opatří si korunky.

Další dostih, ten, na kterém mi tolik nezáleželo, jsem vyhrál, k veliké radosti majitelů, čtyř pánů obchodníků.

"To byl sakra dobrý výkon," říkali celí zářící, "sakramentsky dobrý výkon."

Victor Briggs stál asi deset kroků od nás. Tvářil se nevraživě. Kdyby tak tušil, co bych za to dal, kdyby ty dva dostihy dopadly naopak.

"Mám dojem, žeš vyhrál ten, o který ti tak nešlo, vid'," řekla Clare.

"Jo."

"Vadí to moc?"

"To se ukáže v pondělí."

"Víš co, teď na to nebudeme myslet."

"To mi nebude dělat žádné potíže," řekl jsem.

Zadíval jsem se na její elegantní hnědý kabát, bílou nadýchanou kulatou čepici a naleštěné vysoké boty. Zadíval jsem se do šedých, velikých očí, na usměvavá, přátelská ústa. Je to k nevíře, říkal jsem si, že na mne čeká před vážnicí, je k nevíře, jak to je jiné, docela jiné, než když se člověk chystá odjet domů sám. Jako když se zapálí ve studeném domě v krbu oheří. Nebo se nasype cukr na jahody.

"Nebude ti vadit, když to vezmu oklikou, když se cestou zastavím u babičky?"

Staré paní se očividně vedlo hůř.

Už neseděla na lůžku podepřená poduškami. Bez síly, chabě ležela na polštářích a i v očích bylo vidět, že se vzdává. Už v nich neblýskala bojovnost.

"Přivedls ji?" zeptala se.

Zase žádný pozdrav, nic, žádné úvodní řeči. Asi je bláhové, když člověk očekává, že se změní duše, změní-li se tělesná schránka. Asi k ní mám také jiný vztah. Všechno se změnilo, jen její nenávisť vůči mně ne.

"Nepřivedl jsem ji, je ztracená."

"Slíbils, že ji najdeš."

"Je ztracená."

Chabě zakašlala, hubená hrud' se jí otrásla. Na chvílku zavřela oči. Pak se na mne znovu podívala. Chabou rukou bloudila po přikrývce.

"Odkaz všechno Jamesovi," řekl jsem.

Zavrtěla hlavou s nádechem někdejší neústupné tvrdohlavosti.

"Tak to odkaz nějaké dobročinné organizaci, třeba útulku pro psy."

"Psy nesnáším." Hlas měla slabý, ale názory pevné.

"Co námořní záchranná služba?"

"Nesnáším moře, dělá se mi zle, když si na ně vzpomenu."

"Tak co nějaký zdravotnický výzkum?"

"Mně moc nepomohl."

"Co kdybys," začal jsem pomalu. "Co kdybys to odkázala nějaké náboženské společnosti?"

"Ty ses snad zbláznil. K náboženství mám odpor, způsobuje jen zmatky a potíže. Války. Na náboženství bych nedala ani halíř."

Bez vyzvání jsem se usadil do křesla.

"Nemohu pro tebe něco udělat? Myslím kromě toho, že bych našel Amandu. Nemám ti něco přinést? Nepotřebuješ nic? Nechceš nic?"

Ušklíbila se. "Jestli si myslíš, že mně tady budeš mazat med kolem huby a že se nechám obměkčit a odkážu to tobě, tak se pleteš. To já neudělám."

"Podal bych vodu umírající kočce, i kdyby mi prskala do obličeje."

Rozhořčeně zalapala po dechu.

"Jak... jak se opovažuješ..."

"Jak ty se opovažuješ předpokládat, že bych pro tvé peníze třeba jen stéblo přeložil!"

Pevně stiskla rty.

"Můžu ti něco přinést? Udělalo by ti něco radost?" zeptal jsem se klidně.

Několik vteřin mlčela. Pak řekla: "Jdi pryč."

"Dobře. Půjdu, za chvílku. Jenom bych ti ještě rád udělal jeden návrh."

Chvilí jsem čekal. Kdvž nezačala protestovat, pokračoval jsem.

"V případě, že by se Amanda přece jen našla... proč jí ty peníze neodkážeš pro jistotu vázané? Můžeš nechat ustanovit sbor kurátorů, čestných a poctivých, uváženě zvolených, kteří by dědictví spravovali... Mohla bys zajistit, aby nikdy nemohla sama penězi volně disponovat, aby jimi třeba nemohl disponovat někdo další, kdo by šel po jejím majetku, aby bylo jisté, že těch peněz bude užívat opravdu jen Amanda, jen pro svou potřebu a potěšení. Aby dostávala příjem výhradně podle pokynů správců dědictví."

Dívala se na mne zpod přivřených víček.

"Ať už je, kde chce, je jí teprve sedmáct nebo osmáct. Je příliš mladá, aby zdědila tolik peněz bez jakéhokoliv omezení. Odkáž jí všechno, ale vázané, svázané pevně jako ocelovým lanem."

"To je všechno, cos mi chtěl říct?"

"Ano."

Ležela tiše, bez hnutí, beze slova.

Čekal jsem. Celý život jsem čekal, kdy se ke mně babička bude chovat jinak než s odporem a nechutí. Čekal jsem marně.

"Jdi pryč," řekla.

Vstal jsem. "Jak si přeješ."

Šel jsem ke dveřím. Sáhl jsem na kliku.

"Pošli mi růže," ozvalo se za mnou.

Objevíli jsme dole ve městě květinářství, kde ještě neměli zavřeno, ale už zametali a myli podlahu.

"Copak neví, že je prosinec?" zlobila se Clare. "Růže teď stojí celé jmění."

"Kdybys umírala a zatoužila po růžích, asi by ti také bylo jedno, kolik stojí."

"Asi."

V květinářství měli jen patnáct drobných růžových růží na dlouhém stonku. Prý teď po růžích není poptávka a tyhle jim zbyly z objednávky na jednu svatbu.

Zajeli jsme zpátky k sanatoriu. Předal jsem růže ošetřovatelce, aby je ihned odnesla nahoru, a přiložil jsem lísteček, na který jsem napsal, že v příštím týdnu seženu lepší.

"Nezaslouží si je," řekla Clare.

"Je to chudák ženská."

Ubytovali jsme se v malém hostinci u Temže. Na stropěch silné staré trámy, z oken vyhlídka na holé vrbičky a hnědávou línou vodu.

Nikdo nás tam neznal. Přihlásili jsme se v recepci jako pan a paní Norovi, v klidu jsme se navečeřeli a odešli do pokoje a do postele. Šli jsme si lehnout. Řekla, že to nebude poprvé, a jestli prý mi to nevadí. Řekl jsem, že je mi to dokonce milejší. Jestli prý si nepotrpím na panenství. Vůbec ne. Prima, řekla.

Začali jsme s přátelskou přichylností, končili s vášnivou láskou, radostí, bezdechým štěstím a smíchem. Pak jsme si jen tiše šeptali. Pak jsme usnuli. Nikdy v životě jsem nic tak hezkého nezažil. Jestli ona ano, to jsem nevěděl. Ráno nicméně neměla sebemenší námitky proti repríze.

Odpoledne jsme v přátelské harmonii jeli navštívit Jeremyho.

Byl v pokoji sám, podepřený do polosedu, obklopený spoustou všelijakých dýchacích přístrojů. V tu chvíli ale dýchal docela samostatně, i když asi s obtížemi, jak jsem usuzoval z toho, že ho během naší návštěvy sestřička přicházela kontrolovat pravidelně po deseti minutách a vždycky se přesvědčila, že má Jeremy zvonek přímo pod rukou, kdyby se něco dělo.

Byl ještě hubenější než předtím, bledý až do šeda, ale mozek měl v perfektním stavu. Oči stejně chytré jako dřív. Z rozpaků nad tím, co považoval za nedůstojnou osobní situaci, nasadil pro jistotu zase svou naivní, přihlouplou masku. Kdykoliv vešla sestřička, maska automaticky naskočila.

Pokoušel jsem se mu omluvit za to, co musel vytrpět. Odmítal mé omluvy.

"Nesmysl, nezapomeň, že jsem u tebe byl z vlastní vůle, nikdo mě nenutil, abych tam chodil." Pátravě si mě prohlédl.

"Ty už vypadáš docela normálně. Jak to, že se tak rychle hojíš?"

"Vždycky se hojím rychle."

"Vždycky..." slabě se usmál. "Vedeš povedený život. Vždycky se hojí rychle!"

"Jak dlouho si tě tu nechají?"

"Asi ještě tři nebo čtyři dny."

"Jen tak krátko?" divila se Clare. "Zatím nevypadáte... tedy..."

Byl snad ještě bledší než bílý povlak polštáře, na kterém ležel. Přikývl.

"Dýchá se mi teď už mnohem líp. Jakmile bude jasné, že příslušné nervy už neselhávají, mohu domů, protože mi jinak nic není."

"Když budeš chtít, tak tě odvezu, až tě propustí," nabídl jsem se.

Dlouho jsme se u něho nezdrželi, viděli jsme, že ho hovor unavuje. Když jsme se chystali k odchodu, řekl:

"Víš, ten plyn účinkoval strašně rychle, to nebylo jako narkóza... vůbec jsem nestačil cokoli udělat... jednou jsem se nadechl a tma."

V nastálém tichu se ozvala Clare: "Kdyby tam byl v té situaci někdo sám, nemohl zůstat naživu."

"Vidíte... a co z toho plyne?" řekl Jeremy potěšeně.

Cestou zpět do naší hospůdky mi Clare připomněla, že jsem se Jeremymu nezmínil o tom, jak jsem našel Amandu.

"Na to je dost času."

"Minulou neděli za tebou přijel, protože našel vzkaz, žeš ji objevil. Vyprávěl mi to, když jsme spolu seděli v kuchyni.

Prý ti nefungoval telefon, proto přijel osobně."

"Já telefon vypnul."

"Je to zvláštní, jaké náhody můžu hrát v životě roli."

Naše druhá noc byla stejně pěkná jako ta první. Vlastně ještě hezčí, víc vzrušující, něžná i vášnivá, krásná. Krásná pro mne a snad i pro ni.

"Kde je ten smutek, co se o něm mluví?" zeptala se. "Víš, to "post... atakdale... triste."

"Ten se dostaví ráno, až budeš muset odjet."

"Do rána je ještě daleko."

"To máš svatou pravdu."

Přišlo ráno jako každý den. Odvezl jsem ji na nádraží na vlak a sám jsem vyrazil do Lambournu.

Když jsem dojel do vesnice, zastavil jsem se doma, než jsem šel za Haroldem. Všude bylo ticho a klid. Také zima.

Připadalo mi to tam podivně cizí, jako by to už nebyl můj vítaný klidný přístav. Poprvé jsem si uvědomil, jak je to u mne holé a chladné, bez citu, viděl jsem poprvé to, co Jeremy poznal na první pohled. Ta strohost se ke mně najednou nehodila. Člověk, který tento domov zbudoval, se pomalu vzdaloval, mizel s prchajícím časem. Trochu mi to bylo líto, ale nebylo návratu. Změna, vyžívání, to vše už nenávratně pokročilo.

Trochu jsem se otrásl. Rozložil jsem po kuchyňském stole fotografie všech možných lidí a pak jsem zašel pro sousedku, pro paní Jacksonovou, aby si je prohlédla.

"Co mám hledat, pane Nore?" zeptala se.

"Jestli tady není obrázek někoho, koho už jste viděla ve skutečnosti."

Ochotně si začala fotografie prohlížet, pečlivě, jednu po druhé. U jedné tváře se bez zaváhání zastavila.

"Ale to je zvláštní!" vykřikla. "Tohle je ten daňový kontrolor z městské rady, ten odhadce, co jsem s ním byla u vás.

Tedy fakt, policie s tím nadělala a koukali na mě jako na husu, ale uznejte, člověka prostě nenapadne, že by někdo mohl předstírat, že je od města, že je kontrolor, a přitom by nebyl."

"Jste si úplně jistá, že to je on?"

"Naprosto." Přikývla. "Byl i stejně oblečený, i ten klobouk měl na hlavě."

"Byla byste tak laskavá, paní Jacksonová, mohla byste to napsat tady na rub té fotografie?"

Podal jsem jí pero, které píše silnou, zřetelnou čarou a chytá dobře na fotografický papír. Nadiktoval jsem jí, jak to napsat: že ten člověk přišel do domu Filipa Nora a vydával se za daňového kontrolora od městské rady, a to dne 27. prosince, v pátek.

"To je všechno?" zeptala se.

"Teď stačí, když to podepíšete, paní Jacksonová. A ještě kdybyste byla tak laskavá, a napsala totéž na zadní stranu tohoto obrázku."

Soustředěně, pečlivě splnila úkol.

"Dáte ty fotky policajům?" zeptala se. "Já už bych s nima nerada měla další opletačky. Myslíte, že sem za mnou zase přijdou? Že se zase začnou vyptávat?"

"Řekl bych, že ne."

20

Victor Briggs přijel v mercedesu, ale na trénink jel s Haroldem jeho landroverem. Já na koni. Ranní práce šla celkem obstojně, k všeobecné spokojenosti. Postupně jsme se zase s koňmi vrátili do stájí.

Když jsem vjížděl na dvůr, stál Victor Briggs vedle svého vozu, čekal na mne. Sklouzl jsem z koně a předal ho jednomu ze stájníků.

"Nastupte si," řekl Victor Briggs.

Nikdy neplýtl slovy. Byl oblečený v tmavém, jako vždy na rukou rukavice, neveselý v zachmuřeném dni. Kdyby vyzařoval nějakou barvu, byla by určitě černá, říkal jsem si.

Posadil mne dopředu a sám si sedl za volant. Nastartoval, povolil ruční brzdu a nastavil automatiku na jízdu. Tichý bzukot stroje prohlučel Lambournem a blížil se ke kopcům.

Briggs zastavil na širším pruhu travnaté krajnice, odkud byla vyhlídka skoro na celý Berkshire. Vypnul motor, opřel se o opěradlo sedla a řekl: "Nuže?"

"Asi tušíte, co vám chci říct."

"Občas něco zaslechnu. Dost toho zaslechnu."

"To vím."

"Slyšel jsem, že na vás den Relgan poslal své gorily."

"Nepovídejte!" zvědavě jsem se na něho podíval. "Kdepak jste to slyšel?"

Na vteřinku sevřel rty, ale pak mi odpověděl.

"V herně."

"A co jste o tom slyšel?"

"Takže je to pravda, co? V sobotu to na vás bylo ještě vidět."

"Nezaslechl jste náhodou, proč je na mě poslal?"

Téměř neviditelně se pousmál.

"Slyšel jsem, že jste den Relganovi dopomohl k vyhazovu z Jockey Clubu, že díky vám vyletěl z klubu ještě rychleji, než se do něho dostal."

Registroval moje polekané překvapení s úsměvem. Tentokrát se už tak nenamáhal pobavení zamaskovat.

"Víte snad také, jak jsem to docílil?" zeptal jsem se.

"Ne," řekl s politováním. "Jen že jste to nějak dokázal. Ty gorily neumějí mlčet, jsou to tupí, nemyslicí tvorové. Den Relgan se jednou dostane do maléru, když je bude používat. Nikdy nedokážou mlčet."

"Může si je pronajmout kdokoliv?"

"Povoláním jsou vyhazovači v herně. Jinak si je lze najmout, jak jste říkal."

"Ztloukli ženu George Millace... To jste také slyšel?"

Po krátkém zaváhání přikývl, ale zdržel se komentáře.

Zadíval jsem se na jeho nevyzpytatelnou tvář, bledou pleť, namodralou bradu. Nepřístupný, tajemný, pomalý člověk, který měl jakési spojení se světem, o kterém já nevěděl nic. Herny, najaté gorily, tamtamy podsvětí.

"Ti zabijáci tvrdili, že vás nejspíš ubili k smrti," řekl. "A vy pak za týden vyhrajete závod."

"Přeháněli," řekl jsem suše.

Ušklíbl se a potřásl hlavou. "Ba ne, jeden z nich byl trochu vyděšený, bál se, že to přehnali."

"Znáte ty chlapy dobře?"

"Příliš toho napovídají."

Chvilí bylo ticho.

Pak jsem bez zvláštního důrazu řekl: "George Millace vám poslal dopis."

Trochu sebou zavrtěl na sedadle. Jako by se mu ulevilo. Dlouze se nadechl. Na tohle čekal. Trpělivě. Odpovídal na otázky. Vycházel mi vstříc.

"Od kdy ten dopis máte?" zeptal se.

"Tři týdny."

"Nemůžete ho použít," řekl se značnou dávkou uspokojení, "sám byste se přivedl do maléru."

"Jak víte, že ten dopis mám?"

Zamrkal. Stiskl rty. Pak pomalu odpověděl: "Slyšel jsem, že máte od George Millace jeho..."

"Jeho co?"

"Záznamy."

"To je hezké slovo, takové nic neříkající, záznamy. Jak jste se to ale dozvěděl? Od koho?"

"Od Ivora. Taky od Dany, od každého zvlášť."

"Povíte mi o tom něco?"

Chvilí uvažoval, bezvýrazně se na mne díval a pak neochotně spustil: "Ivor měl takový vztek, že zapomenul na rozum a mluvil. O vás toho namluvil hodně... až moc, jako že jste jedovatá zmije, že jste stokrát horší než celý George Millace. Pak jindy večer zase Dana se mě ptala, jestli vím, že máte kopie vyděračských dopisů, které rozesílal George Millace, a jestli vím, že je používáte. Chtěla, abych jí pomohl od vás získat ten její."

Tentokrát jsem se usmál já. "Co jste jí na to řekl?"

"Že ji nepomůžu."

"Když jste s těmi dvěma mluvil, bylo to v herně?"

"Ano."

"Byla to vaše herna?"

"Do toho vám nic není."

"Ano... ale co na tom, když mi to povíte?"

Po chvíli řekl: "Mám dva společníky, čtyři herny. Většina mých zákazníků neví, komu ty podniky patří. Já se tam jen tak potuluju. Občas si zahraju. Poslouchám, co se mluví. Je to všechno, co jste chtěl vědět?"

"Ti vyhazovači, ti také patří vám?"

„Jsou u mne zaměstnaní," řekl přísně, "ale jen jako vyhazovači. Nemám je na to, aby tloukli vdovy a žokeje."

"To byl jen melouch, že? Aby si přivydělali bokem."

Přímou mi neodpověděl. "Očekával jsem, že za ten dopis ode mne budete něco požadovat a že to nebudou jen odpovědi na otázky."

Myslel jsem na ten dopis. Znal jsem jeho obsah z paměti.

Milý Victore Briggsi,

jistě Vás budou zajímat informace, které se mi zdařilo získat. Během posledních šesti měsíců jste se při pěti různých příležitostech domluvil se svým bookmakerem, jak připravit sázející o peníze. Zařídil jste, aby kůň, na kterého jsou uzavřeny nejvyšší sázky, spolehlivě nevyhrál.

Pak následoval seznam zmíněných pěti dostihů a seznam částek, které Victor od svého přítele bookmakera obdržel. Pak dopis pokračoval:

Mám v ruce podepsanou výpověď příslušného bookmakera.

Jak vidíte, ve všech pěti případech jel koně Filip Nore a není pochyb o tom, že věděl, co dělá. Mohl bych výpověď poslat do Jockey Clubu, v kterémžto případě by vám oběma byla zakázána další činnost. V nejbližší době vám nicméně zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Dopis byl odeslán před víc než třemi lety. Po tři roky nechal Victor Briggs své koně běhat poctivě. Jakmile George Millace zemřel, přesně do týdne po jeho smrti, začal Victor Briggs zase hrát starou hru. Začal s hrou, a zjistil, že jeho poddajný žokej už poddajný není a že také není spolehlivý.

"Nehodlal jsem s tím dopisem nic podnikat, neměl jsem v úmyslu vám říkat, že ho vůbec mám. Až teď."

"Proč? Přece jste chtěl jezdit na vítězství. Mohl jste mne donutit, abych se řídil podle vás právě pomocí toho dopisu. Když jste věděl, že vám tak jako tak hrozí, že přijdete o místo, jestliže se mi nepodvolíte. Jenže vy jste pro tento účel dopisu nevyužil. Proč ne?"

"Chtěl jsem... přál jsem si, abyste dovolil svým koním běhat poctivě kvůli nim samotným."

Znovu se na mě dlouze, nevyzpytatelně zadíval.

"Něco vám povím," řekl nakonec. "Včera jsem si sečetl všechny částky za umístění, které jsem získal od Daylightova startu v Sandownu. Sečetl jsem všechna ta druhá a třetí místa a Sharpenerova vítězství. K tomu jsem si přičetl zisky ze sázek. Během posledního měsíce, kdy jste jezdil poctivě, jsem na vás vydělal víc, než na tom, že jste spadl z Daylighta."

Čekal, jak na to zareagují. Já se na něho ale jen mlčky díval. Sám mě to naučil.

"Bylo mi jasné, že už vás k nepoctivé jízdě nedonutím, to jsem pochopil. Změnil jste se. Jste úplně jiný, starší, zralejší, pevnější. Pokud pro mne budete jezdit dál, nebudu vás už k žádné nepoctivosti nutit." Odmlčel se. "Stačí vám to? To jste chtěl slyšet?"

Zadíval jsem se do dálky, na větrem bičovanou krajinu.

"Ano."

Po krátké odmlce řekl: "George Millace nechtěl od lidí peníze, aspoň ne..."

"Ne pro sebe, ale pro Fond postižených žokejů."

"Takže vy víte všechno."

"Postupně jsem se dozvěděl všechno, ano, Georgeovi nešlo o to získat peníze. Šlo mu o to, aby získal zadostiučinění, dostal lidi do úzkých... Těžko to vyjádřit."

"Víte, o kolik lidí se jednalo?" zeptal se.

"Já vím o sedmi, ale kdybyste se na to zeptal svého bookmakera, nejspíš by byl osmý."

Žasl.

"Georgeovi Millaceovi dělalo dobře, když se ho lidé báli. Choval se trochu zlomyslně ke všem. Zvlášť k takovým, které nachytil při nějaké nepravosti. Na těch si doslova dal záležet. Každému nabídl alternativní řešení. Buď je odhalí, nebo

budou tancovat jak on, George Millace, bude pískat. Georgeovi většinou šlo o to, aby hřišníci ztratili příjemnou možnost hřešit. Pokazil Ivorovi den Relganovi jeho postup ke slávě a moci. Pokazil Daně fetování. Pokazil jiným... jinou činnost."

"Mně pokazil cestu k zákazu činnosti," poznamenal Briggs se suchým humorem. Přikývl. "Máte pravdu, jistě. Když mi George Millace tehdy zatelefonoval, očekával jsem obyčejné vydírání. Nakonec ode mne nechtěl nic víc, než abych se choval způsobně. Pokud se budete hezky slušně chovat, Victore, nic se vám nestane, Victore. Říkal mi Victore! Přitom jsme se vůbec neznali. Znal jsem ho z vyprávění a z tisku, samozřejmě, ale osobně ne. Victore - říkal mi Victore, jako bych byl jeho pejsek - chovej se pěkně slušně, Victore, nebo pojedu s teleobjektivem po Filipu Norovi tak dlouho, dokud ho nenachytám, a pak s oběma, Victore, bude ámen."

"To si takhle doslovně pamatujete, co vám řekl? Po tak dlouhé době?" podivil jsem se.

"Já si ho tehdy nahrál. Věděl jsem, že zavolá, chtěl jsem mít důkaz, že je vyděrač a místo toho jsem si nahrál přednášku o morálce a radu, abych věnoval tisíc liber Fondu postižených žokejů."

"A tím to skončilo? Definitivně?"

"Občas na mě na dostizích mrkal."

Dal jsem do smíchu.

"Ano, to je jistě ohromná legrace," utrousil. "Ještě něco?"

"Ano. Mohl byste mi v něčem pomoci, pokud ovšem budete chtít. Vy víte něco, co potřebuji vědět já, mohl byste mi to říct, mohl byste mi takovou informaci poskytnout i v budoucnosti."

"O co se jedná?"

"O fetování Dany den Relganové."

"Husa. Nedá si říct."

"Ale dá. Myslím, že by se mohla ještě zachránit. Nejen ona."

Řekl jsem mu, co od něho chci. Pozorně poslouchal. Když jsem skončil, zasmál se nahlas.

"Ve srovnání s vámi byl George Millace učiněný beránek."

Victor odjel svým mercedesem a já se vrátil do Lambournu pěšky. Zvláštní člověk, říkal jsem si. Za jedinou půlhodinu jsem se o něm dozvěděl víc než za uplynulých sedm let. Stejně ale dohromady nevím nic. Věnoval mi ale to, co jsem si přál. Dal mi to ze svobodné vůle, dobrovolně. Dal mi práci bez jakýchkoliv podmínek, pokud o tu práci budu stát, dokud ji budu chtít vykonávat. Také mi pomůže v jiné, neméně důležité záležitosti. Když mi pomůže, tak nejen proto, že mám ten dopis.

Jak jsem šel ve větru po zvlněných pláních, přemýšlel jsem o tom, jak se v posledních týdnech události začaly rozvíjet. Nemyslel jsem na George a jeho arzenál, ale na Jeremyho a Amandu.

Amandu jsem začal hledat jen díky tomu, že byl Jeremy tak vytrvalý a neodbytný. Setkal jsem se se svou vlastní babičkou, protože jsem hledal Amandu. Teď mám babičku, sestru a strýce, a také jsem se aspoň dozvěděl o svém otci. Najednou jsem měl pocit, že mám zázemí, takový pocit jsem dřív nikdy nepoznal.

Patřil jsem k někomu, jako všichni k někomu patřili. I když jsem nepatřil k nikomu zvlášť milujícímu a skvělému, někoho jsem měl. Nechtěl jsem nikoho mít, ale teď, když jsem měl, byl to dobrý pocit, ti lidé, kteří ke mně patřili a ke kterým jsem patřil já, jako by tvořili základnu mého života.

Díky tomu, že jsem hledal Amandu, našel jsem Samanthu a tím jsem získal i představu o kontinuitě vlastního života, o jeho logickém sledu. Díval jsem se najednou na své zvláštní dětství z jiného pohledu, už to nebyl kaleidoskop nesmyslných střepů, ale křivka, plynulá křivka. Našel jsem domácnost, ve které jsem žil a ženu, která mě tehdy znávala. Od ní vedla křivka lehce a hladce až k fotografovi Charliemu.

Už jsem nebyl pírkem zmítané větrem. Měl jsem kořeny.

Došel jsem na vrchol kopce, ze kterého byl vidět můj domeček. Byl to ten kopec, na který jsem se díval z okna obývacího pokoje. Zůstal jsem stát. Viděl jsem skoro celý Lambourn. Viděl jsem Haroldovy stáje a dvůr. Viděl jsem řadu domků, uprostřed ten svůj.

Do této vesnice jsem patřil, stal jsem se její součástí, sedm let jsem žil jejím životem. Byl jsem šťastný i nešťastný, byl jsem tu doma. Teď už jsem se s vesnicí v duchu loučil... brzy se budu loučit doopravdy. Budu žít jinde, s Clare. Stanu se profesionálním fotografem. Hrubý nástin budoucnosti byl hotový. Sám jsem si ho schválil. Jednoho dne do té budoucnosti vkročím.

Dostihy nejspíš budu jezdit do konce sezony, to znamená ještě tak pět až šest měsíců. V květnu nebo červnu, až začne léto, odložím jezdecké boty a zakončím sportovní kariéru, každý jednou musí skončit. Haroldovi to řeknu co nejdřív, aby měl dost času najít si do podzimu někoho nového. Ty dostihy, které ještě pojedu, si užiji co nejlíp, možná že se ještě naposledy vypravím na Velkou národní. Kdoví, co se může stát. Nikdo nemůže vědět, jaké náhody v budoucnosti čekají.

Ježdění mě ještě baví, ještě mám dostatečný fyzický fond. Radši toho ale nechám, než o tyhle základní předpoklady přijdu. Scházel jsem z kopce dolů do Lambournu. Ničeho jsem nelitoval.

O dva dny později dorazila Clare ke mně. Přijela vlakem, důkladně si prohlédnout fotografie v mé registratuře. Prý musí sestavit soubor, řekla. Teď, když je mým agentem, tak musí všechno rychle rozjet. Rozesmál jsem se. Řekla, že na tom

není nic k smíchu, když jde o vážnou věc.

Ten den jsem nejel žádný dostih. Domluvil jsem se telefonicky s Jeremym, že pro něho zajedu do nemocnice a pak ho odvezu domů, a že vezmu s sebou Clare. Zavola jsem také Kinshipovi, že pro něho už dávno mám ty objednané kopie, že jsem ho nikde neviděl a nemohl mu je dát, ale že bych mu je mohl hodit domů, protože jedu kolem.

Výborně, řekl. Navrhl jsem, že bych se zastavil brzy odpoledne, jestli se mu to hodí. Řekl: jasný, a jako obvykle spolkl dlouhé ý na konci slova. Dodal jsem, že bych se ho také rád na něco zeptal. Samozřejmě, řekl, klidně, jak prý si přeji.

Jeremy vypadal mnohem líp než v neděli, už nebyl tak do šeda. Pomohli jsme mu nastoupit do vozu, na zadní sedadlo, a zabalili jsme ho do přikrývky, kterou okamžitě rozhořčeně odhodil. Prý není staříčkový invalida, ale plně praceschopný právník.

"Mimochodem, včera za mnou byl strýček. Obávám se, že pro tebe mám špatnou zprávu. Stará paní Norová v pondělí v noci zemřela."

"Ne!"

"Přece jsi s tím musel počítat, byla to otázka dní."

"Já vím, ale..."

"Stryc s sebou přivezl dvě listiny, které ti mám odevzdat. Mám je někde v kufru. Možná, že bys je měl vylovit, ještě než vyrazíme."

Vylovil jsem je. Seděli jsme ve voze na nemocničním parkovišti, zatím co jsem si ty listiny četl.

V jedné obálce byl dopis. V druhé kopie poslední vůle.

"Strýc říkal, že ho v pondělí ráno narychlo zavolali, že si tvá babička přeje sepsat poslední vůli a že doktor myslí, že už jí nezbývá mnoho času," dodal Jeremy.

"Ty víš, co v té poslední vůli je?" zeptal jsem se ho.

Zavrtěl hlavou. "Strýc mi jenom řekl, že byla paličatá jako mezek až do poslední chvíle."

Rozložil jsem před sebou na stroji psané listy papíru.

Já, Lavinia Norová, při plném vědomí, ruším tímto všechna předchozí poslední pořízení...

Pak následovala spousta právnických frází a složitých opatření týkajících se důchodového zabezpečení kuchařky a zahradníka. Na konci byly dva poměrně prosté odstavce:

...ideální polovinu svého veškerého majetku svému synovi, Jamesu Norovi...

...ideální polovinu svého veškerého majetku svému vnukovi Filipu Norovi do neomezeného vlastnictví, bez jakýchkoli podmínek či háček či ocelových lan.

"Co je?" zeptala se Clare.

"Ta dáblíce... nakonec přece jen vyhrála."

Otevřel jsem druhou obálku. Uvnitř byl rukou psaný dopis, třaslavými tahy, bez oslovení a bez podpisu.

Stálo v něm:

Domnívám se, že jsi Amandu našel, ale že jsi mi to neřekl, protože by mě to nepotěšilo.

Je v klášteře?

S těmi penězi si dělej, co chceš, jestli se ti z nich chce zvracet, jak jsi jednou řekl, tak klidně zvracej.

Nebo je schovej pro moje geny. Ty růže nestály za nic.

Podal jsem poslední vůli i dopis Jeremymu a Clare. Četli beze slova. Chvilí jsme pak jen mlčky seděli a uvažovali. Pak Clare složila dopis, zastrčila do obálky a tu mi podala.

"Co s tím budeš dělat?"

"Nevím. Nejspíš se postarám, aby Amanda netrpěla nouzí, jinak..."

"Užij si ty peníze," řekl Jeremy. "Ta stará paní tě milovala."

Slyšel jsem dobře jeho ironický tón, ale uvažoval jsem o tom, jestli nakonec nemá pravdu. Láska nebo nenávisť? Láska a nenávisť. Možná, že vůči mně cítila obojí, když tu poslední vůli diktovala.

Cestou ze Swindonu do Saint Albans jsem odbočil ke Kinshipovi s obrázky.

"Nezlobte se, že zdržuji, ale jsem hned zpátky," omlouval jsem se.

Nezlobili se. Dům jsme našli snadno, velice se ke Kinshipovi hodil.

Procovská napodobenina georgiánského slohu, imponující průčelí, vznešená brána s pilíři u vjezdu a pak neudržovaná úzká cesta.

Vzal jsem z kufru vozu balíček fotografií a zazvonil u vchodu. Lance mi přišel otevřít osobně. Tentokrát nebyl za majitele panského sídla, měl na sobě bílé džíny, tenisky a červenobíle pruhované tričko. Odhadl jsem, že je za slavného filmového režiséra.

"Pojďte dál," řekl, "musím vám zaplatit."

"Dobře, ale jen na chvíli, nechci své přátele nechat čekat."

Krátce se podíval k mému vozu. Viděl za sklem okének zvědavé tváře Clare a Jeremyho. Zavedl mne dovnitř. Šel jsem za ním do velkého obývacího pokoje s přepychovou parketovou podlahou a nadměrným počtem kusů černě lakovaného nábytku. Kovové chromované stoly se skleněnou deskou. Umělecké moderní lampy.

Podal jsem mu balíček s fotografiemi.

"Radši se na ně podívejte, jestli jsou v pořádku," řekl jsem.

Pokrčil rameny. "Proč by nebyly?"

Nicméně obálku otevřel a obsah vyndal.

Na prvním obrázku byl on sám, oblečený za majitele panství. Na nose brýle. Na hlavě klobouk. Díval se přímo do kamery. Tvářil se velitelsky a sebejistě.

"Otočte ten obrázek," vyzval jsem ho.

Povytláhl obočí a uposlechl. Přečetl si, co tam napsala paní Jacksonová: Tento člověk přišel do domu...

Najednou, bleskově se do základu změnil, jako by do jeho kůže vstoupil úplně jiný člověk. Falešná, nabubřelá sebejistota byla ta tam, místo ní zbývala jen neklidná, zlobná rozervanost. Nápadné oblečení, které se hodilo k první postavě, vypadalo na té nové absurdně, jako dárkové balení na ručním granátu. Najednou jsem viděl skutečného Lance Kinshipa, jehož existenci jsem do té doby jen tušil. Už to nebyl ten poněkud směšný pozér hrající si na něco, čím není, ale rozvrácený psychotik, ochotný udělat cokoli, dopustit se čehokoli, jen aby si před veřejností zachránil tvář. Asi právě proto, že byl neschopný a rozvrácený, byl tak nebezpečný. Nežil ve skutečném světě. Při své dramatické fantazii snadno pokládal vraždu za logické řešení svých problémů.

"Ještě moment, než něco řeknete, podívejte se raději na ty ostatní obrázky."

Vztekle začal probírat fotografie jednu po druhé, až došel k lesklé, černobílé reprodukci Dany den Relganové, k seznamu drog a k reprodukci dopisu, který jsem objevil na diazopapíře.

Pro něho ty doklady znamenaly absolutní katastrofu.

Obrázky ilustrující činnost velkého režiséra upustil, padaly na zem jako zbarvené listy. V ruce mu zůstaly jen černobílé snímky. Posedla ho hrůza.

"Řekla..." zachrptěl. "Tvrdila, přísahala, že to nemáte. Přísahala, že jste ani nevěděl, o čem mluví..."

"Mluvila o seznamu omamných jedů, kterými jste ji zásoboval. O seznamu, na kterém bylo všechno, i data a ceny. Na fotokopii seznamu, kterou držíte v ruce, je zřetelně patrné, že seznam psala vlastní rukou. Jak vidíte, vaše jméno se tam vyskytuje velmi hojně."

"Zabiju vás."

"Nezabijete. To už jste proměškal. Na to je pozdě. Kdyby mě zahubil ten plyn, měl jste po starostech."

Nezeptal se, jaký plyn.

"Všechno se zvirtlo," řekl. "Ale to už je jedno. Myslel jsem, že to je jedno."

Zadíval se bezmocně na černobílé reprodukce.

"Myslel jste si, že to je jedno, protože jste se od Dany dozvěděl, že ten seznam nemám, a nemám-li seznam, nemám ani ten dopis. Sice jsem od George získal všechno možné, ale ten seznam a dopis ne... Že jste takhle uvažoval? V tom případě už nebylo třeba mě zabít. Je to tak?"

Neodpověděl.

"Ted" už je na to pozdě," pokračoval jsem. "Mám samozřejmě těch fotokopii víc, mám také kopii výpovědi paní Jacksonové, uložil jsem to všechno v obálkách v bance, u svého právníka, u několika přátel, a všude jsem ponechal instrukce, aby v případě mé náhlé smrti obálku okamžitě předali policii. Takže vám teď musí naopak velice záležet na tom, abych zůstal naživu."

Jen pomalu chápal význam toho, co mu vykládám. Zadíval se několikrát střídavě na fotografie a na mne, zase na fotografie a zase na mne. Tvářil se váhavě.

"Dopis George Millace..."

Přikývl jsem. V dopise stálo:

Vážený pane Kinship,

slečna Dana den Relganová mi předala velmi zajímavý seznam drog, kterými jste ji v posledních měsících zásoboval. Jsem si jist, že se nemýlím, pokládám-li Vás za člověka, který se takovým vysoce nelegálním obchodem zabývá pravidelně a profesionálně.

Zdá se, že v určitých kruzích je obecně známo, že jste ochoten zaplatit za pozvání do vybrané společnosti protislužbou, za společenské radovánky platíte dárkovým balíčkem obsahujícím kokain, hašiš nebo heroin.

Mohl bych samozřejmě předat výmluvný, informativní seznam Dany den Relganové příslušným úřadům. Já Vám nicméně v nejbližších dnech zavolám a dovolím si Vám nabídnout alternativní řešení.

Upřímně Váš

George Millace

"Já ten dopis dostal psaný na stroji," řekl Lance Kinship zničeně. "Spálil jsem ho."

"Když vám George zavolal, řekl, jaké alternativní řešení vám hodlá nabídnout?"

Lance Kinship se začínal vzpomínat na šoku. Začínal být odbojný.

"Nic vám neřeknu."

Ignoroval jsem jeho odpověď.

"Chtěl od vás, abyste přestal s dodávkami drog a abyste věnoval větší částku Fondu postižených žokejů?"

Vztekle zalapal po dechu.

"Nasypal jste mu ze svých zásob něco do whisky, nebo ne?"

"Dokažte mi to!" křikl vítězoslavně.

Nemohl jsem mu to dokázat. Georgeovo tělo spálili a krev mu vyšetřovali jen na alkohol. Drogy nehledali, ani uklidňující uspávací prášky, většinou bez chuti, prášky, které v dostatečné dávce řidiče bezpečně uspi.

George se přepočítal. Myslel si, že šlape na červa a zatím přišlápl kobru.

George udělal základní chybu, když v tomto případě chtěl na vlastní oči vidět, jak se jeho oběť hroutí a kroutí před jeho neúprosnými podmínkami. George netušil, že ten neschopný slaboch dokáže smrtelně zasáhnout, aby ubránil svůj absurdní životní styl. George nepochopil, že styk se společenskou smetánkou, která by ho aspoň tolerovala, pro Lance Kinshipa tak životně důležitý. George se asi smál, když od Kinshipa odjížděl. Chudák George.

"To vás nenapadlo, že si nechal kopii toho dopisu?" zeptal jsem se.

Viděl jsem na něm, že ho to nenapadlo. Asi jednal bez rozmyšlení. Málem mu to vyšlo.

"Kdy jste přišel na to, že bych ten dopis mohl mít já... Když jste se dozvěděl, že George vydíral i jiné, třeba Danu?"

"Vyprávělo se po hernách," řekl vztekle, "že Filip Nore ty dopisy má, že zničil den Relgana, že zařídil, aby ho vyhodili z Jockey Clubu... To jste si snad představoval, když jste věděl, že já tohle vím, to jste si opravdu představoval, že budu klidně čekat, až dojde řada na mě?"

"Bohužel, ať už se vám to líbí nebo ne, teď na vás řada došla."

"Ne."

"Ale ano. Řeknu vám hned, že stejně jako George Millace od vás nehodlám požadovat peníze."

Neuklidnilo ho to.

"Také vám řeknu, že máte smůlu, protože moje maminka zemřela na heroin."

"Já přece vaši matku neznal!" bránil se zoufale.

"Jistěže ne. Nepřichází v úvahu, že byste mohl vy sám být jedním z jejích někdejších dodavatelů... Já jen, že proti překupníkům omamných jedů mám určitou předpojatost. Je dobře, abyste to věděl. Pochopíte, proč budu požadovat to, co budu požadovat."

Neovládl se a vykročil proti mně. Vzpomněl jsem si na to tvrdé karatistické kopnutí, které uštědřil den Relganovi tehdy v Kemptonu. Neměl jsem tušení, jestli v teniskách a na parketách mu to taky tak půjde, jestli to opravdu umí, nebo jestli zase jen něco předstírá.

Vypadal spíš absurdně než nebezpečně. Nemladý člověk s prořídilými vlasy, v brýlích, oblečený v prosinci jako na pláž. Člověk zahnaný do kouta... dokázal by zabít, kdyby ho někdo ještě přitlačil. Nezabil by ale vlastní silou, přímo, to mi teď bylo jasné, vraždil by na dálku, plynem nebo jedem.

Nakonec se na mne nevrhl, ani se po mně neohnal. Stoupl na jednu z fotografií ležících na zemi, uklouzl a tvrdě dopadl z výšky na jedno koleno. Jako by ho nedůstojnost téhle ponižující situace připravila o poslední zbytek křečovitého sebevědomí. Když ke mně vzhledl, neměl v očích bojovnost ani nenávist, ale čirý strach.

"Nechci od vás to, co George. Nežádám od vás, abyste s tím překupnictvím přestal. Chci jen, abyste mi řekl, kdo vám dodává heroin."

Vstal. Byl k smrti zděšený. "To nemůžu... to ne!"

"To přece není těžké," pokračoval jsem klidně. "Jistě víte, odkud to dostáváte. Musíte mít všech drog značné množství, na prodej i na dárečky. Vždycky máte dostatečnou zásobu, jak jsem slyšel. Máte tedy nepochybně i stálého dodavatele, že? Stačí, když se dozvím, kdo to je."

Jde o zdroj, říkal jsem si. O zdroj, ze kterého čerpá několik překupníků. Celá síť obchodu s omamnými jedy je obrovská chobotnice. Jedno chapadlo někdo utne a ihned naroste nové. Válku proti drogám nevyhrajeme, ale bojovat se musí, i když jen kvůli těm bláhovým děvčatům, plujícím omamným kouřem k vlastnímu zatracení. Kvůli těm hezkým. Kvůli Daně. Kvůli Carolině, mé ztracené mamince mušce poletušce, která mě sama před zatracením uchránila.

"Vy nemáte představu..." Kinship lapal po dechu. "To prostě nejde! Nemůžu vám to říct, přišel bych o život."

Zavrtěl jsem hlavou. "Bude to jen mezi námi. Nikdo se nikdy nedozví, že jste mi to řekl... pokud to na sebe neprozradíte sám, jako den Relgan, přiliš mnoho toho napovídal v hernách."

"Nemůžu!" vzdychl zoufale.

"Když mi to neřeknete," řekl jsem klidně, "oznámím ze všeho nejdřív na policii tomu, kdo vyšetřuje pokus o vraždu v mém domě, že má sousedka ve vás poznala člověka, který se vydával za daňového kontrolora, a to nade vše pochybnost. Jistěže to nestačí k tomu, aby proti vám vznesli obvinění, stačí to ale k tomu, aby vás začali vyšetřovat, aby pátrali po tom, jaký máte přístup k chemickým a omamným látkám a tak dál."

Vypadal na zhroucení.

"Za druhé," pokračoval jsem, "všude rozhlásím, že je velice nemoudré vás zvat na večírky, i když přinášíte příjemné dárečky; protože se hostitel vystavuje nebezpečí, že k němu přijede policejní přepadovka. Kdykoliv. Bez ohlášení. Neoprávněné skladování nebo držení omamných drog je proti zákonu, jestli se nemýlím."

"Vy... Vy..."

Přikývl jsem. Nenacházel vhodné slovo, kterým by mě pokřtil.

"Vím, do kterých domácností docházíte. Víte, jak lidé mluví. Dozvěděl jsem se to. Stačí slovíčko do ucha protidrogového komanda a budete nejméně vítaný host v celé Velké Británii."

"Já... já..."

"Přístup do vysokých společenských vrstev pro vás znamená všechno. Možnost navštěvovat tyhle exkluzivní domácnosti je pro vás životně důležitá. Nechci od vás, abyste přestával nosit lidem dárky. Chci jen, abyste mi řekl, od koho dostáváte heroin, nic víc. Nejde mi o kokain ani o hašiš, jen o heroin, jen o ten nejtvrší."

V zoufalých očích zazářila nepatrná zálučná jiskřička. Pozoroval jsem ho.

"Nemyslete si, že vám projde nějaký výmysl. Říkám vám rovnou, že ten, koho mi udáte, si půjde sednout. Ale nebojte se, protidrogové komando se o něm dozví velikou oklikou, spojitost s vámi se nikde neobjeví. Můžete ale počítat s tím, že váš nynější dodavatel se svou činností skončí. Až k tomu dojde, nebudete se mě už muset bát."

Třásl se tak, že sotva stál na nohou.

"Berte ale na vědomí, že když váš nynější dodavatel bude vyřazen, budete se muset poohlédnout po jiném, takže asi tak do roka se vás zeptám na jméno toho nového."

Potil se, nechtěl se smířit s tím, co slyší, nechtěl tomu věřit.

"Chcete říct, že to tak půjde do nekonečna?"

"Ano."

"Ale to není možný!"

"Jsem přesvědčen, že jste zabil George Millace. Vím s určitostí, že jste se pokusil zabít mne. Snad mám právo na odvetu."

Vytřeštěně se na mne díval.

"Vždyť toho od vás tolik nechci. Jen abyste napsal pár slov. Jen občas."

"Písemně ne," bránil se s hrůzou.

"Samozřejmě, že písemně, vaší vlastní rukou," řekl jsem věcně, "aby nedošlo k omylu, aby znění jména bylo opravdu přesné. Ale skutečně se nemusíte bát, vám se nic nestane. Slibuji vám, že se nikdo nikdy nedozví, odkud to echo přišlo. Nikdo se dokonce nedozví, že s tím mám něco společného já. Vaše jméno ani moje jméno nikde nepadne."

"Jste si tím jistý?"

"Naprosto." Vytáhl jsem notýsek a pero. "Tak mi sem napište toho vašeho dodavatele."

"Teď?" třásl se jako list.

"Proč ne? Aspoň si to odbudete. Sedněte si k tomu."

Sedl si k jednomu ze skleněných stolků. Vypadal jako omámený. Zapsal do notýsku jméno a adresu.

"Ještě se pod to podepište," pobízel jsem ho.

"Podepsat..."

"Samozřejmě. Stačí příjmení."

Podepsal se Lance Kinship a pak pod podpis smělymi tahy připsal filmový režisér.

"Výborně," řekl jsem věcně a sáhl po notesu.

Přečetl jsem si, co tam napsal. Neznámé, cize znějící jméno. Londýnská adresa. Jedno chapadlo odpadne.

Doklad, který Kinshipa bude celý rok udržovat ve strachu, jsem vstrčil do kapsy. Další rok bude mít taky strach... další... a další. Doklad pečlivě ofotografuji a uschovám.

"To je vše?" zeptal se zdeptaně.

Přikývl jsem. "Zatím ano."

Když jsem odcházel, ani nevstal. Seděl v černě lakovaném křesle ve sportovním tričku a sportovních kalhotách. Ztratil řeč, jen se zoufale díval do prázdna. Však on se vzpomíná, zase bude hrát důležitého, říkal jsem si. Lidé, kteří hrají nějakou roli, z ní zřídka na dlouho vypadnou.

Vrátil jsem se k vozu. Clare a Jeremy na mne trpělivě čekali. Stál jsem chvíli ve větru.

Život většiny lidí neovlivňují ani tak světové události, jako události v jejich bezprostředním okolí. Sami lidé taky nemusí doslova zachraňovat lidstvo ve světovém měřítku, stačí, když se aspoň snaží zavést a udržet právo a pořádek ve svém bezprostředním okolí, i když v malém.

Činnost George Millace ani moje činnost národy nepohne, to ne, změní ale osudy jedinců, a to už se stalo.

Když George Millace ještě žil, neměl jsem ho rád. Teď když už nežil, mi byl neobyčejně blízký. Chápal jsem jeho způsob myšlení, jeho cíle, jeho víru. Vyluštil jsem jeho hádanky a vypálil jeho salvu. Nastoupil jsem do vozu.

"Všechno v pořádku?" zeptala se Clare.

"Ano."